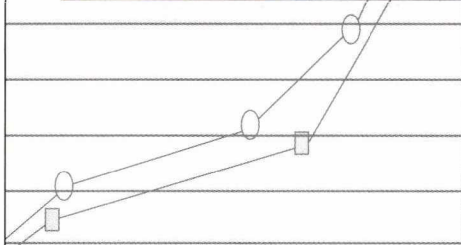
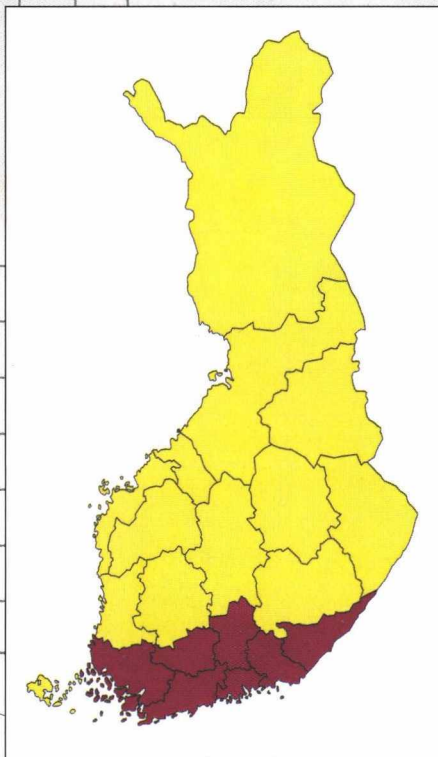

Etelä-Suomen katsaus 2001

1600
1400
1200
1100
1000
900

Tilastokeskus

Etelä-Suomen katsaus

Tiedustelut:

Esko Syrjäkari (08) 535 1414
Leena Jäntti (08) 535 1411
Sirkku Hiltunen (08) 535 1412

Kannen kuvat: Leena Jäntti ja Sirkku Hiltunen

ISSN 1239-7474
ISBN 951-727-943-4

© 2001 Tilastokeskus

Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.

Multiprint, Oulu 2001

ALKUSANAT

Etelä-Suomen katsaus 2001 on yksi kuudesta Tilastokeskuksen tuottamasta aluekatsausjulkaisusta. Muut vastaavalla tietosisällöllä ja esitystavalla toteutetut julkaisut ovat Pohjois-Suomen, Itä-Suomen ja Länsi-Suomen katsaukset sekä koko maata tarkastelevat Seutukunta- ja maakuntakatsaus sekä Kuntakatsaus. Etelä-Suomen katsauksen tarkastelualueeseen kuuluu Etelä-Suomen läänin lisäksi myös Varsinais-Suomen maakunta, joka on mukana myös Länsi-Suomen katsauksessa.

Etelä-Suomen katsauksen tavoitteena on antaa alueellista tietoa Etelä-Suomesta, sen maakunnista sekä kunnista ja niiden keskinäisistä eroavaisuuksista. Vertailukohtana on useimmin käytetty Etelä-Suomen lääniä sekä koko Suomen tietoja. Tiedot esitetään visuaalisesti joko kuntapohjaisina teemakarttoina tai diagrammeina.

Katsauksen tietosisältö on pyritty pitämään kutakuinkin samanlaisena edellisten vuosien julkaisujen kanssa, jotta ajallinen vertailtavuus säilyisi. Tämänvuotinen katsaus sisältää 143 diagrammia tai teemakarttaa omalta alueeltaan. Katsauksessa on myös 16 kuvaa sisältävä, kaikkia Suomen läänejä käsittelevä osuus. Julkaisun tietolähteinä on käytetty muitakin kuin Tilastokeskuksen tuottamia tilastoja.

Internetin avulla Aluekatsausten hyödyntäminen on helpottunut entisestään. Toukokuusta 2000 lähtien Aluekatsausten sisältö on ollut saatavissa myös AlueOnline-internet-palveluna. Paperijulkaisuista poiketen AlueOnlinen koko kuvamateriaali on värillistä. Itse julkaisujen pdf-muotoisten tekstitiedostojen lisäksi tarjolla on kaikki katsausten teemakartat ja diagrammit PowerPoint-kuvina. Internet-palvelussa kuvia päivitetään jatkuvasti. Esimerkiksi tämän julkaisun tilastokuviot on julkaistu AlueOnline-palvelussa sitä mukaa, kun itse tilastotiedot ovat päivittyneet.

Etelä-Suomen katsaus 2001 on tehty Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelussa. Sen toteutukseen ovat osallistuneet suunnittelijat Leena Jäntti ja Sirkku Hiltunen.

Oulussa, marraskuussa 2001

Esko Syrjäkari
Aluepäällikkö

SISÄLLYSLUETTELO

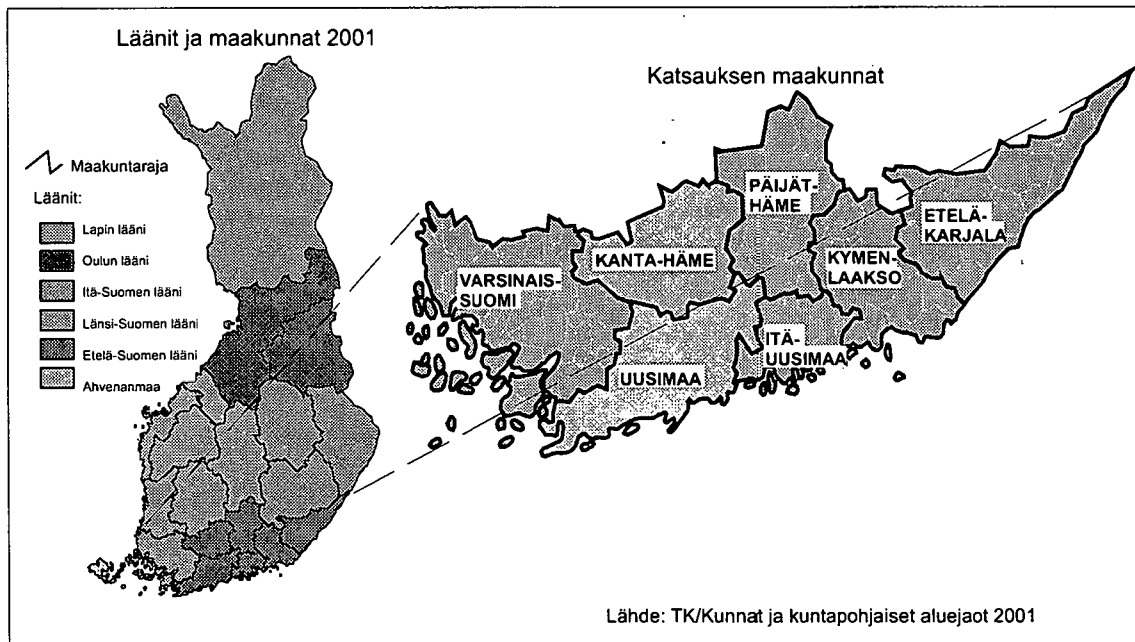
	SIVU
ETELÄ-SUOMI.....	7
VÄESTÖ.....	13
Väkiluvun kehitys.....	13
Luonnollinen väestönmuutos ja muuttotase.....	19
Ikä- ja sukupuolirakenne.....	23
Väestöennuste.....	30
Ruotsinkieliset ja ulkomaalaisväestö.....	35
ELINKEINOELÄMÄ.....	38
Yritysten toimipaikat.....	38
Elinkeinorakenne.....	42
Alkutuotanto.....	42
Jalostus.....	49
Palvelut.....	49
Tulonsaajien tulot.....	55
Bruttokansantuote.....	55
TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS.....	60
KOULUTUS.....	72
TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT.....	78
RAKENTAMINEN JA ASUMINEN.....	86
Vapaa-ajan asuinrakennukset.....	92
LIIKENNE JA MATKAILU.....	94
Majoitus- ja ravitsemispalvelut.....	96
ENERGIATALOUS.....	100
YMPÄRISTÖN TILA.....	104
OIKEUSTILASTOT.....	108
KUNNALLISTALOUS.....	111
ALUEPOLITIIKKA.....	122
LÄÄNIT.....	126
<i>KÄYTETYT KÄSITTEET JA LYHENTEET.....</i>	<i>133</i>
<i>KUVALUETTELO.....</i>	<i>135</i>

ETELÄ-SUOMI

Etelä-Suomen katsauksessa Etelä-Suomella tarkoitetaan aluetta, joka käsittää *Etelä-Suomen läänin* lisäksi Länsi-Suomen läänistä *Varsinais-Suomen maakunnan*. Etelä-Suomen lääni muodostuu Uudenmaan, Itä-Uudenmaan, Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnista. Suomen läänien erityispiirteitä esitellään katsauksen viimeisessä kappaleessa diagrammikuvien avulla.

Katsauksen tarkastelualueella sijaitsee Suomen 448 kunnasta 145. Kunnat muodostavat Etelä-Suomeen 21 seutukuntaa.

Kuva 1. Läänit ja maakunnat 2001.

Euroopan unionin hierarkisessa NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) -alueluokitusjärjestelmässä Suomi on jaettu ylimmällä NUTS 1 -tasolla Manner-Suomeen ja Ahvenanmaahan. Kuusi suuraluetta muodostavat NUTS 2 -tason ja maan 20 maakuntaa NUTS 3 -tason. Lisäksi seutukunnat ja kunnat muodostavat omat tasonsa (NUTS 4 ja NUTS 5). Katsauksen maakunnat Uuttamaata ja Itä-Uuttamaata lukuun ottamatta kuuluvat NUTS 2 -tasolla Etelä-Suomen suuralueeseen. Uusimaa ja Itä-Uusimaa muodostavat Uudenmaan suuralueen.

Maakunnat

Uudenmaan maakunnassa on 24 kuntaa, joista puolet on kaupunkeja. Väestötään pienimmät kunnat ovat Sammatti ja Karjalohja. Väkirikkain on maan pääkaupunki Helsinki. Yhteensä maakunnassa asui vuoden 2000 lopussa 1 304 595 henkeä eli neljäsnes suomalaisista. Maakunnan maapinta-ala on 6 366 km² ja väestötiheys 205 asukasta neliökilometrillä.

Itä-Uudenmaan maakunnan kymmenestä kunnasta maakuntakeskus Porvoo ja Loviisa ovat kaupunkeja. Väestöltään pienimpiä ovat Liljendalin ja Pukkilan kunnat. Vuonna 2000 Etelä-Suomen pienimmässä maakunnassa asui yhteensä 89 604 henkeä. Maakunnan maapinta-alan ollessa 2 747 km² asukastiheys on 32,6 asukasta neliökilometrillä.

Varsinais-Suomen maakunnassa on 56 kuntaa, joista kaupunkeja on 11. Väkimäärältään suurin on Länsi-Suomen läänin pääkaupunki Turku ja pienimpiä saaristokunnat Iniö, Velkua ja Houtskari. Yhteensä maakunnassa asui vuoden 2000 lopussa 447 103 henkeä. Varsinais-Suomen maapinta-ala on 10 625 km² ja väestötiheys siten 42,1 asukasta neliökilometrillä.

Kanta-Hämeen maakunnassa oli vuoden 2000 lopussa 165 307 asukasta. Etelä-Suomen läänin pääkaupunki Hämeenlinna on alueen kolmesta kaupungista väkimmäin. Yhteensä Kanta-Hämeessä on 16 kuntaa, joista Tuuloksessa on vähiten asukkaita. Pinta-alaa maakunnalla on 5 204 km², joten asukastiheys on 31,8 asukasta neliökilometrillä.

Päijät-Hämeen maakunnan väestömäärä oli vuoden 2000 lopussa 197 378 ja asukastiheys 38,5 asukasta/km². Maakunnan maapinta-ala on 5 133 km². Alueen 12 kunnasta kolme on kaupunkeja, ja niistä suurin on Lahti. Vähiten asukkaita on Artjärven kunnassa.

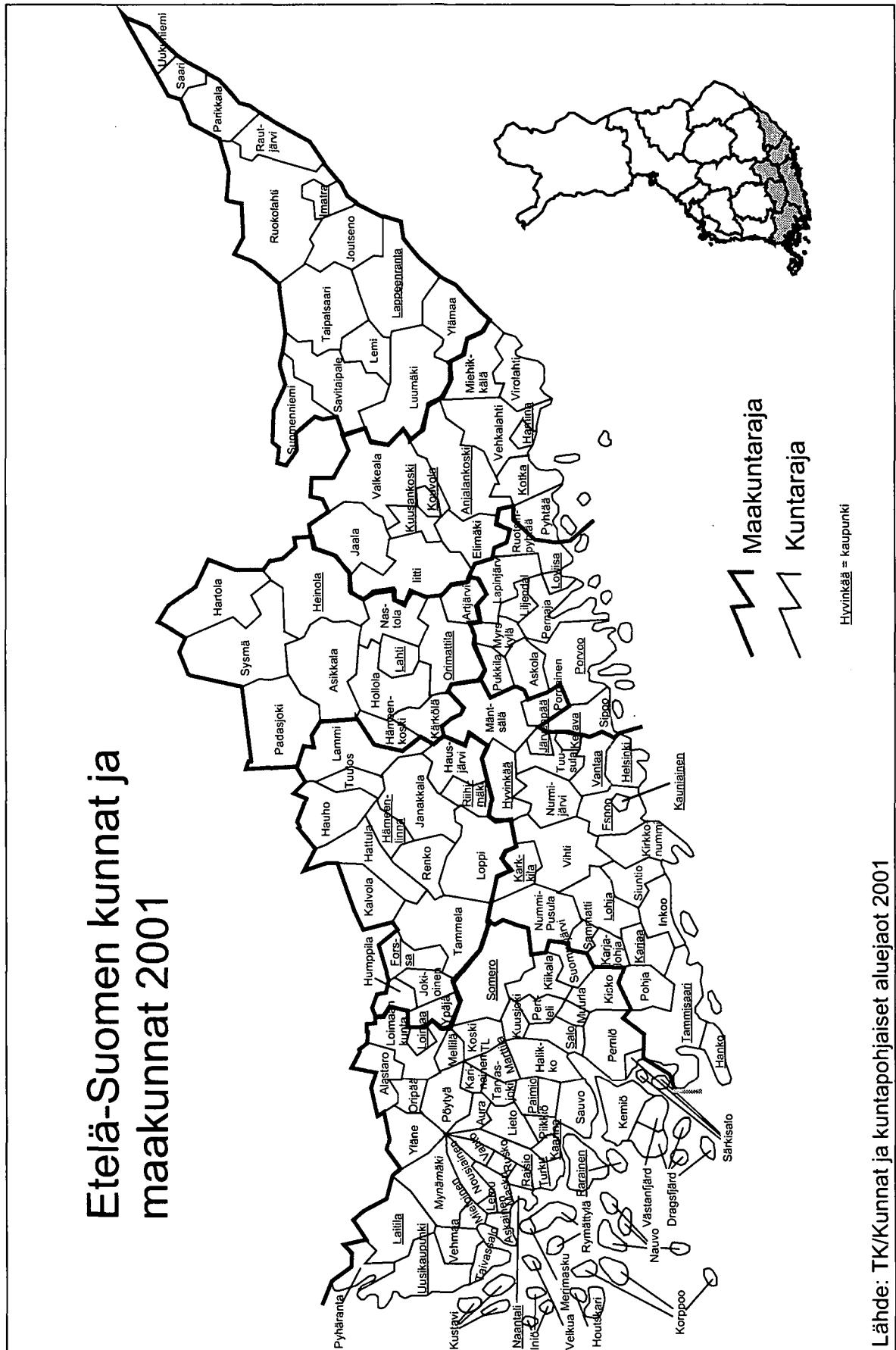
Kymenlaakson maakunnassa on 13 kuntaa, joista Kotka on väkimmäin. Jaalassa asukkaita oli vuoden 2000 lopussa vähiten. Kotkan lisäksi maakunnassa on neljä kaupunkia. Kymenlaakson asukasluvu oli 187 474 ja väestötiheys 36,7 as/km². Maakunnan pinta-ala on 5 106 km².

Etelä-Karjalan maakunnan pinta-ala on 5 674 km² ja väkimäärä vuoden 2000 lopussa 137 149 asukasta. Väestötiheys on siten Etelä-Suomen maakuntien matalin, 24,2 asukasta neliökilometrillä. Alueella on kaksi kaupunkia, Imatra ja Lappeenranta, joista Lappeenranta on väkimäärältään alueen suurin. Pienimpiä kuntia ovat Uukuniemi ja Suomenniemi. Yhteensä kuntia on neljätoista.

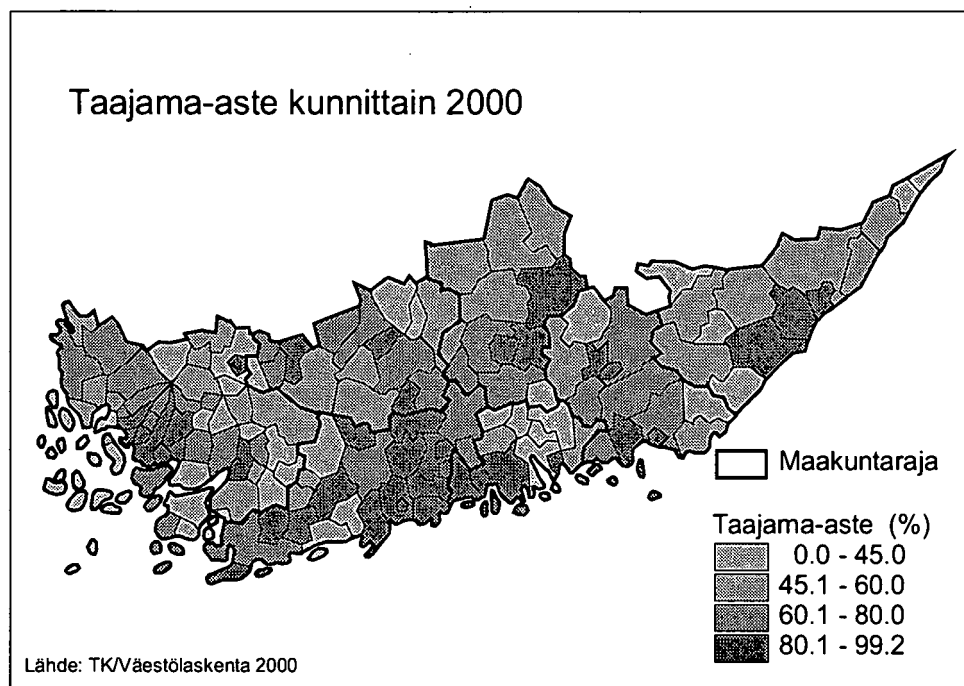
Kunnat

Vuoden 2001 alussa kuntien määrä Suomessa väheni kuntaliitosten vuoksi 448:aan. Helsinki on väkiluvultaan maan suurin kaupunki (555 474 asukasta 31.12.2000) ja Ahvenanmaalla sijaitseva Sottunga puolestaan pienin kunta (129 as). Katsauksen tarkastelualueella sijaitsevista kunnista Iniössä on vähiten asukkaita, 237. Kaupunkeja Etelä-Suomessa on 38. Pinta-alaltaan alueen suurin kunta on Ruokolahti ja pienin Kauniainen.

Taajama-asteella mitataan taajamissa asuvien henkilöiden osuutta alueen koko väestöstä. Haminassa ja Kauniaisissa taajamaväestön osuus oli yli 99 %. Houtskarissa, Iniössä, Särkisalossa, Velkualla, Västanfjärdissä, Suomenniemellä ja Uukuniemellä taajamaväestöä ei ollut lainkaan, eli taajama-aste oli näissä kunnissa 0 %.

Kuva 2. Etelä-Suomen kunnat ja maakunnat 2001.

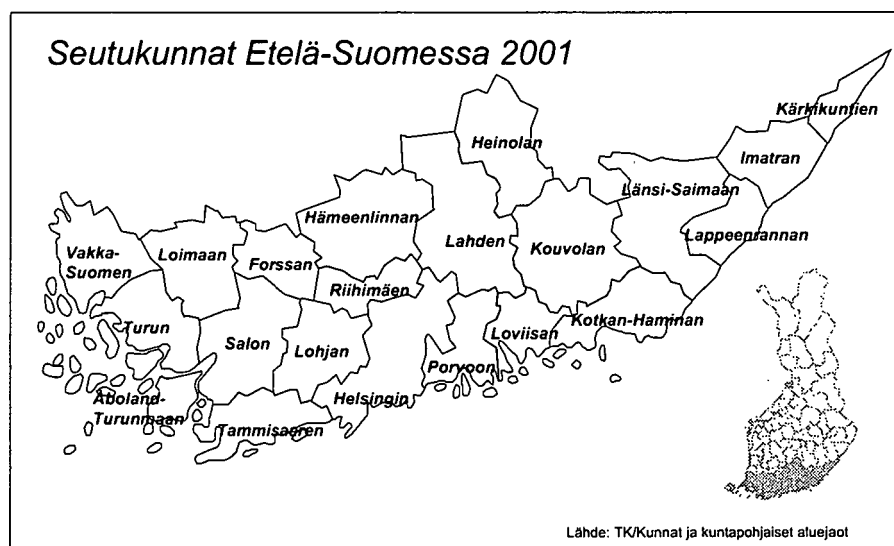
Kuva 3. Taajama-aste kunnittain 2000.

Seutukunnat

Seutukunnat ovat yhden tai useamman kunnan muodostamia kuntaryhmiä. Seutukuntien muodostamisen kriteerinä on käytetty kuntien välistä yhteistyötä ja työssäkäyntiä. Seutukuntajakoa muutettiin viimeksi 1.1.2001.

Suomen kaikkiaan 82 seutukunnasta 21 sijaitsee Etelä-Suomen katsauksen alueella. Varsinais-Suomessa seutukuntia on viisi ja Etelä-Karjalassa neljä. Uudellamaalla ja Kanta-Hämeessä seutukuntia on kummassakin kolme, Itä-Uudellamaalla, Päijät-Hämeessä ja Kymenlaaksossa kaksi. Kuntien lukumäärä seutukunnissa vaihtelee kahdesta Turun seutukunnan peräti seitsemääntoista kuntaan.

Aluetietoa Suomen seutukunnista ja niiden välisistä eroista löytyy Tilastokeskuksen vuosittain ilmestyvästä *Seutukunta- ja maakuntakatsaus* -julkaisusta.

Kuva 4. Seutukunnat Etelä-Suomessa 2001.

Taulukko 1. Perustietoja Etelä-Suomen kunnista.

	Kunta-ryhmittys	Väkiluku 31.12.2000	Väestön muutos 2000 (%)	Väestö- ennuste 2030	Tulot/ tulonsaajaa 1999 (euroa)	Työttömyys- aste (%) elok. 2001	Toimi- paikkoja/ 1000 as. elok. 2001
Uusimaa:							
Espoo	Kaupunkimainen	213271	1,7	277501	27288	6,1	53,2
Hanko	Kaupunkimainen	10044	-1,4	8551	17317	9,2	55,5
Heinävesi	Kaupunkimainen	555474	0,8	660861	22946	8,7	77,2
Hyvinkää	Kaupunkimainen	42545	0,5	48619	18528	9,3	51,9
Inkoo	Maaseutumainen	4873	0,7	5761	18842	7,8	63,2
Järvenpää	Kaupunkimainen	35915	1,3	41370	20365	6,9	49,3
Karjaa	Taajaan asuttu	8877	1,0	9361	16856	10,2	59,3
Karjalohja	Maaseutumainen	1438	1,8	1595	16183	5,8	64,0
Karkkila	Taajaan asuttu	8753	0,1	10155	16395	7,4	60,2
Kauniainen	Kaupunkimainen	8532	-0,2	10590	42946	4,2	62,6
Kerava	Kaupunkimainen	30270	0,4	34705	21035	5,1	47,8
Kirkkonummi	Taajaan asuttu	29694	1,4	37311	22496	7,1	51,2
Lohja	Kaupunkimainen	35243	1,3	40222	19177	7,1	52,5
Mäntsälä	Taajaan asuttu	16628	1,6	20458	17271	6,3	56,0
Nurmijärvi	Maaseutumainen	5902	-0,2	6607	15922	7,1	63,5
Nurmijärvi	Taajaan asuttu	33104	2,4	42685	20805	5,7	55,5
Pohja	Maaseutumainen	4927	-0,7	4952	16393	8,7	56,2
Pornainen	Maaseutumainen	4131	2,2	6164	17805	5,2	51,3
Sammatti	Maaseutumainen	1203	-1,6	1352	15393	6,8	58,2
Suonio	Maaseutumainen	4853	2,9	5808	19516	4,7	55,8
Tammisaari	Taajaan asuttu	14632	0,1	14341	16854	7,9	67,3
Tuusula	Kaupunkimainen	31957	2,5	41510	20832	5,2	56,1
Vantaa	Kaupunkimainen	178471	1,2	216849	20651	7,2	48,8
Vihti	Taajaan asuttu	23858	1,0	28293	20363	5,5	60,1

	Kunta-ryhmittys	Väkiluku 31.12.2000	Väestön muutos 2000 (%)	Väestö- ennuste 2030	Tulot/ tulonsaajaa 1999 (euroa)	Työttömyys- aste (%) elok. 2001	Toimi- paikkoja/ 1000 as. elok. 2001
Varsinais-Suomi:							
Alastaro	Maaseutumainen	3109	-0,4	2609	13653	8,6	56,0
Askainen	Maaseutumainen	913	-0,5	876	16445	6,5	61,3
Aura	Maaseutumainen	3338	0,7	3692	16474	8,6	70,1
Dragsfjärd	Maaseutumainen	3505	-1,4	2725	14005	5,8	73,6
Hailkko	Taajaan asuttu	8999	1,4	9914	21592	6,6	46,2
Houtskari	Maaseutumainen	693	-1,4	687	11063	7,2	63,5
Ino	Maaseutumainen	237	-2,1	206	10207	5,8	84,4
Kaarina	Kaupunkimainen	20175	1,6	22660	20661	7,9	49,4
Kanina	Maaseutumainen	2425	-0,3	2231	15320	6,7	88,7
Kemijoki	Maaseutumainen	3329	0,3	3172	14340	5,9	75,1
Klikala	Maaseutumainen	1913	0,8	2099	14202	7,0	64,3
Kisko	Maaseutumainen	1926	-1,2	1876	14975	9,4	58,7
Korppoo	Maaseutumainen	975	-2,6	845	12894	7,7	85,1
Koski Tl	Maaseutumainen	2550	-0,9	2024	14527	7,6	62,4
Kustavi	Maaseutumainen	1008	-1,1	804	13732	5,8	109,1
Kuusjoki	Maaseutumainen	1861	0,1	1980	15618	6,7	49,4
Laitila	Taajaan asuttu	8821	-0,6	7891	15224	9,6	69,9
Lemu	Maaseutumainen	1457	1,7	1627	18183	5,8	50,1
Lieto	Taajaan asuttu	14169	2,3	17557	19026	6,2	61,3
Loimaa	Kaupunkimainen	7184	1,6	7014	15742	10,0	65,3
Loimaan kunta	Maaseutumainen	6046	-1,7	4889	15283	8,1	59,3
Marttila	Maaseutumainen	2135	0,6	1885	14138	7,6	64,6
Masku	Maaseutumainen	5393	2,9	6408	19508	5,3	50,8
Mellila	Maaseutumainen	1246	-3,4	1480	14507	11,5	53,8
Merimasku	Maaseutumainen	1385	0,1	1803	20207	4,6	54,2
Mietoinen	Maaseutumainen	1717	-0,8	1737	17360	5,7	53,0
Muurto	Maaseutumainen	1421	0,5	1577	21594	6,0	65,4
Mynämäki	Taajaan asuttu	6153	0,7	5720	15691	6,8	59,3
Naantali	Kaupunkimainen	13133	-0,7	15295	19801	7,6	53,1
Nauvo	Maaseutumainen	1447	0,1	1465	13300	5,9	108,5
Nousiainen	Maaseutumainen	4189	0,7	4248	16880	8,7	54,2
Oripää	Maaseutumainen	1342	-1,3	1255	14723	6,7	76,8
Paimio	Taajaan asuttu	9815	0,2	9590	18006	4,2	53,9
Parainen	Taajaan asuttu	11943	-0,3	11358	17662	7,1	64,4
Perniö	Maaseutumainen	6158	-1,6	5256	16155	7,8	62,5
Pertteli	Maaseutumainen	3686	0,8	3993	16346	6,1	44,5
Piikkiö	Taajaan asuttu	6574	1,0	7333	17390	6,8	52,8
Pyhäranta	Maaseutumainen	2311	-0,4	2260	15487	10,4	47,6
Pöytyä	Maaseutumainen	3733	-0,5	3609	15311	8,3	53,3
Raisio	Kaupunkimainen	23149	0,1	25436	18445	8,5	51,1
Rusko	Maaseutumainen	3390	3,7	4044	18848	6,9	53,7
Rymättylä	Maaseutumainen	1973	1,0	2270	15678	4,8	75,5
Salo	Kaupunkimainen	24561	1,5	29535	20458	8,3	64,4
Sauvo	Maaseutumainen	2851	-0,2	3065	16450	3,9	56,5
Somero	Maaseutumainen	9789	-0,1	9311	14796	7,5	65,6
Suomusjärvi	Maaseutumainen	1328	-1,0	1459	14206	8,4	65,5
Särkisalo	Maaseutumainen	751	-1,7	672	24825	7,5	57,3
Taivassalo	Maaseutumainen	1821	-1,4	1463	13727	6,7	71,4
Tarvasjoki	Maaseutumainen	1921	-0,5	1993	16498	6,6	61,4
Turku	Kaupunkimainen	172561	0,3	188720	17224	13,9	60,4
Juuskajoki	Taajaan asuttu	17019	-1,1	15373	16614	12,5	57,3
Vahto	Maaseutumainen	1784	0,0	2025	16952	7,0	50,4
Vehmaa	Maaseutumainen	2539	1,0	2439	14064	10,2	75,6
Velkua	Maaseutumainen	252	-1,6	312	16002	7,4	83,3
Västernärjärd	Maaseutumainen	829	-0,8	830	17882	2,7	82,0
Yläne	Maaseutumainen	2174	-0,3	1951	13232	11,6	59,8

Kunta-ryhmitys	Väkiluku 31.12.2000	Väestönmuutos 2000 (%)	Väestöennuste 2030	Tulot/tulonsaajaa 1999 (euroa)	Työttömyysaste (%) elok. 2001	Toimi- paikkoja/ 1000 as. elok. 2001
----------------	---------------------	------------------------	--------------------	--------------------------------	-------------------------------	--------------------------------------

Kanta-Häme:

Forssa	Kaupunkimainen	18506	-0,7	16324	15376	13,4	61,8
Hattula	Taajaan asuttu	9131	0,1	9022	17131	9,5	39,8
Hauho	Maaseutumainen	3981	-0,6	3664	14409	11,4	55,6
Hausjärvi	Maaseutumainen	8107	0,1	8484	16977	8,9	49,2
Humpplia	Maaseutumainen	2686	-0,2	2474	13965	11,4	63,8
Hämeenlinna	Kaupunkimainen	46108	0,3	48783	17222	12,3	51,5
Jänakkala	Taajaan asuttu	15419	-0,1	15011	17025	8,8	45,7
Jokioinen	Maaseutumainen	5677	0,3	5878	17655	8,4	42,3
Kaivola	Maaseutumainen	3421	0,6	3477	15031	11,0	46,6
Lammi	Maaseutumainen	5624	-1,1	4617	14813	9,0	59,4
Loppi	Maaseutumainen	7678	-1,0	7957	15183	10,4	59,3
Renko	Maaseutumainen	2310	-1,7	2495	16014	11,8	59,7
Riihimäki	Kaupunkimainen	26173	0,3	26665	17361	11,7	48,0
Tammela	Maaseutumainen	6362	0,1	6476	15341	8,1	45,6
Tuulos	Maaseutumainen	1589	-0,5	1713	14864	12,1	55,4
Ypäjä	Maaseutumainen	2735	-0,8	2508	13858	10,1	53,0

Päijät-Häme:

Artjärvi	Maaseutumainen	1574	0,2	1468	14488	8,1	57,8
Asikkala	Maaseutumainen	8644	0,1	8220	15583	11,1	60,5
Hartola	Maaseutumainen	3837	-1,6	3237	13009	11,2	73,8
Heinola	Kaupunkimainen	21178	-0,8	18144	16165	14,3	50,8
Hiljola	Taajaan asuttu	20378	1,1	20247	17388	10,0	51,1
Hämeenkoski	Maaseutumainen	2214	-0,3	1946	14203	10,5	51,5
Kärkölä	Maaseutumainen	5048	-0,8	4614	15665	11,1	57,4
Lahli	Kaupunkimainen	96921	0,3	100616	16393	15,5	58,5
Nastola	Taajaan asuttu	14735	-0,1	14455	16009	12,2	50,7
Orimattila	Taajaan asuttu	14055	-0,2	13425	15486	10,3	58,3
Padasjoki	Maaseutumainen	3879	-2,7	3003	14092	12,2	69,3
Sysmä	Maaseutumainen	4915	-1,8	3955	12572	11,1	57,8

Kymenlaakso:

Anjalankoski	Taajaan asuttu	17631	-0,5	14975	17073	10,4	38,0
Elimäki	Taajaan asuttu	8594	-0,3	8525	15486	10,0	46,4
Hamina	Kaupunkimainen	9932	-0,5	9624	16976	14,8	62,1
Iitti	Maaseutumainen	7534	0,3	6748	14541	13,1	53,5
Jaala	Maaseutumainen	1977	-0,9	2019	14013	8,4	57,7
Kotka	Kaupunkimainen	54846	-0,7	50873	16633	15,5	48,5
Kouvola	Kaupunkimainen	31364	-0,8	29666	16907	14,7	60,8
Kuusankoski	Kaupunkimainen	20656	-0,9	18132	17716	12,5	36,7
Miehikkälä	Maaseutumainen	2540	1,3	1898	12489	9,6	50,8
Pyhtää	Maaseutumainen	5253	-0,5	5022	15740	11,3	46,6
Vaivola	Taajaan asuttu	11328	-0,1	11000	16092	9,5	40,1
Vehkalahti	Taajaan asuttu	12015	-0,7	10767	16673	11,6	32,5
Virrolahti	Maaseutumainen	3904	0,4	3403	13975	10,0	57,9

Etelä-Karjala:

Imatra	Kaupunkimainen	30663	-0,7	25848	16624	15,6	47,1
Joutseno	Taajaan asuttu	11005	-0,8	9164	16258	14,3	43,4
Lappeenranta	Kaupunkimainen	58041	0,8	59446	16294	14,4	53,0
Lemi	Maaseutumainen	3137	0,2	3665	13867	10,7	44,6
Luumäki	Maaseutumainen	5328	0,0	4719	13664	11,2	52,6
Parikkala	Maaseutumainen	4582	-2,3	3564	12993	15,8	51,9
Rautjärvi	Maaseutumainen	4619	1,6	3063	15333	15,6	43,7
Ruokolahli	Maaseutumainen	6204	-1,3	5759	15480	12,6	39,3
Saari	Maaseutumainen	1504	3,2	1009	11916	17,1	39,2
Savitaipale	Maaseutumainen	4396	-0,8	3223	13676	11,9	54,1
Suomenniemi	Maaseutumainen	7850	0,2	7699	11966	14,6	77,6
Taipalsaari	Maaseutumainen	4712	0,2	5321	18895	10,5	45,4
Uukuniemi	Maaseutumainen	567	3,7	566	12841	18,2	47,6
Ylämaa	Maaseutumainen	1541	-2,6	1389	13151	10,2	48,7

Itä-Uusimaa:

Askola	Maaseutumainen	4389	0,7	5161	16940	6,4	58,9
Lapinjärvi	Maaseutumainen	3011	-1,5	2791	14387	9,0	65,8
Liljendal	Maaseutumainen	1467	0,6	1382	14615	7,1	77,0
Lovisa	Kaupunkimainen	7579	-0,6	7505	16593	12,0	73,0
Myrskylä	Maaseutumainen	2004	1,6	1820	14044	8,3	66,4
Pernaja	Maaseutumainen	3779	-0,7	4629	14884	8,3	51,3
Porko	Kaupunkimainen	44969	0,8	52251	18010	7,9	55,2
Pukkila	Maaseutumainen	1921	-1,2	2334	15160	7,5	61,9
Ruotsinpyhtää	Maaseutumainen	3006	-0,8	2720	14810	8,3	56,2
Sipoo	Taajaan asuttu	17477	1,8	24143	21868	4,2	57,0

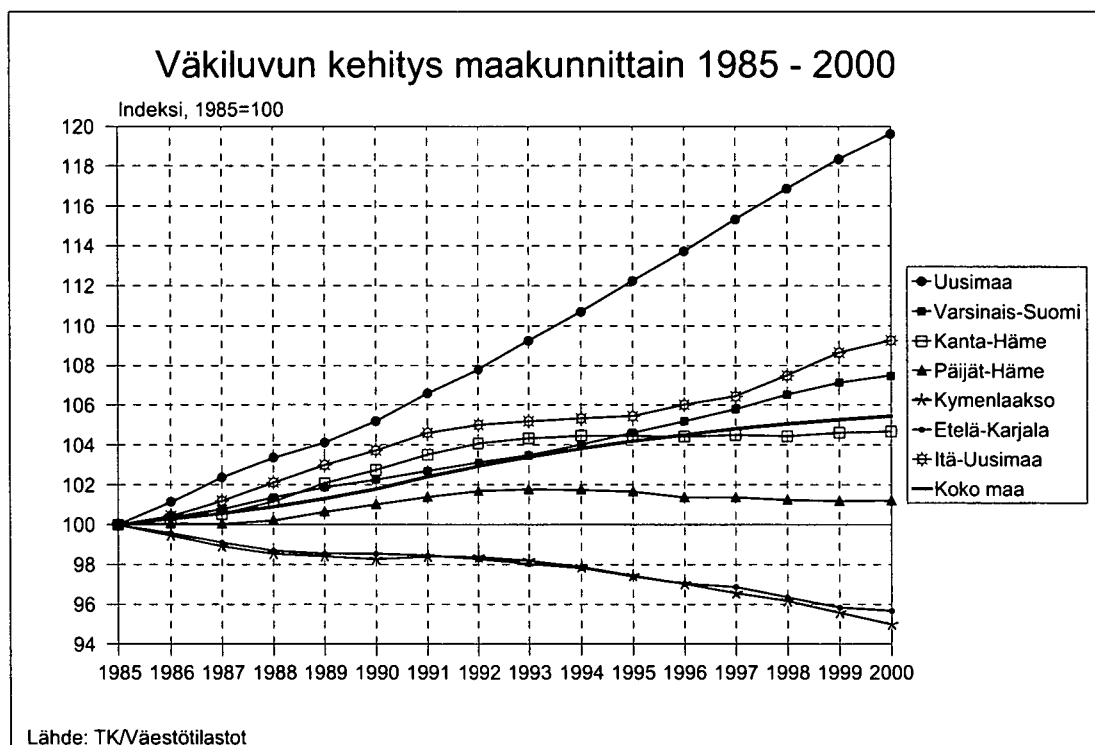
VÄESTÖ

Etelä-Suomen katsauksen kattamalla alueella asui vuoden 2000 lopussa yhteensä lähes 49 % koko maan väestöstä, eli 2 528 610 henkeä. Uudenmaan asukasluku oli yli puolet tästä, 1 304 595 henkeä. Varsinais-Suomessa asukkaita oli 447 103, Päijät-Hämeessä 197 378, Kymenlaaksossa 187 474, Kanta-Hämeessä 165 307, Etelä-Karjalassa 137 149 ja alueen pienimmässä maakunnassa Itä-Uudellamaalla 89 604. Etelä-Suomen ja koko Suomen suurin kaupunki on pääkaupunki Helsinki, jonka väkiluku oli vuoden 2000 lopussa 555 474. Helsingissä oli siten enemmän asukkaita kuin Etelä-Suomen 114 väkimäärältään pienimmässä kunnassa yhteensä. Varsinais-Suomen suurin kaupunki ja keskus on Turku, Kanta-Hämeen Hämeenlinna ja Päijät-Hämeen Lahti. Kymenlaaksossa Kotka on väkirikkain, Etelä-Karjalassa Lappeenranta ja Itä-Uudellamaalla Porvoo. Väkiluvultaan alueen pienimmät kunnat (alle 600 asukasta) ovat Varsinais-Suomen Iniö ja Velkua sekä Etelä-Karjalan Uukuniemi.

Väkiluvun kehitys

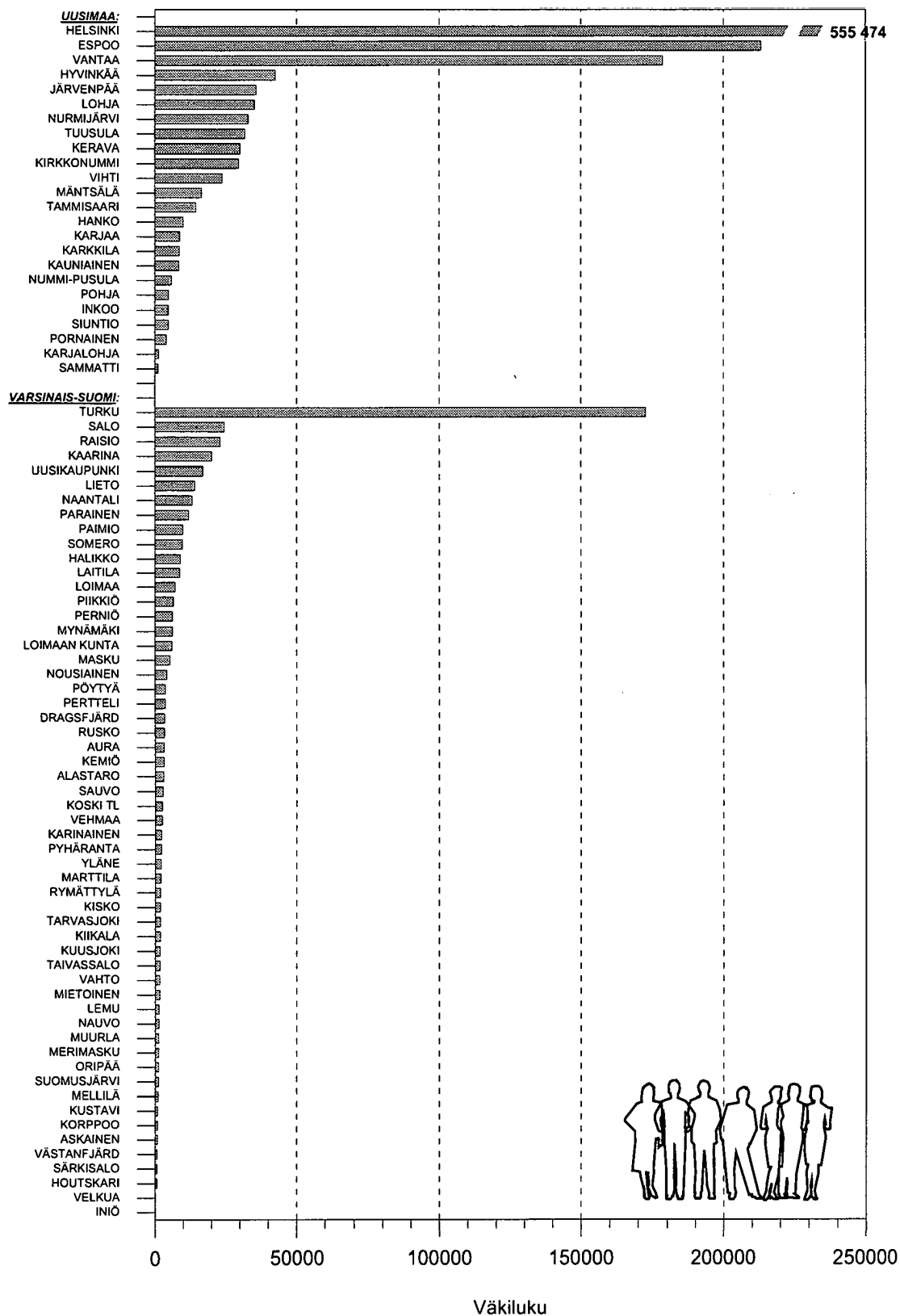
Uudenmaan väkiluku on kasvanut vuosien 1985 ja 1999 välillä muita maakuntia huomattavasti enemmän, yli 18 %. Myös Varsinais-Suomessa ja Itä-Uudellamaalla väestönkasvu on ollut koko maan keskimääräistä kasvuvauhtia nopeampaa. Kymenlaakso ja Etelä-Karjala ovat olleet ainoita väestöä menettäviä maakuntia Etelä-Suomessa.

Vuosien 1995 ja 2000 välillä väestönkasvu Etelä-Suomessa on keskittynyt pääkaupunkiseudulle ja Turun seudulle sekä Salon ja Tammelan kuntiin. Väestö kasvoi tuolloin suhteellisesti eniten Sipoossa (12,8 %) ja vähentyi eniten Saaren kunnassa (-11,2 %). Vuoden 2000 aikana väestö kasvoi joka toisessa Etelä-Suomen kunnassa, eniten Ruskon kunnassa (3,7 %). Eniten väestö väheni Uukuniemellä, Mellilässä ja Saaressa.

Kuva 5. Väkiluvun kehitys maakunnittain 1985 – 2000.

Väkiluku kunnittain 31.12.2000

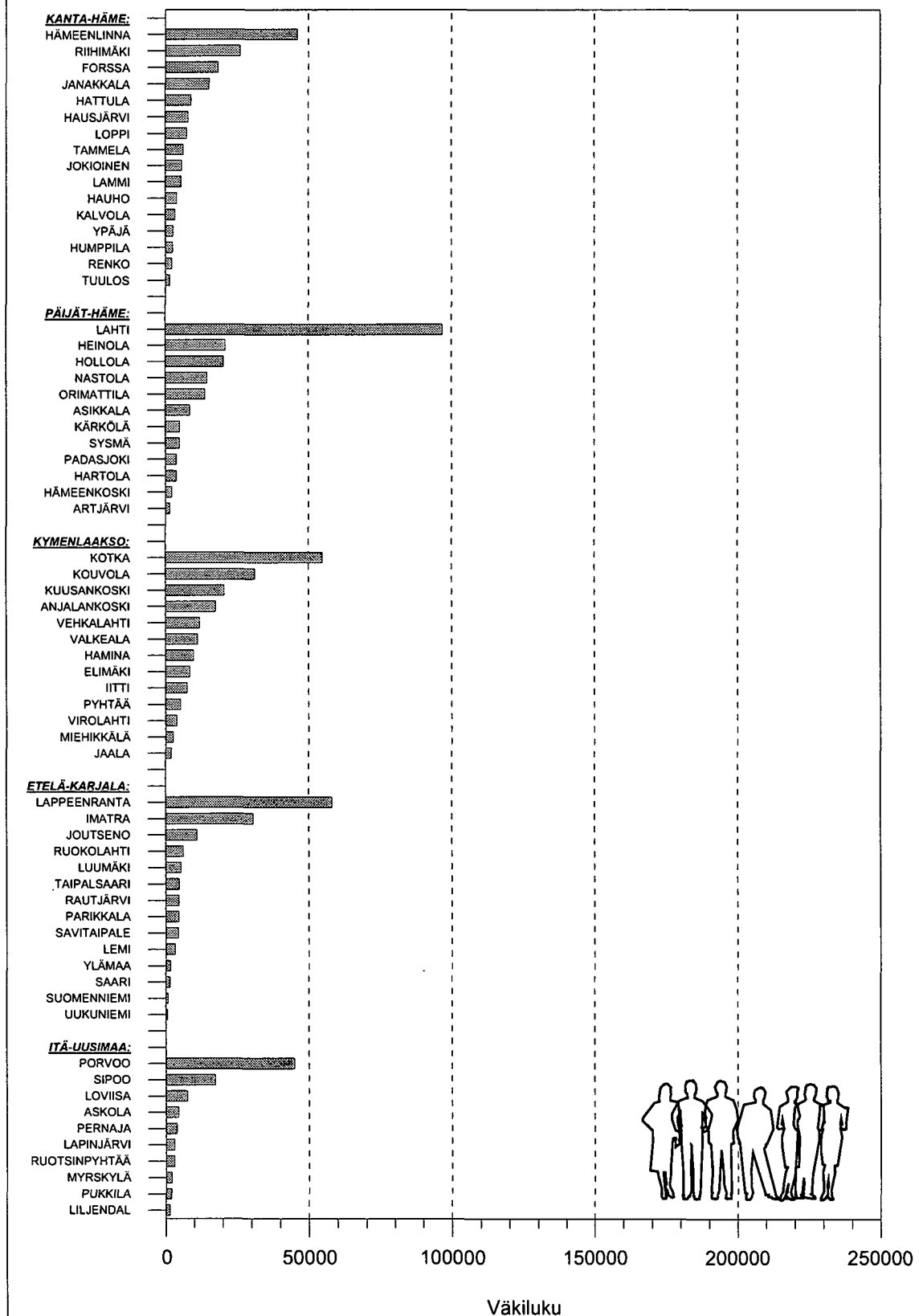

Lähde: TK/Väestötilastot

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 6a. Väkiluku kunnittain 31.12.2000.

Väkiluku kunnittain 31.12.2000

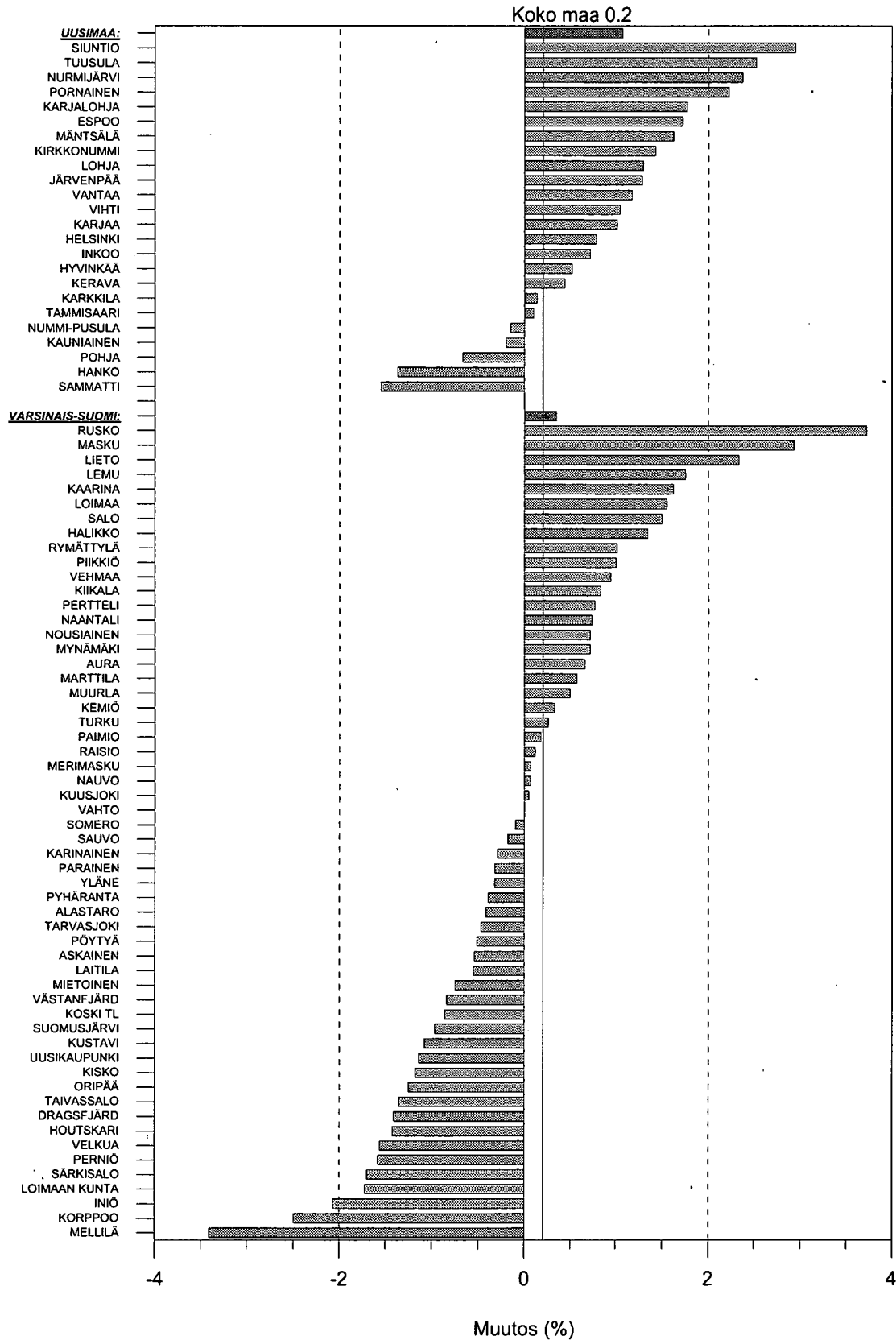
Lähde: TK/Väestötilastot

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 6b. Väkiluku kunnittain 31.12.2000.

Väkiluvun muutos kunnittain 2000

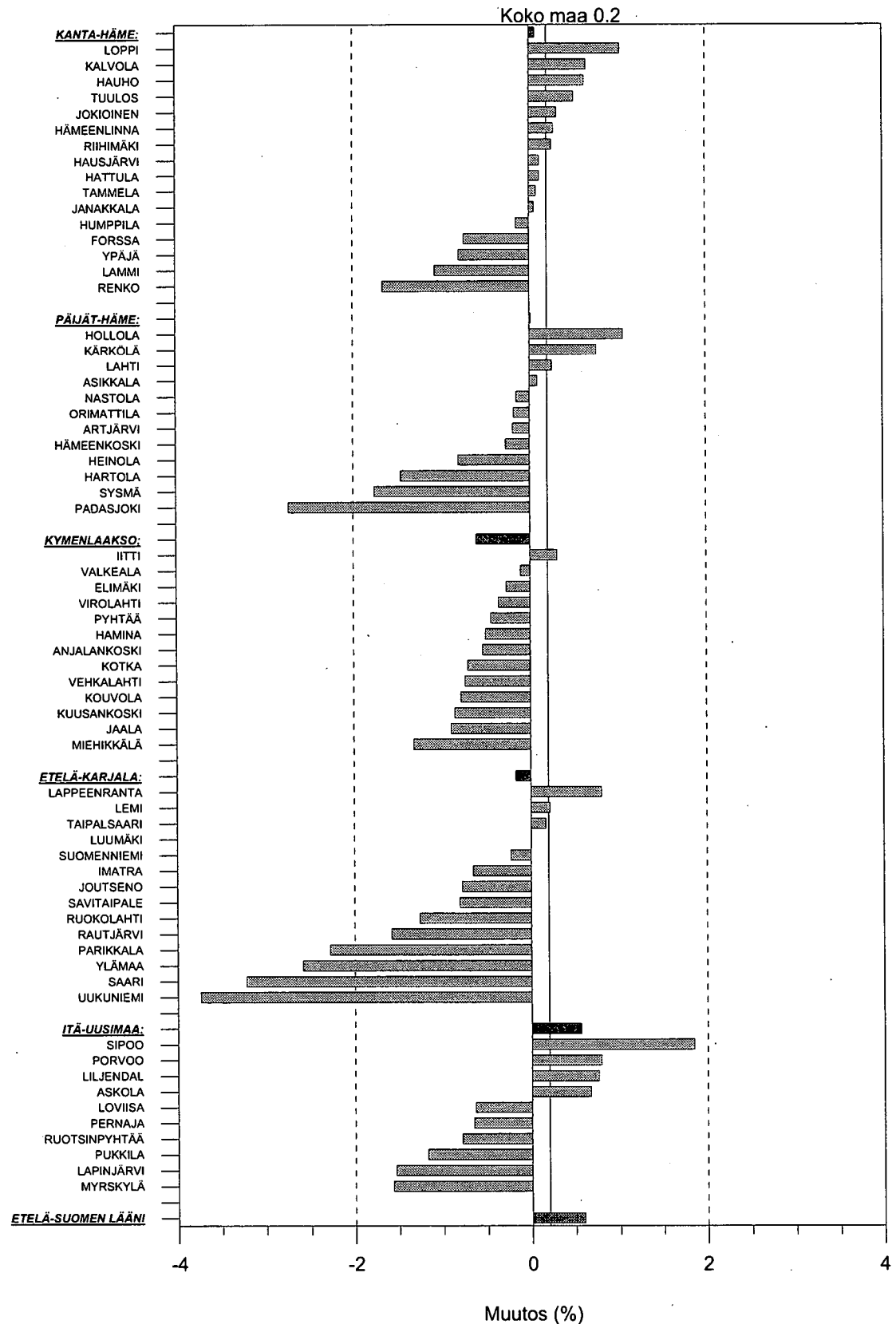

Lähde: TK/Väestötilastot

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 7a. Väkiluvun muutos kunnittain 2000.

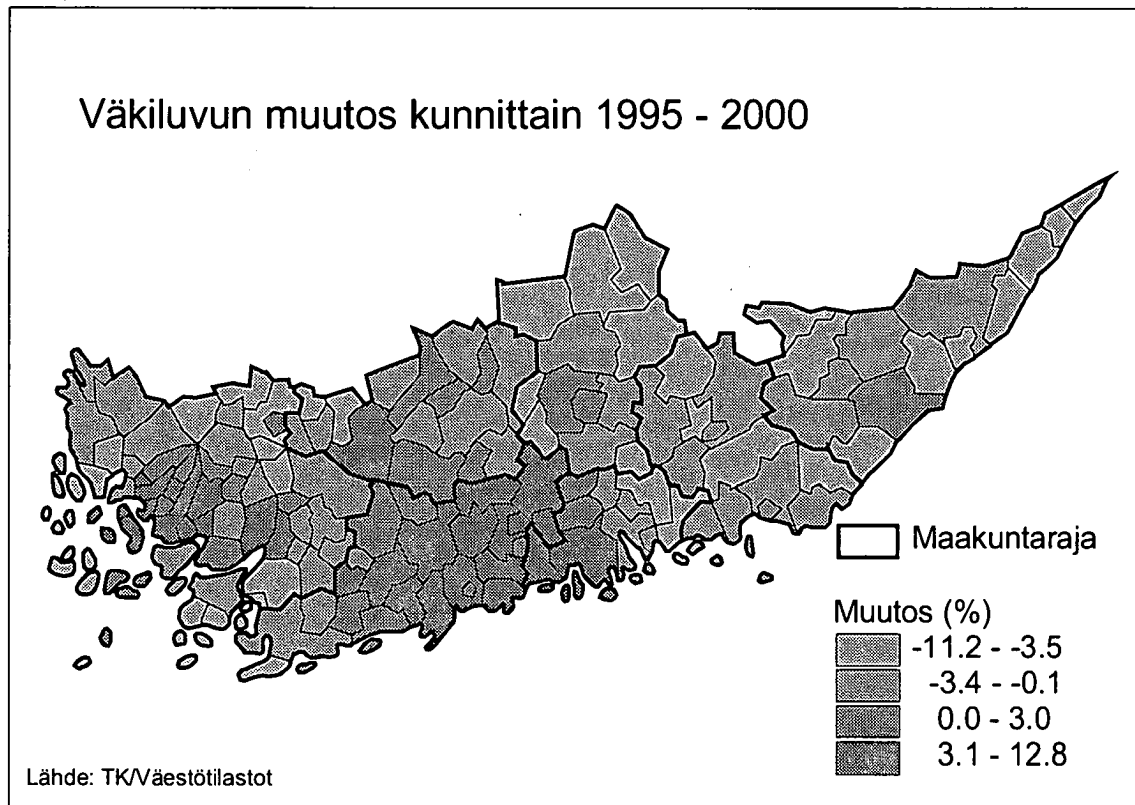
Väkiluvun muutos kunnittain 2000

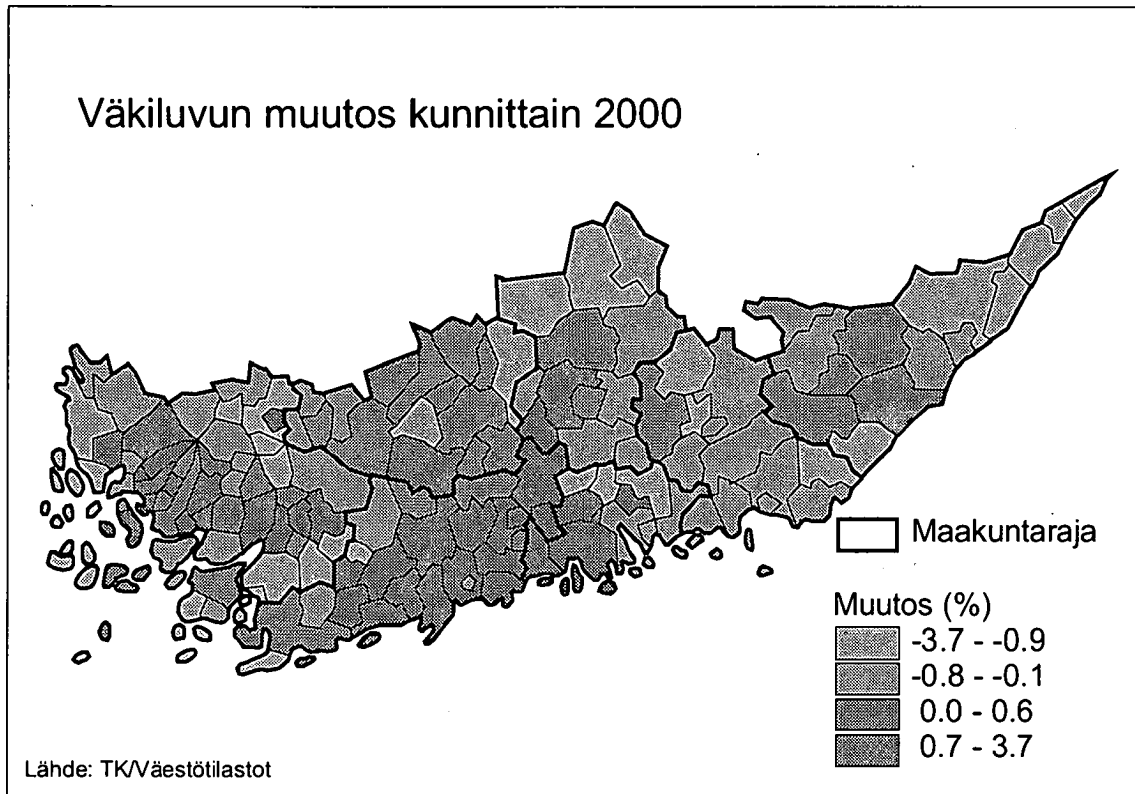
Lähde: TK/Väestötilastot

Vuoden 2001 kuntarajat

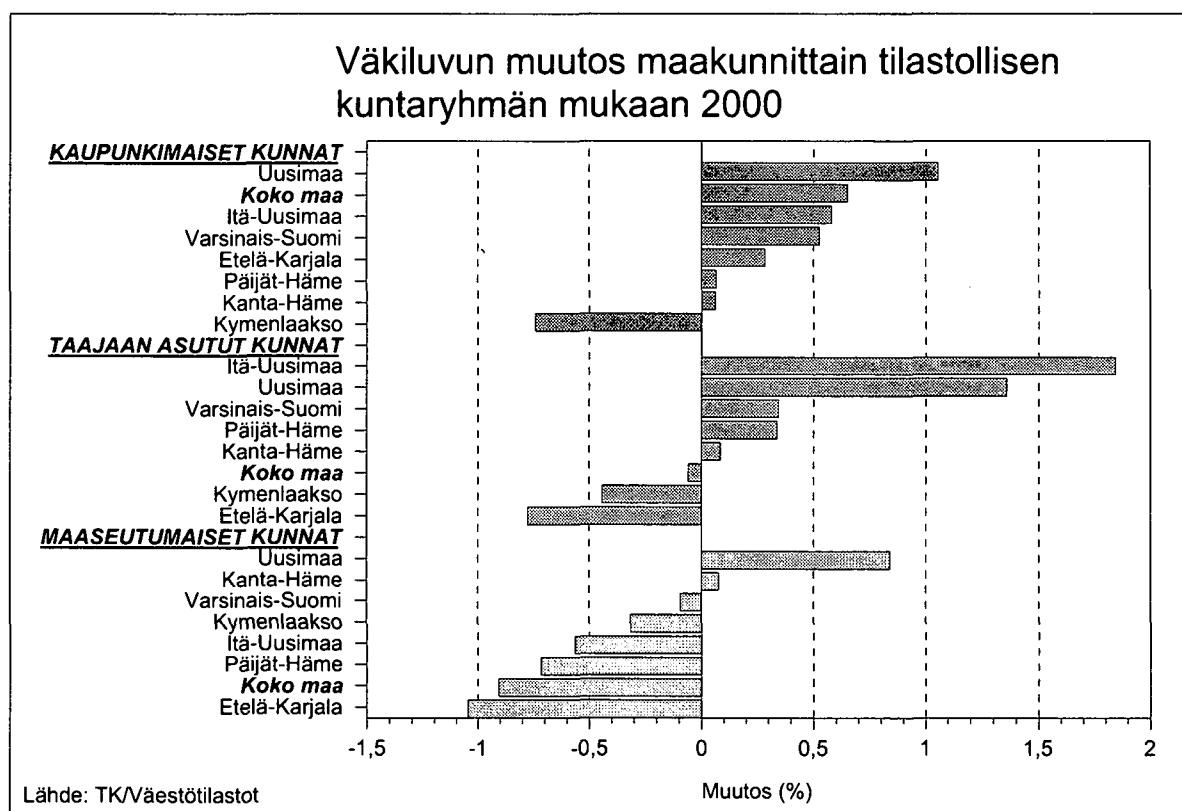
Kuva 7b. Väkiluvun muutos kunnittain 2000.

Kuva 8. Väkiluvun muutos kunnittain 1995 – 2000.

Kuva 9. Väkiluvun muutos kunnittain 2000.

Kuva 10. Väkiluvun muutos maakunnittain tilastollisen kuntaryhmän mukaan 2000.

Tilastollisen kuntaryhmittelyn mukaan väkimäärä kasvoi Uudellamaalla, Itä-Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa vuonna 2000 kaikissa kuntaryhmissä. Eniten kasvua tapahtui Itä-Uudenmaan ja Uudenmaan taajaan asutuissa kunnissa. Kymenlaaksossa puolestaan kaikki kuntaryhmät menettivät väestöä.

Luonnollinen väestönmuutos ja muuttotase

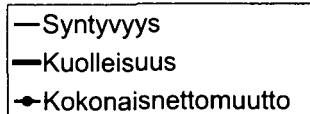
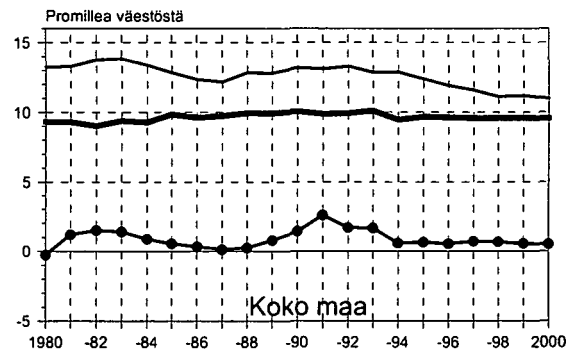
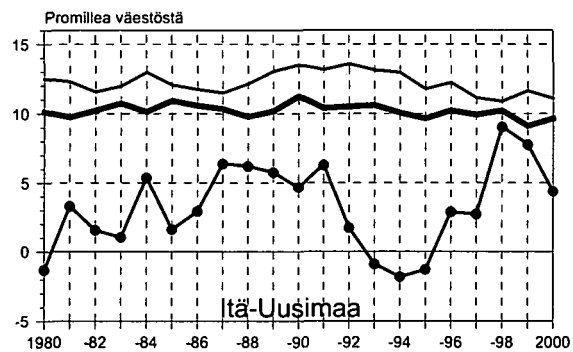
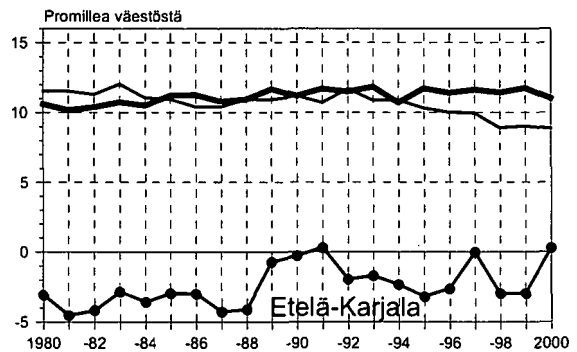
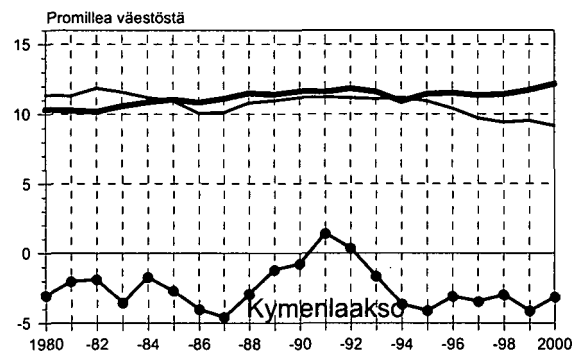
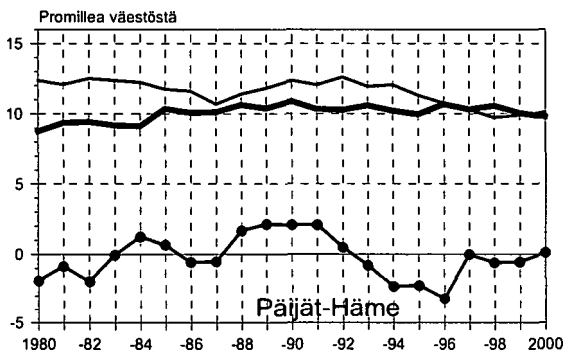
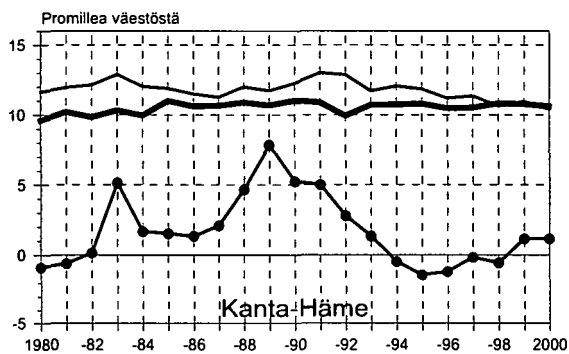
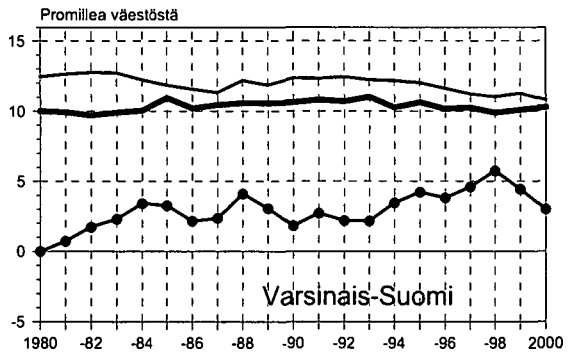
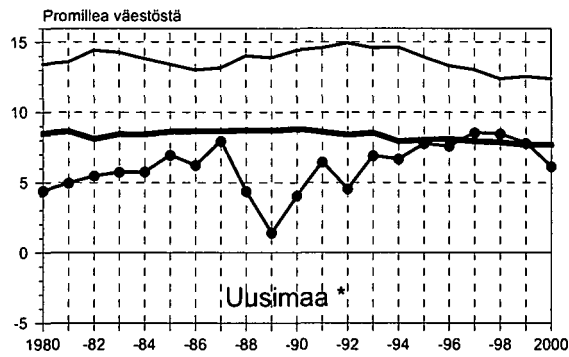
Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa kuolleisuus on ollut hieman syntyvyyttä suurempaa 1980-luvun loppupuolelta alkaen. Myös Päijät-Hämeessä ja Kanta-Hämeessä syntyneiden ja kuolleiden määrät ovat 1990-luvun lopussa olleet hyvin lähellä toisiaan. Uudellamaalla syntyneiden enemmisyys on ollut suurinta. Kokonaisnettomuutto on ollut tarkasteluajan positiivinen Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa, Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa puolestaan enimmäkseen negatiivinen.

Syntyneiden enemmyydellä eli syntyneiden ja kuolleiden määrän erotuksella ilmaistaan luonnollisen väestönkasvun suuruutta. Vuonna 2000 erotus oli Etelä-Suomessa suurin Espoossa, Pornaisissa ja Vahdolla. Suuressa osassa Etelä-Suomen kuntia luonnollista väestönkasvua ei tapahtunut lainkaan, eli kuolleita oli syntyneitä enemmän. Negatiivisin syntyneiden ja kuolleiden määrän erotus oli Iniössä ja Uukuniemellä.

Noin puolet Etelä-Suomen kunnista oli muuttovoittoisia vuonna 2000. Positiivisin muuttotase oli Ruskolla ja negatiivisin Mellilässä. Kunnan sisällä muutettiin vilkkaimmin Turussa ja Lahdessa. Vähäisintä kunnassamuutto oli Lemun kunnassa.

Etelä-Suomen maakunnista Päijät-Häme, Kymenlaakso ja Etelä-Karjala olivat muuttotappiollisia. Muista maakunnista Uusimaa sai eniten muuttovoittoa.

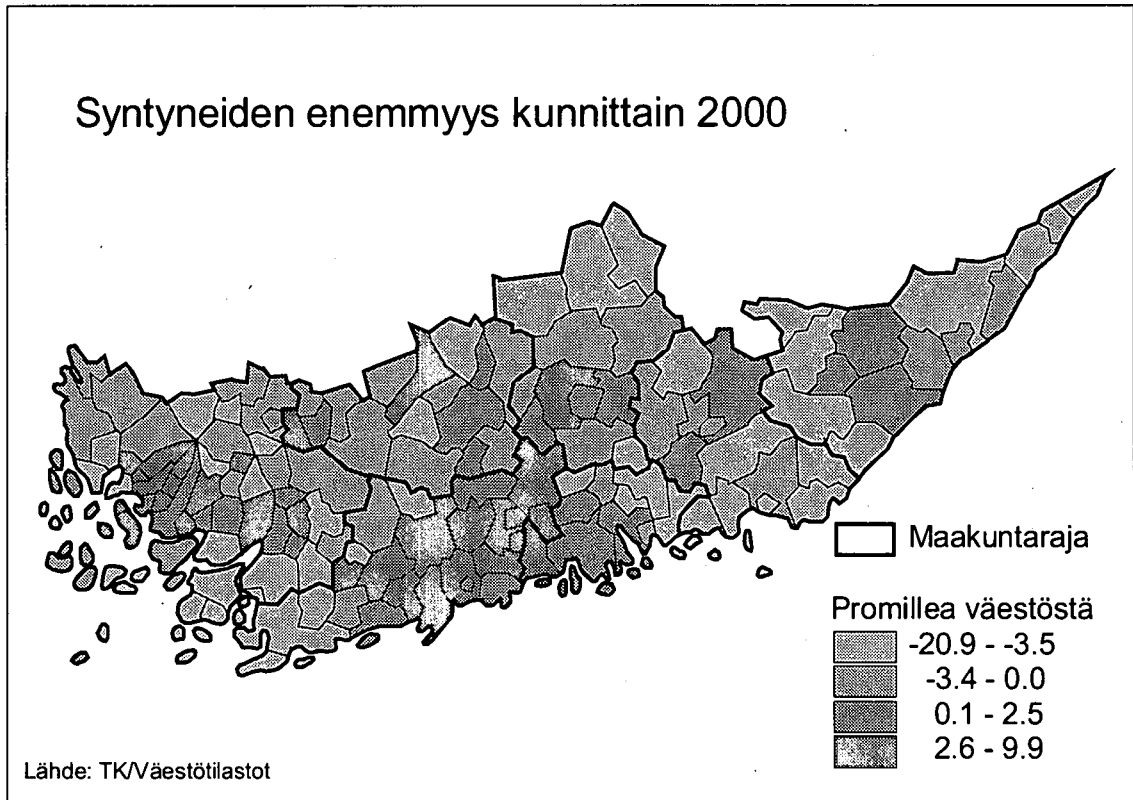
Väestönmuutokset maakunnittain 1980 - 2000

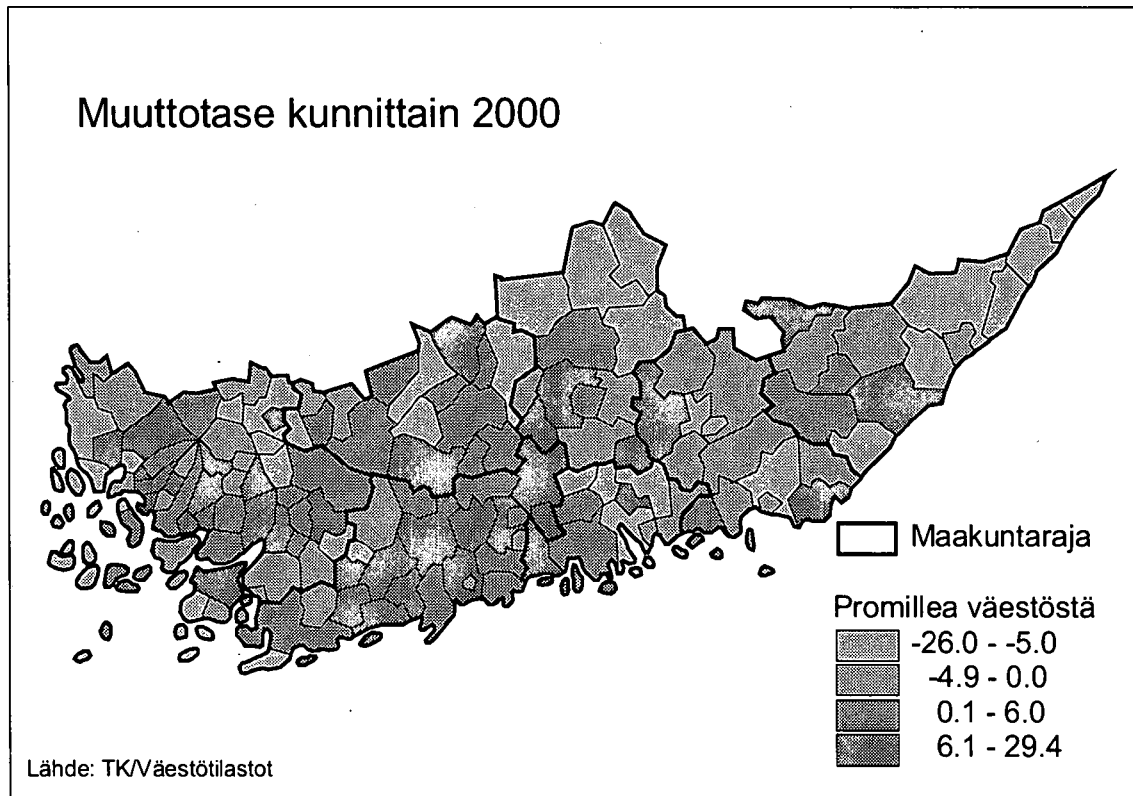
Lähde: TK/Väestötilastot

*Uusimaa nykyisten rajojen mukaisena

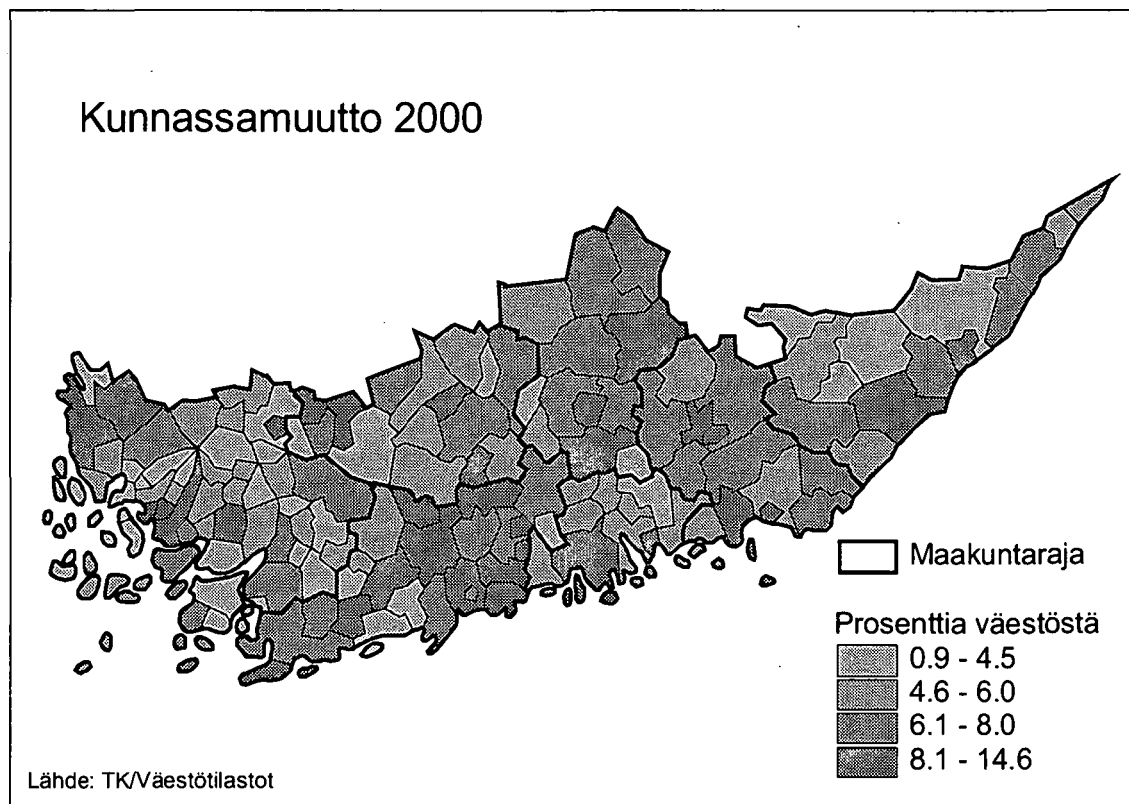
Kuva 11. Väestönmuutokset maakunnittain 1980 – 2000.

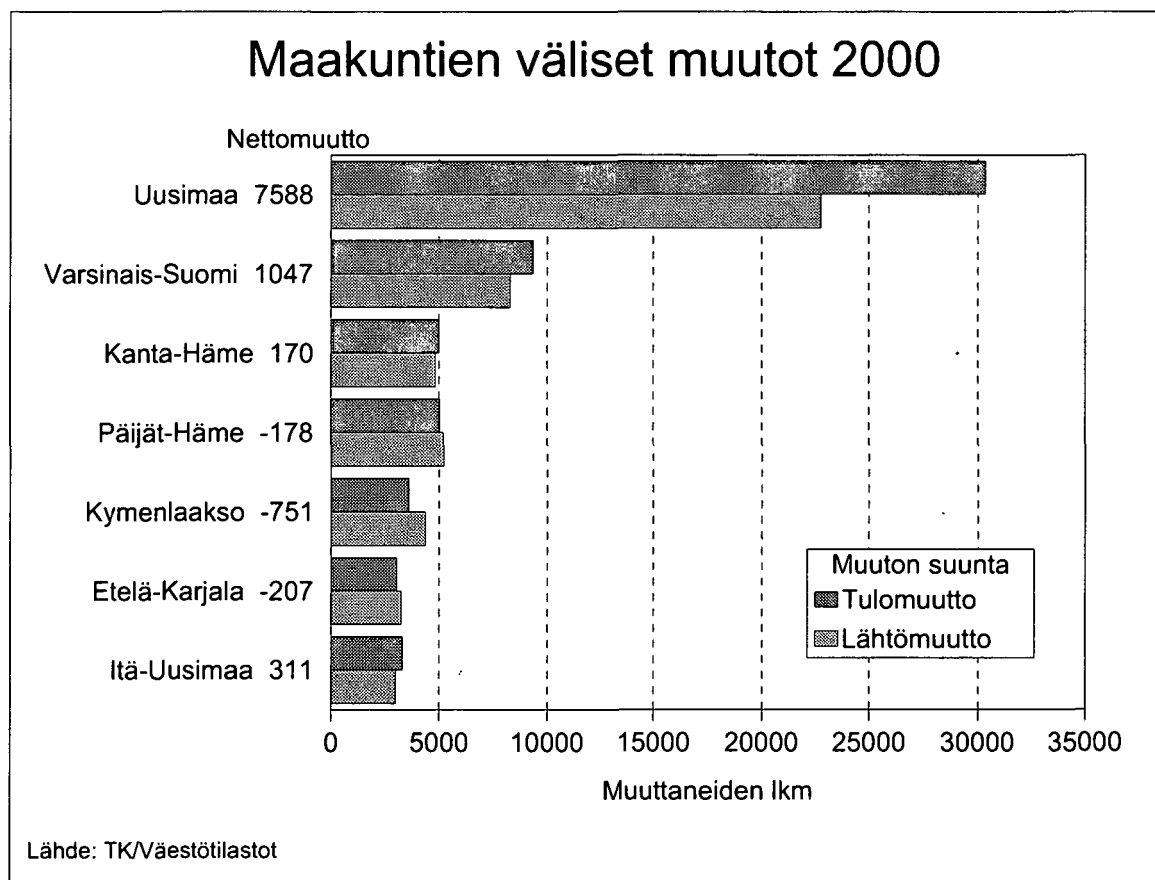
Kuva 12. Syntyneiden enemmitys kunnittain 2000.

Kuva 13. Muuttotase kunnittain 2000.

Kuva 14. Kunnassamuutto 2000.

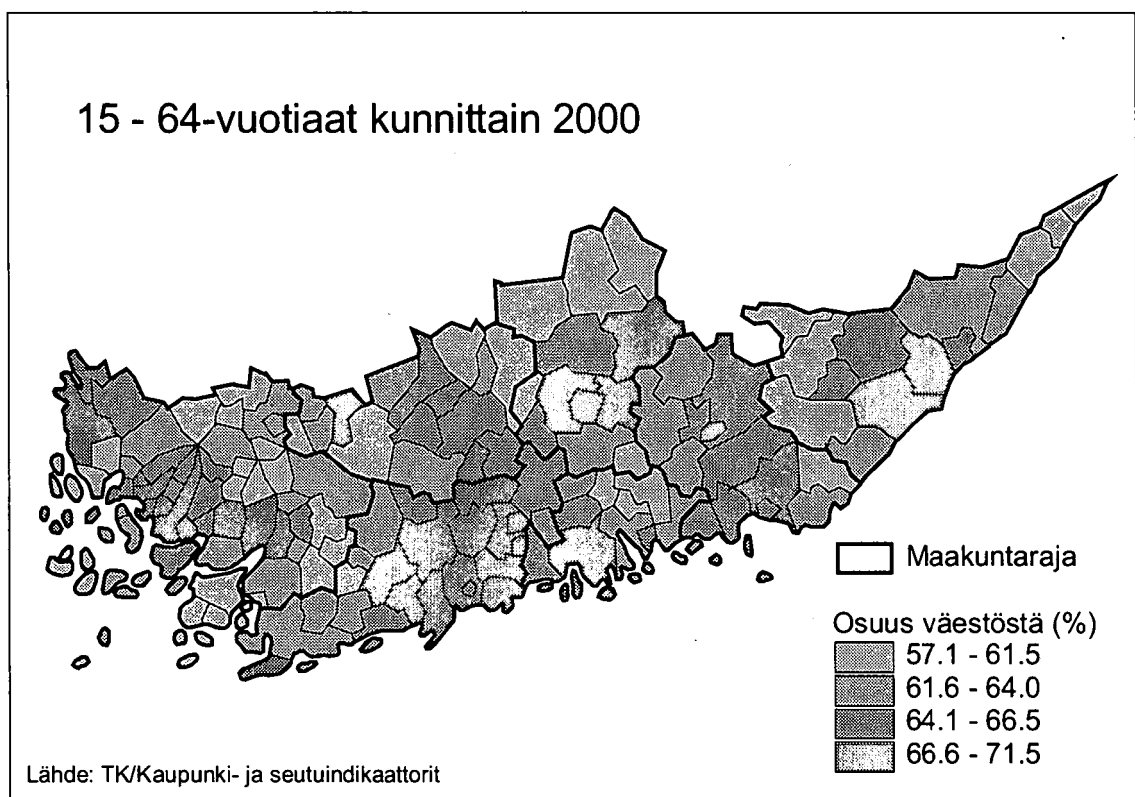
Kuva 15. Maakuntien väliset muutot 2000.

Ikä- ja sukupuolirakenne

Suurimman viisivuotiskäluokan muodostivat Etelä-Suomessa Uudenmaan maakuntaa lukuun ottamatta vuonna 2000 50 – 54-vuotiaat. Uudellamaalla suurin ikäluokka olivat 35 – 39-vuotiaat. Myös 30 – 34-vuotiaiden osuus oli Uudellamaalla paljon muita maakuntia suurempi. Alle 10-vuotiaita oli suhteellisen paljon Itä-Uudellamaalla. Suhteellisesti eniten alle 15-vuotiaita oli Pornaisissa ja vähiten Iniössä. Särkisalossa ja Suomenniemellä puolestaan 65 vuotta täyttäneiden osuus oli suurin. Työikäisiä (15 – 64-vuotiaita) asui eniten Vantaalla, Helsingissä, Keravalla ja Espoossa, yli 70 % väestöstä. Vähiten tähän ikäryhmään kuuluvia oli Karinaisissa, Särkisalossa ja Uukuniemellä.

Väestön keski-ikä oli vuonna 2000 koko maassa 39,4 vuotta. Yli sadassa Etelä-Suomen kunnassa väestön keski-ikä oli tätä korkeampi. Korkein se oli Suomenniemellä (48,3 vuotta) ja matalin Pornaisissa (34,2 vuotta). Vuodesta 1998 vuoteen 2000 väestön keski-ikä on laskenut 11 kunnassa, eniten Kiikalassa ja Oripäässä. Seitsemässä kunnassa keski-ikä on vastaavana aikana noussut yli vuodella, eniten Velkuan, Saaren ja Suomenniemen kunnissa. Vuosien 1980 ja 2000 välillä keski-ikä nousi lähes kaikissa Etelä-Suomen kunnissa. Velkualla keski-ikä laski kuitenkin yli 9 vuodella.

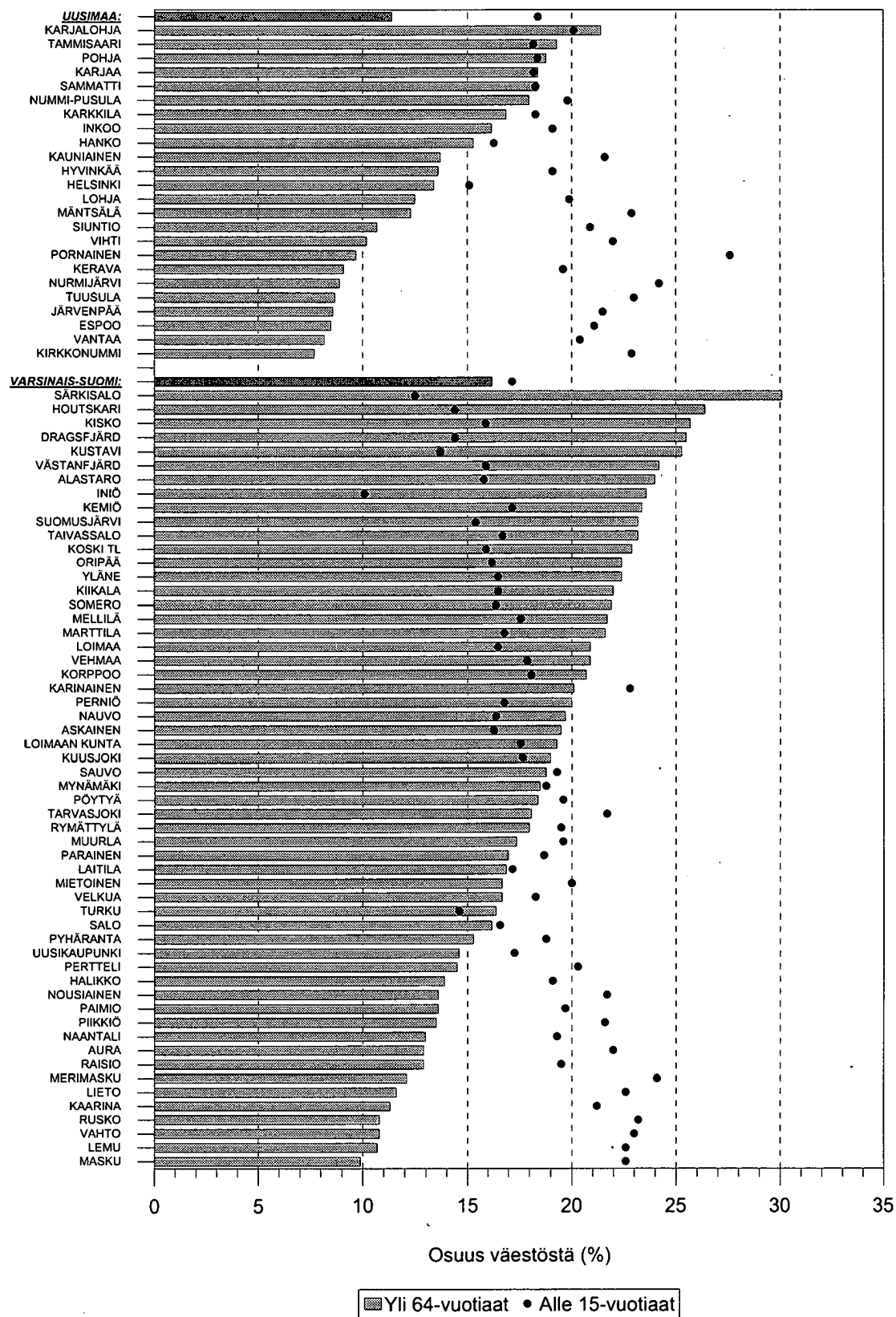
Yli puolet Etelä-Suomen kunnista on sukupuolirakenteeltaan naisemmistöisiä. Eniten naisia tuhatta miestä kohti oli vuonna 2000 Loimaalla (1208) ja Helsingissä (1158). Miesvaltaisimmat kunnat olivat puolestaan Iniö, Lemi ja Houtskari.

Kuva 16. 15 – 64-vuotiaat kunnittain 2000.

Yli 64-vuotiaat ja alle 15-vuotiaat kunnittain 2000

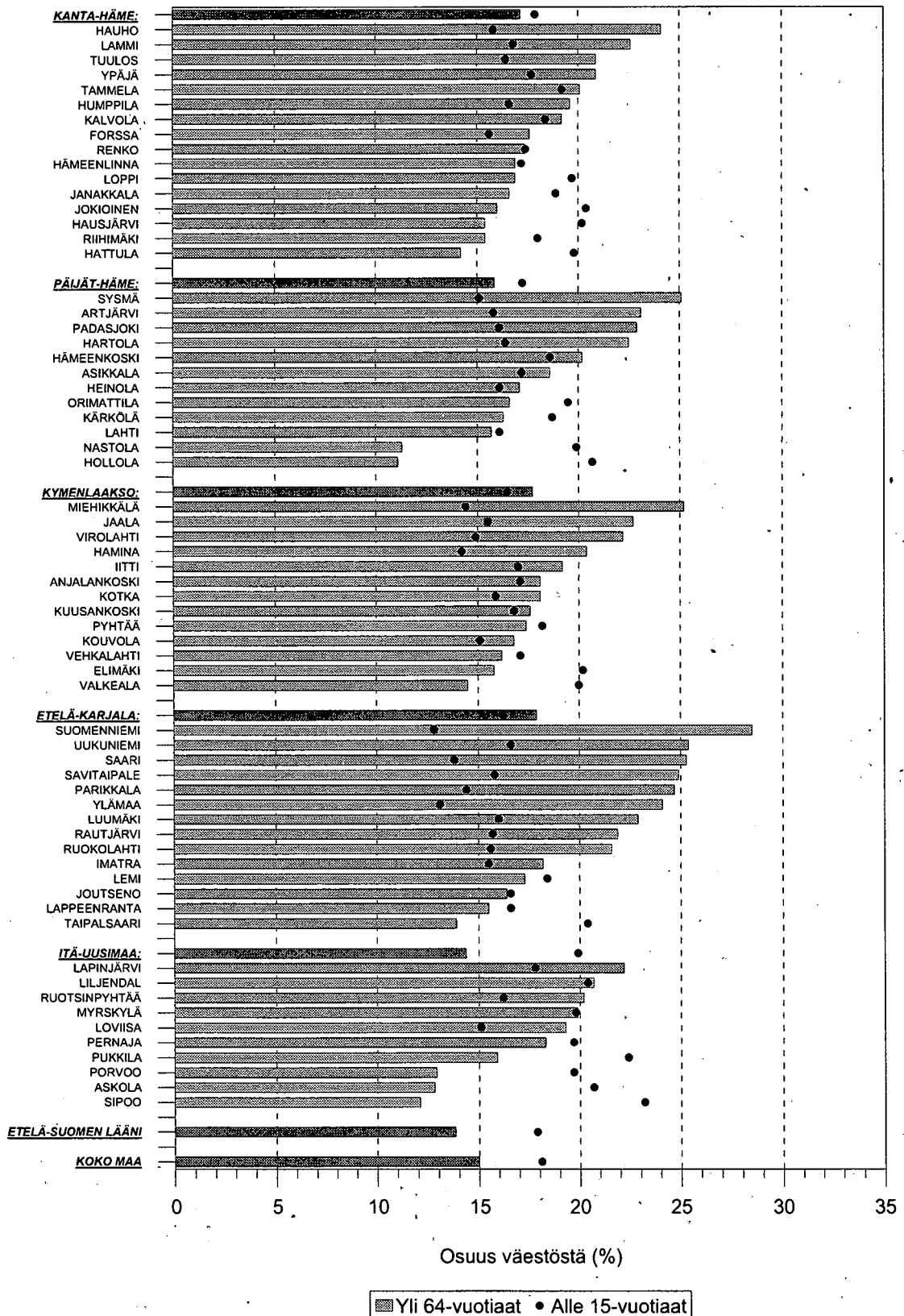

Lähde: TK/Väestötilastot

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 17a. Yli 64- ja alle 15-vuotiaat kunnittain 2000.

Yli 64-vuotiaat ja alle 15-vuotiaat kunnittain 2000

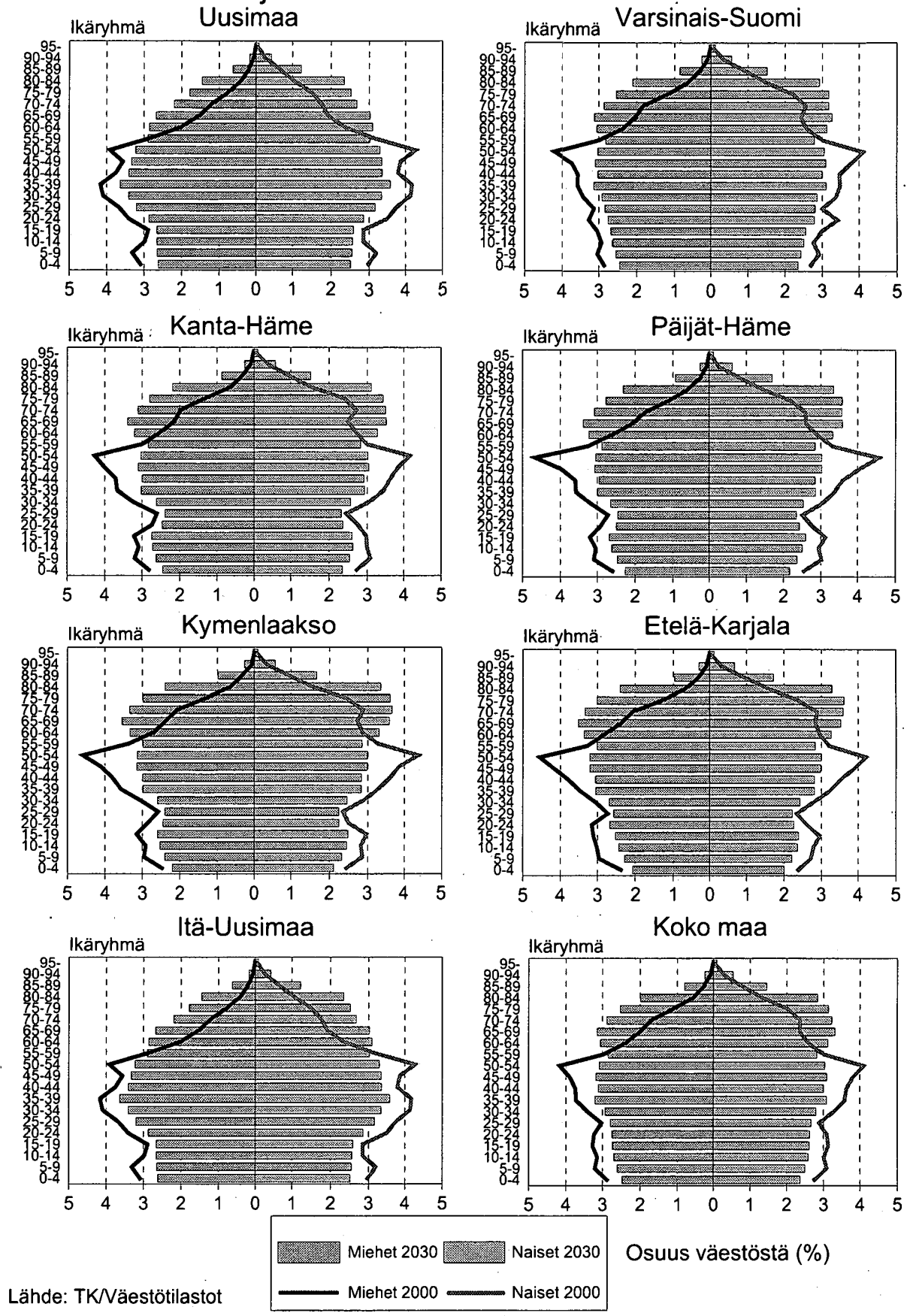

Lähde: TK/Väestötilastot

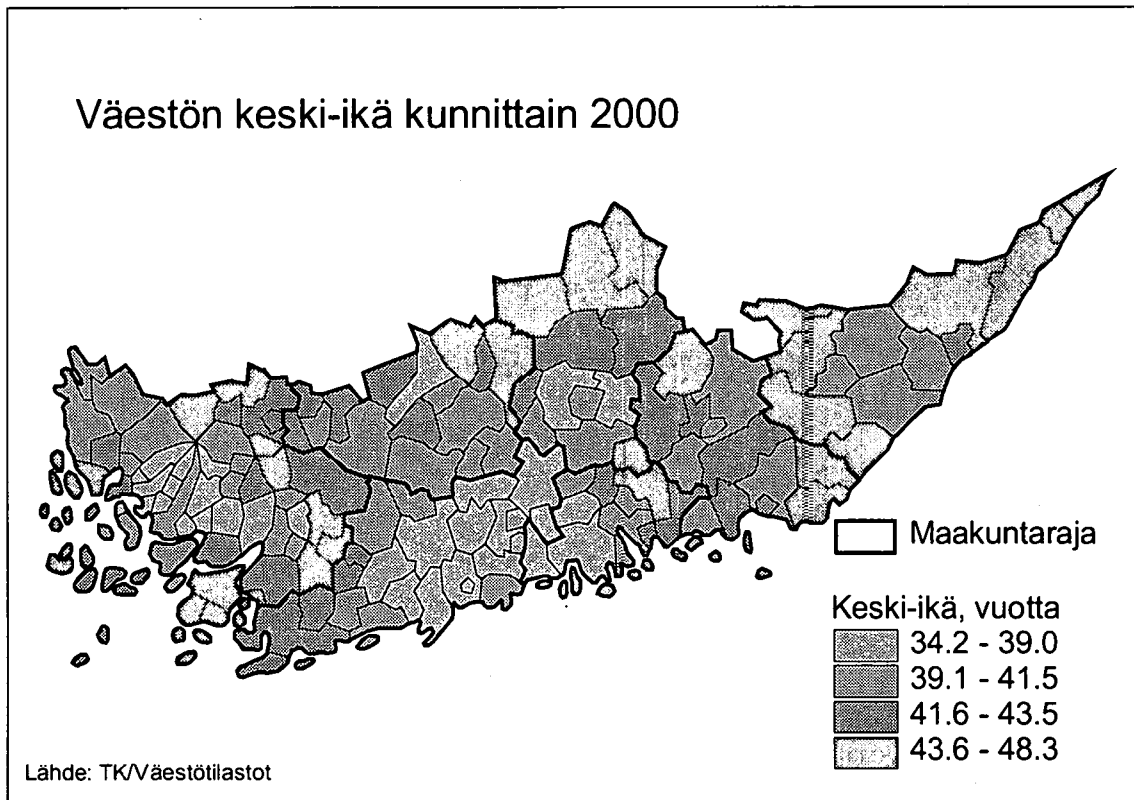
Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 17b. Yli 64- ja alle 15-vuotiaat kunnittain 2000.

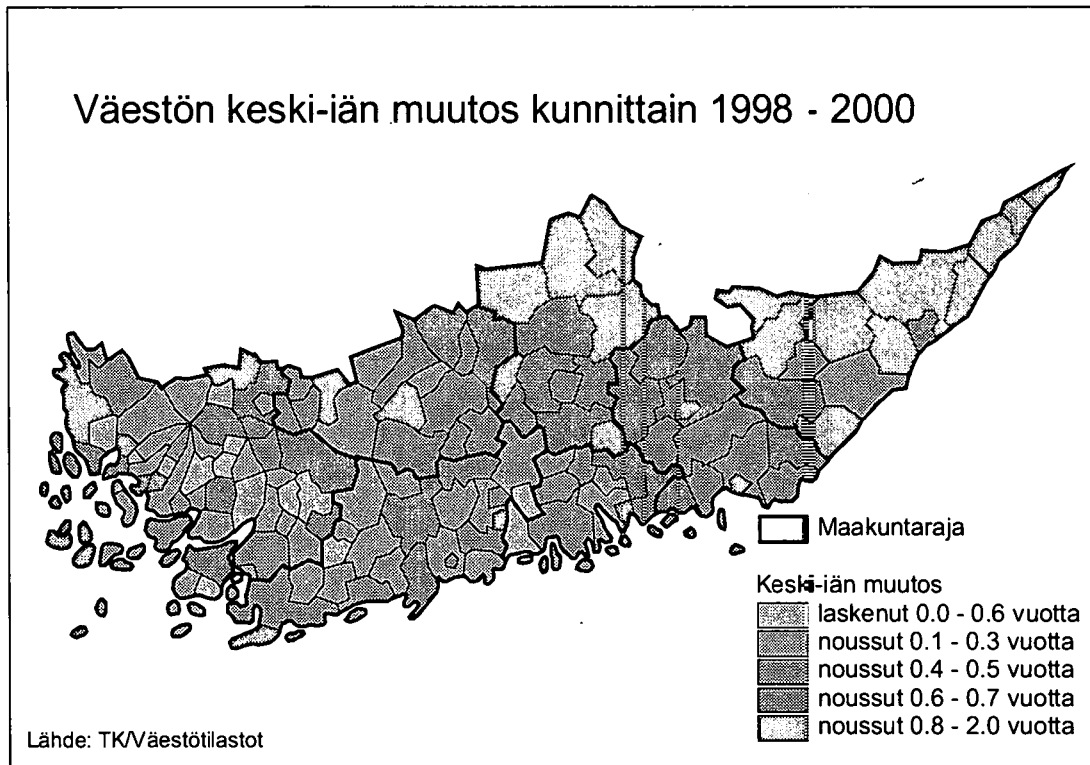
Väestöennusteen ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain vuoteen 2030 ja toteutunut väestö 2000

Kuva 18. Väestöennusteen ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain vuoteen 2030 ja toteutunut väestö 2000.

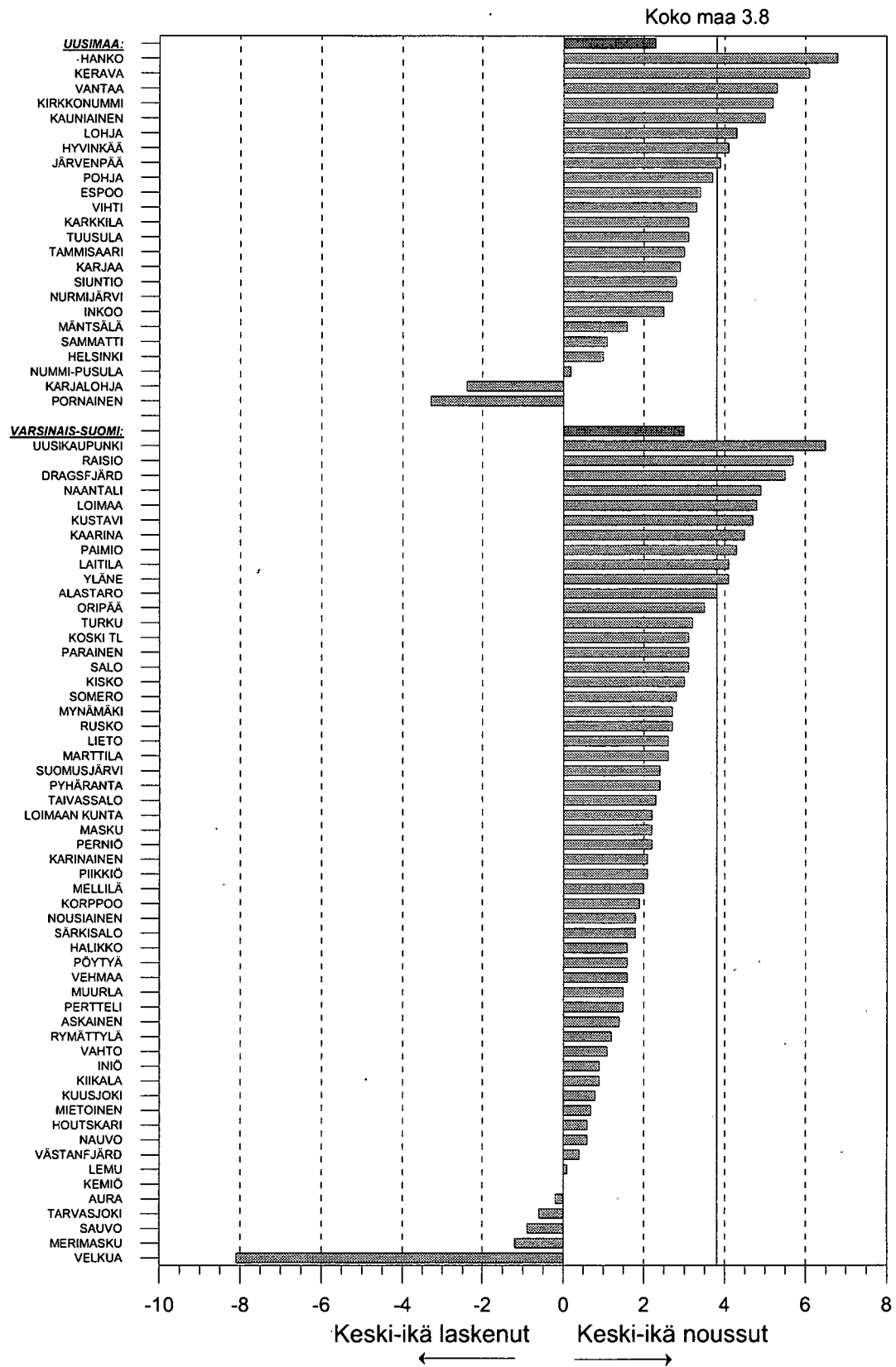

Kuva 19. Väestön keski-ikä kunnittain 2000.

Kuva 20. Väestön keski-ian muutos kunnittain 1998 - 2000.

Väestön keski-ikä muutos kunnittain 1980 - 2000

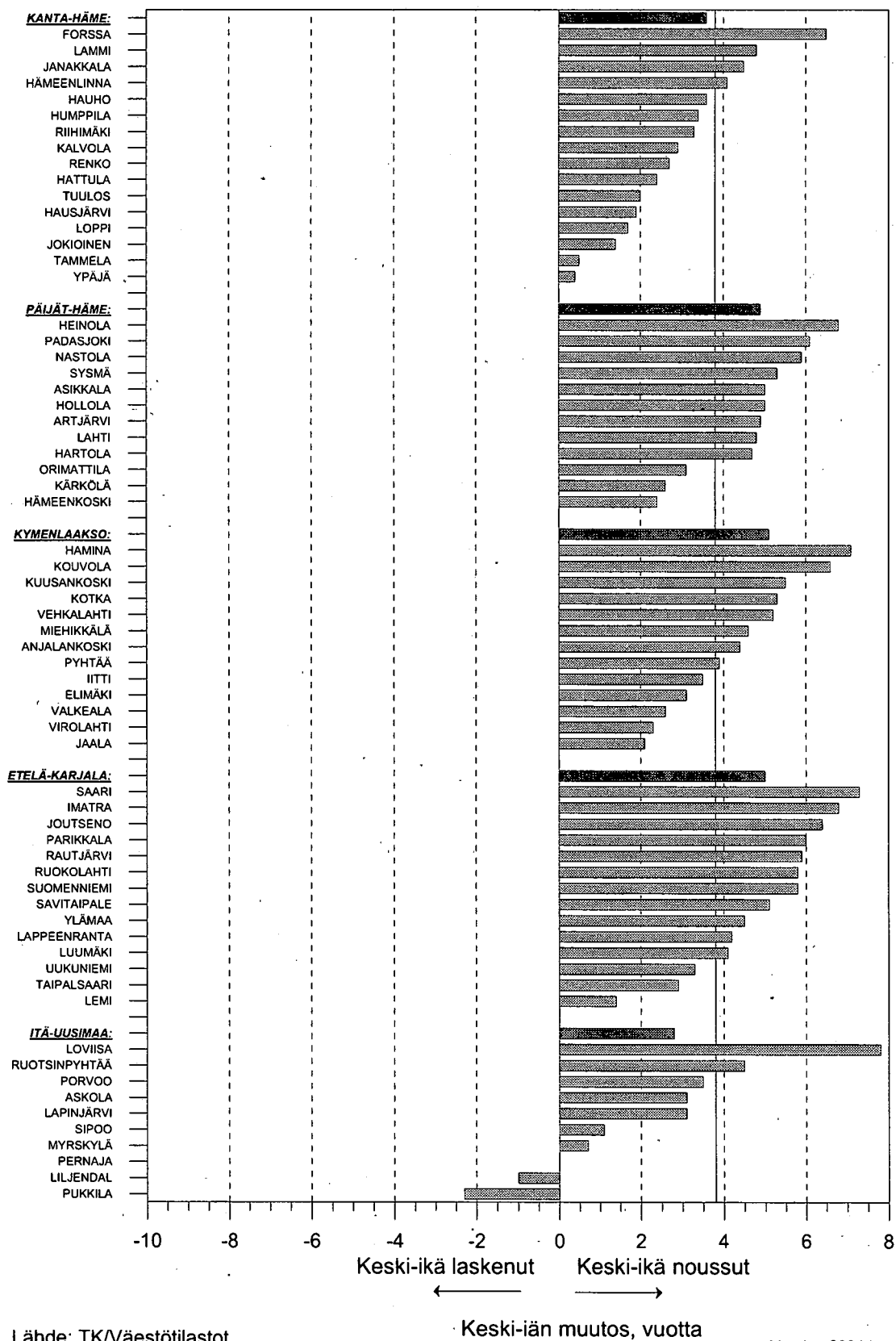
Lähde: TK/Väestötilastot

Vuoden 2001 kuntarajat

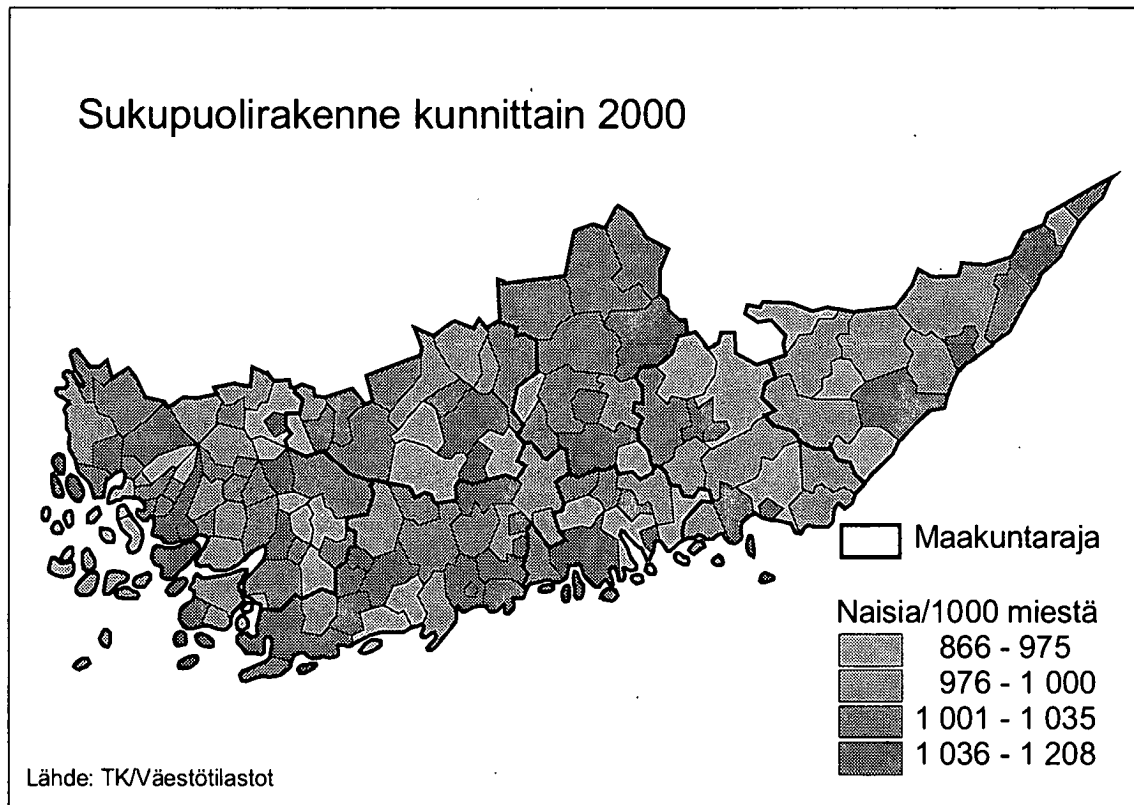
Kuva 21a. Väestön keski-ikä muutos kunnittain 1980 – 2000.

Väestön keski-ikä muutos kunnittain 1980 - 2000

Koko maa 3.8

Kuva 21b. Väestön keski-ikä muutos kunnittain 1980 - 2000.

Kuva 22. Sukupuolirakenne kunnittain 2000.

Väestöennuste

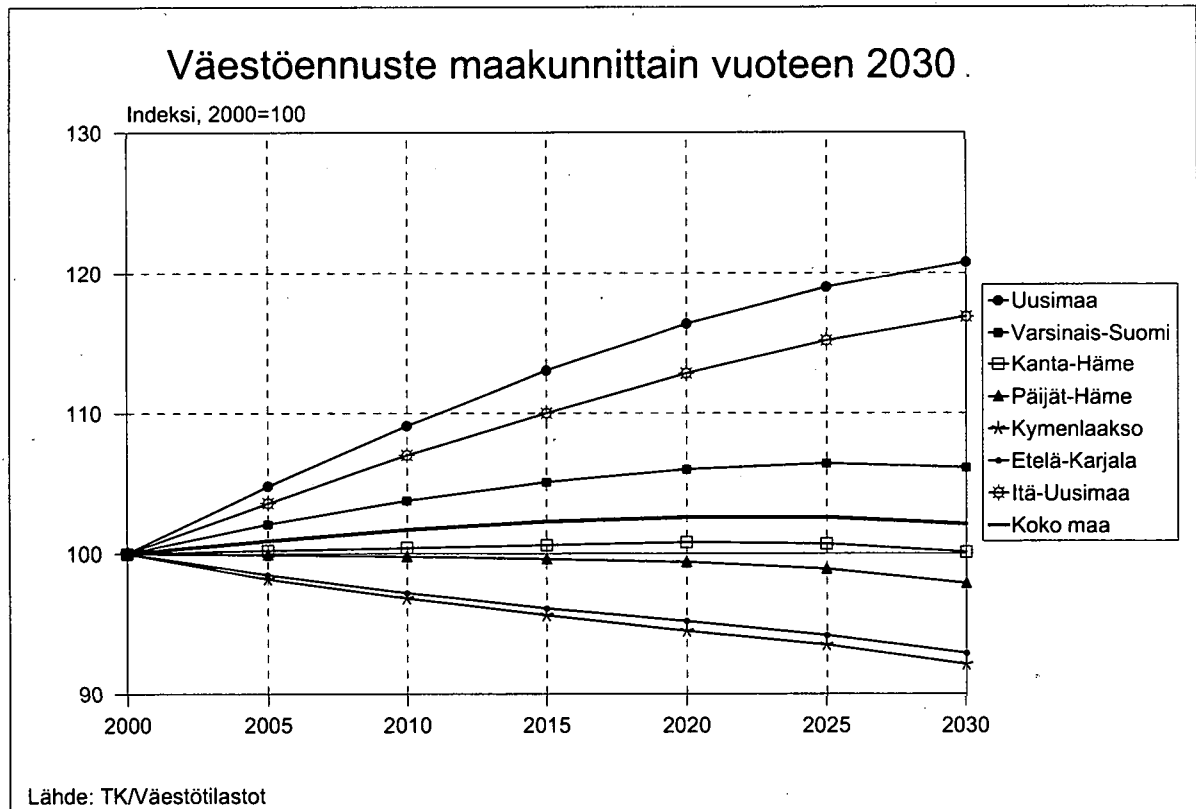
Tilastokeskuksen väestöennuste on demografinen trendilaskelma, jossa väestönkehityksen on oletettu jatkuvan viime vuosien kaltaisena. Syntyvien määrän laskeemisessa käytetyt hedelmällisyysluvut on pidetty nykytasolla koko ennustekauden. Kuolleisuuden on oletettu alenevan 1980-luvun alkuvuosista 1990-luvun lopulle lasketun keskimääräisen vuotuisen muutoksen mukaisesti. Muuttoalitusluvut on laskettu viideltä viime vuodelta ja ne on pidetty ennallaan. Viimeisin väestöennuste on laadittu syksyllä 2001.

Kymenlaaksossa väkimäärä vähenee ennusteen mukaan maakunnista eniten, lähes 8 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Väestö vähenee myös Päijät-Hämeessä ja Etelä-Karjalassa. Eniten väestö kasvaa Uudellamaalla.

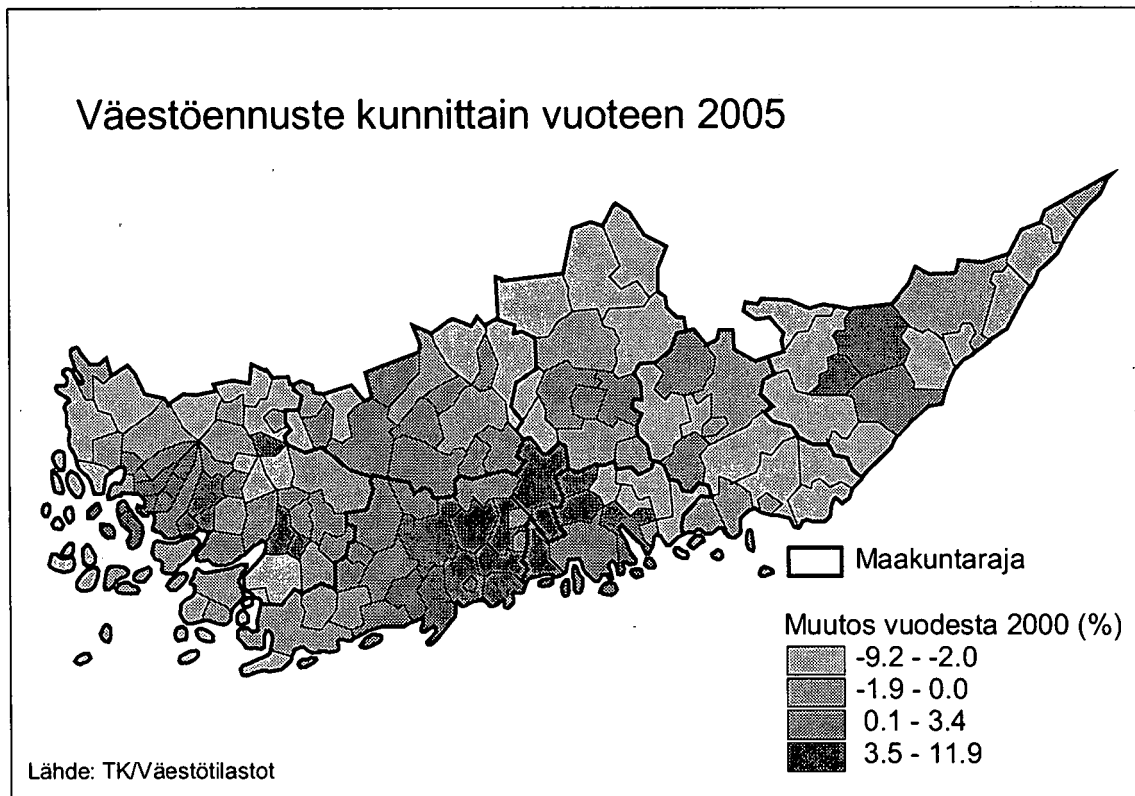
Kunnittain tarkasteltuna väkimäärän ennustetaan kasvavan eniten Pornaisissa ja vähenevän eniten Rautjärvellä, joissa väkimäärä vähenee ennusteen mukaan lähes 34 % vuoteen 2030 mennessä.

Koko maassa yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä nousee nykyisestä 15 prosentista 26 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa yli 65-vuotiaiden määrän ennustetaan nousevan vastaavana aikana 30 %:iin. Työikäisten määrä alkaa vähetä vuoden 2010 tienoilla, kun suuret ikäluokat siirtyvät eläkeikään (myös kuva 18).

Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan taajaan asuttujen ja maaseutumaisten kuntien väestönkehitys on positiivinen kaupunkimaisten kuntien ohella. Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson kaupunkimaisetkin kunnat menettävät väestöään vuoteen 2030.

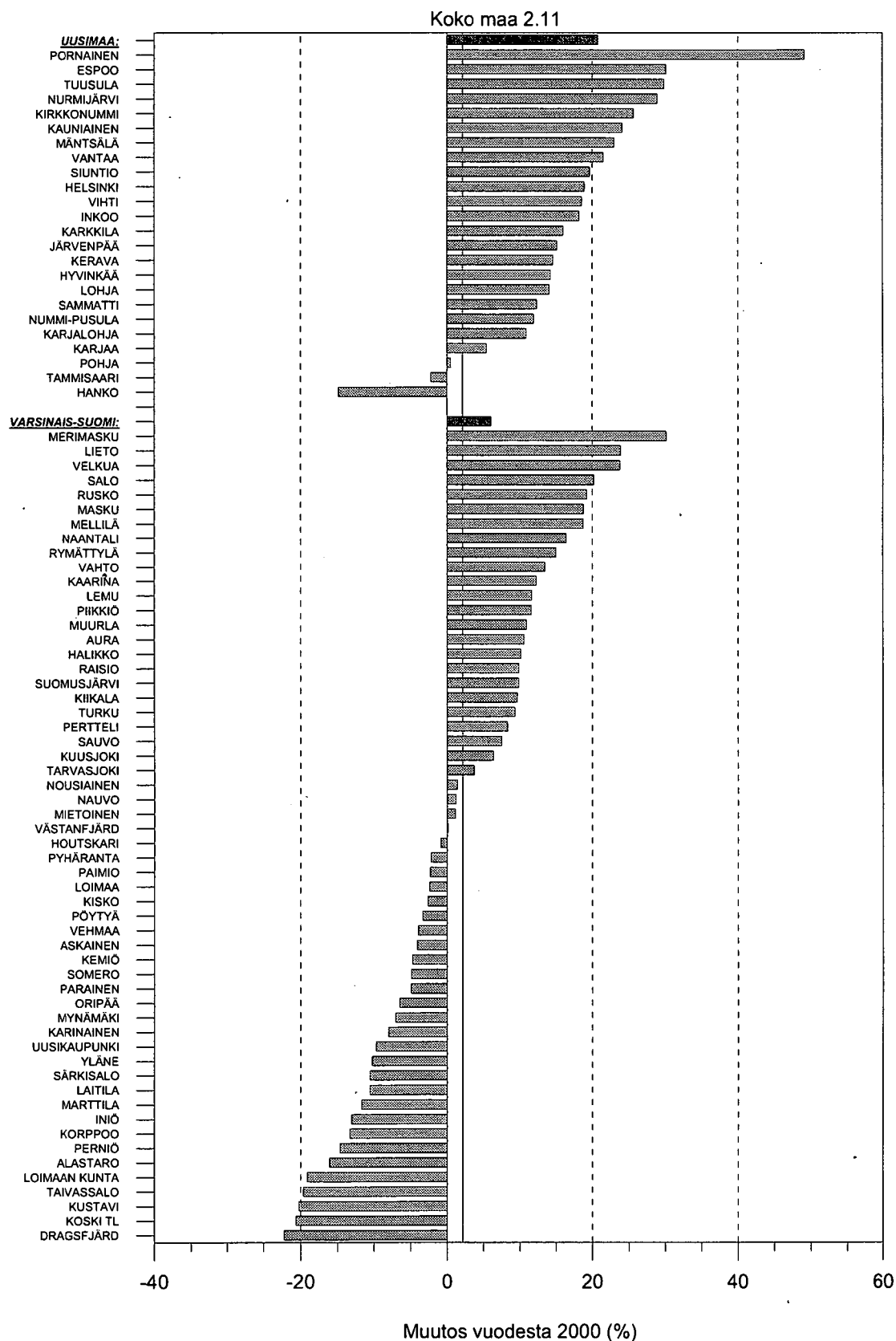
Kuva 23. Väestöennuste maakunnittain vuoteen 2030 (indeksi, 2000=100).

Kuva 24. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2005.

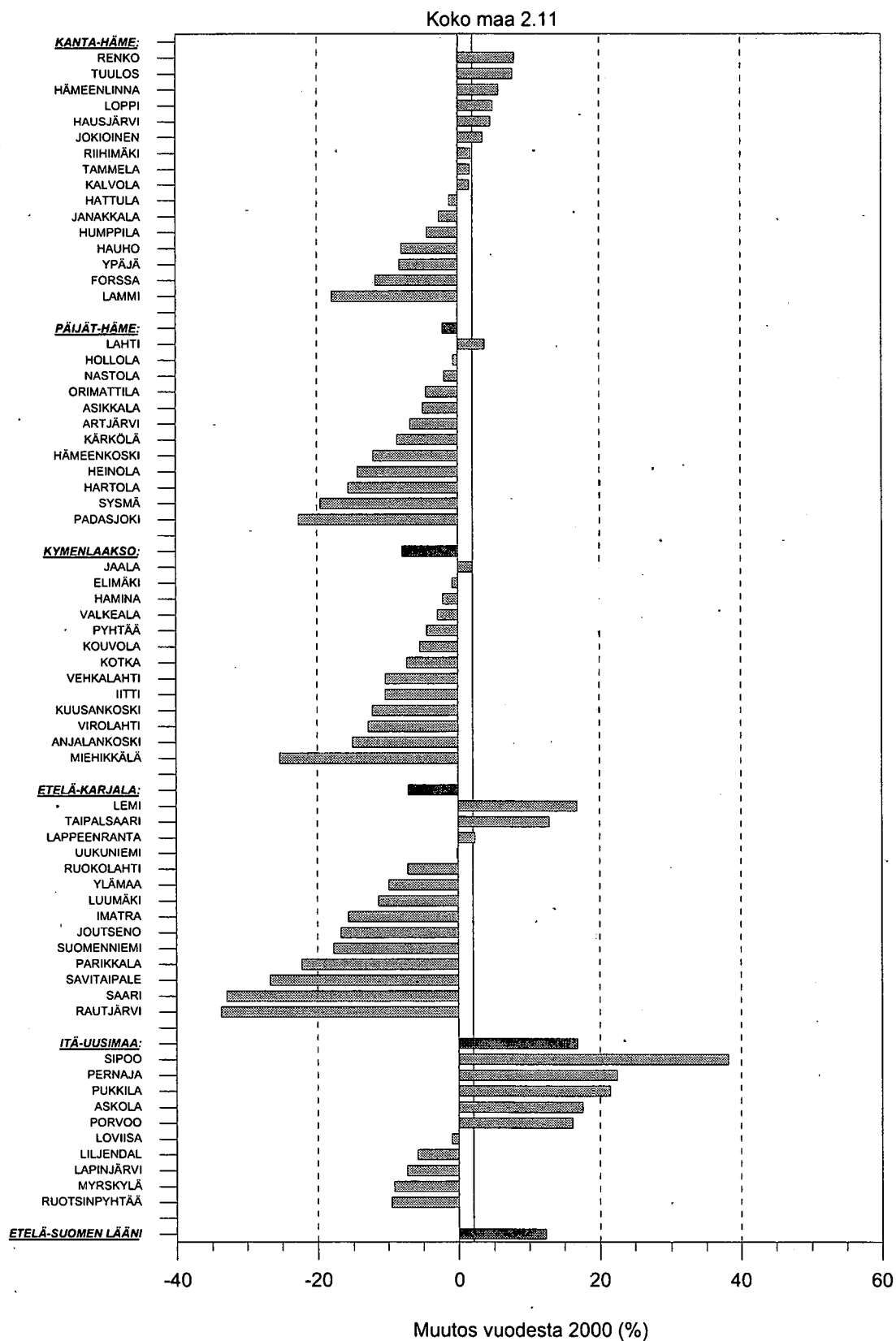

Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030

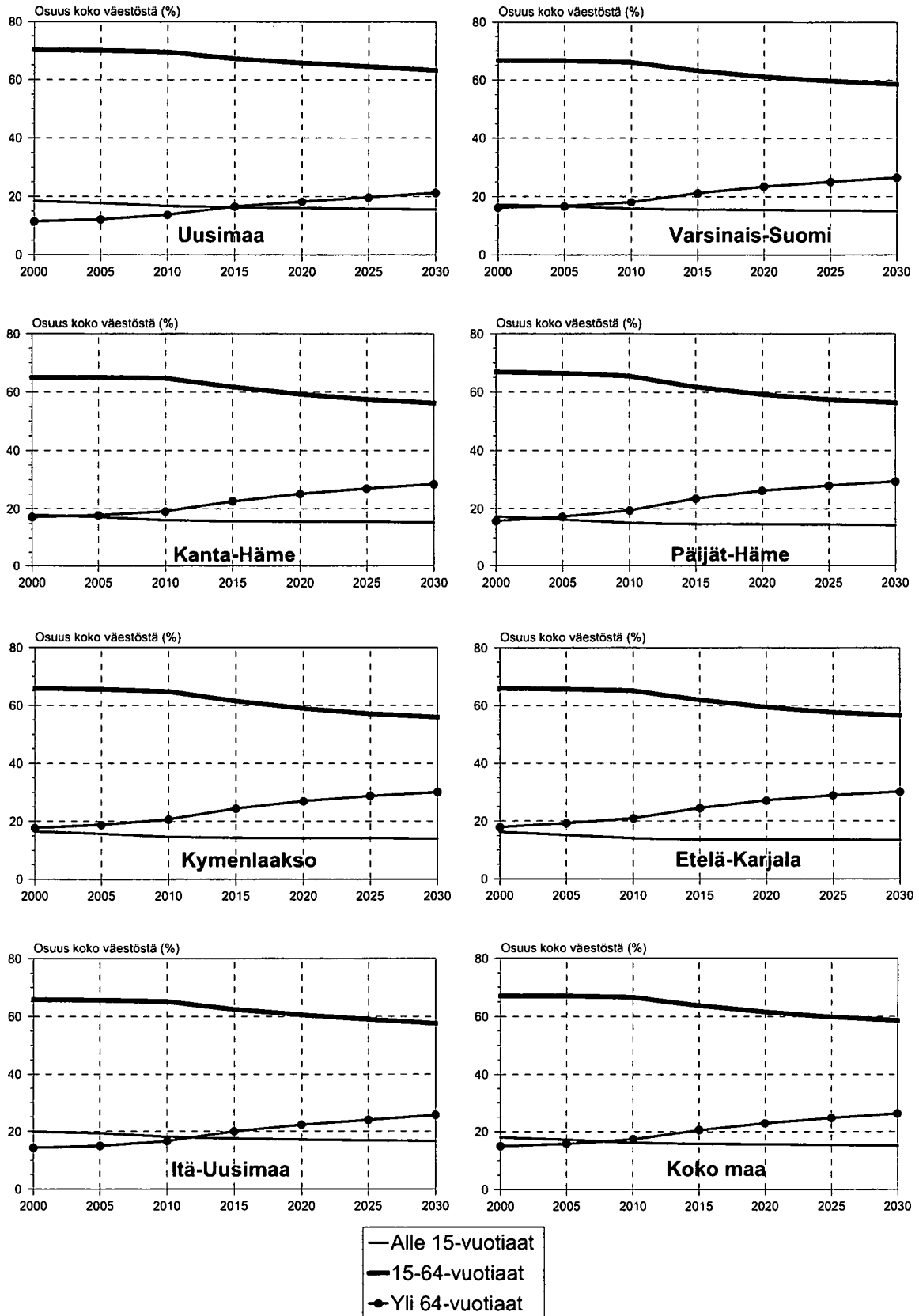
Kuva 25a. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030.

Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030

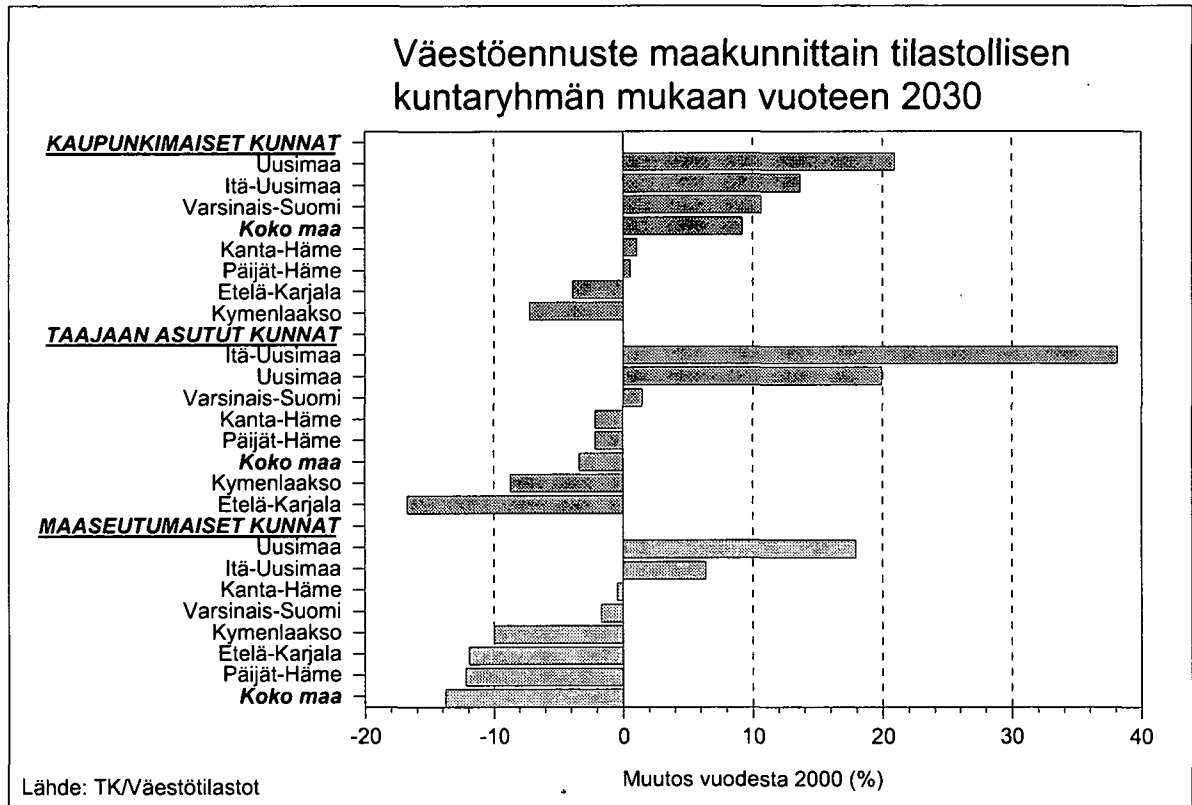
Kuva 25b. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030.

Väestöennuste ikäryhmittäin maakunnittain vuoteen 2030

Lähde: TK/Väestötillastot

Kuva 26. Väestöennuste ikäryhmittäin maakunnittain vuoteen 2030.

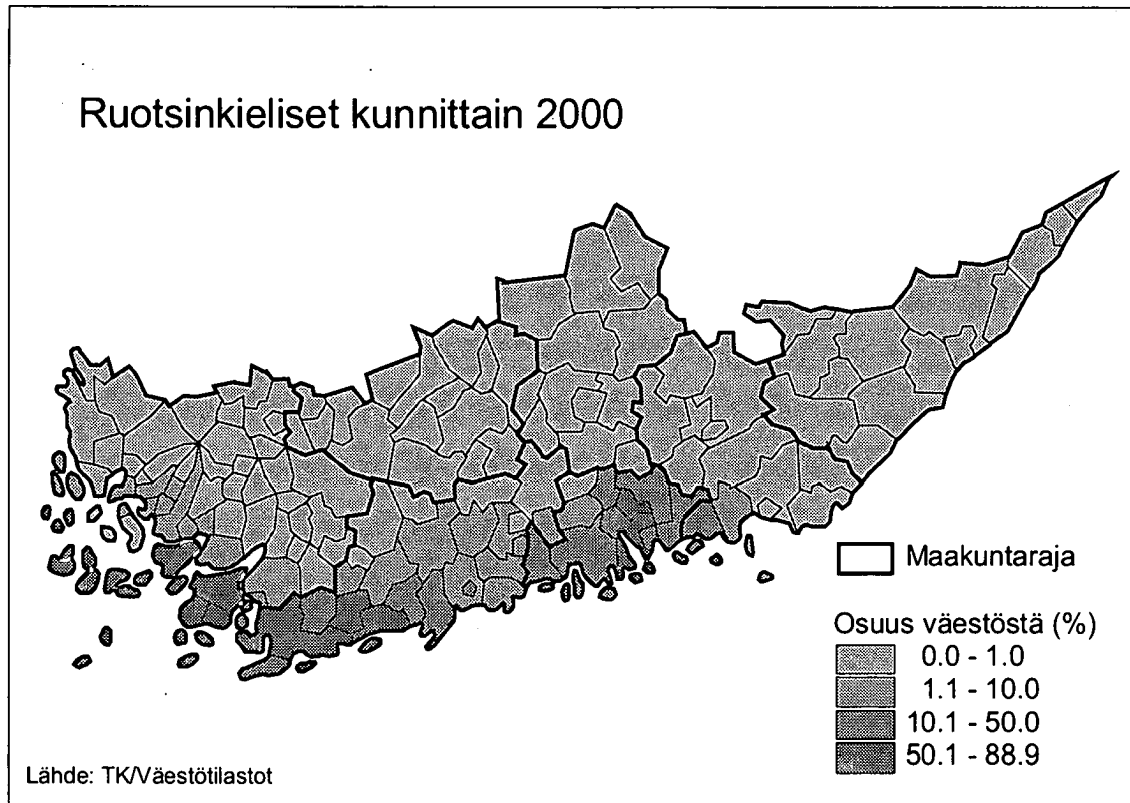
Kuva 27. Väestöennuste maakunnittain tilastollisen kuntaryhmän vuoteen 2030.

Ruotsinkieliset ja ulkomaalaisväestö

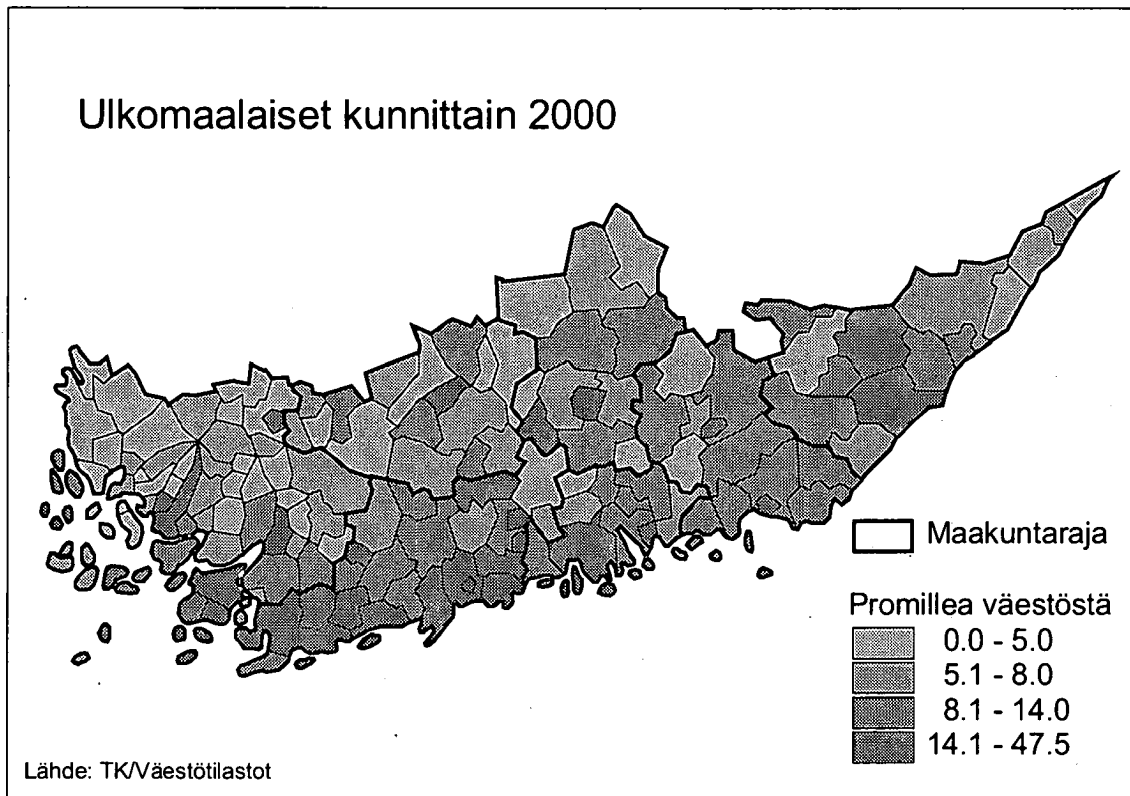
Ruotsinkielinen väestö on Etelä-Suomessa keskittynyt Varsinais-Suomen, Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan rannikko- ja saaristokuntiin. Ruotsinkieliset ovat tällä alueella enemmistönä yhteensä 13 kunnassa. Lisäksi 9 kunnassa heidän osuutensa väestöstä ylittää viidenneksen. Lähes kaikissa muissa kunnissa ruotsinkielisten osuus on hyvin pieni.

Suomessa asui vuonna 2000 yhteensä 91 074 ulkomaan kansalaista, joka on 17,6 promillea väestöstä. Ulkomaalaisten suhteellinen osuus väestöstä oli tätä suurempi 18:ssa Etelä-Suomen kunnassa. Suhteellisesti eniten ulkomaalaisia oli Helsingissä, Turussa, Salossa ja Vantaalla. Lemun kunnassa ei asunut yhtään ulkomaalaista. Ulkomaalaisten määrä on kasvanut Etelä-Suomessakin koko 1990-luvun ajan. Eniten kasvua on ollut Uudellamaalla, jossa asui vuonna 2000 lähes puolet koko Suomen ulkomaalaisväestöstä. Vähiten ulkomaalaisia asuu Itä-Uudellamaalla.

Koko maassa venäläiset ovat selkeästi suurin ulkomaalaisryhmä. Etelä-Suomessa vuonna 2000 venäläisten osuus ulkomaalaisväestöstä oli suurin Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa, Päijät-Hämeessä, Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa. Kanta-Hämeessä enemmistö ulkomaiden kansalaisista oli virolaisia ja Itä-Uudellamaalla ruotsalaisia.

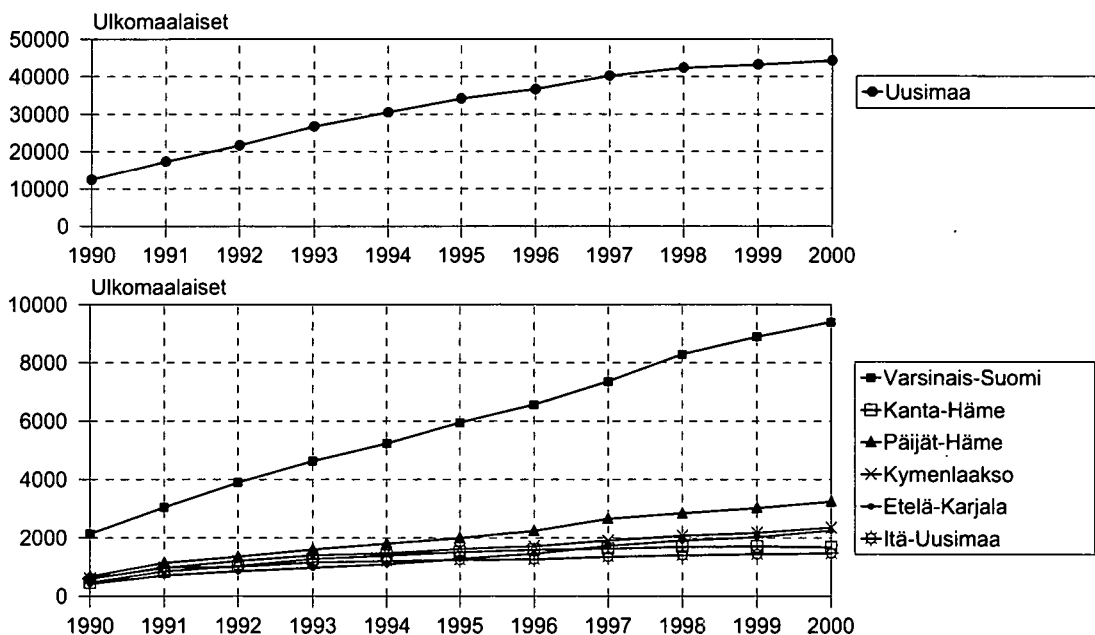

Kuva 28. Ruotsinkieliset kunnittain 2000.

Kuva 29. Ulkomaalaiset kunnittain 2000.

Ulkomaan kansalaiset maakunnittain 1990 - 2000

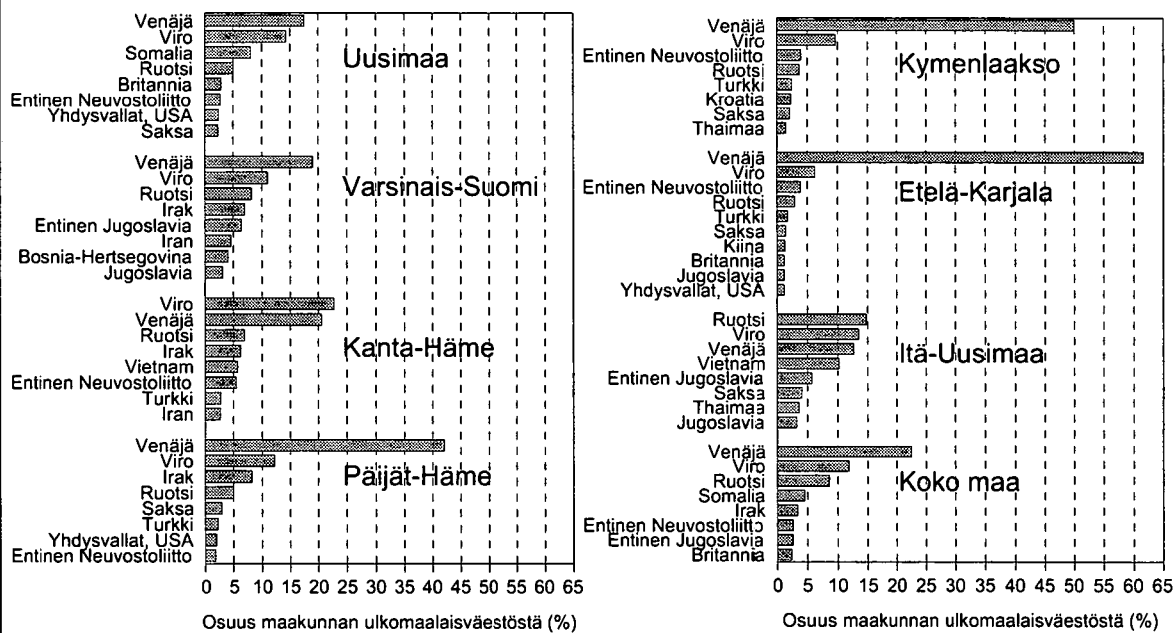

Lähde: TK/Väestötillastot

Kuva 30. Ulkomaan kansalaiset maakunnittain 1990 – 2000.

Suurimmat ulkomaalaisryhmät maakunnittain 2000

Maakuntien 8 suurinta ryhmää

Lähde: Tilastokeskus/Väestötillastot

Kuva 31. Suurimmat ulkomaalaisryhmät maakunnittain 2000.

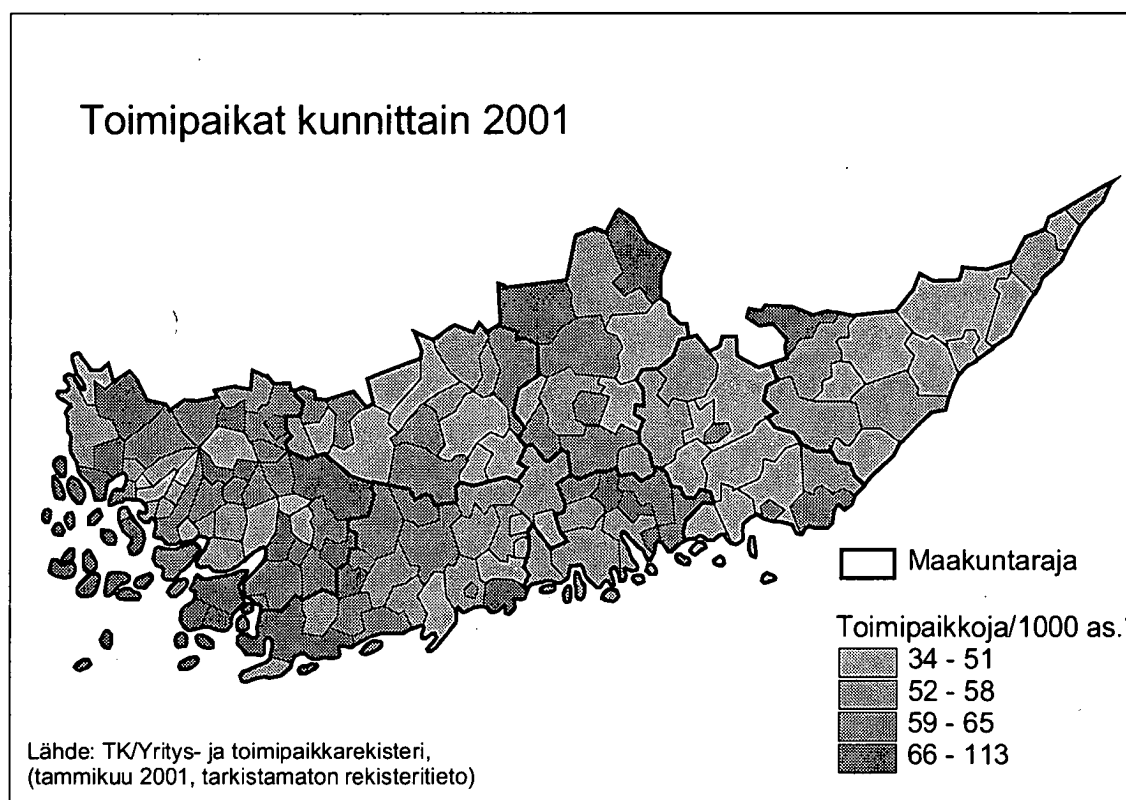
ELINKEINOELÄMÄ

Yritysten toimipaikat

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan elokuussa 2001 katsauksen tarkastelualueella oli 148 804 yritysten toimipaikkaa. Eniten niitä oli Uudellamaalla, 82 454. Varsinais-Suomessa toimipaikkojen määrä oli 26 690, Päijät-Hämeessä 11 204, Kymenlaaksossa 8 966, Kanta-Hämeessä 8 473, Etelä-Karjalassa 6 799 ja Itä-Uudellamaalla 5 218. Asukaslukuun suhteutettuna toimipaikkojen määrä oli alueella suurin Kustavissa ja Nauvossa. Vehkalahtella toimipaikkoja oli tuhatta asukasta kohti vähiten. Rekisteri kattaa kaikki yritykset, yhteisöt ja yksityiset elinkeinoharjoittajat, jotka ovat arvonlisäverovelvollisia tai toimivat työnantajina lukuun ottamatta julkisia viranomaisia.

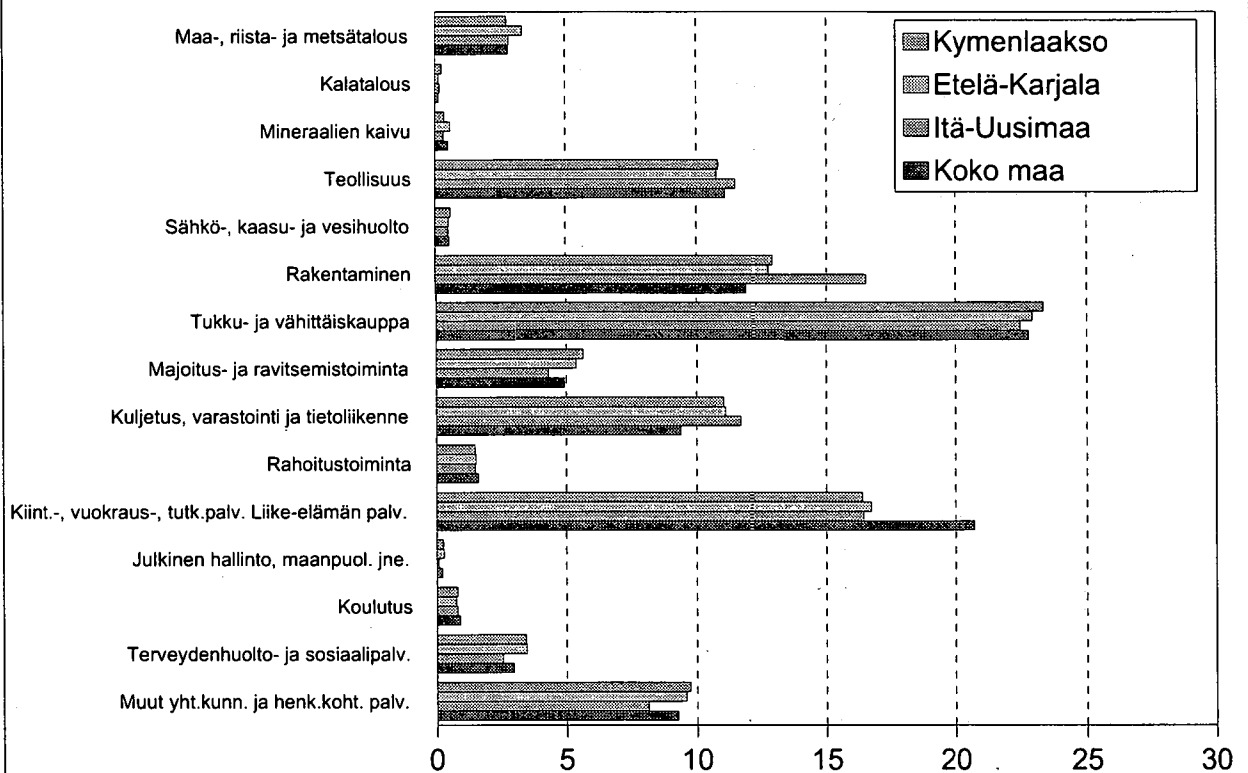
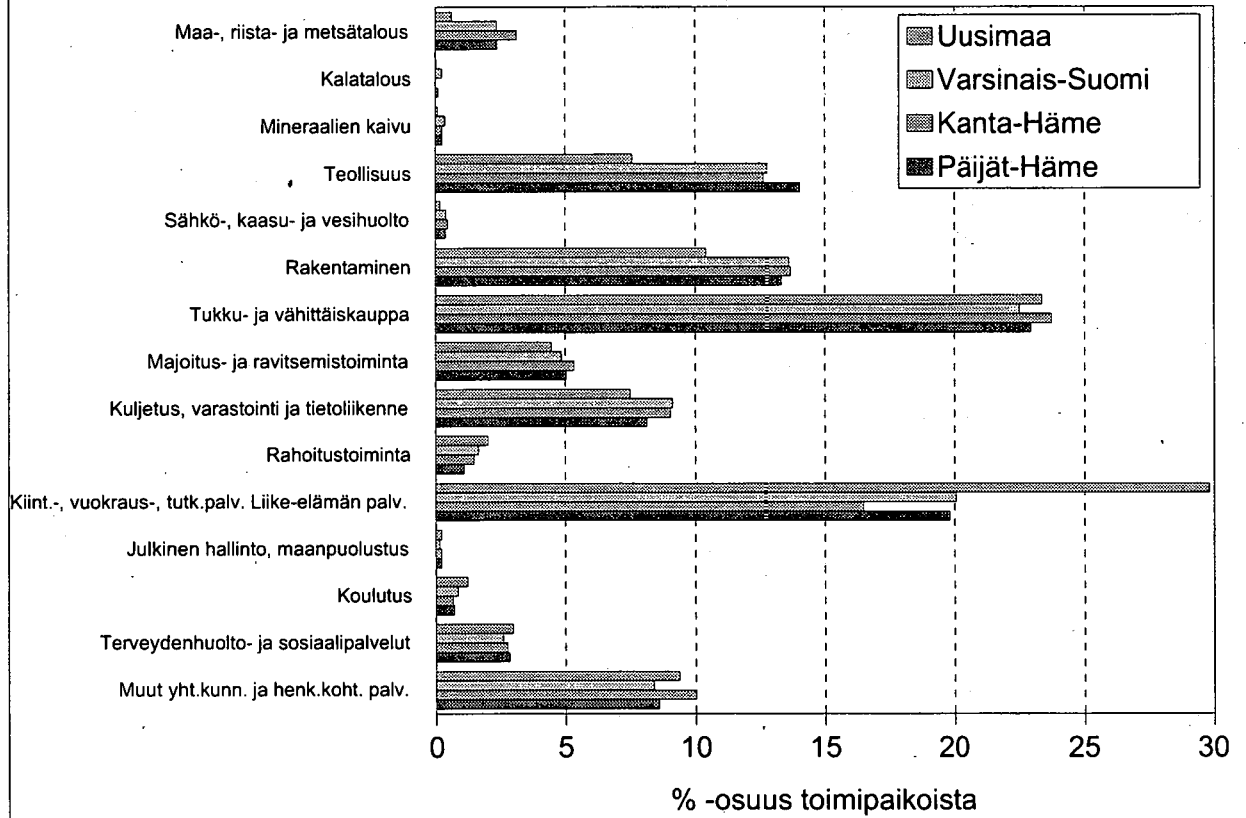
Toimialoittain tarkasteltuna tukku- ja vähittäiskaupalla on eniten toimipaikkoja Etelä-Suomen maakunnissa Uuttamaata lukuun ottamatta. Uudellamaalla kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimus- sekä liike-elämän palveluiden osuus toimipaikoista on suurin. Toimipaikkojen henkilökunnasta ja liikevaihdosta teollisuuden osuus on selkeästi suurin muualla paitsi Uudellamaalla, missä tukku- ja vähittäiskauppa on henkilökunnaltaan ja liikevaihdoltaan toimialoista suurin.

Toimipaikkojen määrä kasvoi lähes kaikkialla Etelä-Suomessa vuodesta 1995 vuoteen 1999. Ruokolahdella toimipaikkojen määrän muutos oli positiivisin. Toimipaikkojen liikevaihto taas kasvoi eniten Mietoisissa, lähes 230 % vastaavana aikana ja henkilöstökin lisääntyi 78 %:lla. Liikevaihto väheni eniten Aurassa, vaikka toimipaikkojen lukumäärä ja henkilöstö kasvoivat. Toimipaikkojen henkilöstöä väheni eniten Tuuloksessa ja Västanfjärdissä, yli 30 %.

Kuva 32. Toimipaikat kunnittain 2001.

Toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2001

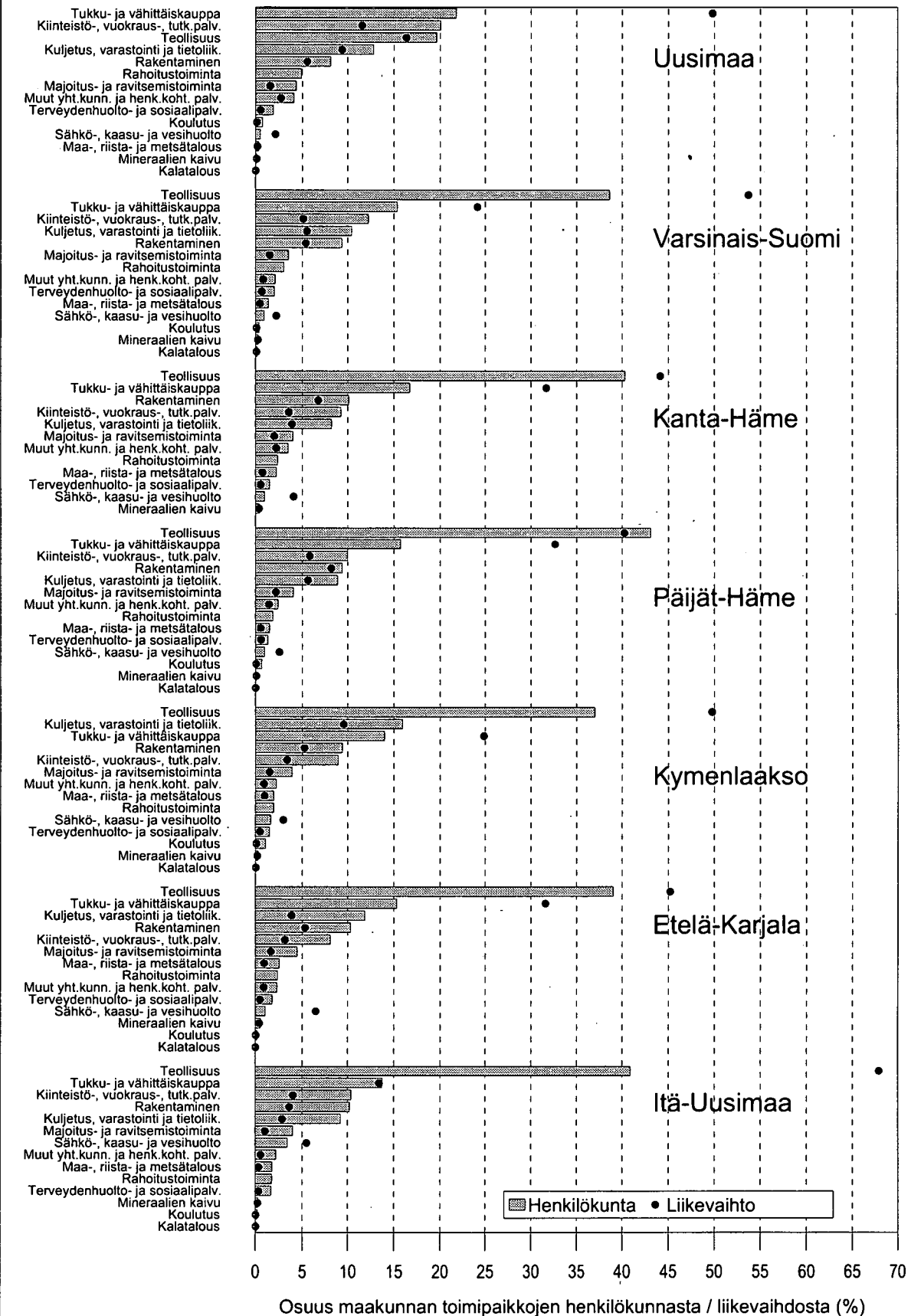
Lähde: TK/Yritys- ja toimipaikkarekisteri
(elokuu 2001, tarkistamaton rekisteritieto)

% -osuus toimipaikoista

Kuva 33. Toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2001.

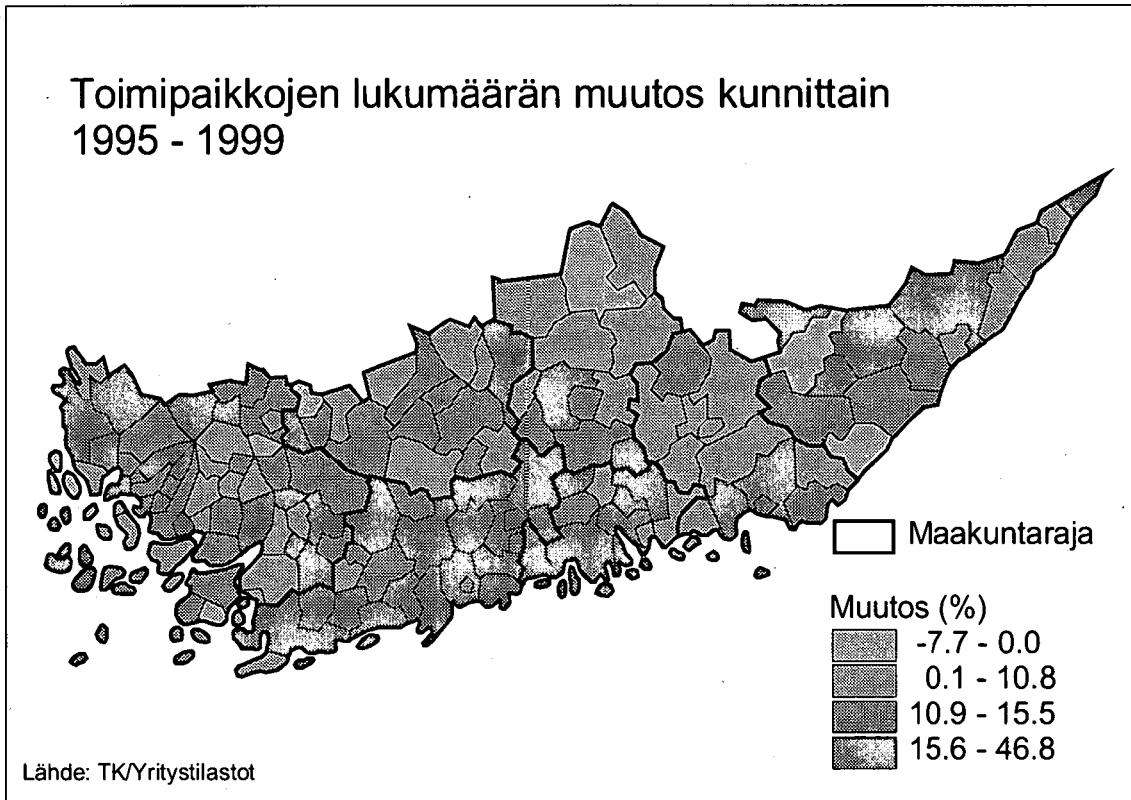

Toimipaikkojen henkilöstö ja liikevaihto toimialoittain maakunnittain 1999

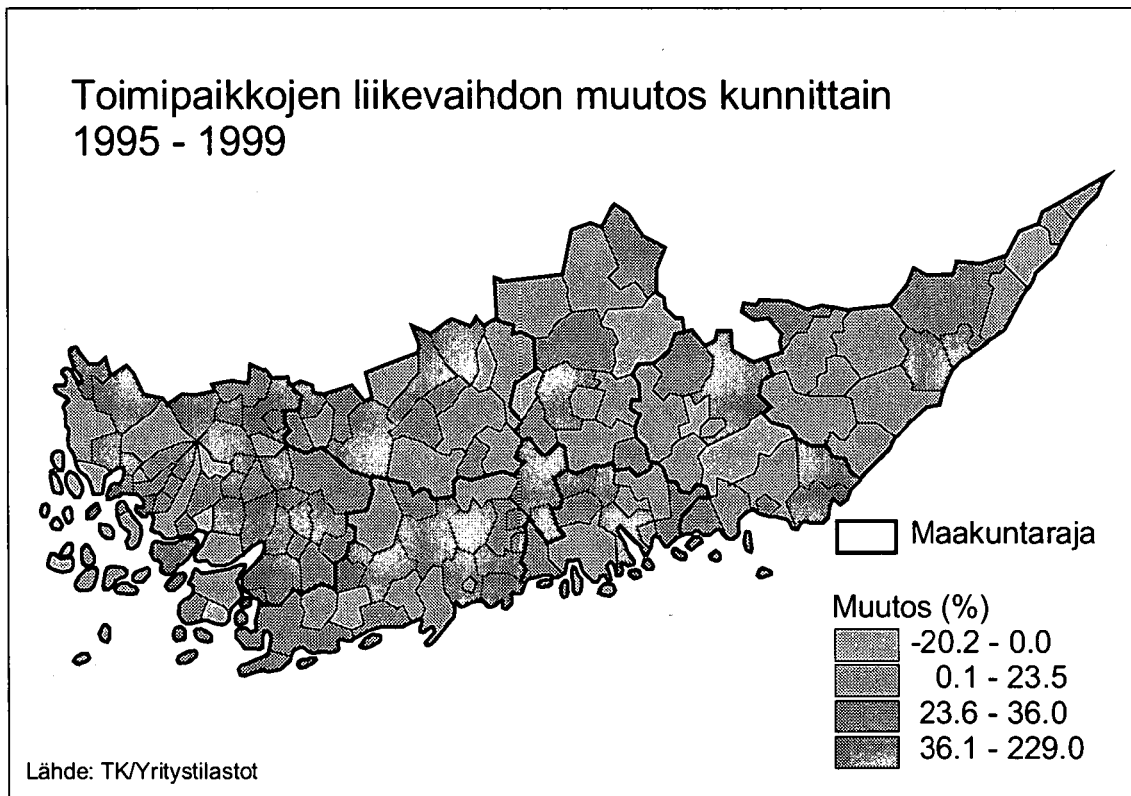

Lähde: TK/StatFin

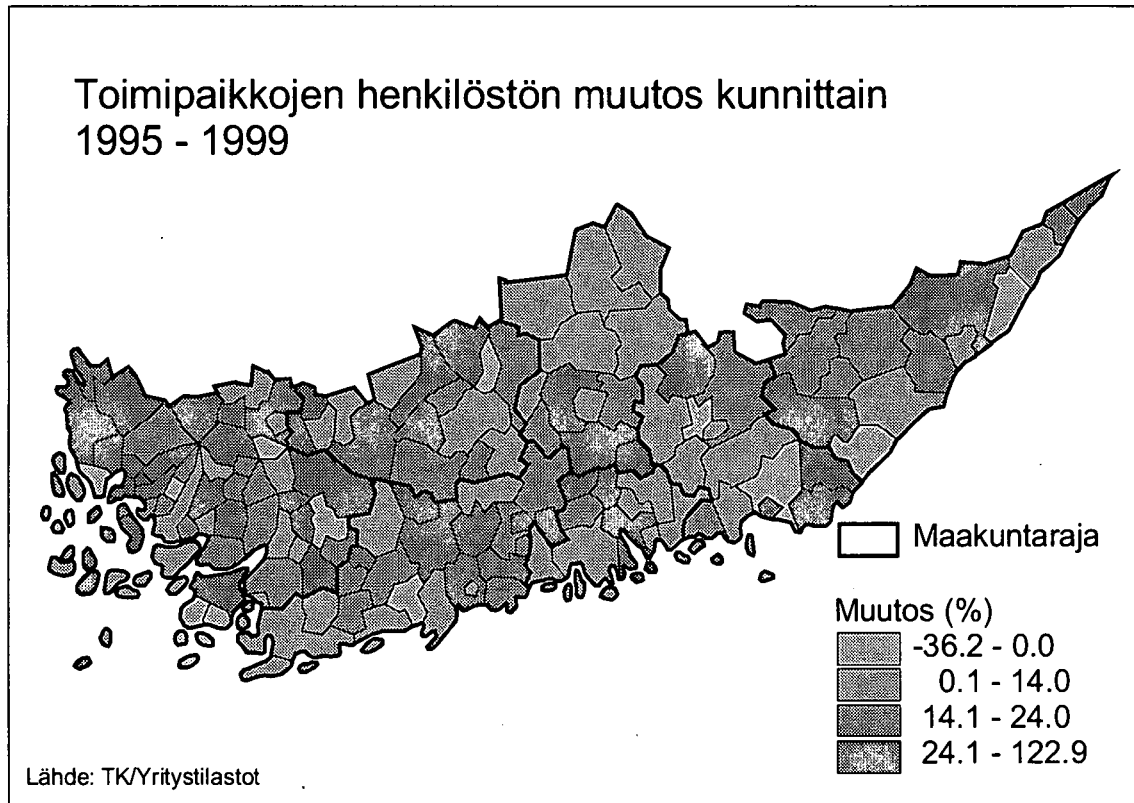
Kuva 34. Toimipaikkojen henkilöstö ja liikevaihto toimialoittain maakunnittain 1999.

Kuva 35. Toimipaikkojen lukumäärän muutos kunnittain 1995 – 1999.

Kuva 36. Toimipaikkojen liikevaihdon muutos kunnittain 1995 – 1999.

Kuva 37. Toimipaikkojen henkilöstön muutos kunnittain 1995 – 1999.

Elinkeinorakenne

Työllisten määrä väheni Suomessa 1990-luvun alussa aina vuoteen 1993 saakka etenkin palveluissa ja jalostuksessa. Varsinkaan jalostuksessa työllisten määrä ei ole sittemmin noususta huolimatta saavuttanut vuoden 1990 tasoa. Alkutuotannossa työpaikkojen määrä on vähentynyt tasaisesti koko tarkastelujakson (1987 – 1999) ajan.

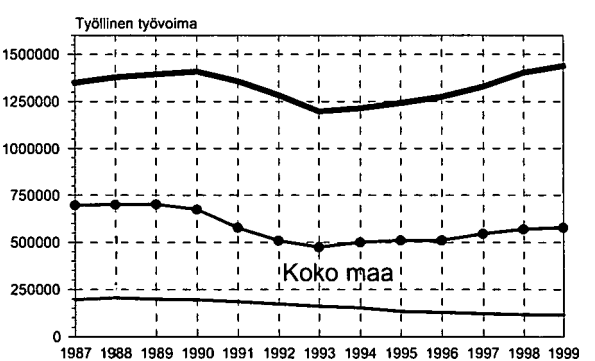
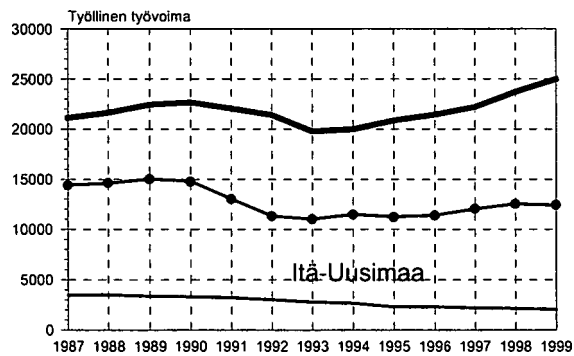
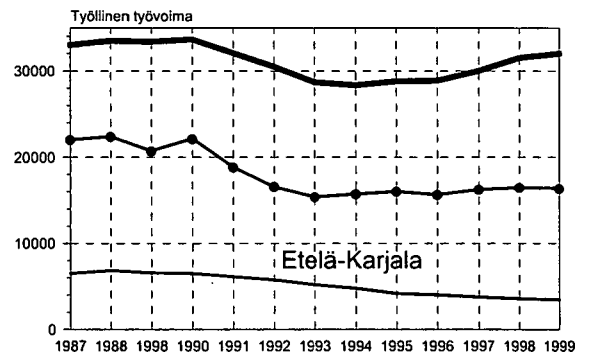
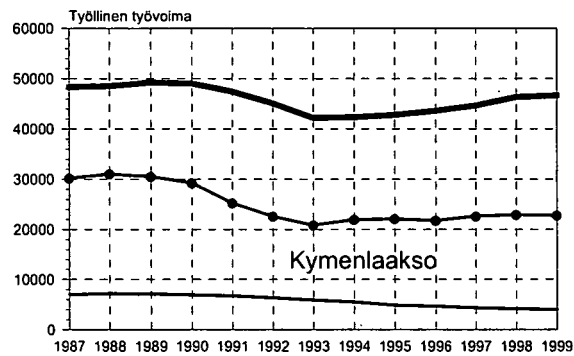
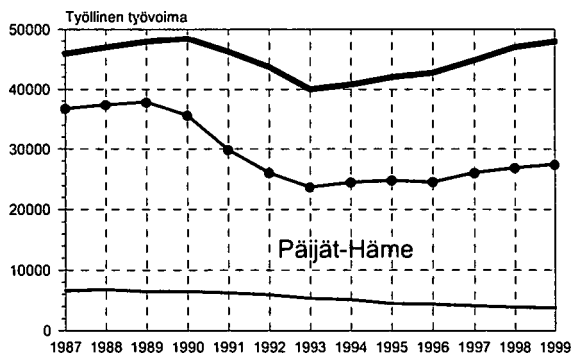
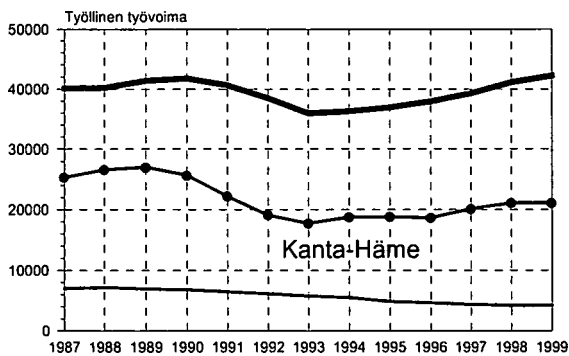
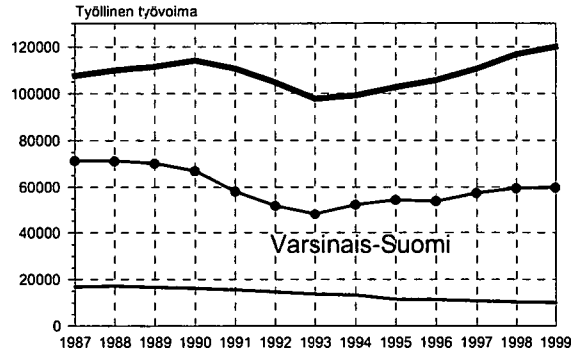
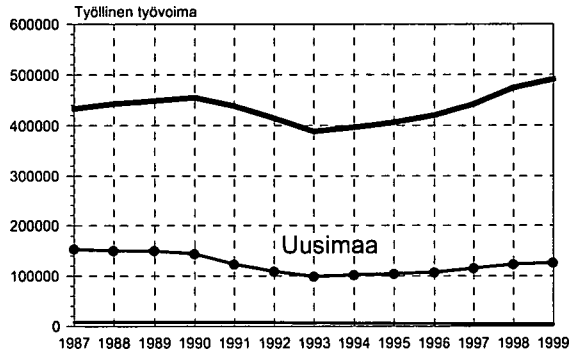
Toimialaluokituksen kirjaintason mukaan kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut sekä muut liike-elämän palvelut (toimiala K) oli tärkein työllistäjä Uudellamaalla vuonna 1999. Muualla Etelä-Suomessa teollisuus työllisti eniten, ja sen merkitys työllistäjänä oli myös suurempi kuin maassa keskimäärin (kuva 40).

Alkutuotanto

Alkutuotannon työllistävyys oli vuonna 1999 suurin Saaren kunnassa, jossa lähes 45 % työllisistä toimi sen piirissä. Vähäisin sen osuus oli Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Maakunnista Kanta-Hämeessä, Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa alkutuotannon osuus oli suurempi kuin koko maassa keskimäärin.

Tilojen keskimääräiset peltoalat olivat vuonna 1999 suurimmat Vantaalla (51 hehtaaria) ja pienimmät Iniössä (alle 10 hehtaaria). Keskimääräinen metsäala oli puolestaan suurin Pohjan ja pienin Raision tiloilla. Kaarinassa verotettavat tulot olivat korkeimmat, noin 179 690 euroa tilaa kohti. Pienimmät tulot maatilataloudesta saatiin Iniössä. Maatilatalouden keskimääräiset velat olivat suurimmat Vehmaalla, Alastarossa ja Särkisalossa (yli 70 000 euroa/tila) ja pienimmät Iniössä.

Työllinen työvoima maakunnittain 1987 - 1999

**Huom! Erilaiset
asteikot**

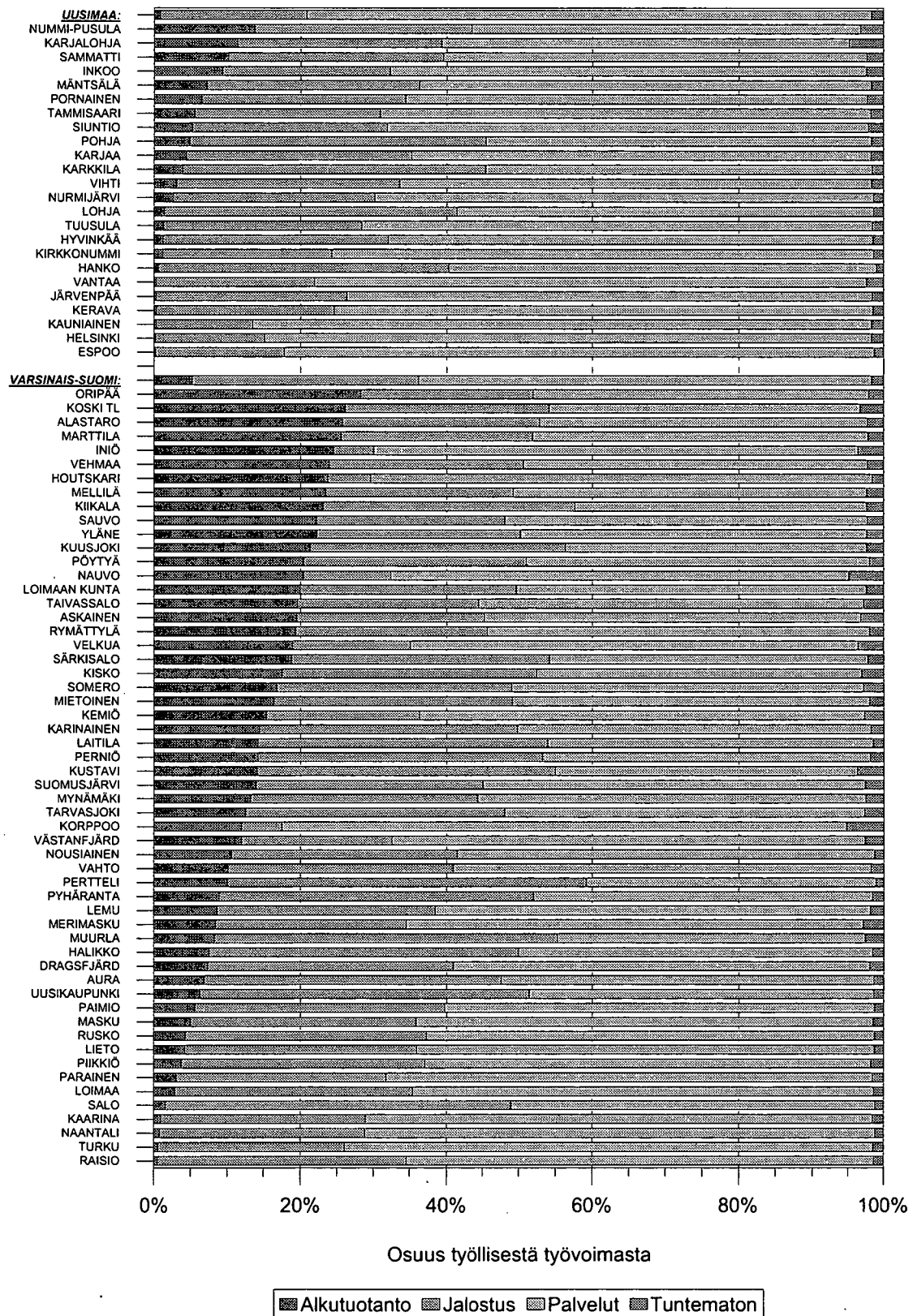
— Alkutuotanto   ● Jalostus   — Palvelut

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilastot

Kuva 38. Työllinen työvoima maakunnittain 1987 – 1999.

Elinkeinorakenne kunnittain 1999

Kunnat järjestetty alkutuotannon mukaan

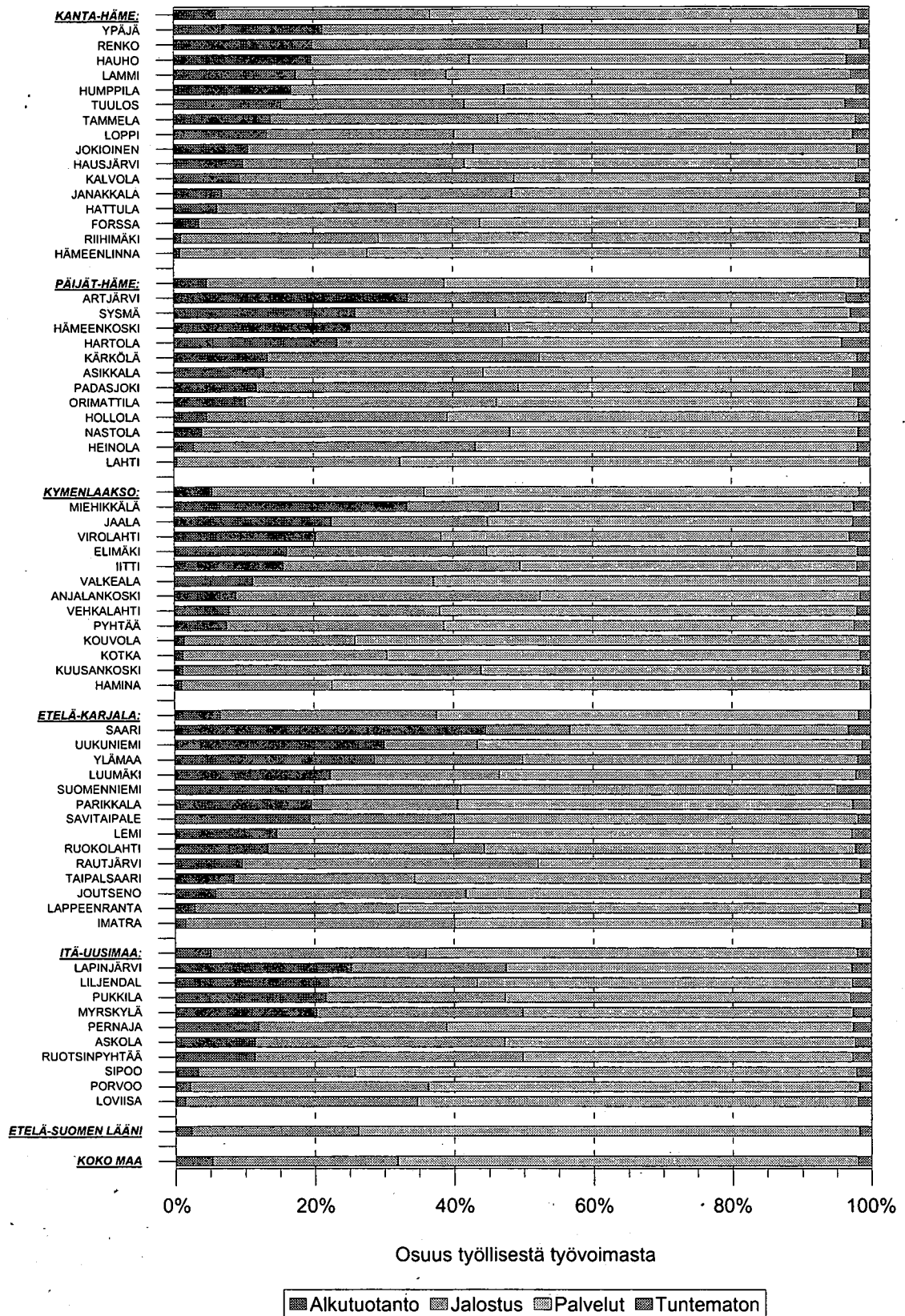
Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 39a. Elinkeinorakenne kunnittain 1999. Kunnat järjestetty alkutuotannon mukaan.

Elinkeinorakenne kunnittain 1999

Kunnat järjestetty alkutuotannon mukaan

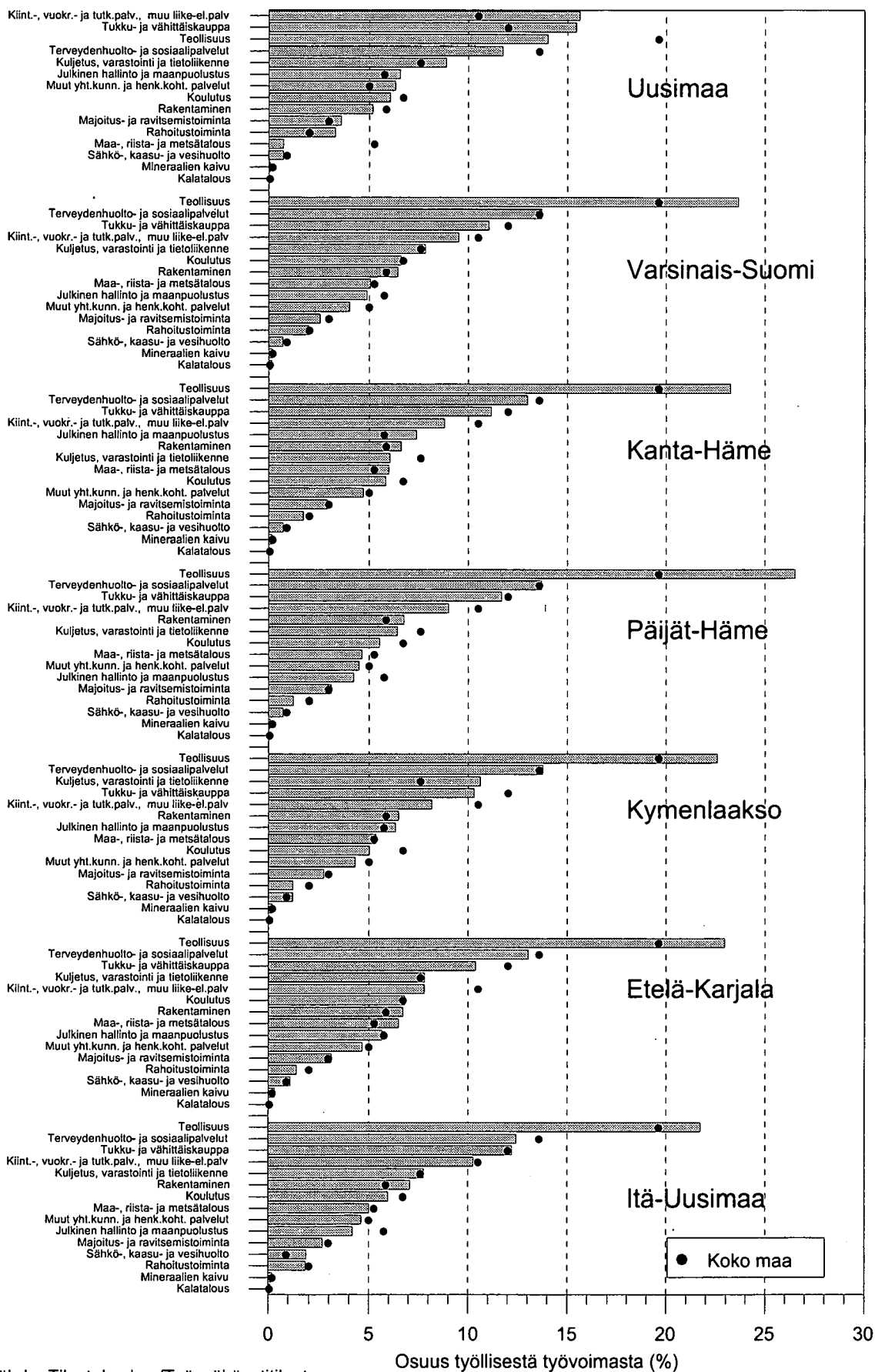

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

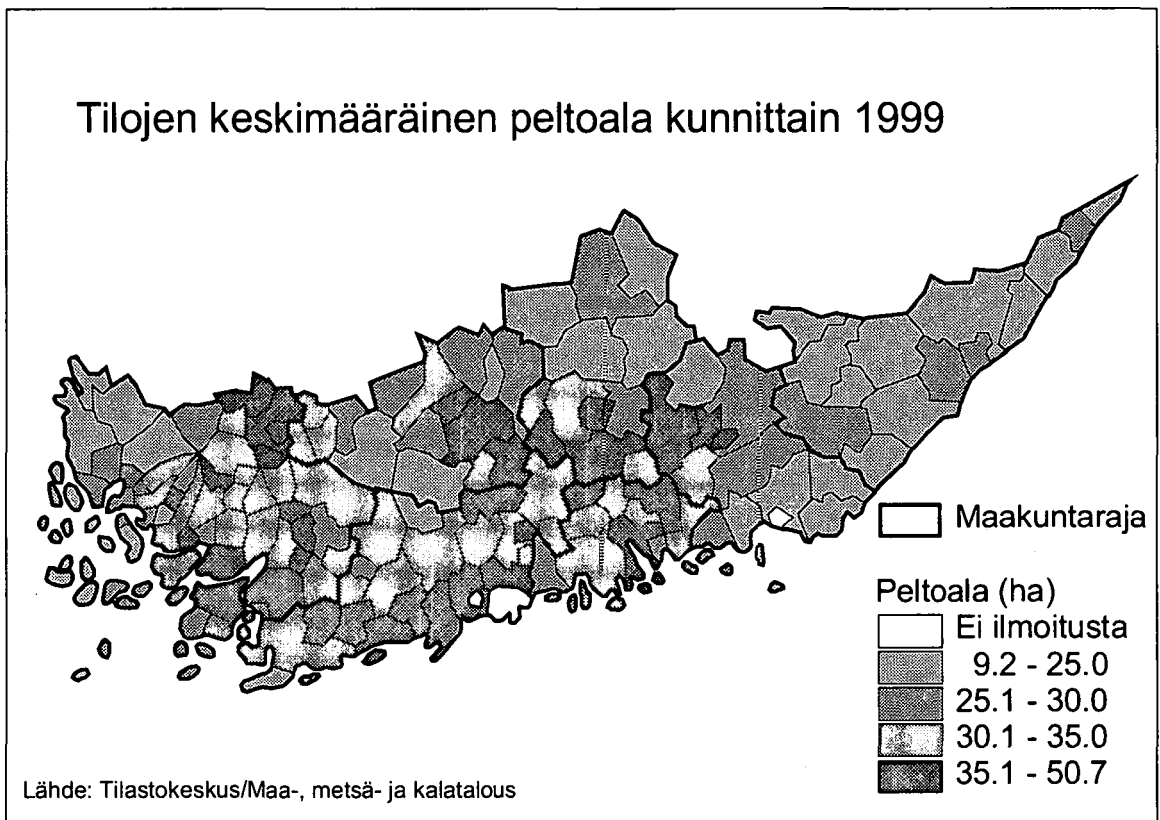
Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 39b. Elinkeinorakenne kunnittain 1999. Kunnat järjestetty alkutuotannon mukaan.

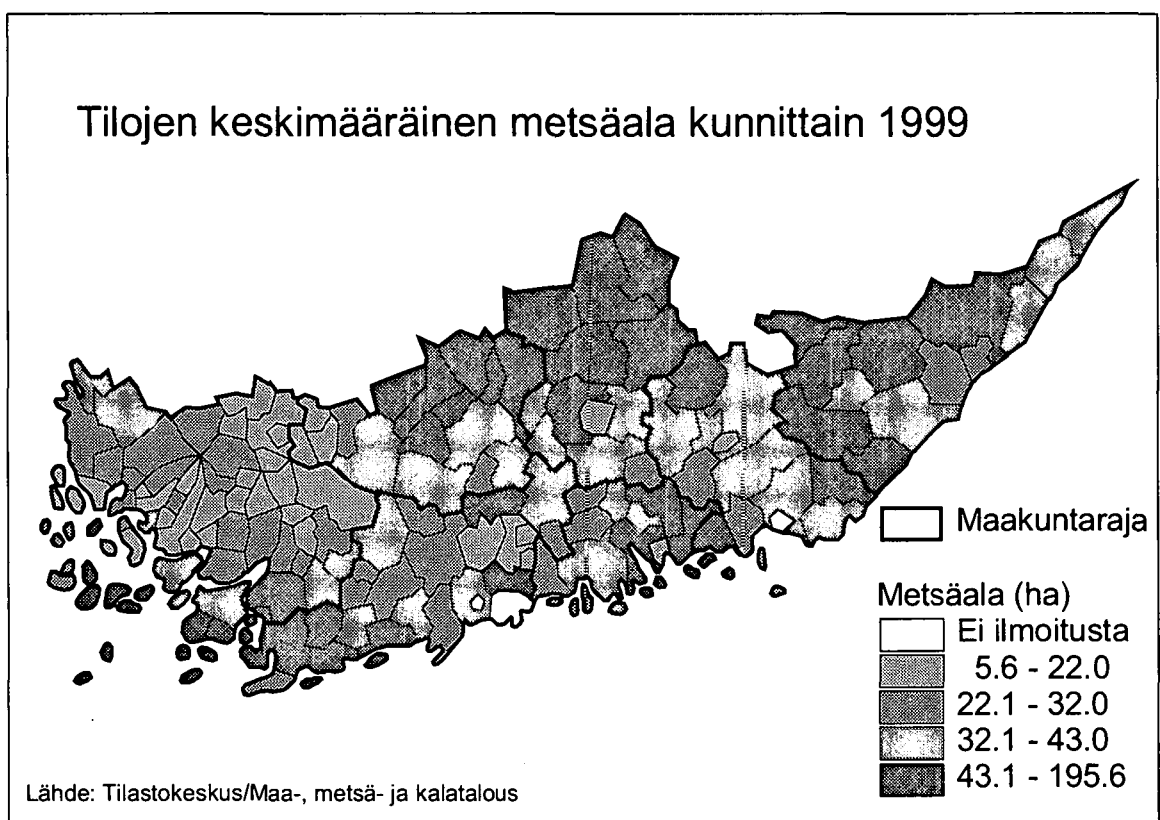
Elinkeinorakenne maakunnittain 1999

Kuva 40. Elinkeinorakenne maakunnittain 1999.

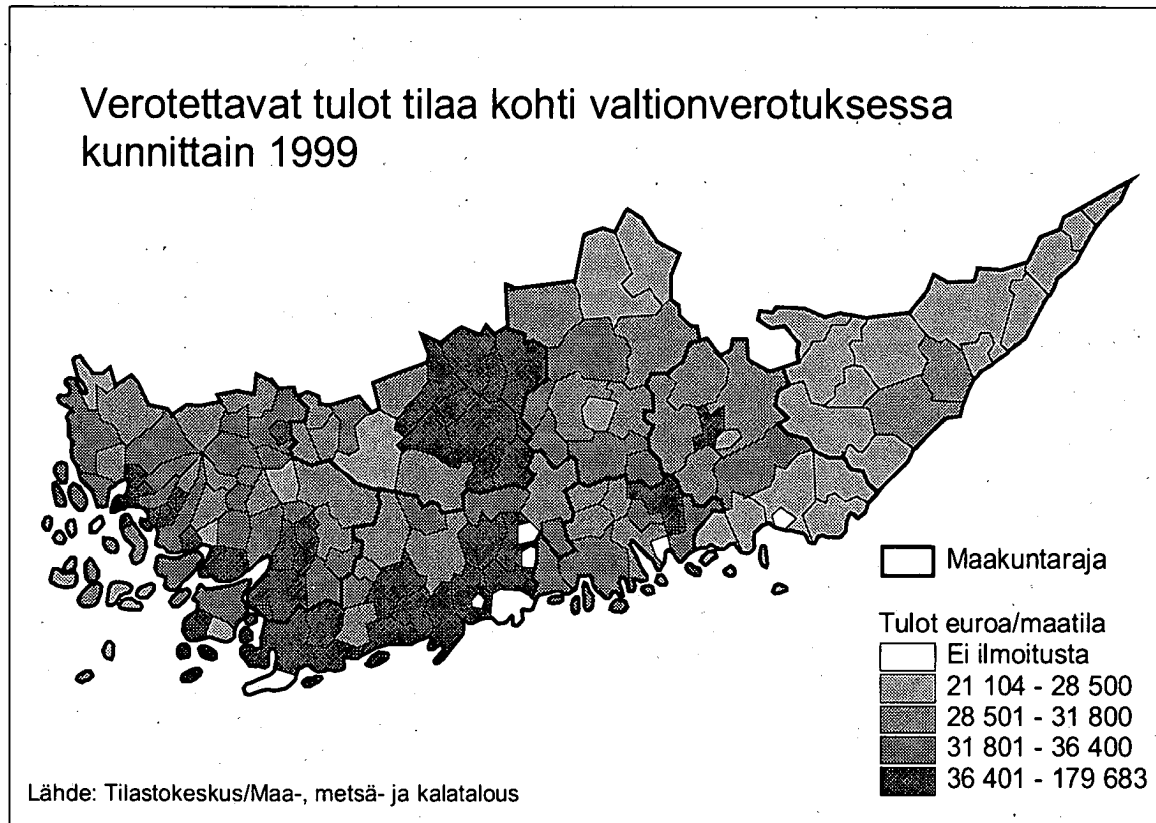

Kuva 41. Tilojen keskimääräinen peltoala kunnittain 1999.

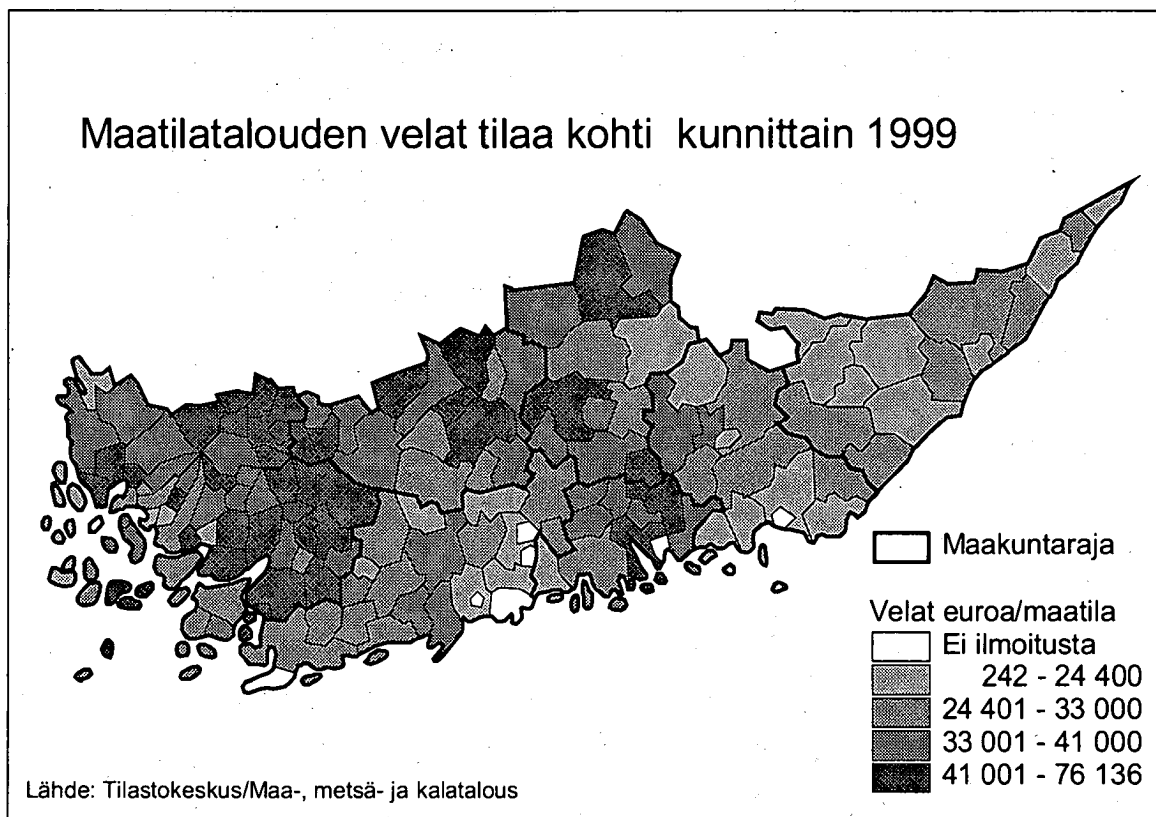

Kuva 42. Tilojen keskimääräinen metsäala kunnittain 1999.

Kuva 43. Verotettavat tulot tilaa kohti valtionverotuksessa kunnittain 1999.

Kuva 44. Maatilatalouden velat tilaa kohti kunnittain 1999.

Jalostus

Vuonna 1999 jalostuselinkeinojen työllistävyys oli suhteellisesti suurin Perttelissä, jossa lähes puolet työllisistä työskenteli niiden piirissä. Suhteellisesti vähiten jalostuksen toimialat työllistivät Iniössä, Houtskarissa ja Korppoossa asuvia.

Perusmetallin ja metallituotteiden valmistus on merkittävin yksittäinen teollisuuden toimiala toimipaikkojen lukumäärällä mitattuna Varsinais-Suomessa, Kanta- ja Päijät-Hämeessä. Kymenlaaksossa ja Itä-Uudellamaalla eniten toimipaikkoja on koneiden ja laitteiden valmistuksessa, Uudellamaalla massan ym. valmistuksessa, kustantamisessa ja painamisessa sekä Etelä-Karjalassa puutavaran ja -tuotteiden valmistuksessa. Luvut perustuvat Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin elokuun 2001 tietoihin.

Teollisuuden jalostusarvo on noussut 1990-luvun alun notkahduksen jälkeen kaikkialla Etelä-Suomessa. Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa teollisuuden jalostusarvot ovat Etelä-Suomen korkeimmat, vuonna 1999 ne olivat 5,5 ja 3,8 miljardia euroa. Kymenlaaksossa vastaava arvo oli 1,5, Etelä-Karjalassa 1,2 ja Päijät-Hämeessä 1 miljardia euroa. Kanta-Hämeessä ja Itä-Uudellamaalla jalostusarvot olivat pienimmät, alle miljardi euroa.

Teollisuustoiminnan (sis. mineraalien kaivun, teollisuuden ja sähkö-, kaasu- ja vesihuollon) jalostusarvo oli vuonna 1999 Etelä-Suomen suurin Salossa, 67 000 euroa asukasta kohti. Henkilökunnan määrällä mitattuna teollisuustoimipaikkojen keskikoko oli samoin Salossa suurin. Etelä-Suomen 4 kunnassa teollisuustoimitusten bruttoarvosta viennin osuus ylitti 75 %. Suurin tämä suhdeluku oli Salossa, 86,2 %. 20 kunnan yritykset eivät harjoittaneet lainkaan vientiä vuonna 1999.

Palvelut

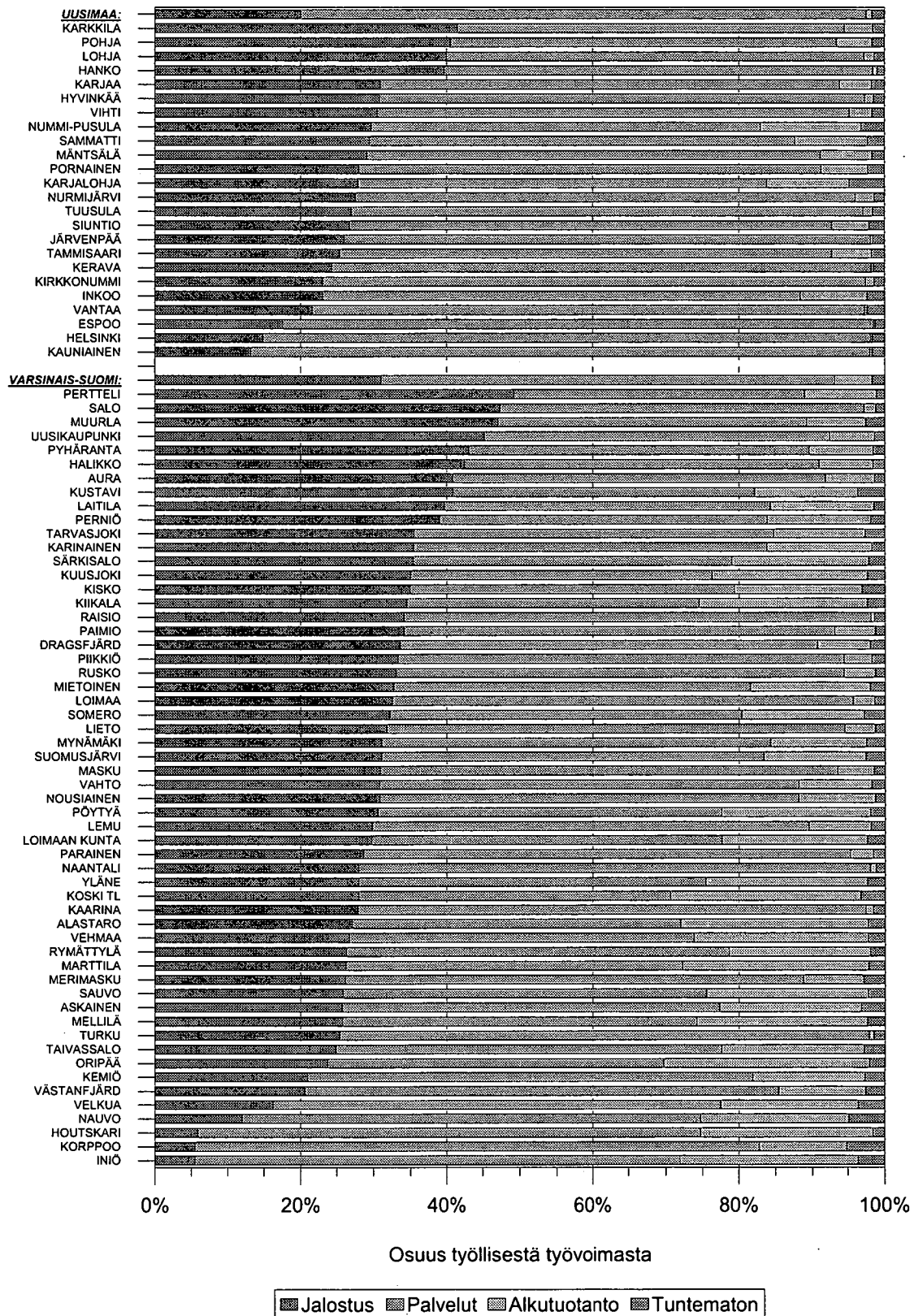
Yksittäisistä palvelusektorin toimialoista rahoitustoiminta on menettänyt eniten työpaikkoja 1990-luvulla. Vuodesta 1990 vuoteen 1999 rahoitustoiminnan työpaiikat vähenivät kaikissa maakunnissa yli 30 %. Vuodesta 1995 vuoteen 1999 ne vähenivät edelleen, Itä-Uudellamaalla lähes 30 %.

Useimmilla toimialoilla työpaikkojen määrä on kuitenkin lisääntynyt vuodesta 1995 vuoteen 1999. Uudellamaalla, Päijät-Hämeessä ja Kymenlaaksossa kasvu oli suurinta kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelujen sekä muiden liike-elämän palvelujen (toimialaluokka K) toimialoilla. Varsinais-Suomessa ja Kanta-Hämeessä majoitus- ja ravitsemisalalan työpaikat lisääntyivät suhteellisesti eniten.

Palvelutoimialojen työllistävyys oli pienin Perttelissä ja Artjärvellä vuonna 1999. Suurin palvelutoimialojen merkitys oli vuonna 1999 Kauniaisissa, Helsingissä ja Espoossa, joiden työllisistä yli 80 % sai elantonsa palvelujen piiristä.

Elinkeinorakenne kunnittain 1999

Kunnat järjestetty jalostuksen mukaan

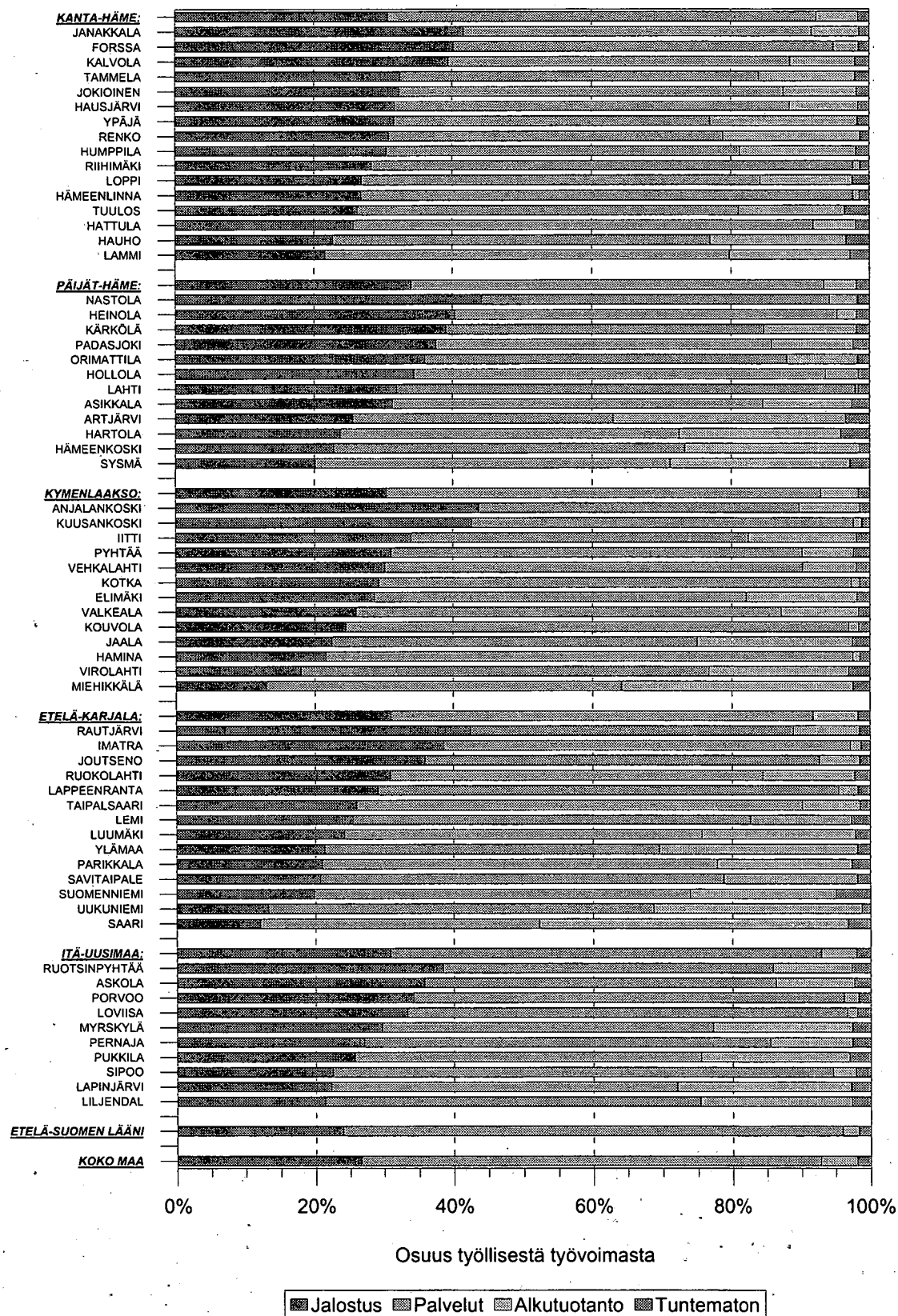
Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 45a. Elinkeinorakenne kunnittain 1999. Kunnat järjestetty jalostuksen mukaan.

Elinkeinorakenne kunnittain 1999

Kunnat järjestetty jalostuksen mukaan

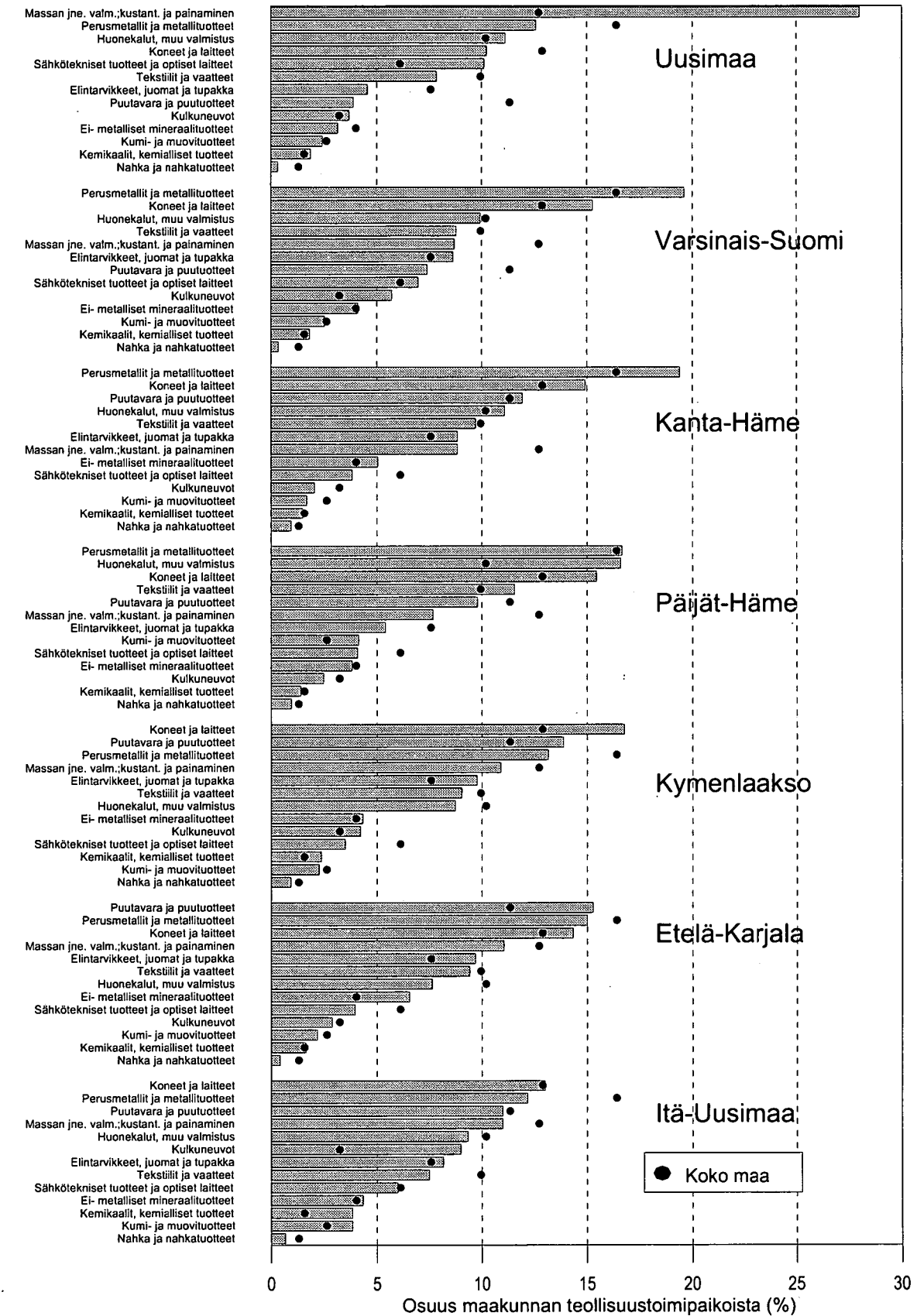

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

Vuoden 2001 kuntarajat

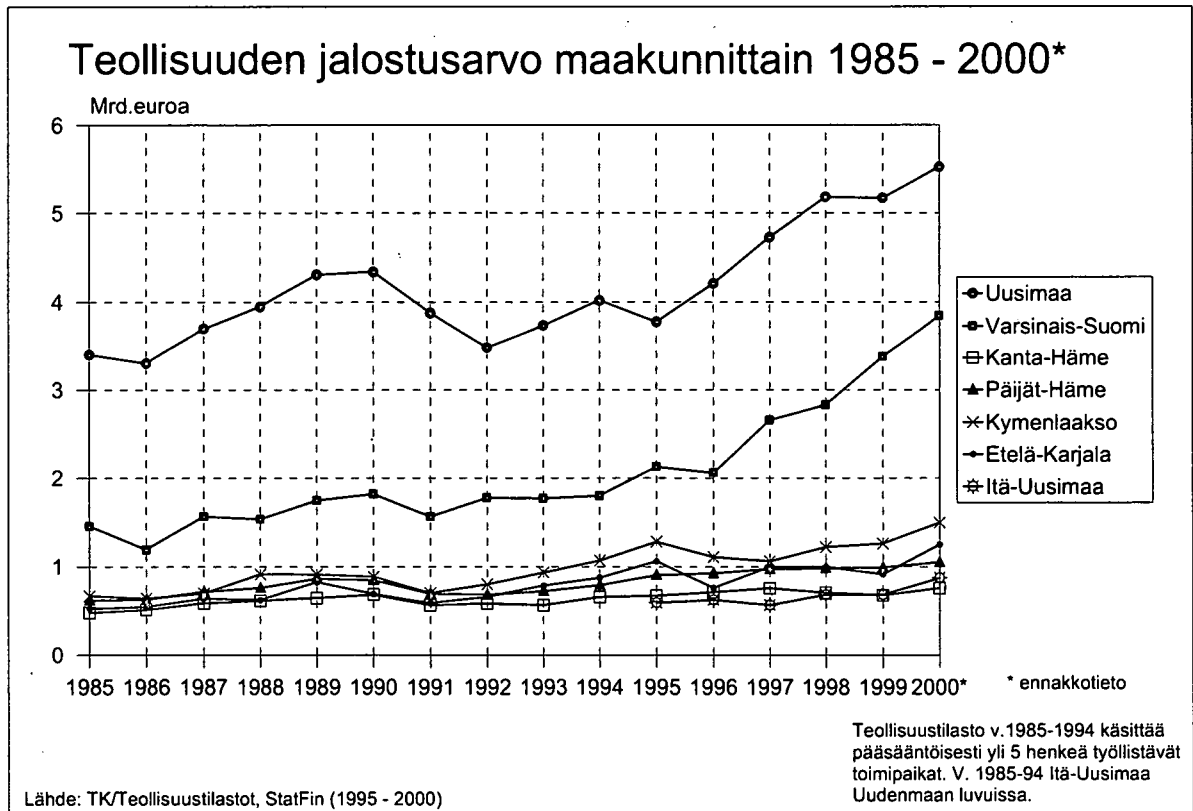
Kuva 45b. Elinkeinorakenne kunnittain 1999. Kunnat järjestetty jalostuksen mukaan.

Teollisuuden toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2001

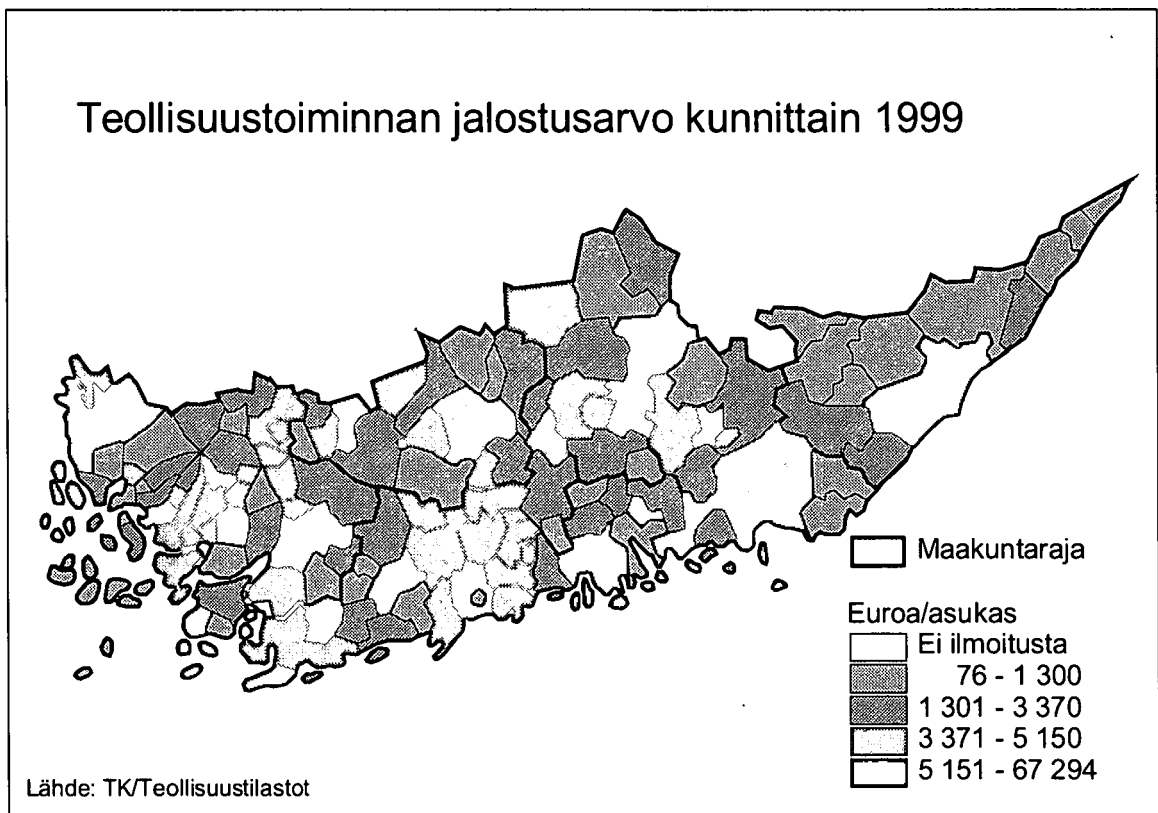

Lähde: TK/Yritys- ja toimipaikkarekisteri (elokuu 2001, tarkistamaton rekisteritieto)

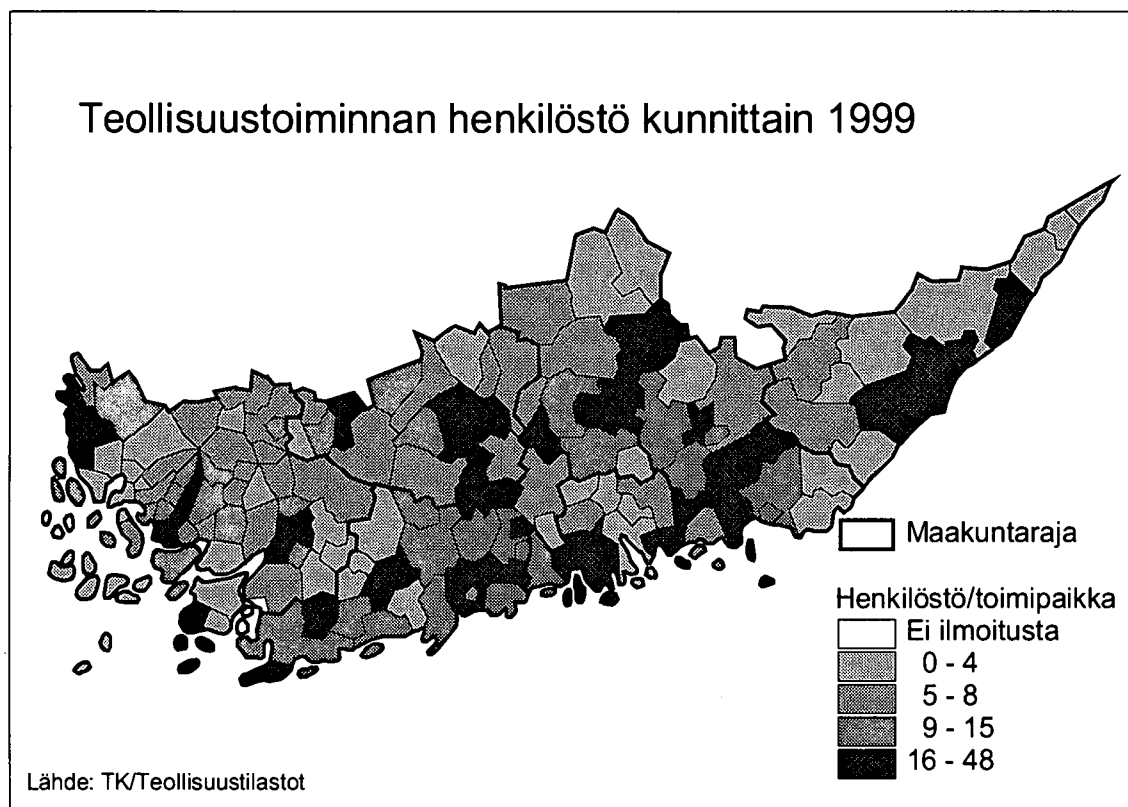
Kuva 46. Teollisuuden toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2001.

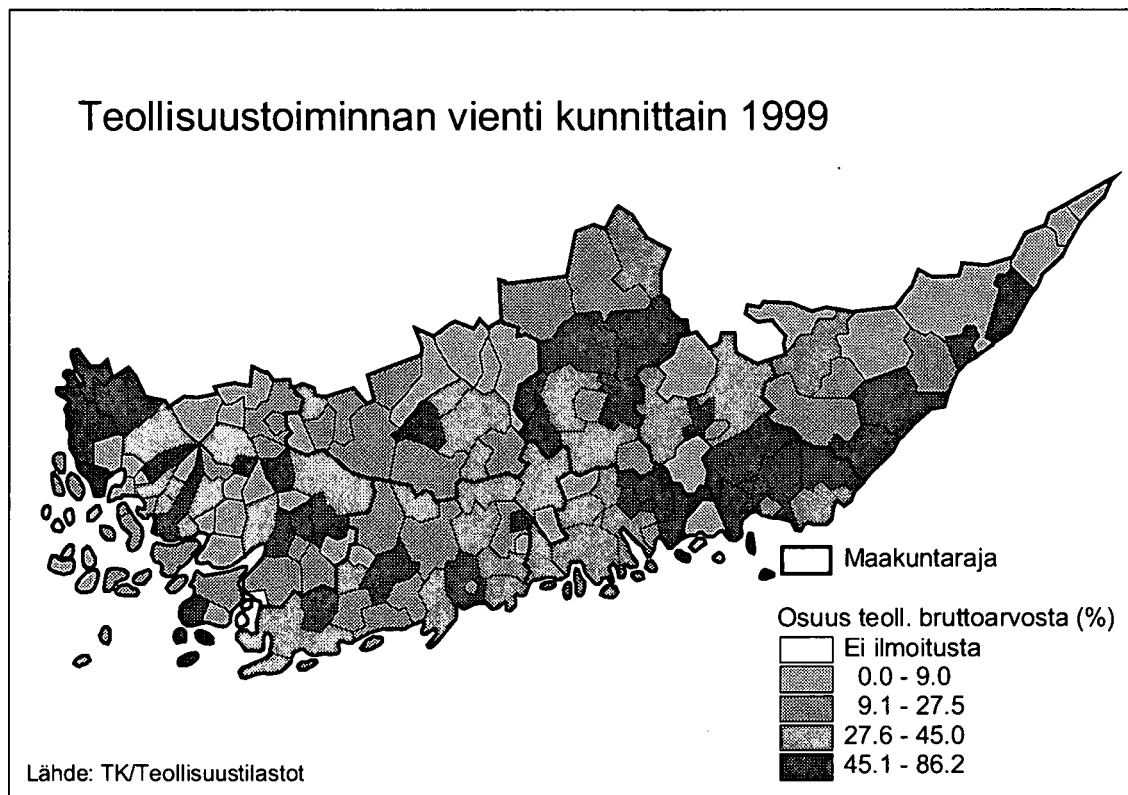
Kuva 47. Teollisuuden jalostusarvo maakunnittain 1985 – 2000*.

Kuva 48. Teollisuustoiminnan jalostusarvo kunnittain 1999.

Kuva 49. Teollisuustoiminnan henkilökunta kunnittain 1999.

Kuva 50. Teollisuustoiminnan vienti kunnittain 1999.

Tulonsaajien tulot

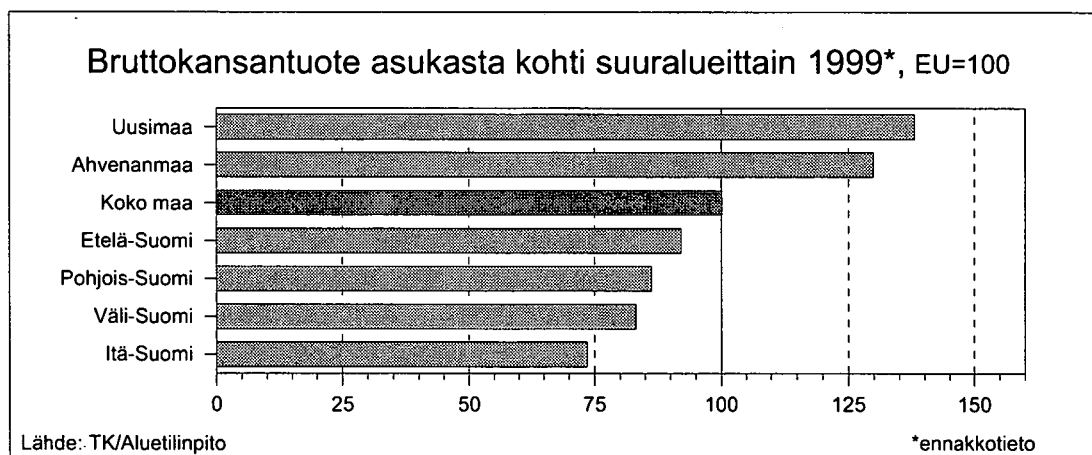
Korkeimman tulotason alueita Etelä-Suomessa ovat pääkaupunkiseutu sekä Turun ja Salon seudut. Vuonna 1999 tulonsaajien keskimääräiset valtionveron alaiset tulot olivat suurimmat Kauniaisten tulonsaajilla, 42 946 euroa ja pienimmät iniöläisillä, noin 10 200 euroa vuodessa. Vuosien 1998 ja 1999 välillä keskitulot nousivat koko maassa 6,1 % ja olivat jälkimmäisenä vuonna 17 456 euroa. Etelä-Suomessa tulot pienenevät Mellilässä, Suomenniemellä, Houtskarissa, Nousiaisissa ja Kustavissa, mutta nousivat kaikkialla muualla. Eniten keskitulot nousivat Särkisalossa.

Bruttokansantuote

Suuralueittain tarkasteltuna bruttokansantuote asukasta kohti laskettuna oli Uudellamaalla ja Ahvenanmaalla yli Euroopan unionin maiden keskiarvon vuonna 1999 (ennakkotieto). Itä-Suomen arvo oli Suomen suuralueiden matalin, 73,6 % EU:n keskimääräisestä.

Etelä-Suomen maakunnissa BKT/asukas on ollut suurimman osan tarkasteluajasta (1988 - 1999) alhaisemmalla tasolla kuin Euroopan unionin maissa keskimäärin. Poikkeuksena Uusimaa, jonka bruttokansantuote on ollut huomattavasti EU:n tasoa korkeammalla. Koko maassa BKT/asukas oli vuonna 1990 yli EU:n tason, mutta laski sen alle vuonna 1991. Vuonna 1998 ja 1999 koko maan arvo oli taas suurempi kuin EU:n keskimääräinen. Viimeisin pisteluku on ennakkotieto vuodelta 1999, jolloin koko maan arvo oli 100,2. Suomen maakuntien korkein arvo oli Uudellamaalla, 142,0. Etelä-Suomen matalin arvo oli Kanta-Hämeessä, 78,3. Bruttokansantuotteen arvo oli Uudellamaalla 28 744 euroa asukasta kohti. Muissa Etelä-Suomen maakunnissa arvo oli huomattavasti tätä pienempi.

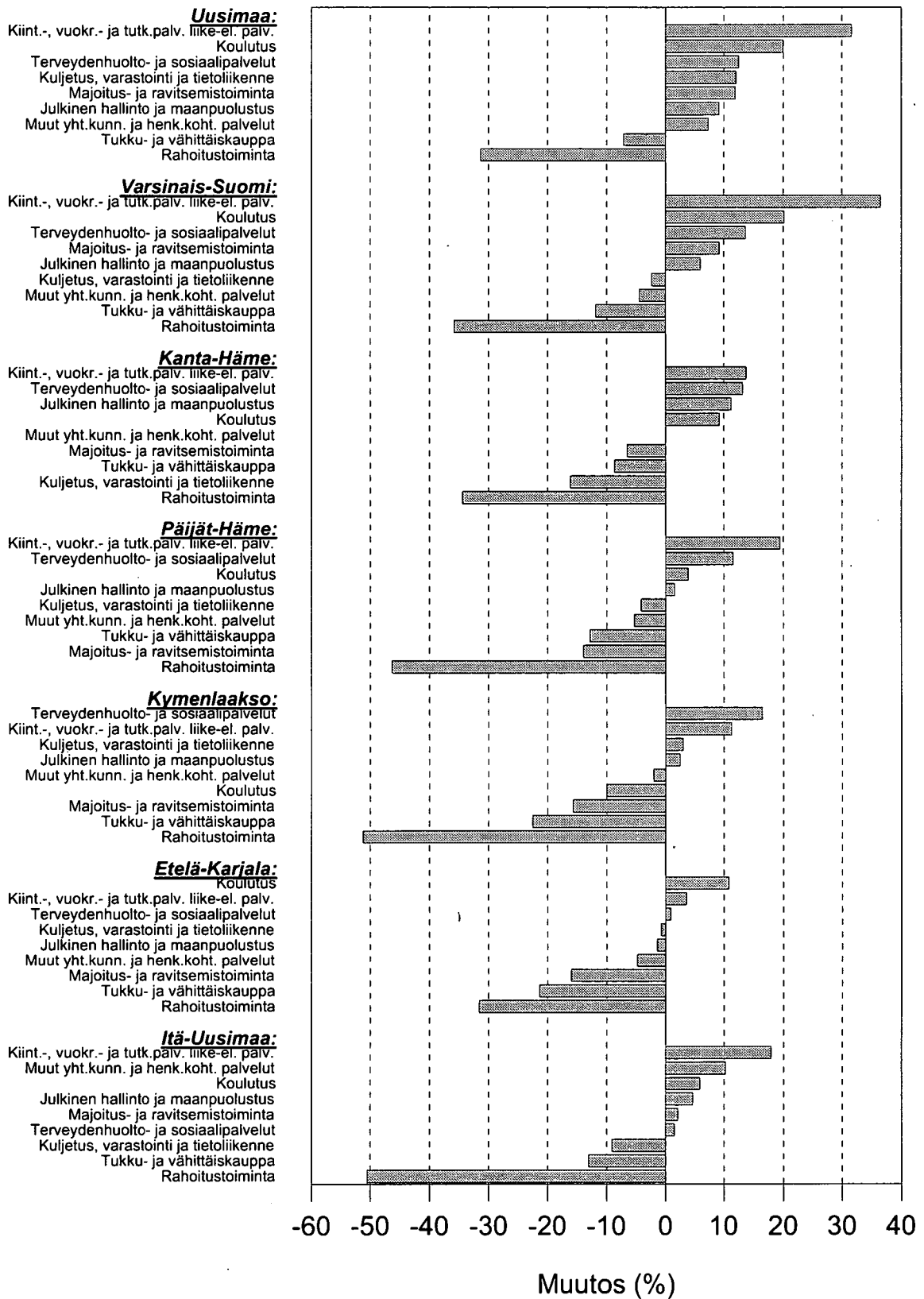
Vuonna 1999 Uudellamaalla muiden palvelujen osuus BKT:sta oli suurin. Muissa Etelä-Suomen maakunnissa teollisuuden osuus oli suurin. Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu arvonlisäys oli Uudellamaalla 37 783, Itä-Uudellamaalla 1 518, Varsinais-Suomessa 9 339, Kanta-Hämeessä 2 683, Päijät-Hämeessä 3 340, Kymenlaaksossa 3 599 ja Etelä-Karjalassa 2 699 miljoonaa euroa.

Kuva 51. Bruttokansantuote asukasta kohti suuralueittain 1999*, EU=100.

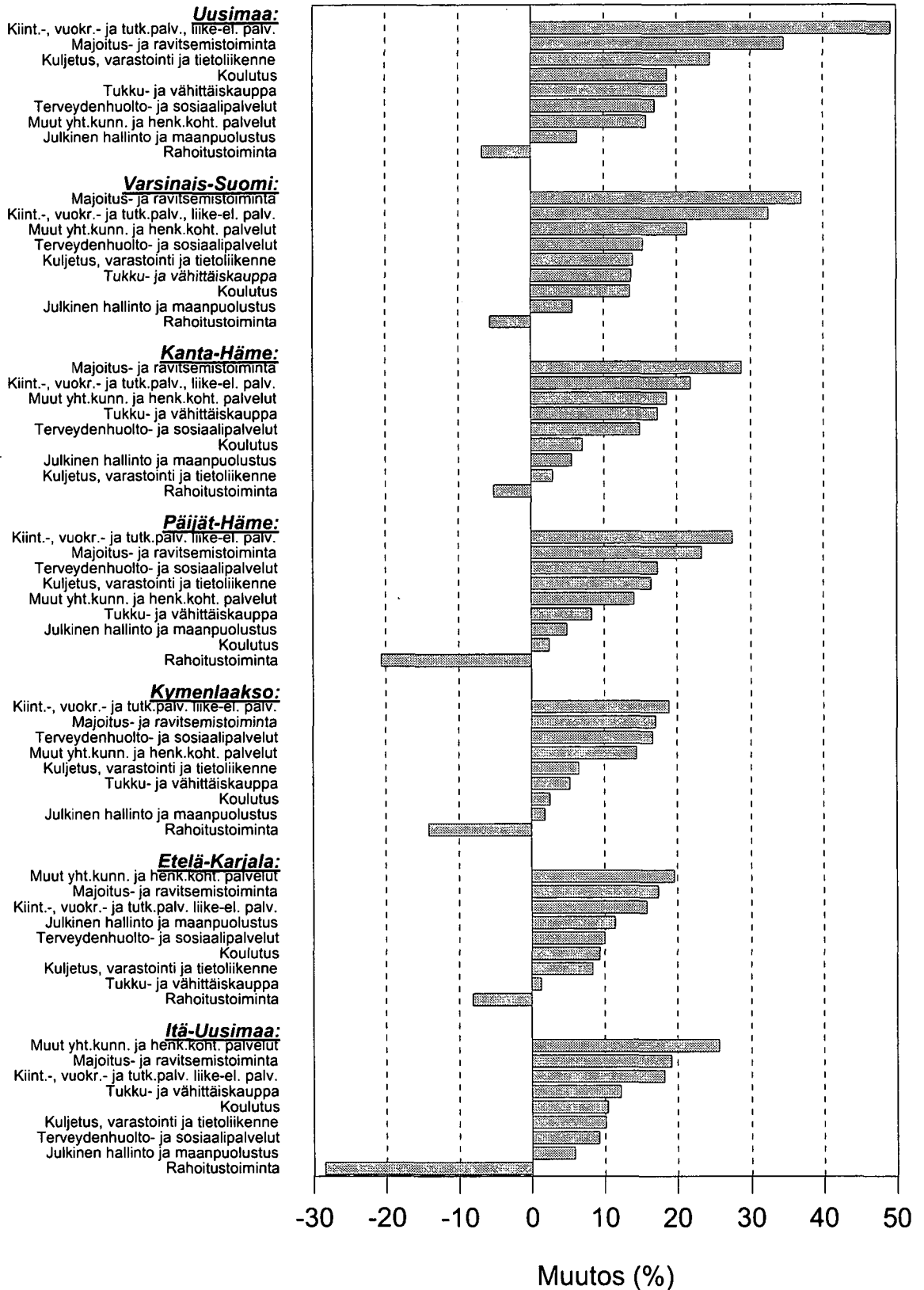
Työpaikkojen muutokset maakunnittain palvelutoimialoilla 1990 - 1999

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilastot

Kuva 52. Työpaikkojen muutokset maakunnittain palvelutoimialoilla 1990 – 1999.

Työpaikkojen muutokset maakunnittain palvelutoimialoilla 1995 - 1999

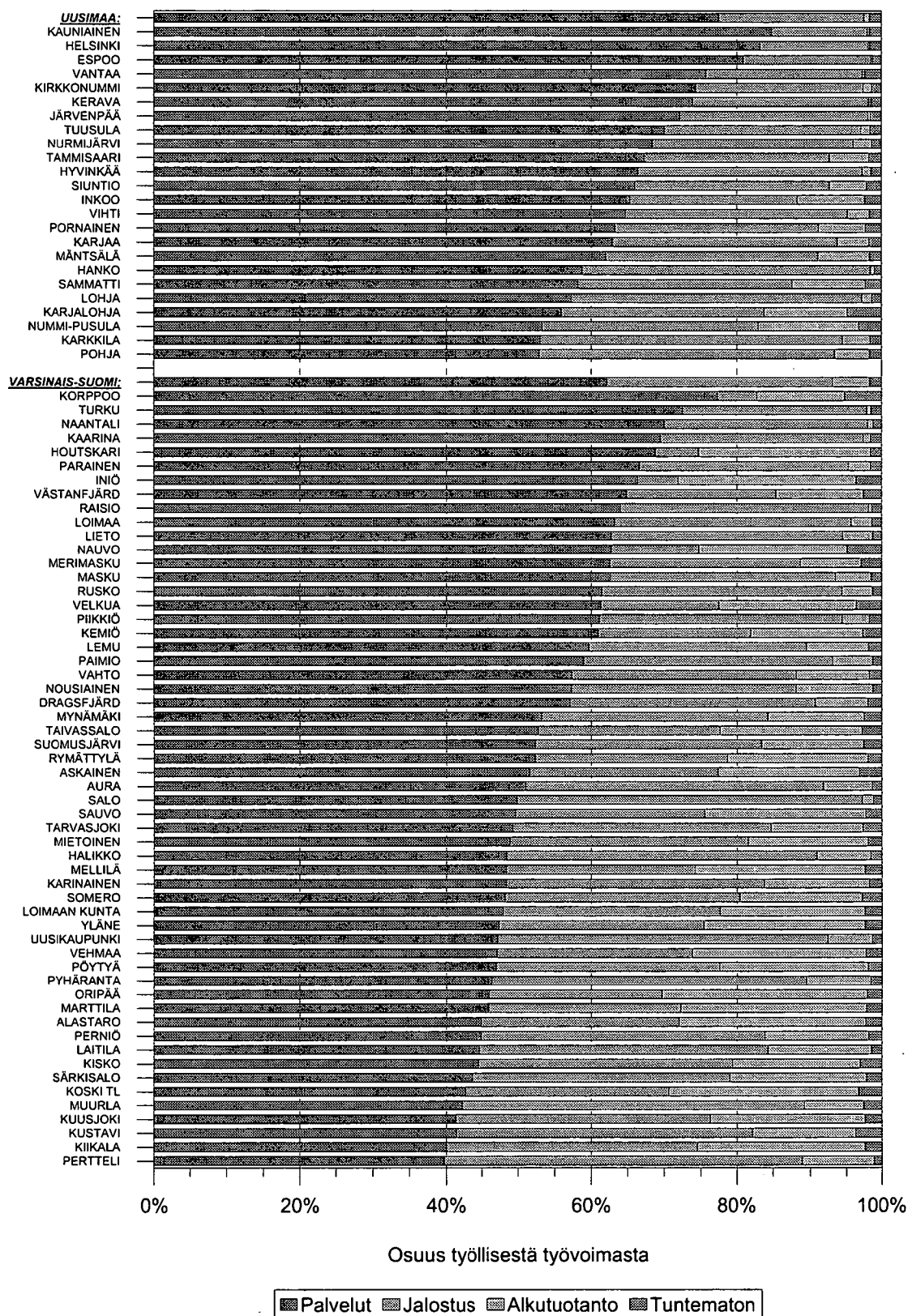

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilastot

Kuva 53. Työpaikkojen muutokset maakunnittain palvelutoimialoilla 1995 – 1999.

Elinkeinorakenne kunnittain 1999

Kunnat järjestetty palvelutoimialojen mukaan

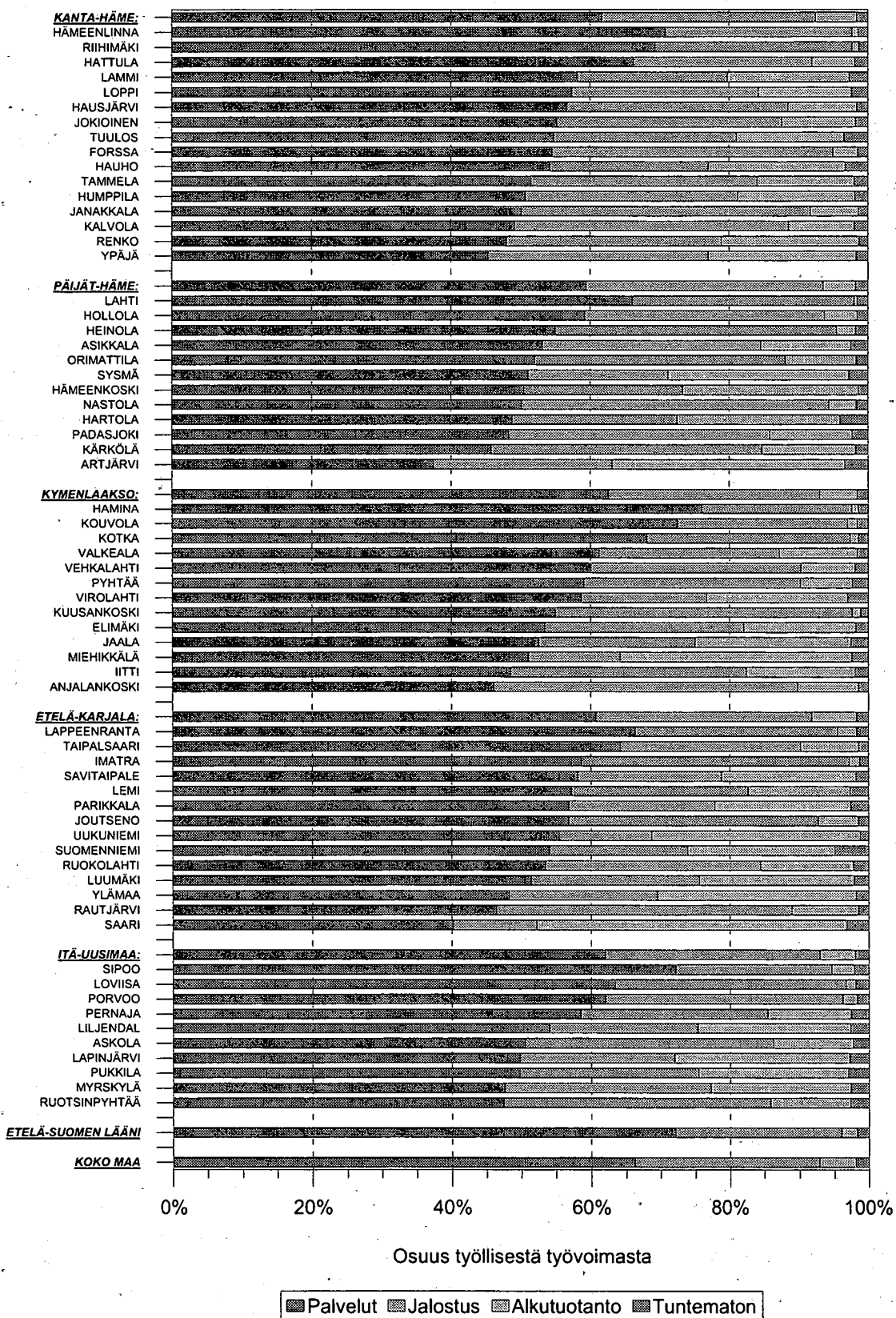
Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 54a. Elinkeinorakenne kunnittain 1999. Kunnat järjestetty palvelutoimialojen mukaan.

Elinkeinorakenne kunnittain 1999

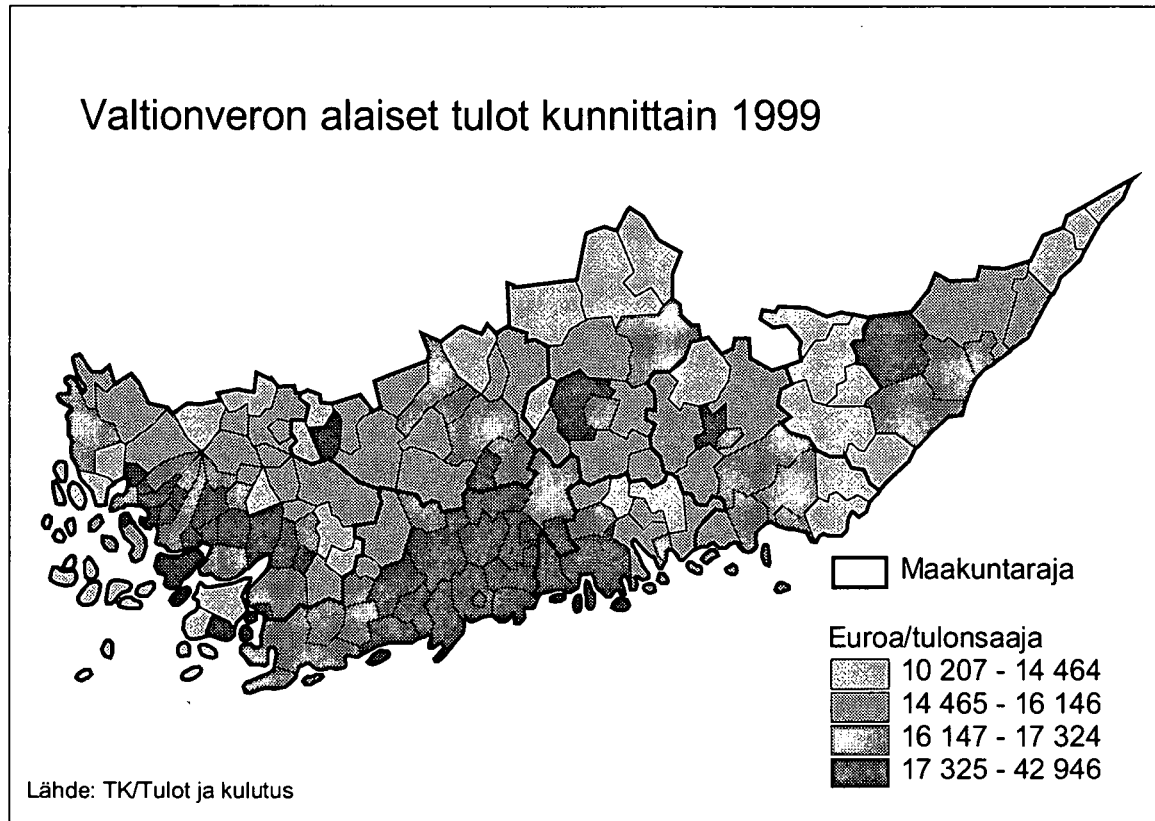
Kunnat järjestetty palvelutoimialojen mukaan

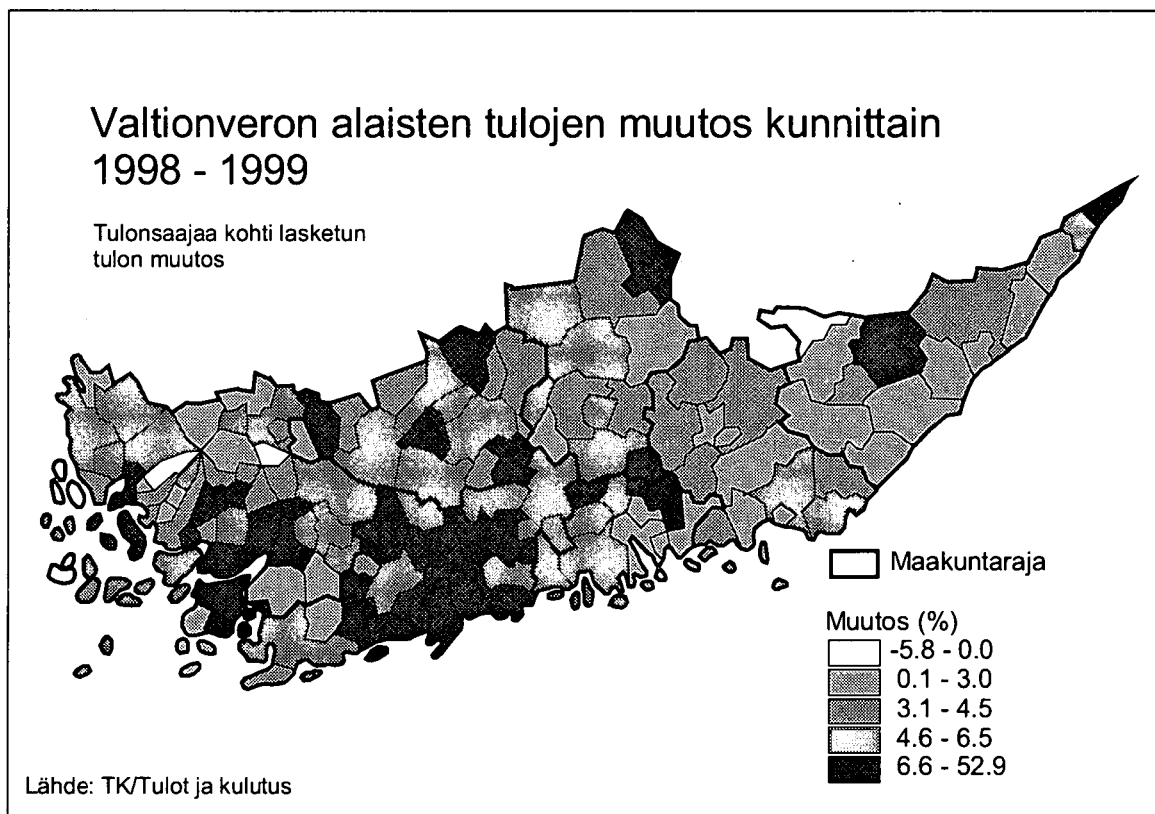
Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto

Vuoden 2001 kuntarajat

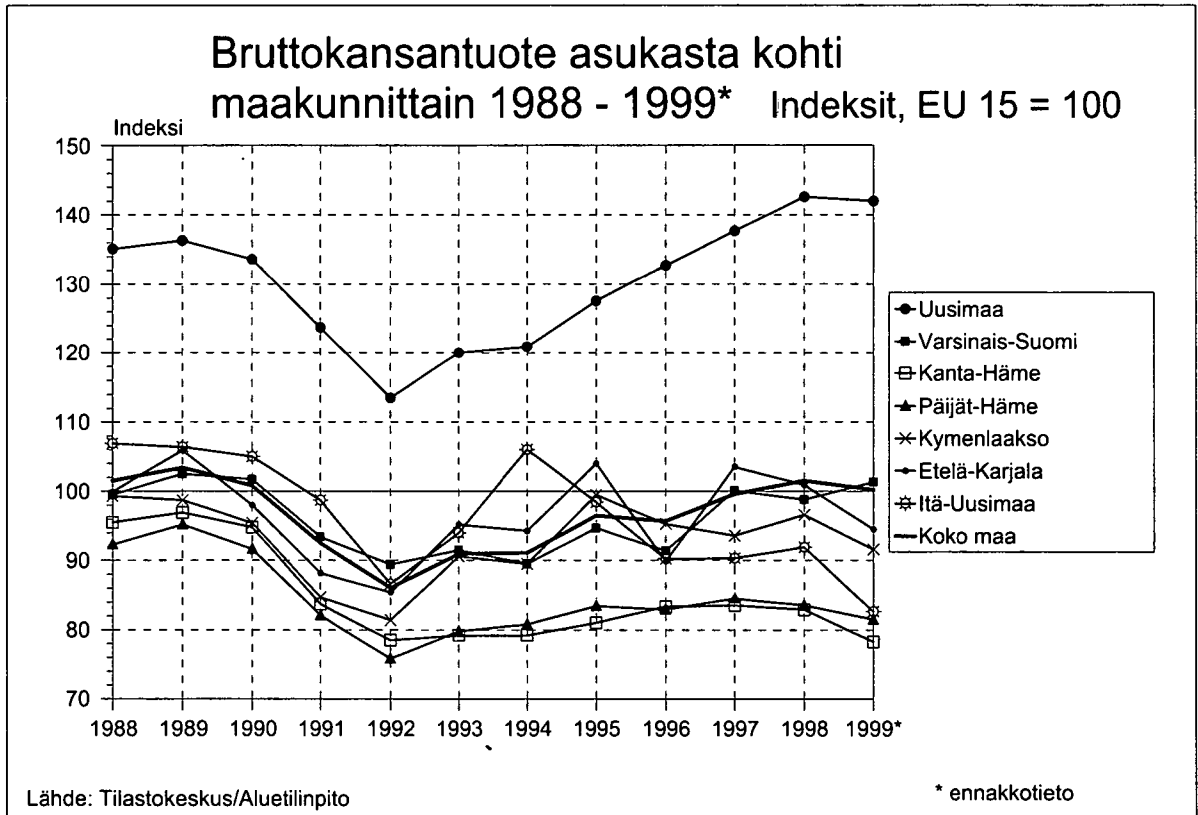
Kuva 54b. Elinkeinorakenne kunnittain 1999. Kunnat järjestetty palvelutoimialojen mukaan.

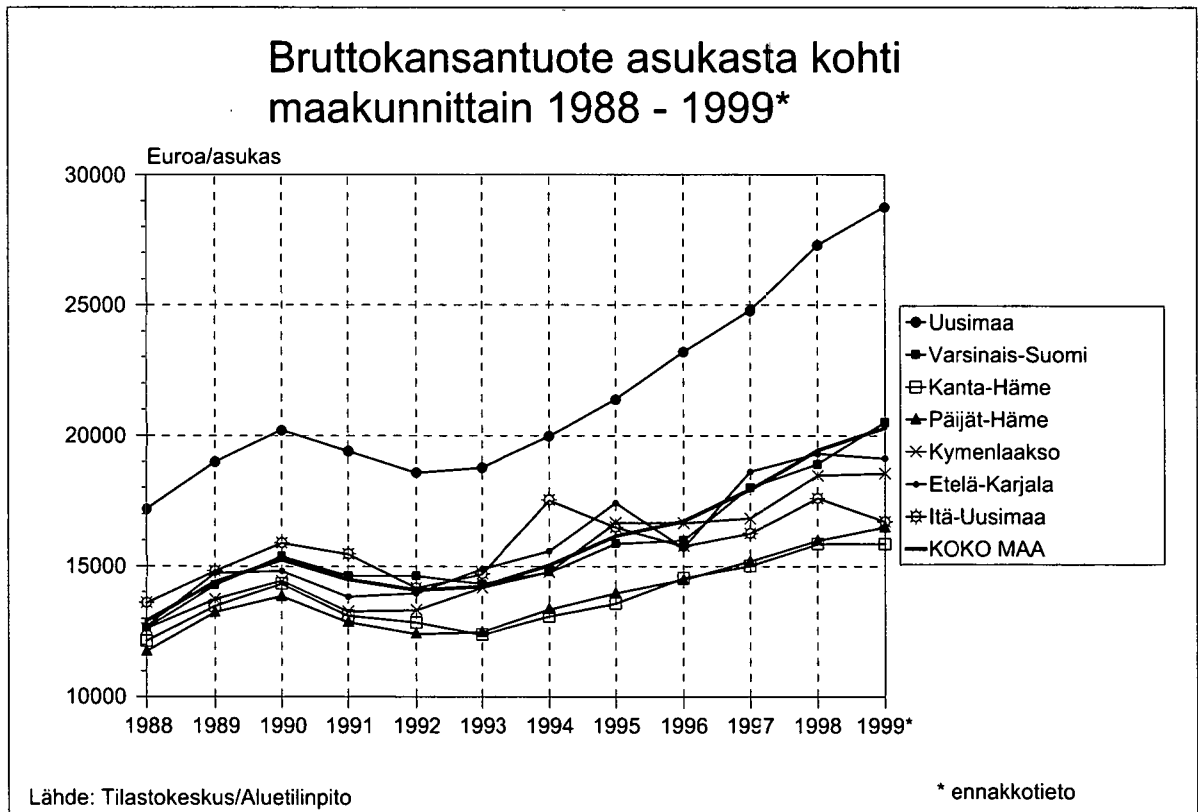
Kuva 55. Valtionveron alaiset tulot kunnittain 1999.

Kuva 56. Valtionveron alaisten tulojen muutos kunnittain 1998 – 1999.

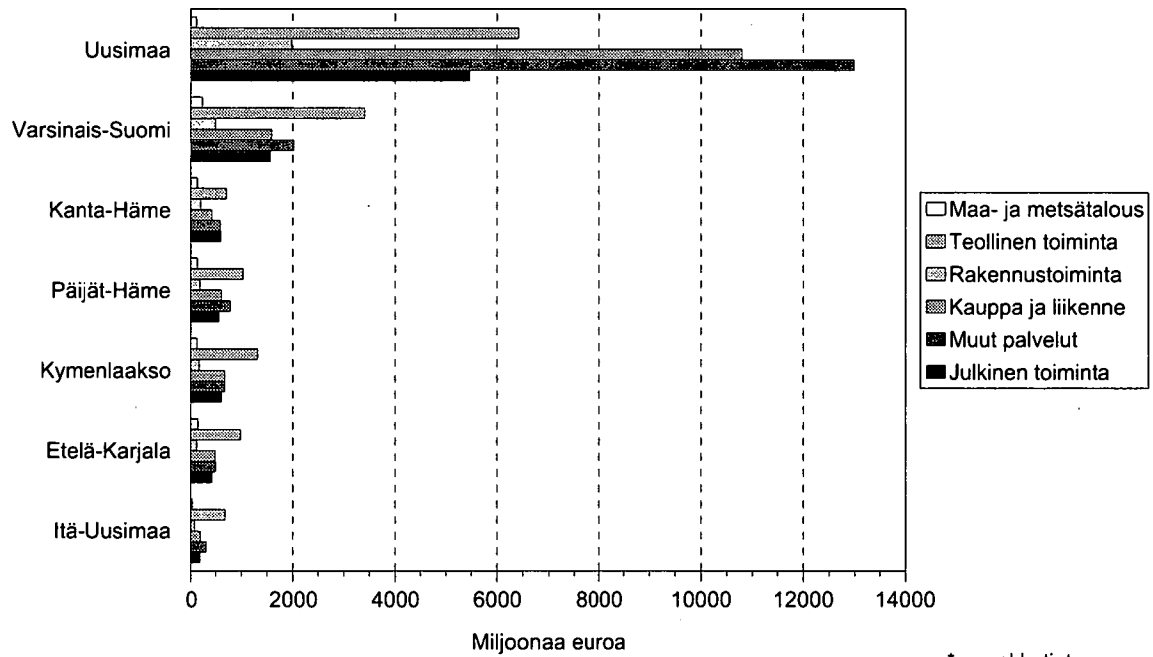

Kuva 57. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1988 – 1999, EU=100.

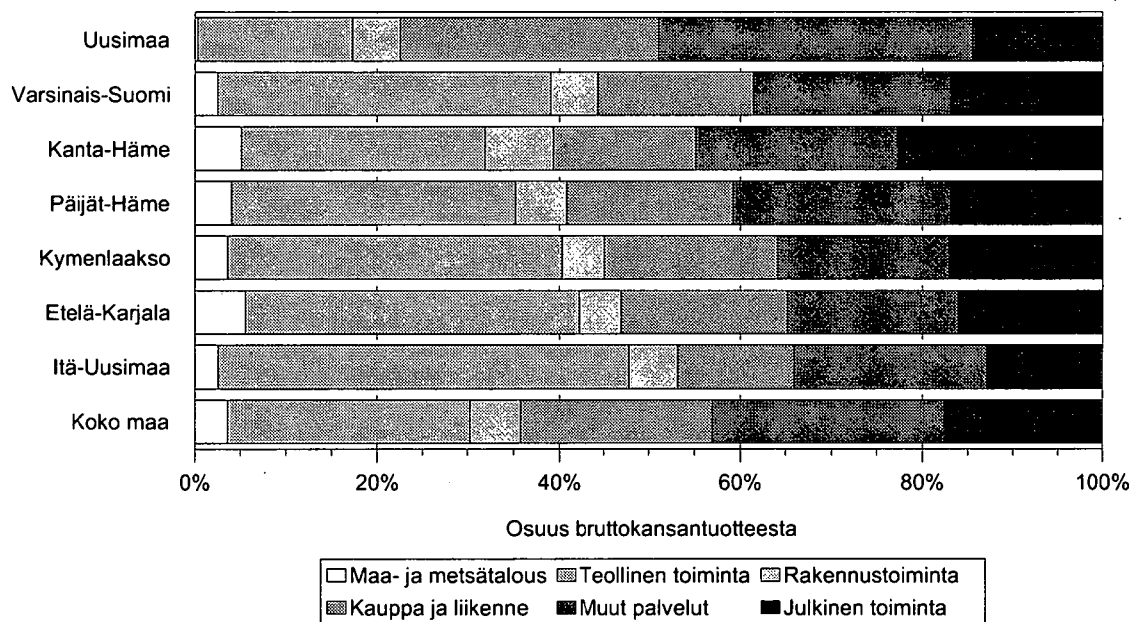
Kuva 58. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1988 – 1999.

Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1999*

Kuva 59. Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1999, milj. euroa.

Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1999*

Kuva 60. Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1999, %.

TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS

Työllisyys

Etelä-Suomen 145 kunnasta 20 oli vuonna 1999 työpaikkaomavaraisia, eli alueella oli yhtä paljon tai enemmän työpaikkoja kuin paikkakunnalla asuvia työllisiä. Työpaikkaomavaraisuusaste oli tuolloin korkein Haminassa ja Salossa, yli 140 %. Myös Loimaalla ja Helsingissä se oli yli 125 %. Työpaikkaomavaraisuus oli pienin Lemun, Merimaskun ja Pornaisten kunnissa, alle 44 %. Vuodesta 1996 vuoteen 1999 omavaraisuusaste on noussut 63 kunnassa, eniten Velkualla ja Perttelissä. Taivassalossa työpaikkaomavaraisuus laski yli 12 %-yksikköä.

Työpaikkojen määrä väheni kaikissa maakunnissa 1990-luvun alkuvuosina. Suurimmillaan vuosimuutos oli Päijät-Hämeessä vuonna 1991, jolloin työpaikat vähenivät yli 9 %. Vuonna 1999 työpaikat lisääntyivät Etelä-Suomen maakunnissa Etelä-Karjalaa lukuun ottamatta. Lisääntyminen oli kuitenkin vähäisempää kuin edellisenä vuonna.

Avoimien työpaikkojen määrissä on säännönmukaista vaihtelua kuukausittain. Maalis-, huhti- ja toukokuussa avoimia työpaikkoja on yleensä tarjolla eniten, vastaavasti joulutammikuussa vähiten.

Taloudellinen huoltosuhde kuvaa työvoiman ulkopuolella olevien ja työttömien määrää yhtä työllistä kohti. Vuonna 1999 (ennakkotieto) Etelä-Suomen korkein huoltosuhde oli Uukuniemellä ja matalin Vantaalla ja Keravalla. Vuodesta 1990 huoltosuhde on pienentynyt Iniön kunnassa. Eniten se on noussut Uukuniemen, Parikkalan ja Saaren kunnissa.

Työttömyys

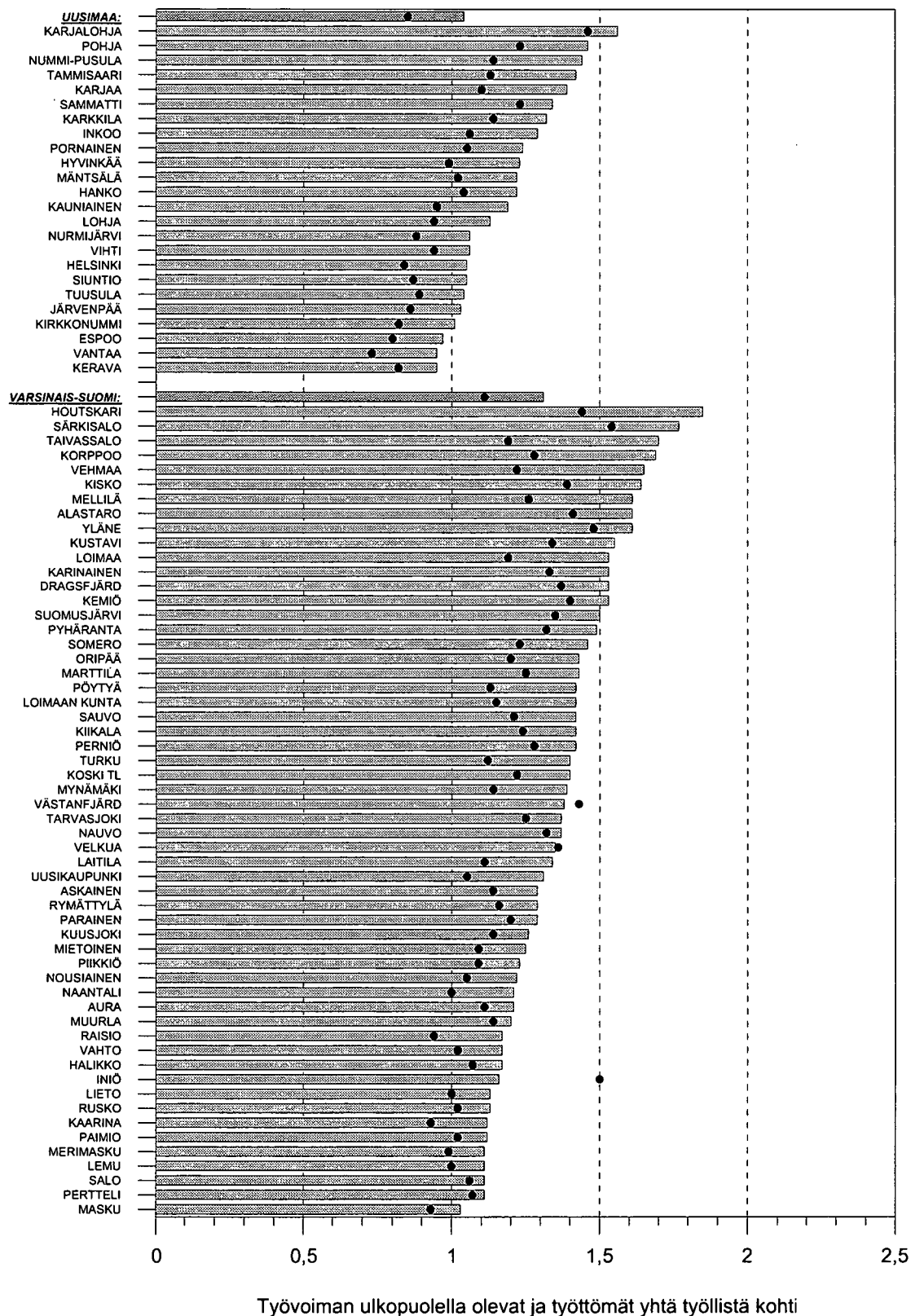
Työministeriön tilastojen mukaan työttömyysaste oli Suomessa vuoden 2001 elokuussa 11,2 %, mikä on 0,8 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Etelä-Suomessa työttömyys oli tätä pienempi Uudenmaan (7,1 %) ja Varsinais-Suomen (9,6 %) TE-keskusten alueilla. Hämeen TE-keskuksen alueella työttömien osuus työvoimasta oli 12,2 % ja Kaakkois-Suomen TE-keskuksen alueella 13,5 %. Edeltävän vuoden elokuuhun verrattuna työttömyys laski jokaisen Etelä-Suomen TE-keskuksen alueella, eniten Varsinais-Suomessa.

Etelä-Suomen kunnissa työttömyysaste vaihteli vuoden 2001 elokuussa 2,7 %:sta lähes 18,2 %:iin. Västanfjärdissä, Sauvossa, Kauniaisissa, Paimiossa ja Sipoossa työttömiä oli suhteessa vähiten, Uukuniemellä ja Saarella eniten. Työttömien määrä nousi vuodesta 1999 vuoteen 2000 alueella 8 kunnassa, eniten Koskella ja Velkualla. Houtskarissa, Artjärvellä, Askolla ja Iniössä työttömien määrä sen sijaan putosi vuodessa yli viidenneksellä.

Pitkäaikaistyöttömäksi lasketaan henkilö, joka on ollut yhtäjaksoisesti yli vuoden ilman työtä. Elokuussa 2001 Uukuniemen ja Saaren kunnissa yli puolet työttömistä oli pitkäaikaistyöttömiä. Myös 11 muussa kunnassa pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä ylitti 40 %. Pitkäaikaistyöttömien osuus työvoimasta oli suurin Uukuniemellä ja Saarella.

Taloudellinen huoltosuhte kunnittain 1990 ja 1999*

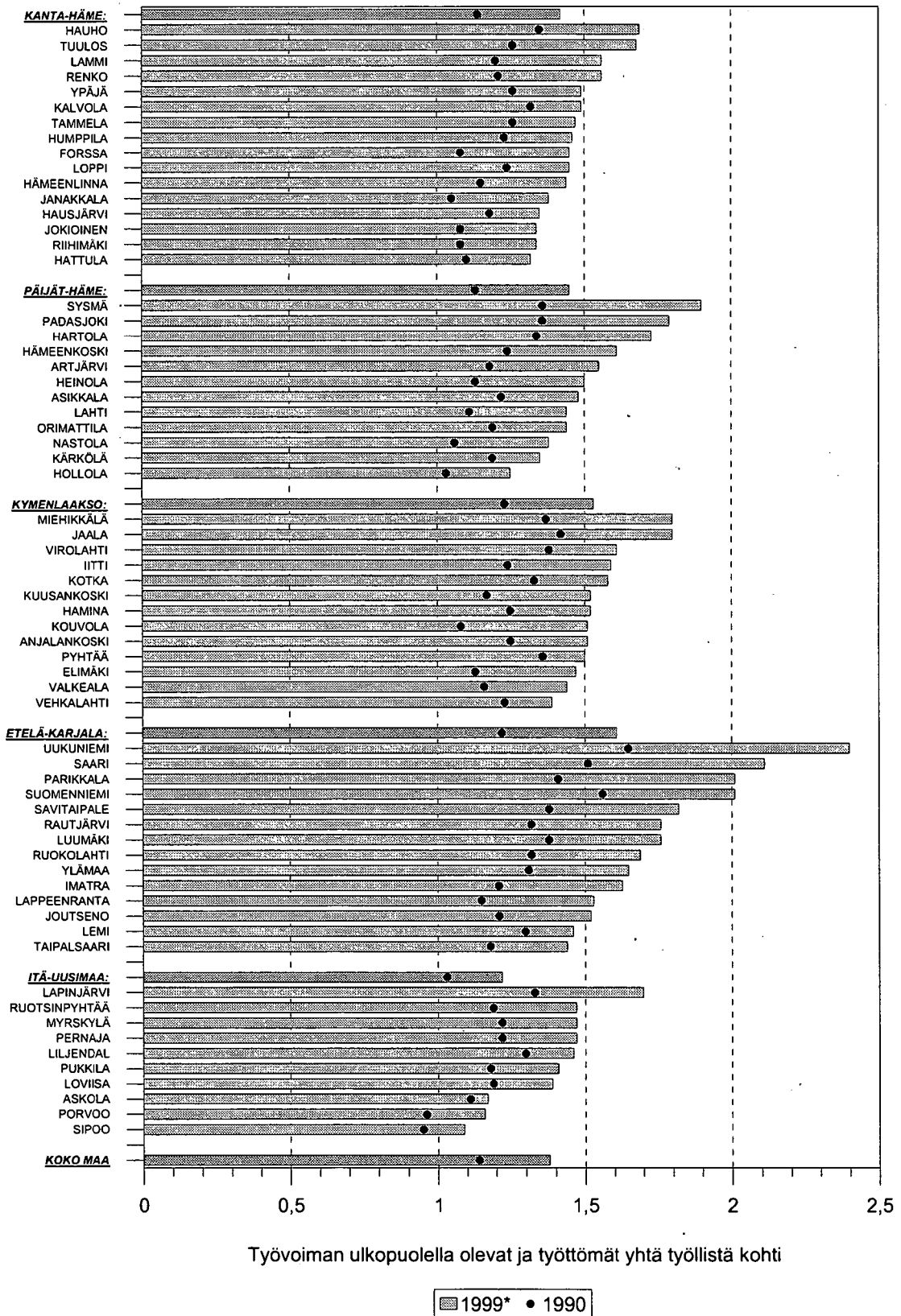

Lähde: TK/Kaupunki- ja seutuindikaattorit

*ennakkotieto

Kuva 61a. Taloudellinen huoltosuhte kunnittain 1990 ja 1999*.

Taloudellinen huoltosuhte kunnittain 1990 ja 1999*

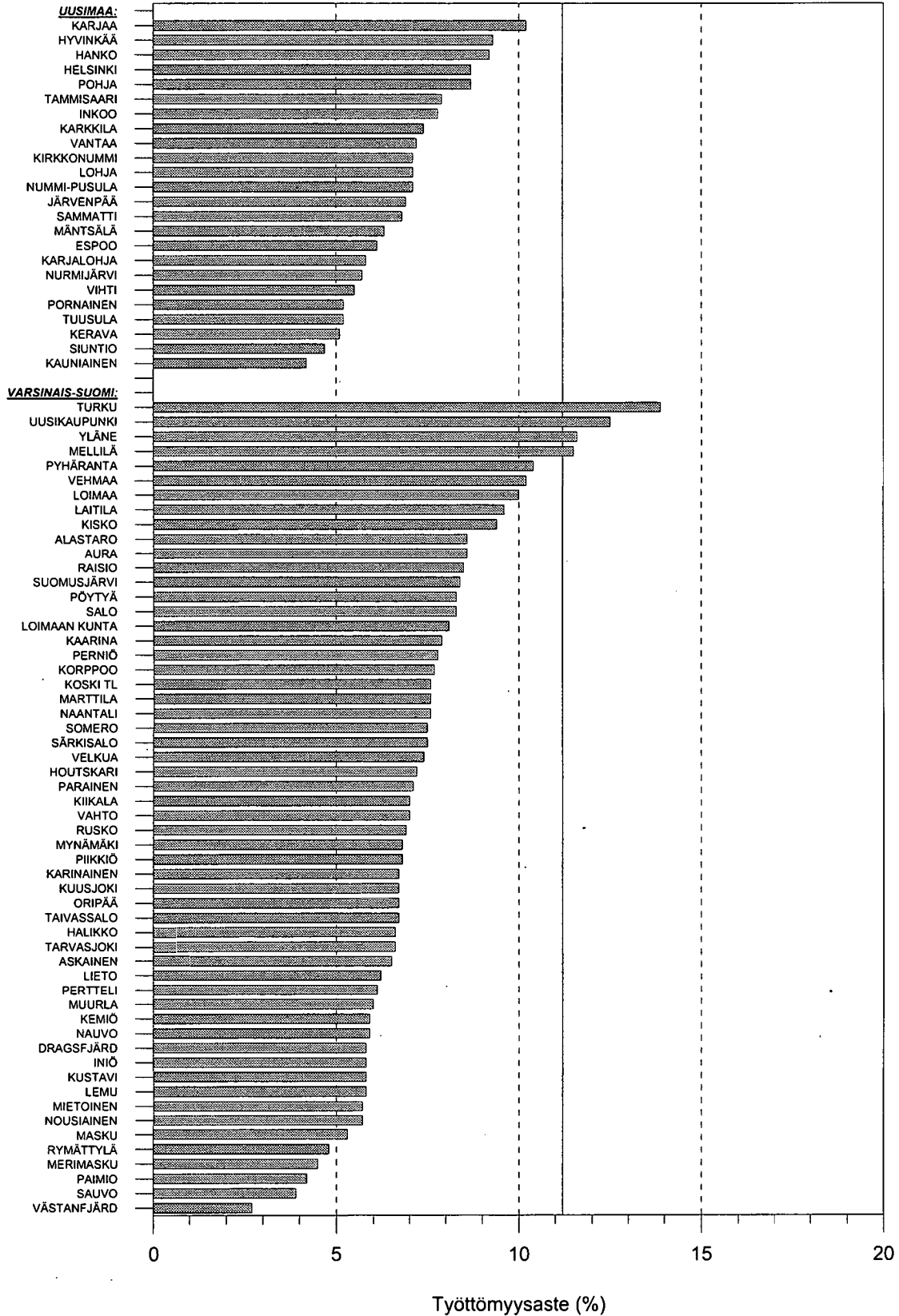
Lähde: TK/Kaupunki- ja seutuindikaattorit

*ennakkotieto

Kuva 61b. Taloudellinen huoltosuhte kunnittain 1990 ja 1999*.

Työttömyysaste kunnittain elokuussa 2001

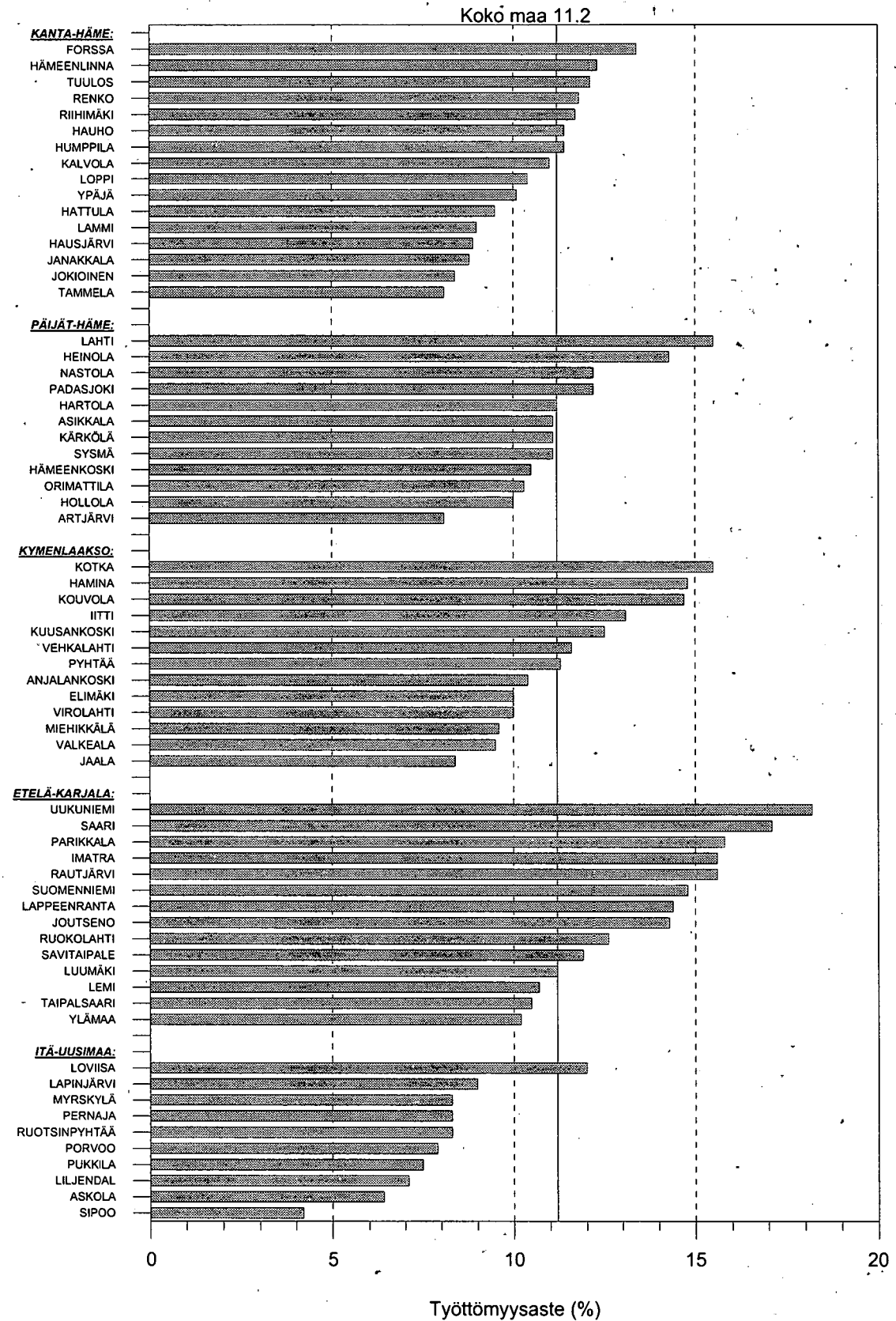
Koko maa 11.2

Lähde: Työministeriön tilastot

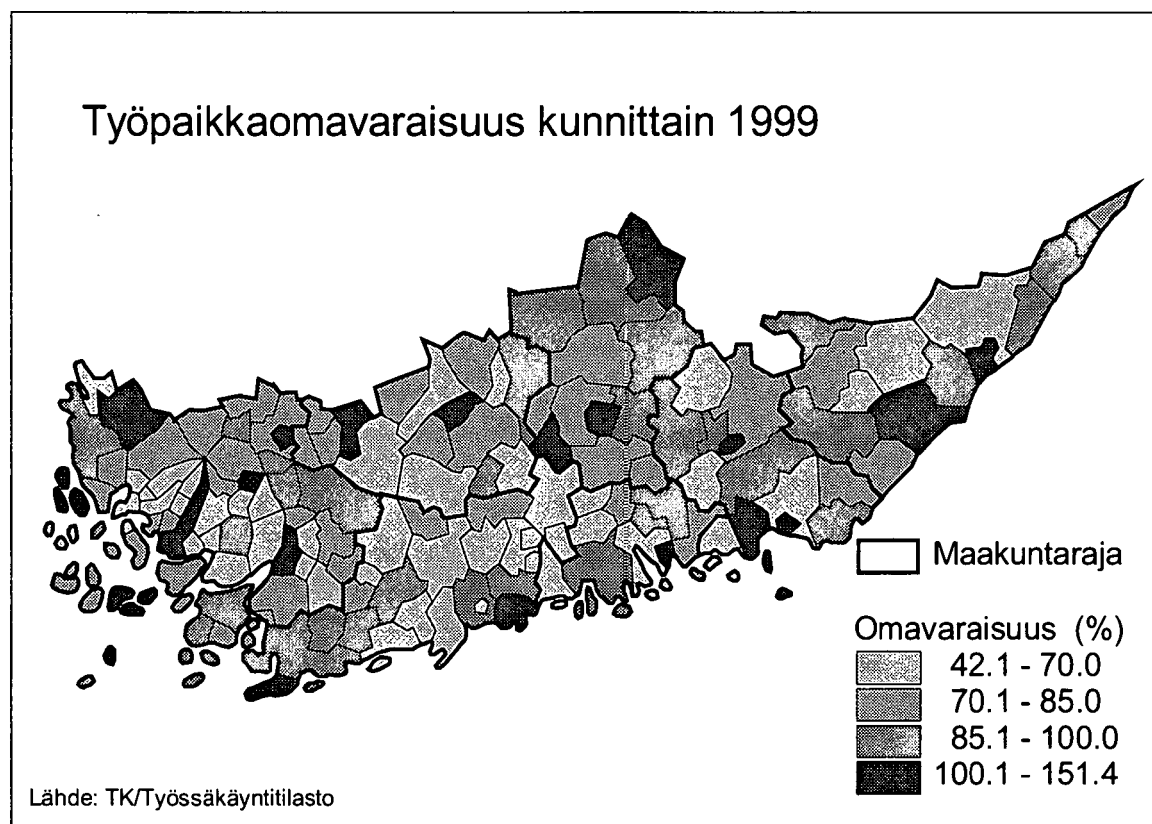
Kuva 62a. Työttömyysaste kunnittain elokuussa 2001.

Työttömyysaste kunnittain elokuussa 2001

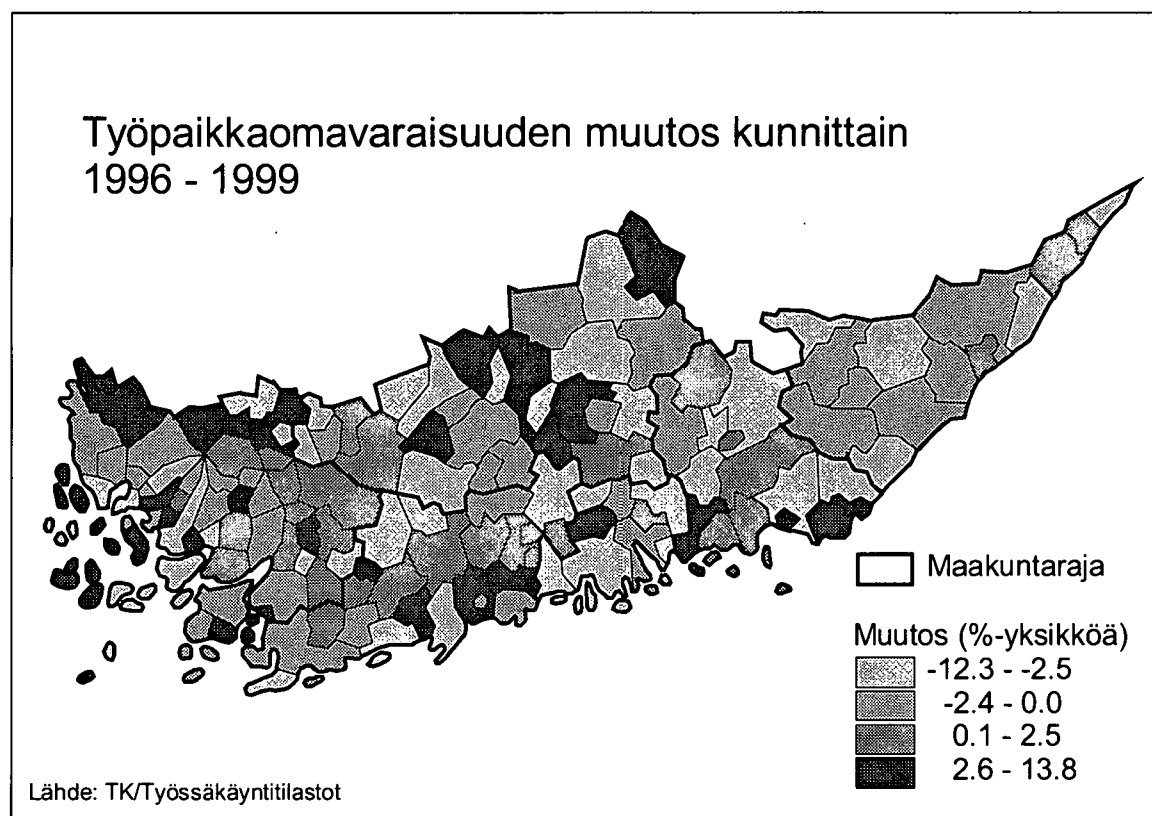

Lähde: Työministeriön tilastot

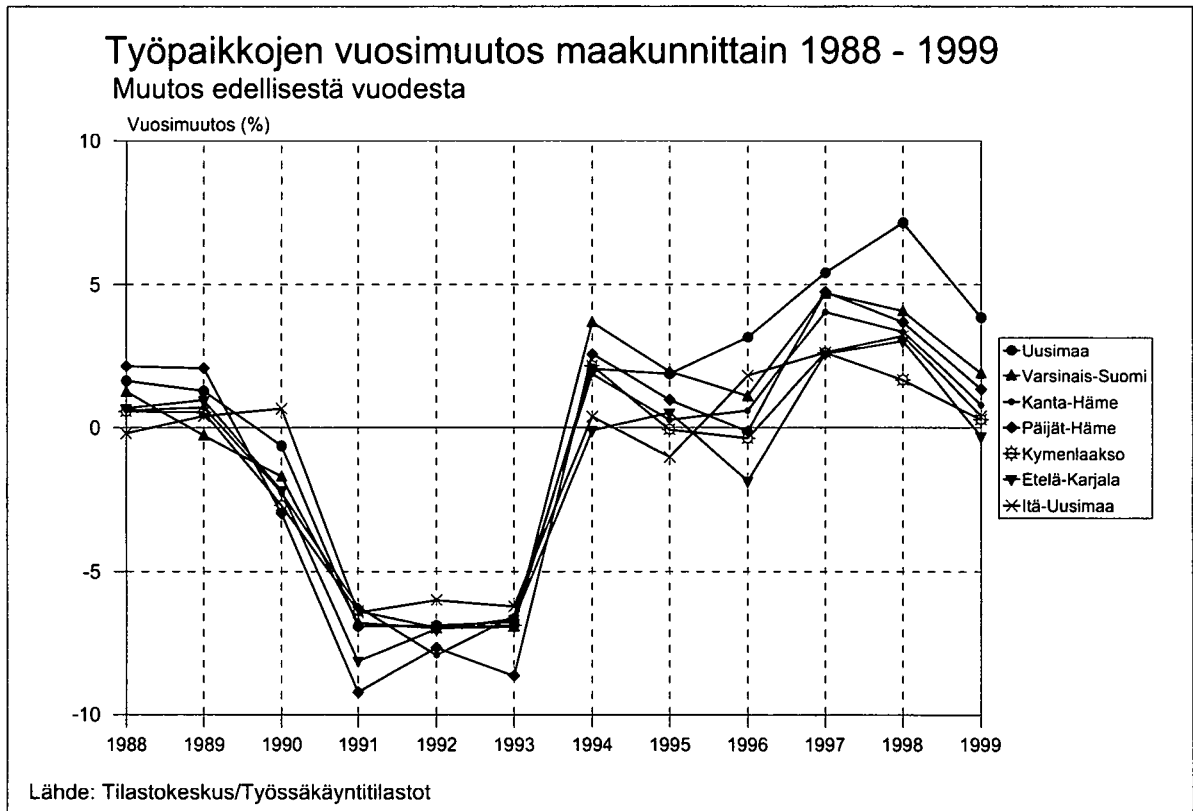
Kuva 62b. Työttömyysaste kunnittain elokuussa 2001.

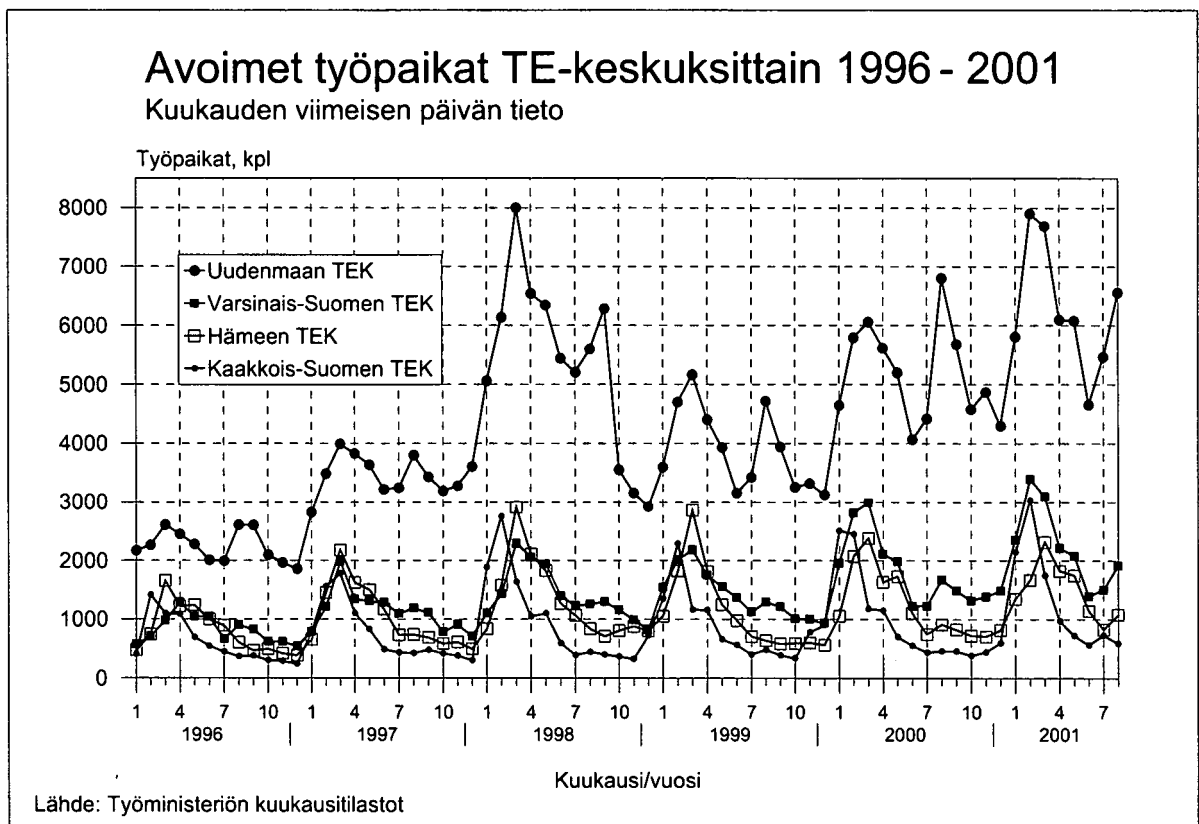
Kuva 63. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1999.

Kuva 64. Työpaikkaomavaraisuuden muutos kunnittain 1996 - 1999.

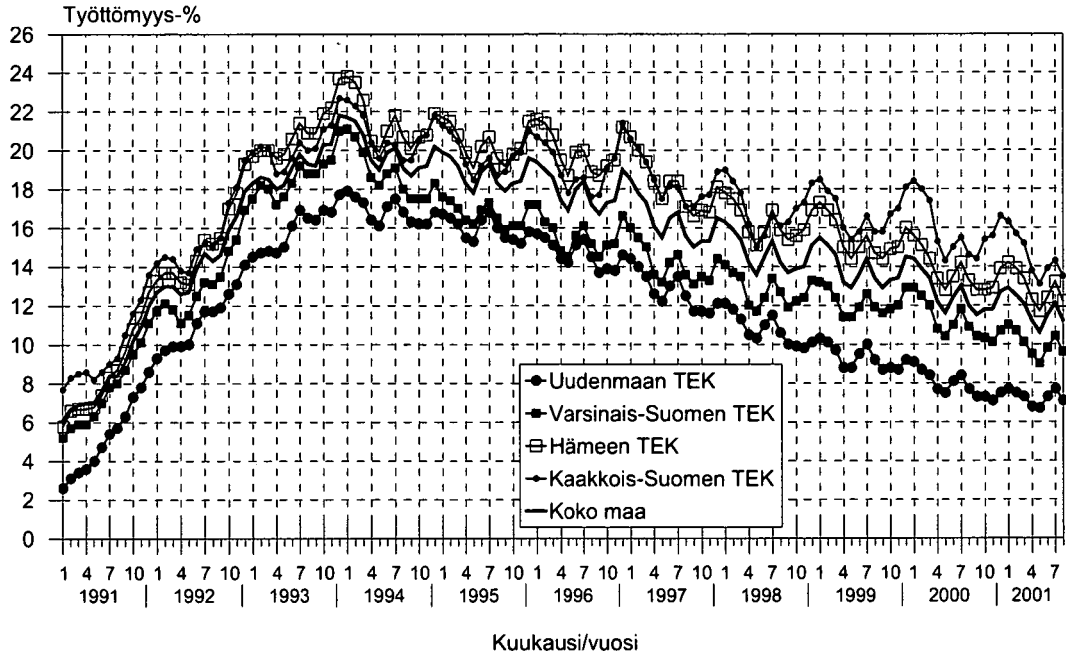
Kuva 65. Työpaikkojen vuosimuutos maakunnittain 1988 – 1999.

Kuva 66. Avoimet työpaikat TE-keskuksittain 1996 – 2001.

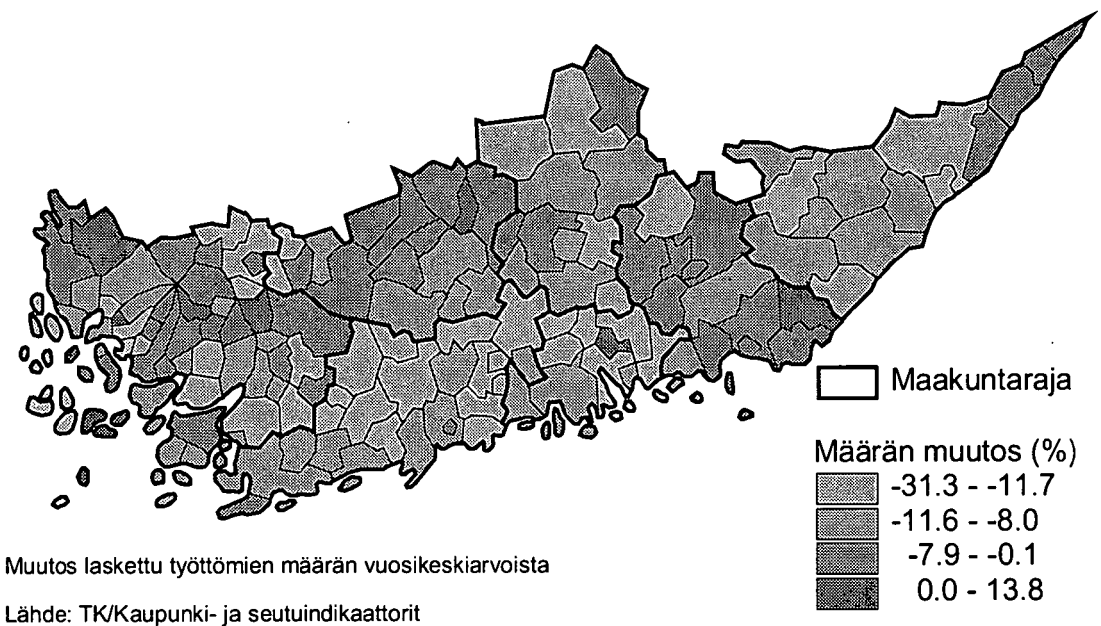
Työttömyysaste TE-keskuksittain 1991 - 2001

Lomautetut mukaanlukien, kuukauden viimeisen päivän tieto

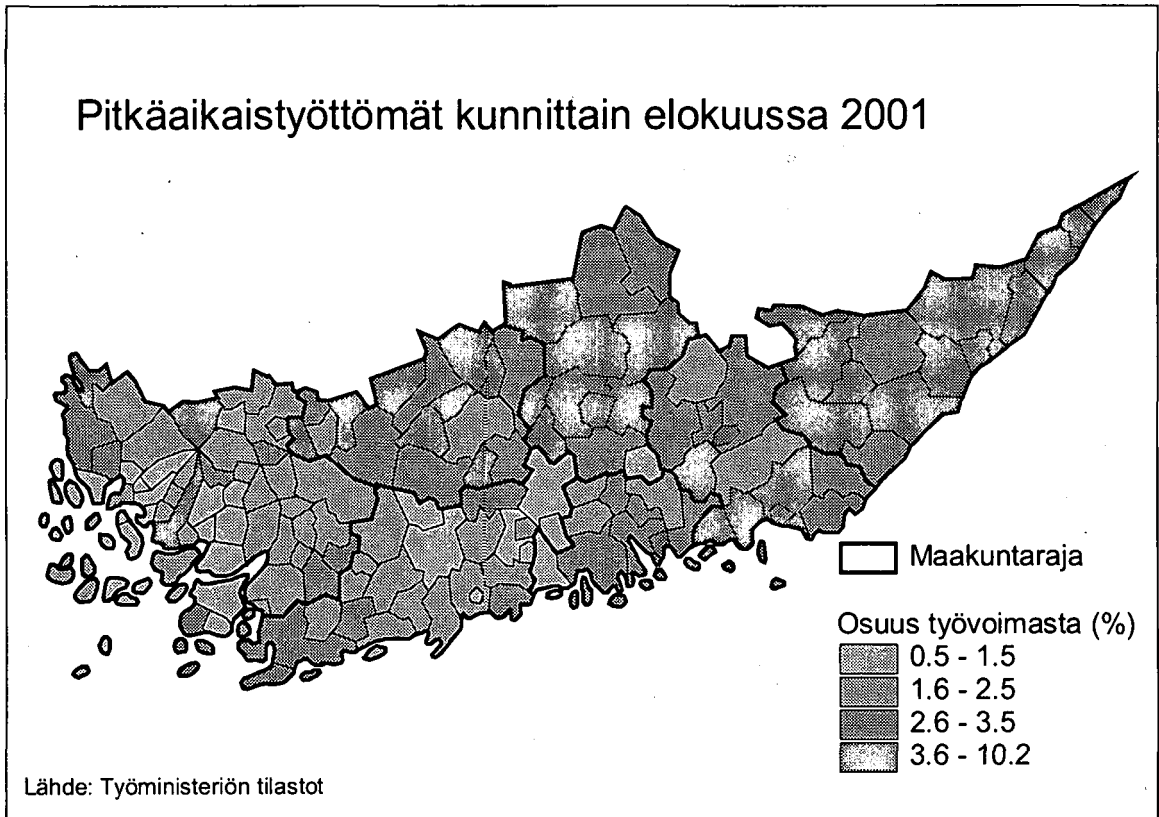

Kuva 67. Työttömyysaste TE-keskuksittain 1991 – 2001.

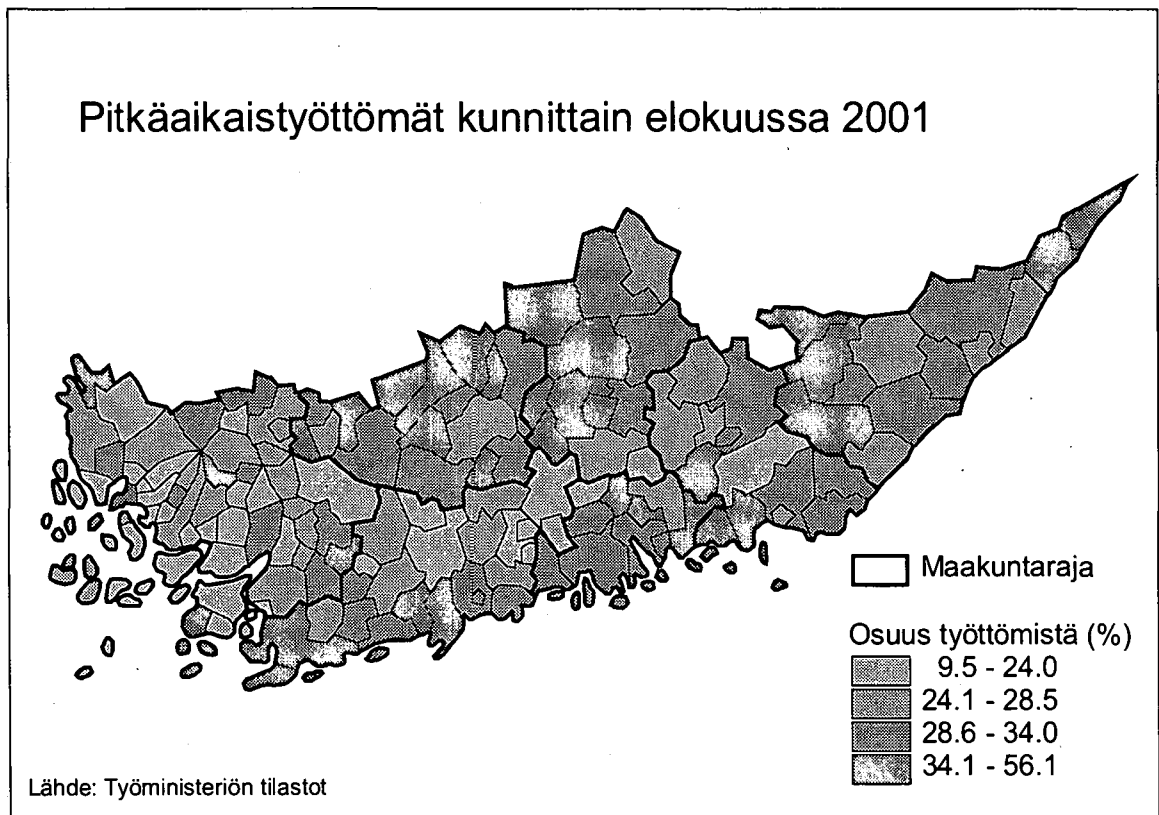
Työttömien määrän muutos kunnittain 1999 - 2000

Kuva 68. Työttömien määrän muutos kunnittain 1999 – 2000.

Kuva 69. Pitkäaikaistyöttömät kunnittain elokuussa 2001 (osuus työvoimasta).

Kuva 70. Pitkäaikaistyöttömät kunnittain elokuussa 2001 (osuus työttömistä).

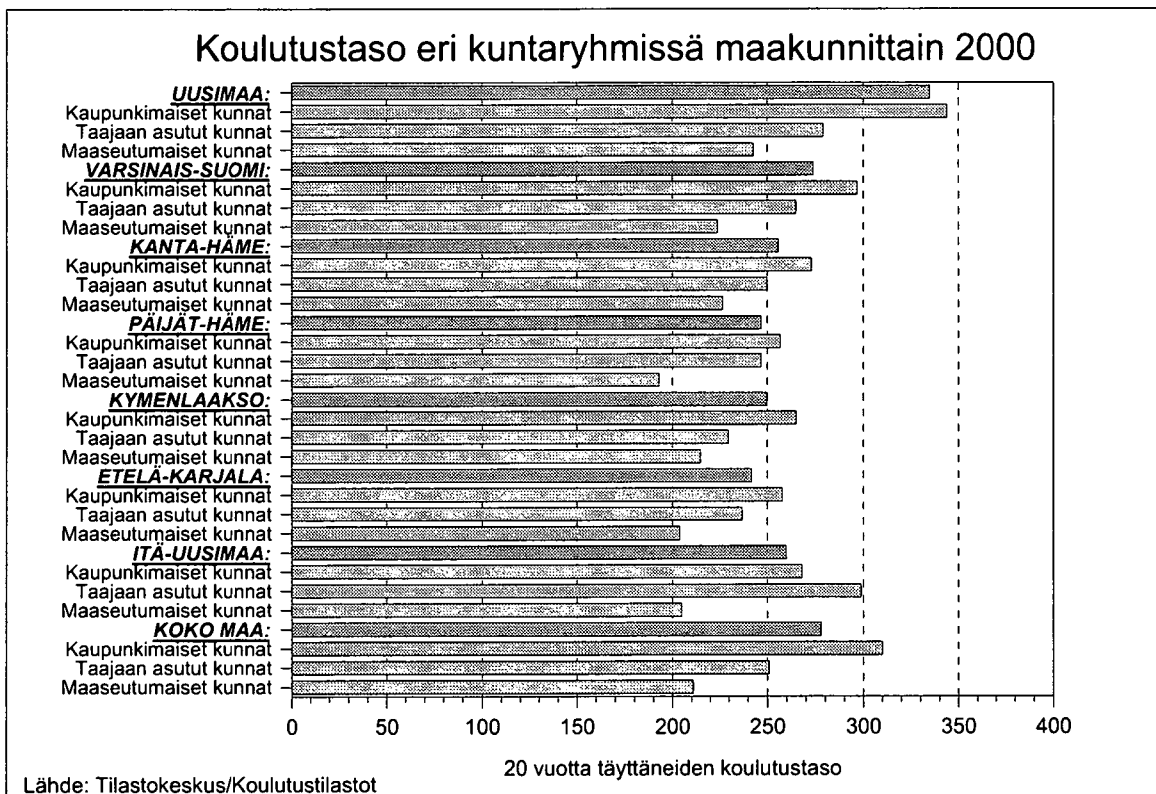
KOULUTUS

Väestön *koulutustaso* on Etelä-Suomessa korkein pääkaupunkiseudulla sekä Turun seudulla. Kuntaryhmittäin se oli vuonna 2000 korkein Uudenmaan kaupunkimaisissa kunnissa, ja vastaavasti matalin Päijät-Hämeen maaseutumaisissa kunnissa. Kauniaisissa koulutustaso on alueen ja koko maan korkein.

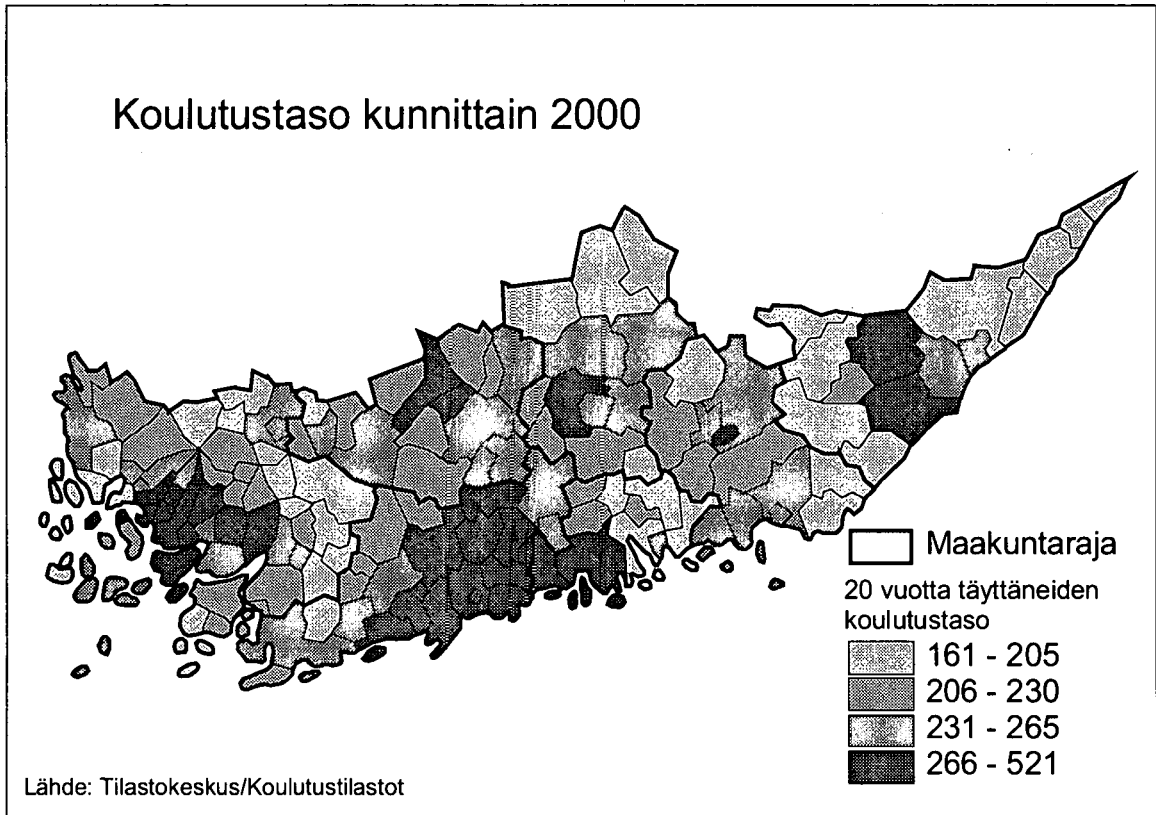
Koulutustasoa mitataan Tilastokeskuksessa kehitetyllä kolminumeroisella väestön koulutustasomittaimella. Luku osoittaa alueen tutkintojen keskiarvon suhteutettuna väestöön, ja sen kriteerinä on koulutusaika vuosina. Eli mitä pitempi on koulutuksen kokonaispituus sitä korkeampi on koulutustaso. *Vuonna 1998 koulutustasomittaimen laskentatapa muuttui hieman edellisiin vuosiin verrattuna.* Eri koulutusasteille painotetut kertoimet muuttuivat. Lisäksi mittain lasketaan nyt 20 vuotta täyttäneistä, kun ennen laskennassa olivat mukana 15 vuotta täyttäneet.

Uudellamaalla tutkinnon suorittaneilla on suhteellisesti enemmän korkeakouluasteen tutkintoja kuin muissa maakunnissa. Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa ja Päijät-Hämeessä verraten suurella osalla tutkinnon suorittaneista on keskiasteen tutkinto. Peruskoulun varaan jääneiden osuus vaihteli kunnissa vuonna 2000 noin 59 %:sta 21 %:in. Suhteellisesti eniten tutkintoa suorittamattomia asui Miehikkälässä ja vähiten Kauniaisissa, missä korkea-asteen tutkinnon suorittaneita oli suhteessa eniten.

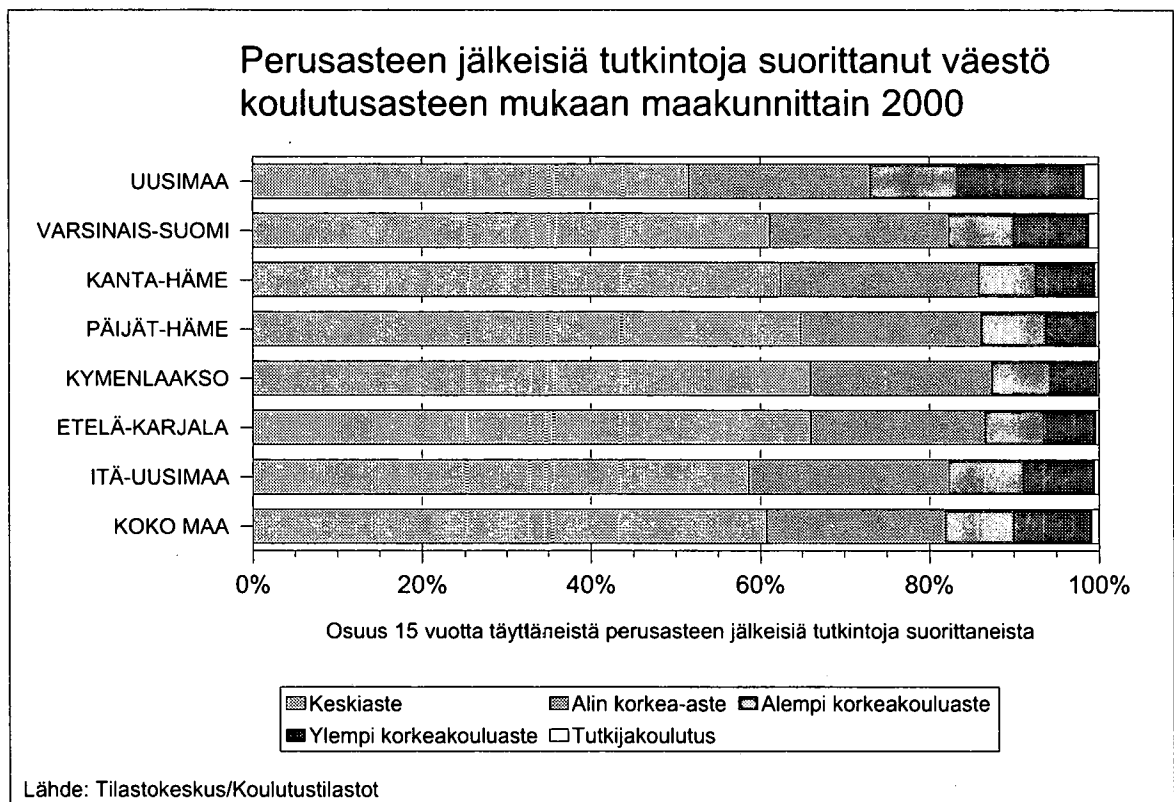
Opetustoimen nettokustannukset asukasta kohti vaihtelivat vuonna 2000 Karjalohjan 292 eurosta Karinaisten 1 528 euroon. Perusopetuksen menot olivat suhteessa suurimmat Korppoossa ja Karinaisissa. Kauniaisissa puolestaan lukiokoulutukseen käytettiin suhteessa eniten varoja. Verrattaessa lukuja kuntien kesken on kuitenkin muistettava, että kuntien tapa tuottaa palveluja eroaa toisistaan.

Kuva 71. Koulutustaso eri kuntaryhmissä maakunnittain 2000.

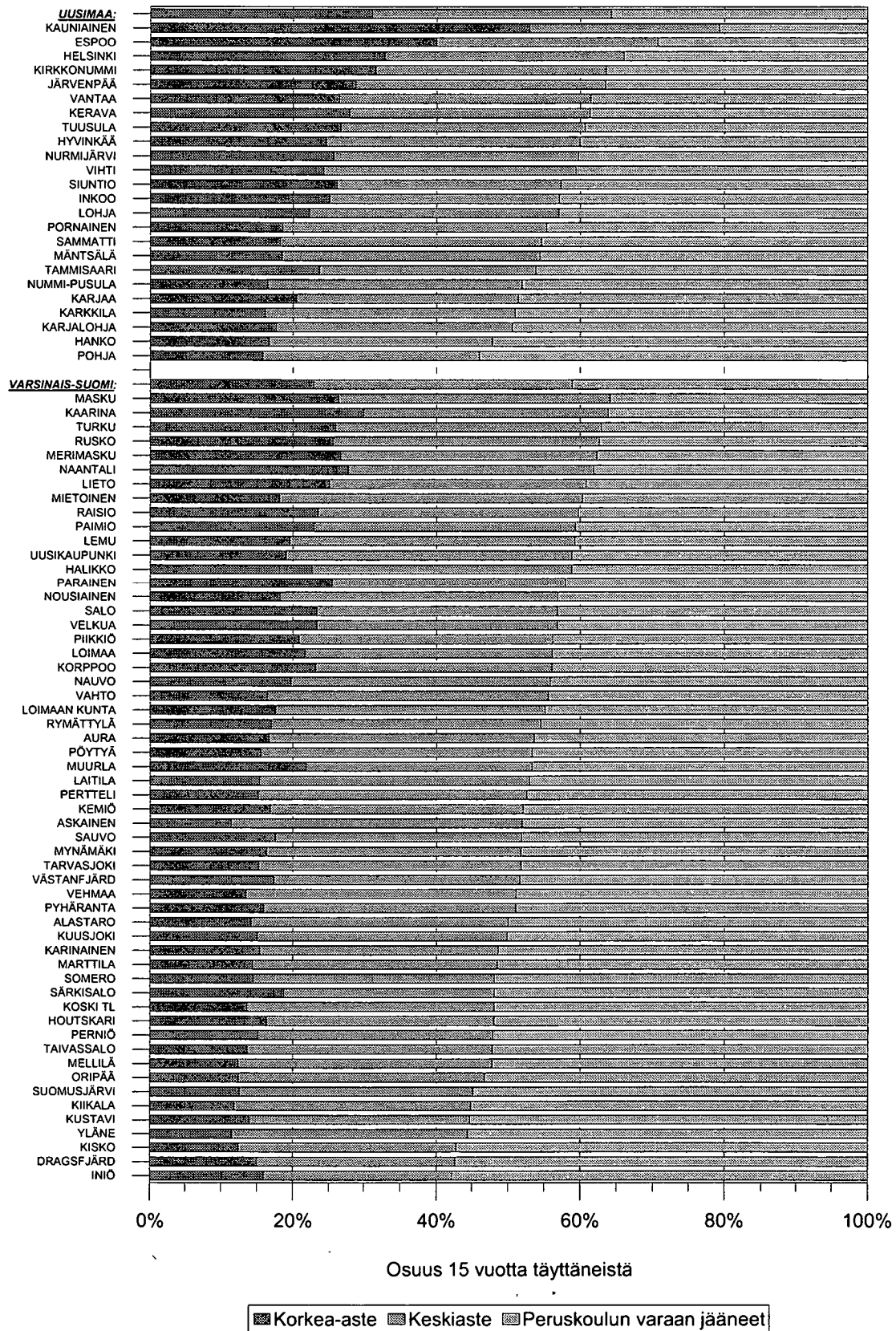

Kuva 72. Koulutustaso kunnittain 2000.

Kuva 73. Perusasteen jälkeisiä tutkintoja suorittanut väestö koulutusasteen mukaan maakunnittain 2000.

Koulutusaste kunnittain 2000

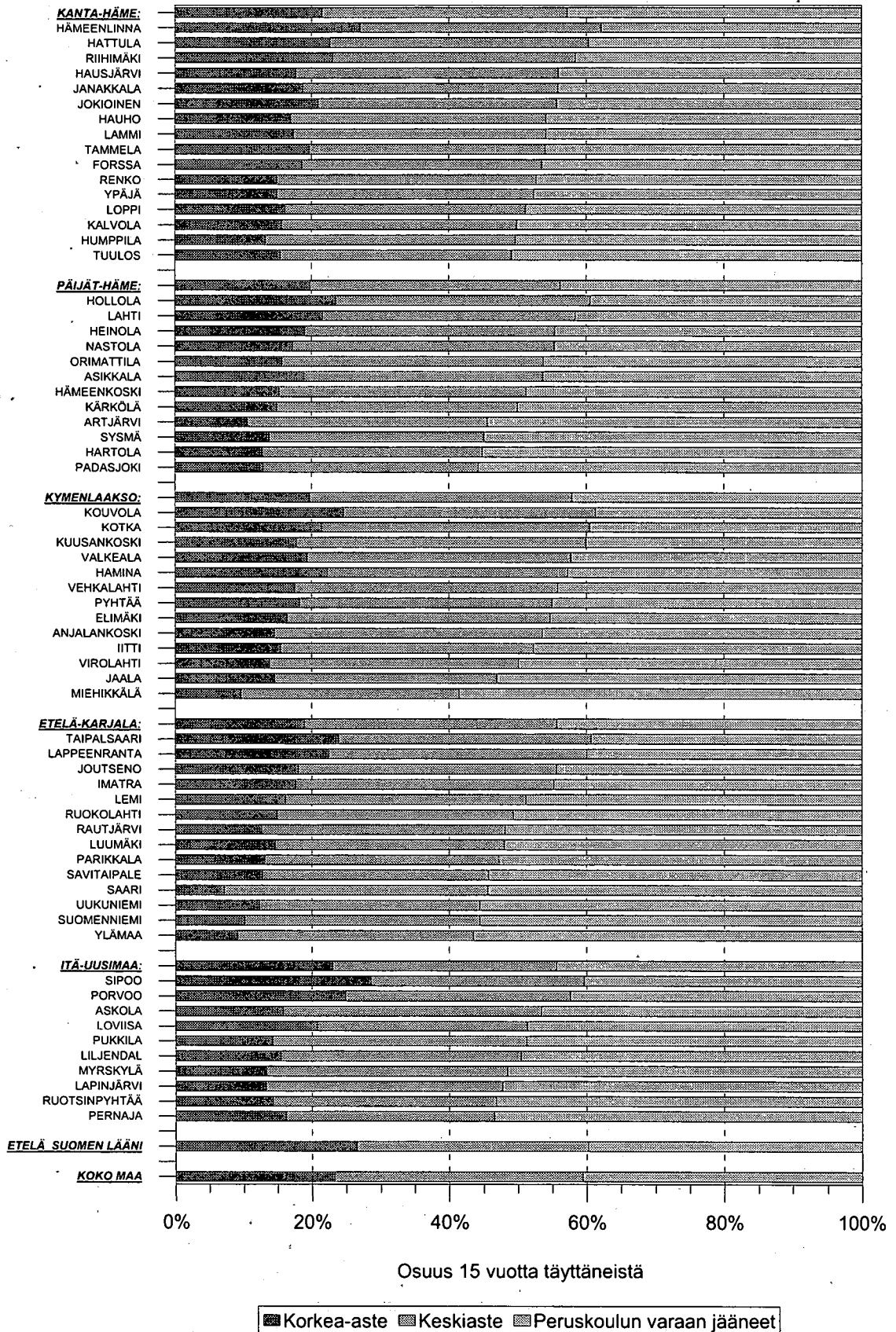

Lähde: Tilastokeskus/Koulutustilastot

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 74a. Koulutusaste kunnittain 2000.

Koulutusaste kunnittain 2000

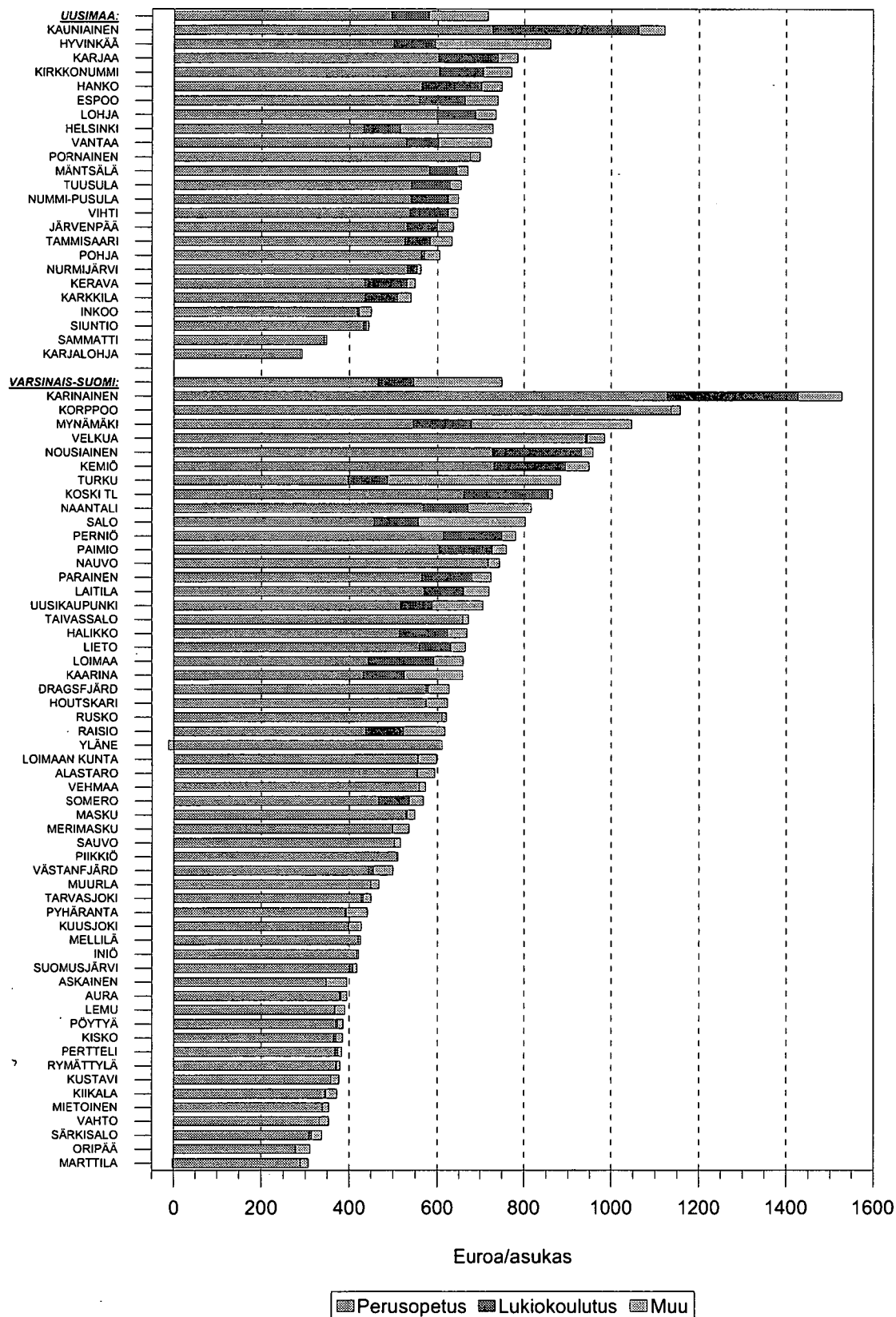

Lähde: Tilastokeskus/Koulutustilastot

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 74b. Koulutusaste kunnittain 2000.

Opetustoimen nettokustannukset kunnittain 2000

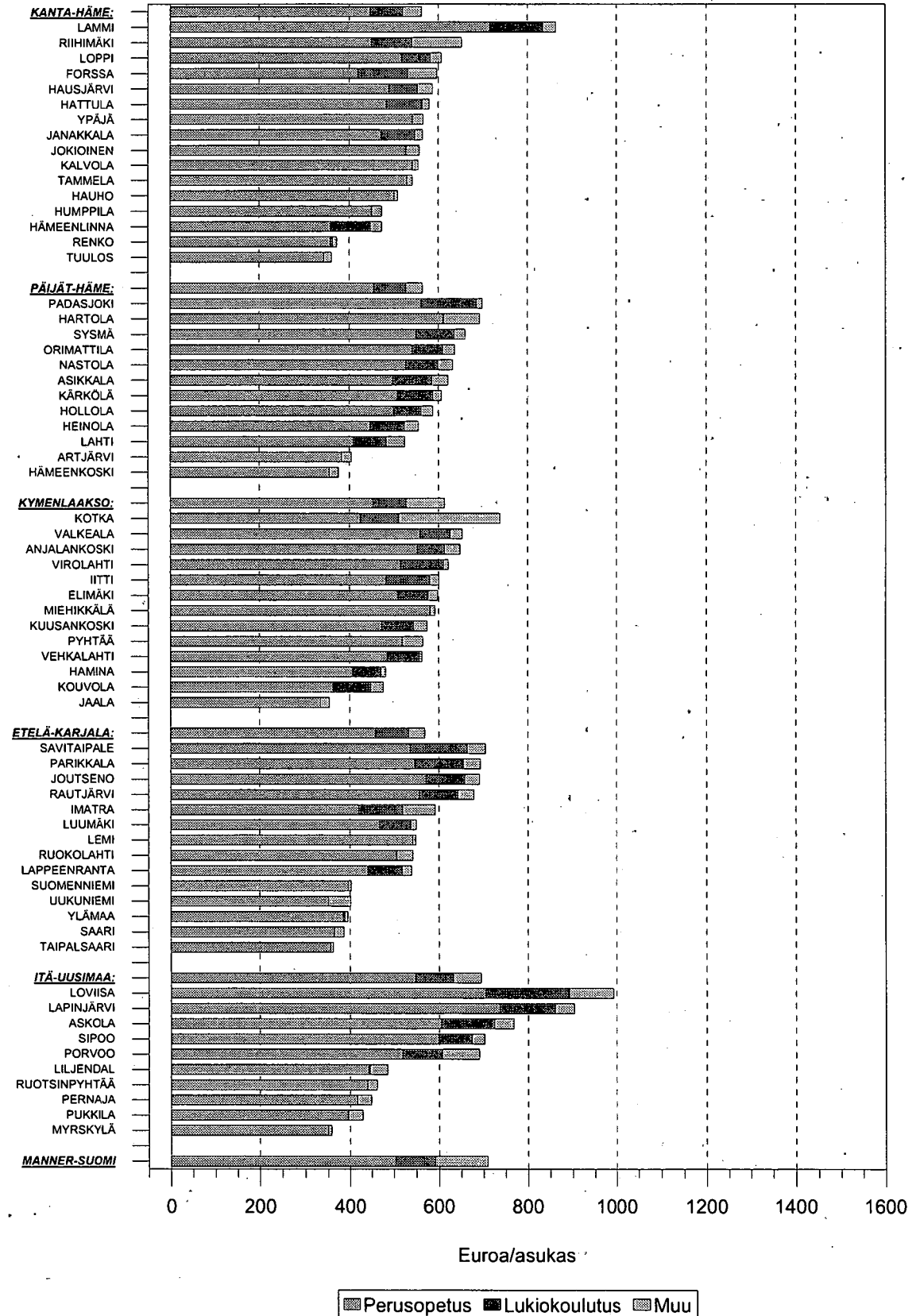

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 75a. Opetustoimen nettokustannukset kunnittain 2000.

Opetustoimen nettokustannukset kunnittain 2000

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 75b. Opetustoimen nettokustannukset kunnittain 2000.

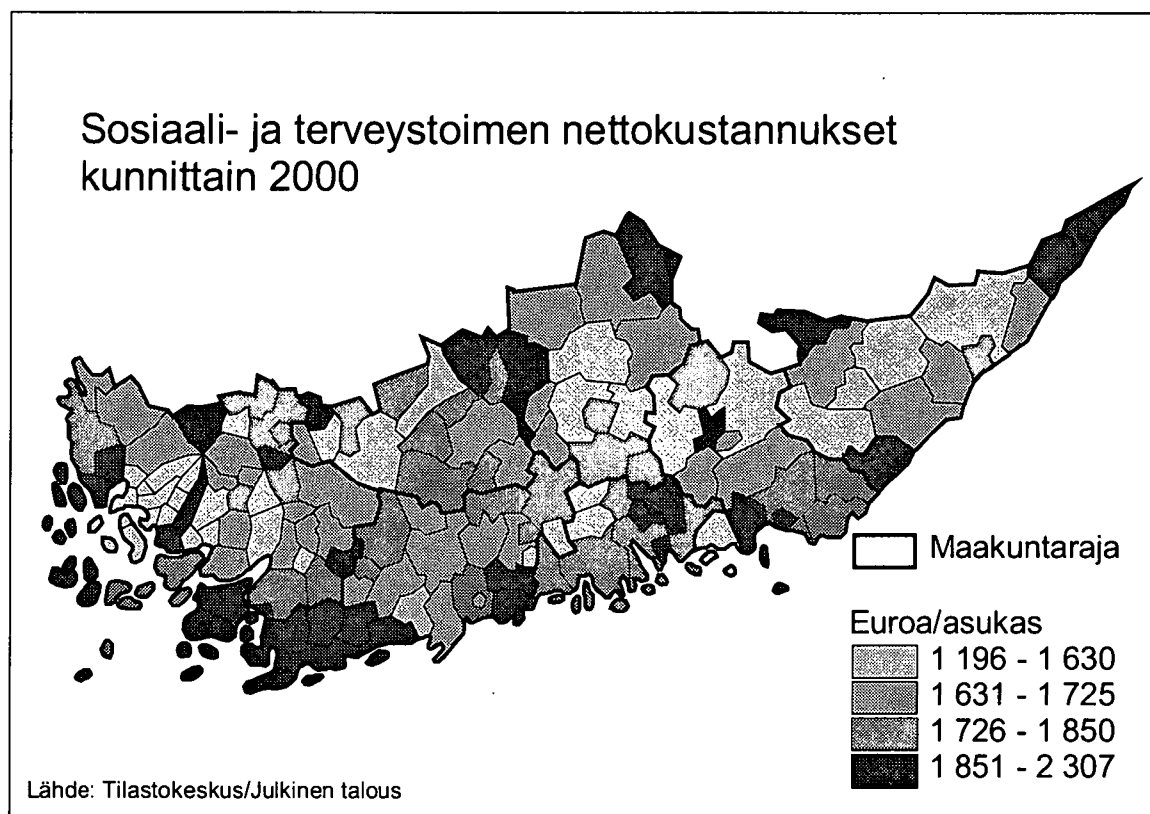
TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT

Suuri osa sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöstä työskenteli joko erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla tai lasten päivähoitossa vuonna 2000. Erikoissairaanhoidon vuodeosastojen hoitotyö oli merkittävin työllistäjä Etelä-Suomen maakunnissa paitsi Itä-Uudellamaalla, missä henkilökuntaa oli suhteessa eniten lasten päivähoitossa.

Sosiaali- ja terveystoimen kustannukset kunnissa koostuvat pääasiassa lasten päivähoiton, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon menoista. Vuonna 2000 kustannukset asukasta kohti vaihtelivat Etelä-Suomessa 1 196 eurosta hieman yli 2 300 euroon. Suurimmat ne olivat Helsingissä ja Iniössä ja pienimmät Ruskossa ja Merimaskussa. Perusterveydenhuoltoon käytettiin Ruokolahdella 574 euroa/asukas. Tammisaarella erikoissairaanhoidon menoja oli suhteessa eniten.

Lasten päivähoitosta koitui kustannuksia Espoossa yli 500 euroa asukasta kohti. Koko pääkaupunkiseutu erottuu alueena, jolla päivähoitoon käytetään runsaasti kunnan varoja. Velkualla alle 7-vuotiaista lapsista yli puolet oli kunnallisessa kokopäivähoitossa. Päivähoiton käyttökustannukset yhtä alle kouluikäistä kohti olivat suurimmat Helsingissä ja Espoossa, pienimmät Tuuloksessa ja Lemillä.

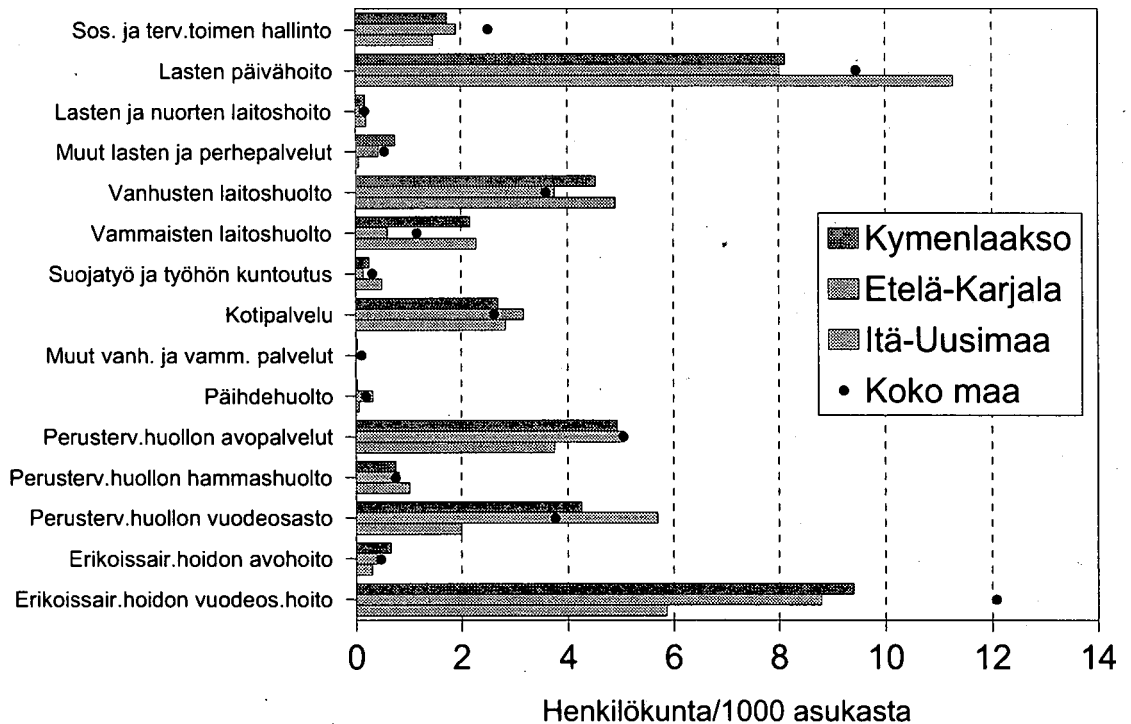
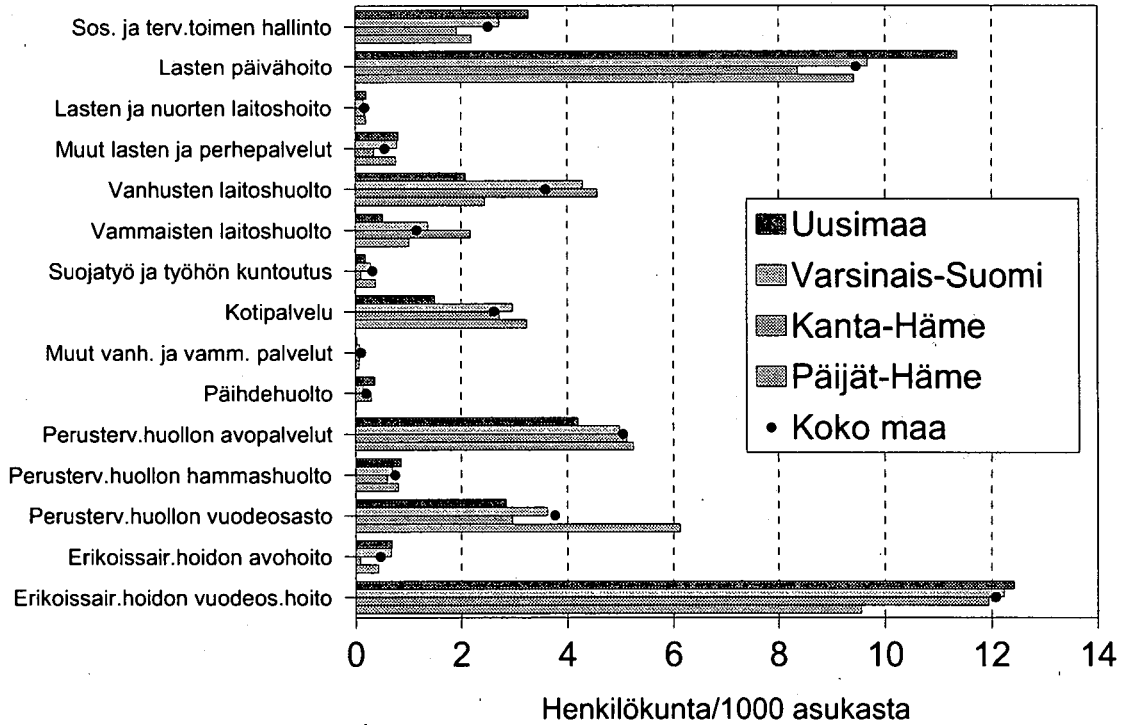
Verrattaessa kuntien lukuja toisiin kuntiin ja keskiarvoihin tulee se tehdä tietyllä varauksella, sillä kuntien tapa tuottaa palveluja eroaa toisistaan.

Kuva 76. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 2000.

Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtäväalueittain 2000

Koko- ja osa-aikainen kuukausipalkkainen henkilökunta

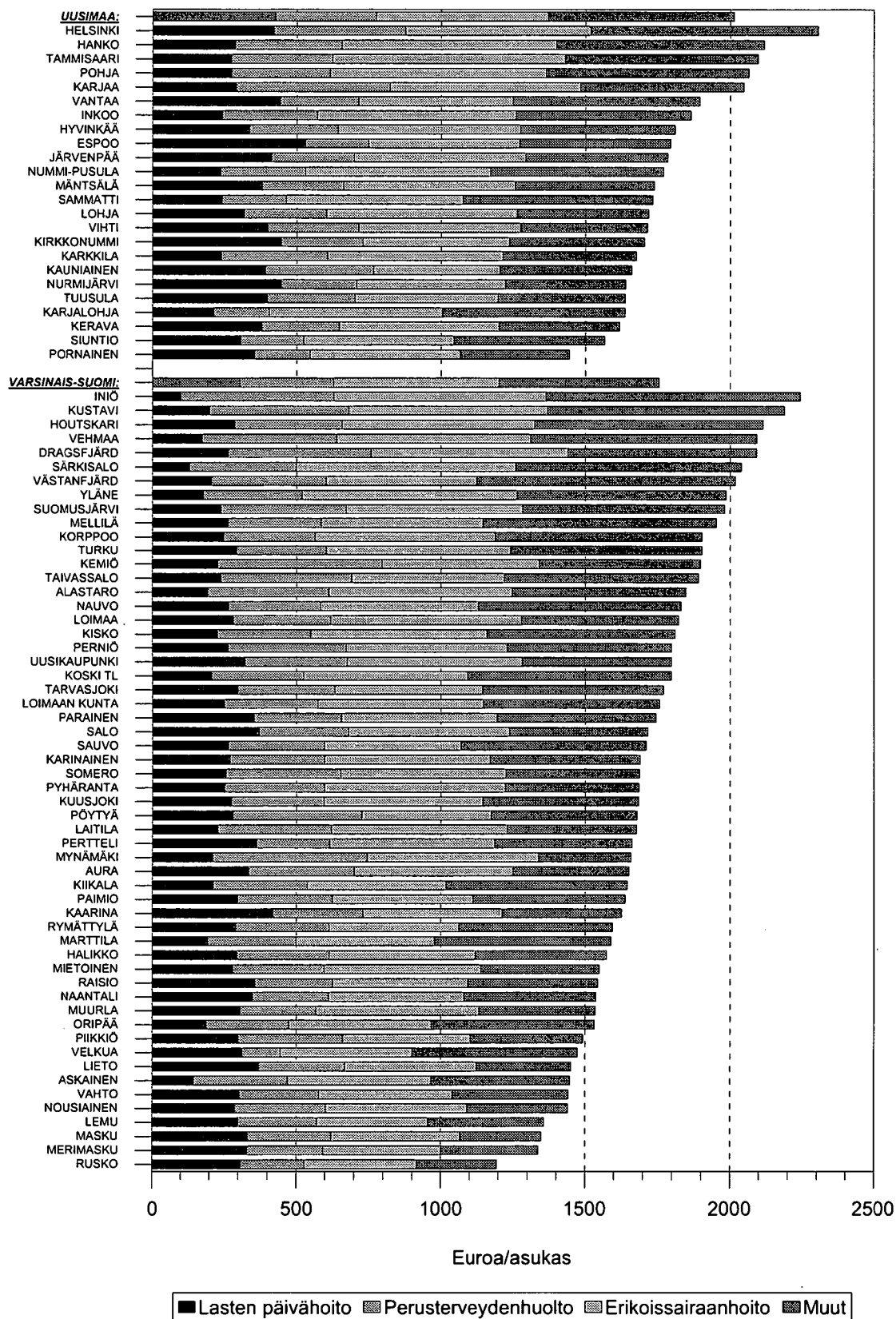

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 77. Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtäväalueittain 2000.

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 2000

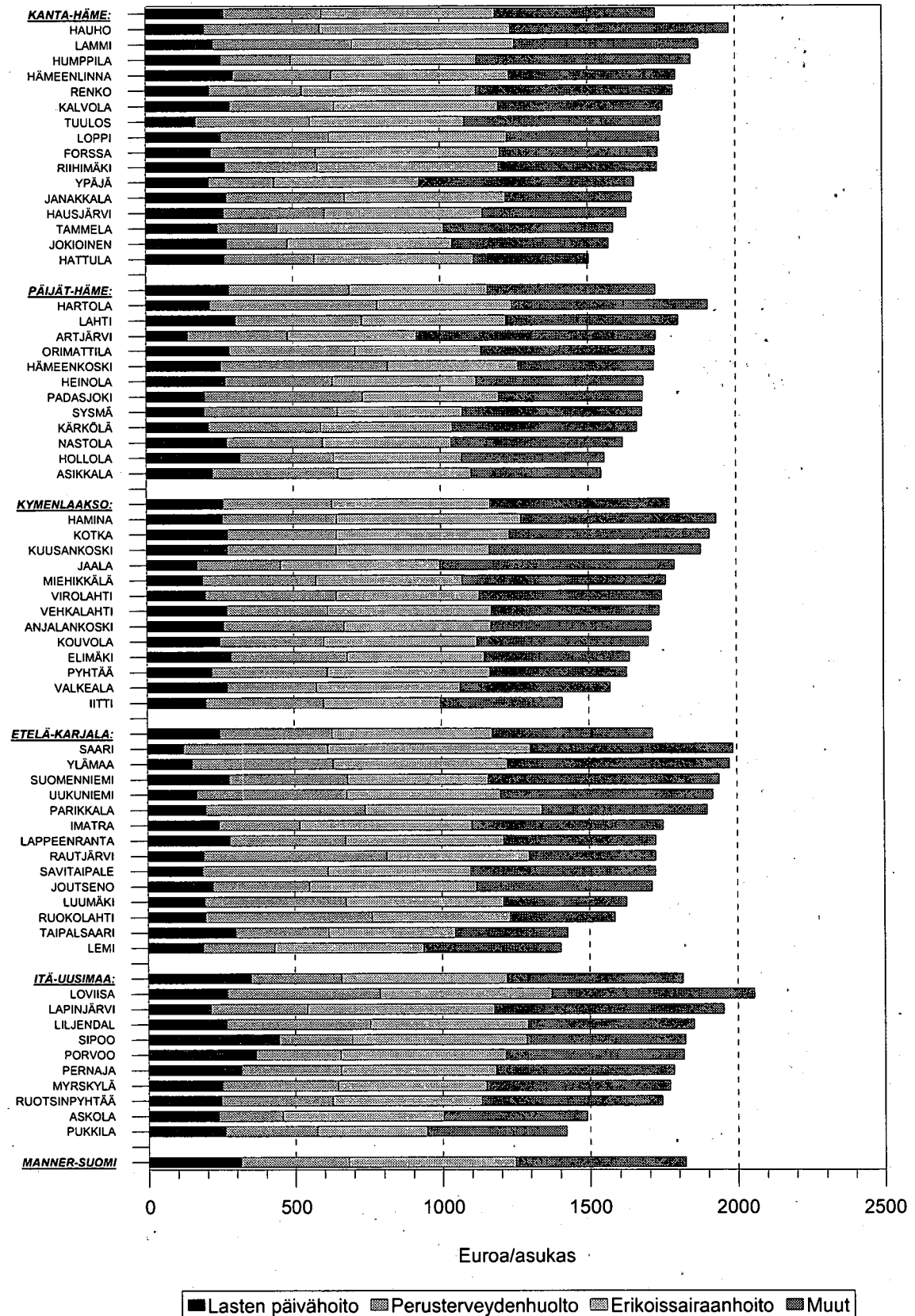

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 78a. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 2000.

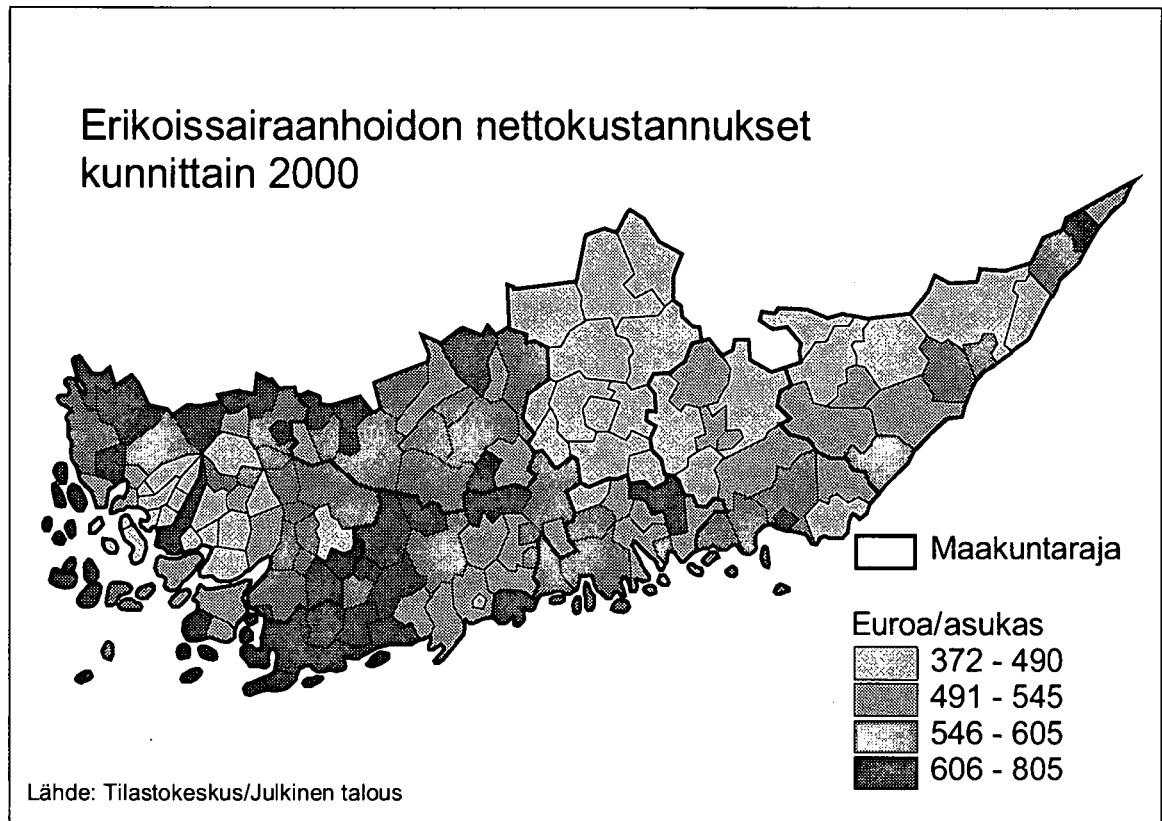
Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 2000

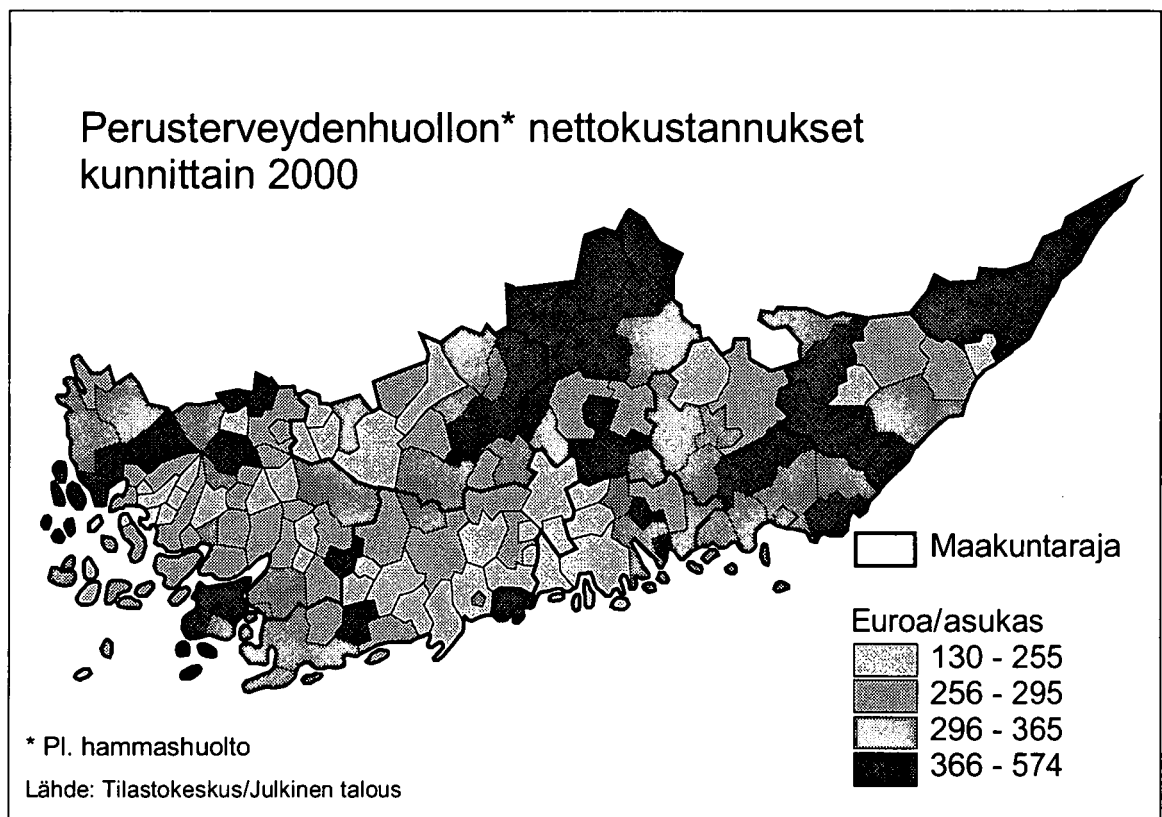
Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Vuoden 2001 kuntarajat

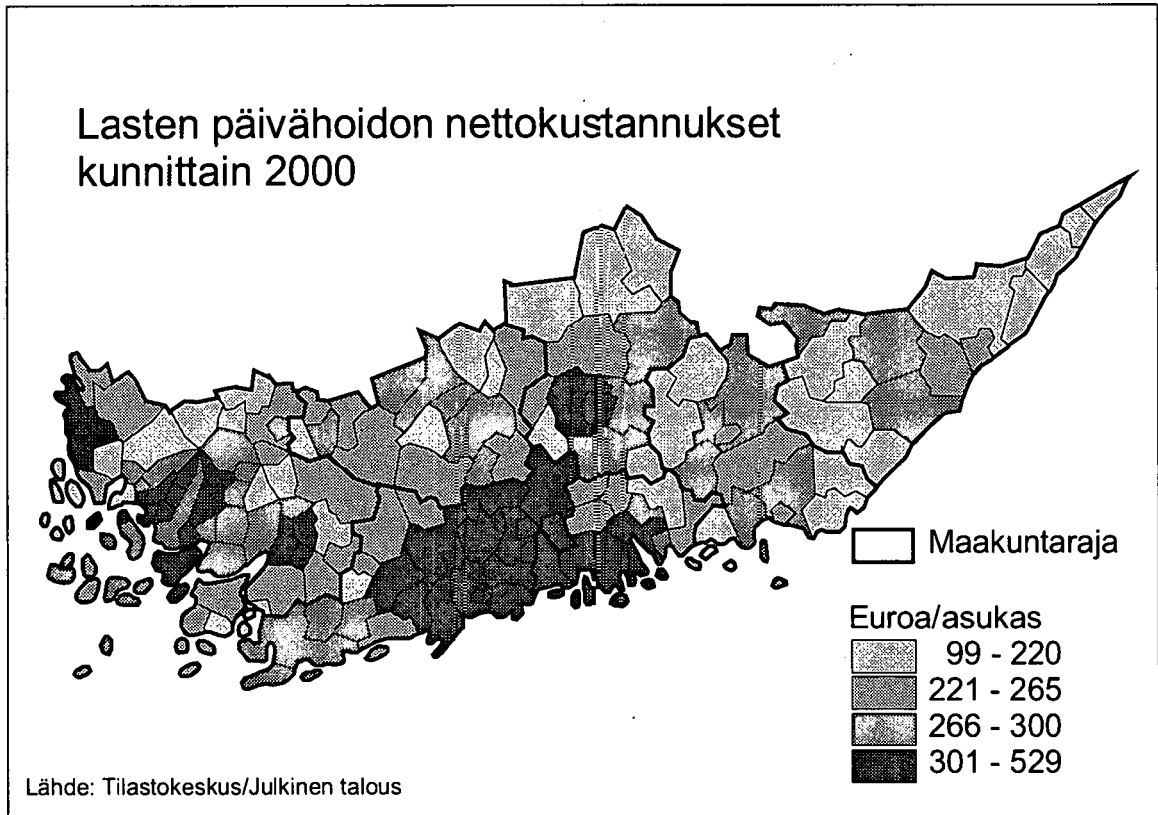
Kuva 78b. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 2000.

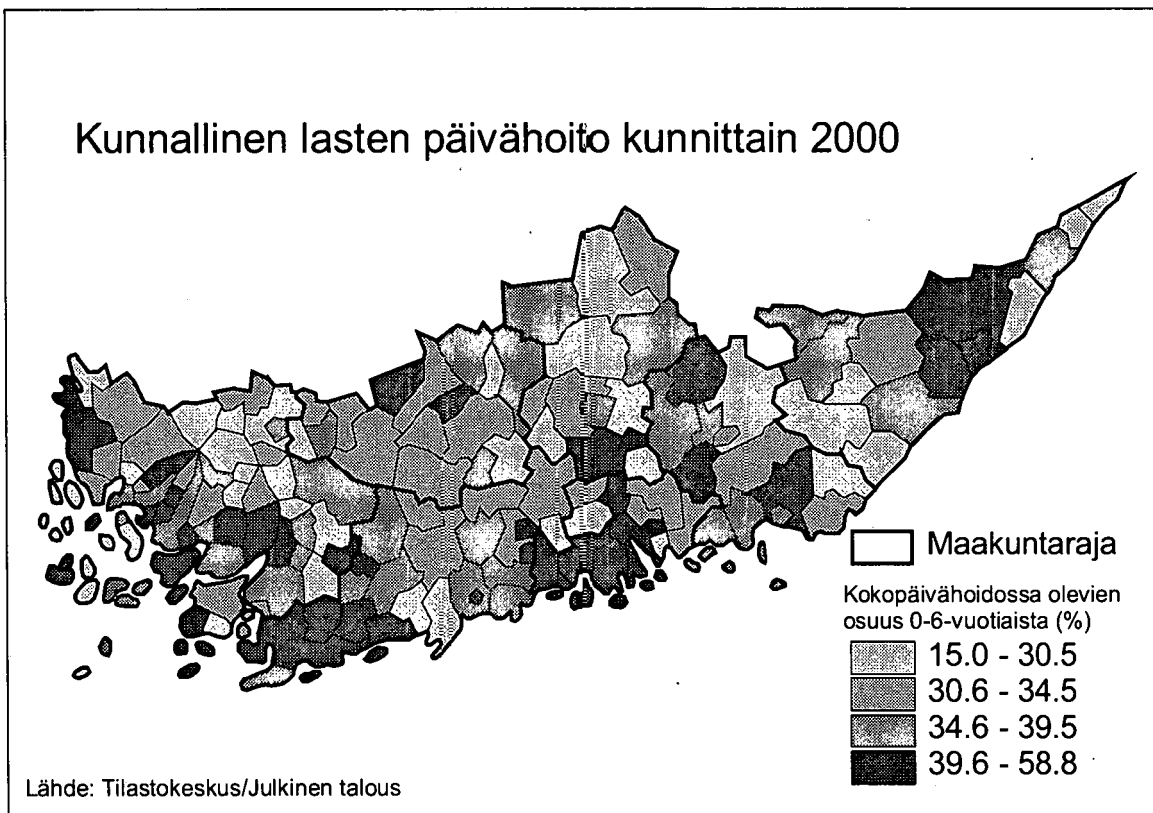
Kuva 79. Erikoissairaanhoidon nettokustannukset kunnittain 2000.

Kuva 80. Perusterveydenhuollon nettokustannukset kunnittain 2000.

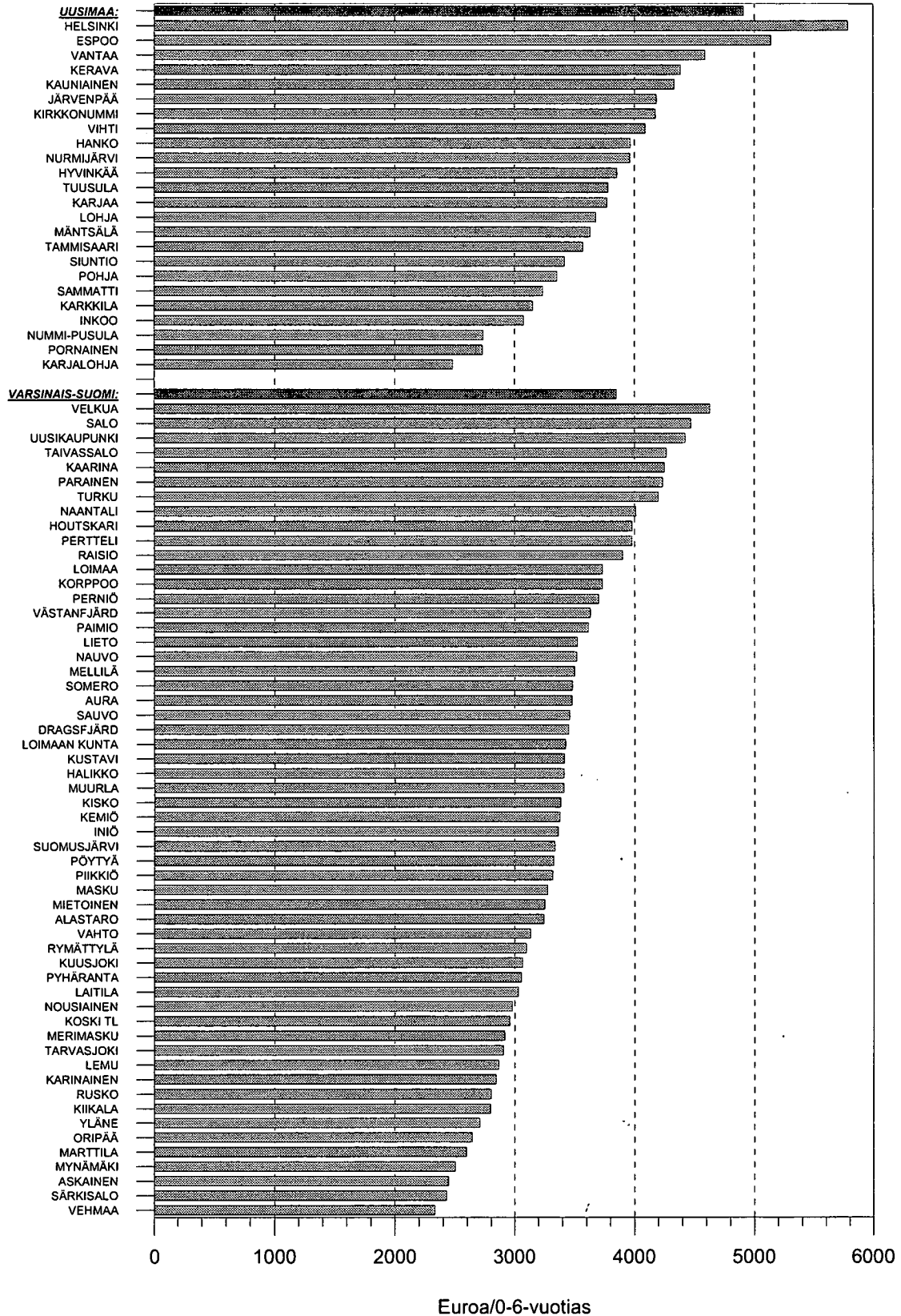

Kuva 81. Lasten päivähoidon nettokustannukset kunnittain 2000.

Kuva 82. Kunnallinen lasten päivähoito kunnittain 2000.

Lasten päivähoiton käyttökustannukset kunnittain 2000

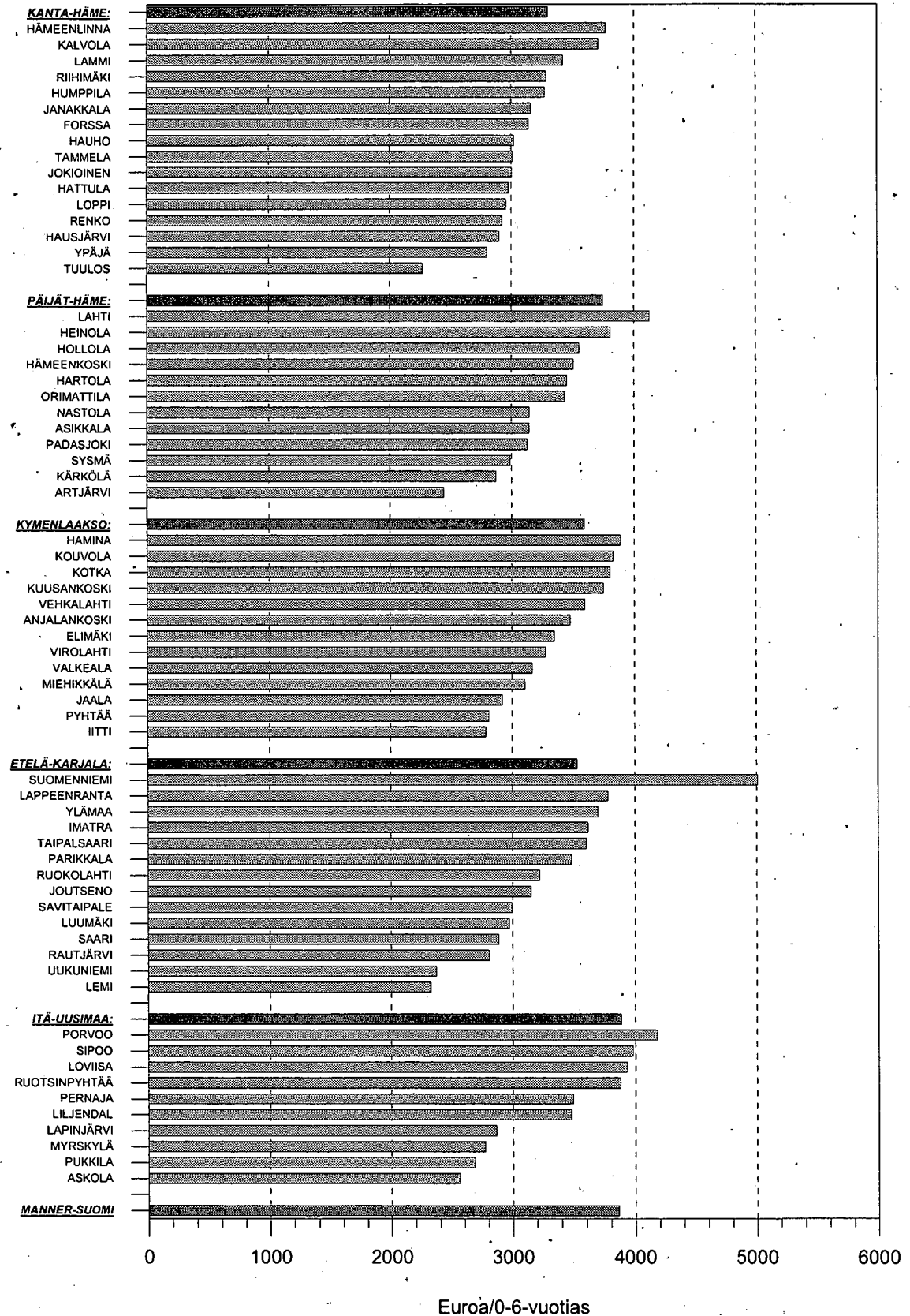

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 83a. Lasten päivähoiton käyttökustannukset kunnittain 2000.

Lasten päivähoidon käyttökustannukset kunnittain 2000

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 83b. Lasten päivähoidon käyttökustannukset kunnittain 2000.

RAKENTAMINEN JA ASUMINEN

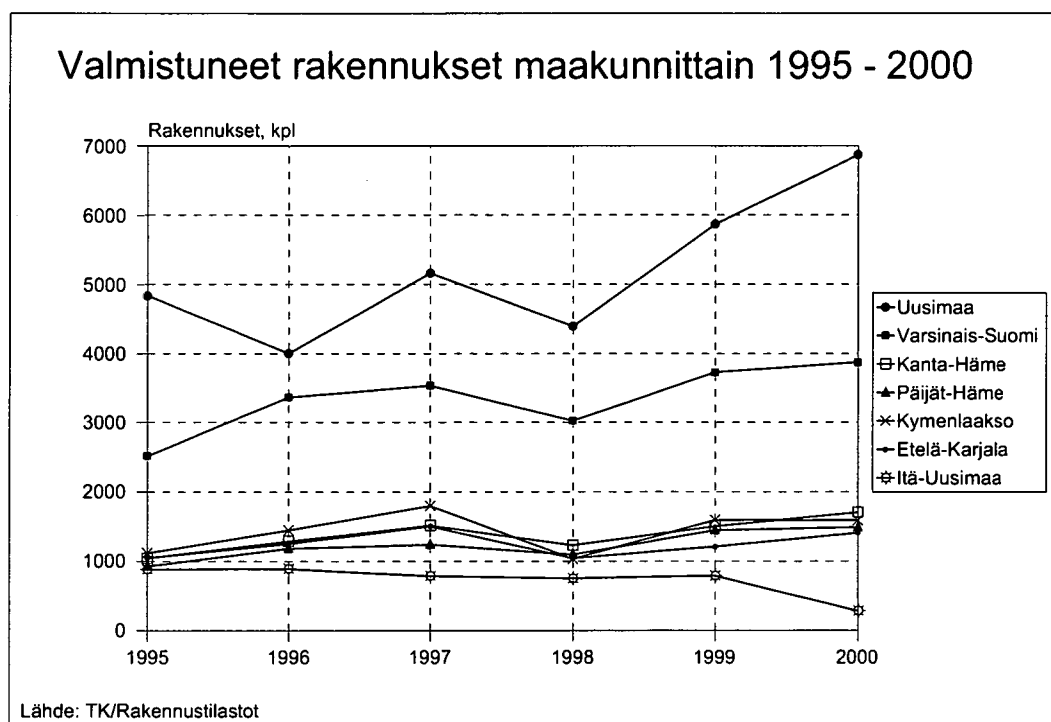
Uudellemaalle valmistui vuonna 2000 uusia rakennuksia lähes 6 900 kappaletta, huomattavasti enemmän kuin vuonna 1999. Itä-Uuttamaata lukuun ottamatta rakennustuotanto kasvoi myös muissa maakunnissa edelliseen vuoteen verrattuna. Rakennuksia valmistui tuolloin Etelä-Suomessa asukasluvuun nähden eniten Suomenniemeen ja Kustaviin.

Asuntotuotanto on laskenut Etelä-Suomessa 1990-luvun alusta lähtien. Vuosikymmenen lopun hienoisesta lisääntymisestä huolimatta asuntoja valmistuu edelleen vähän 1980-luvun loppuun verrattuna. Vuonna 2000 asuntorakentaminen oli vilkkainta Ruskossa, Siuntiossa, Naantalissa ja Salossa.

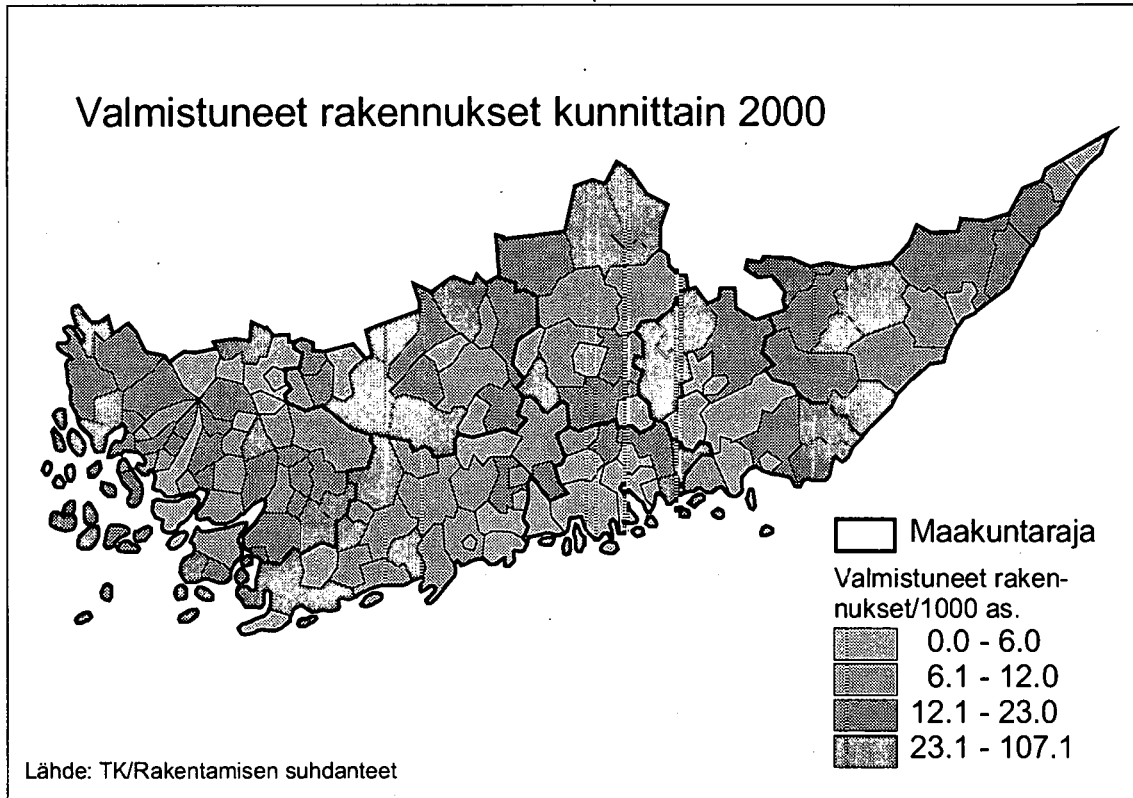
Asuntojen hinnat olivat korkeimmillaan vuonna 1989, jonka jälkeen hinnat laskivat. Vuosina 1993 – 1996 hinnat olivat alhaisimmillaan, mutta vielä vuoden 2000 alussa asuntoja sai halvemmalla kuin 1980-luvun lopussa. Pääkaupunki-seudulla asunnot ovat jatkuvasti olleet maan kalleimmat. Vuonna 2000 Kauniaisissa ja Helsingissä asunnoista maksettiin keskimäärin yli 2 000 euroa neliöltä. Usean kunnan alueella asuntokauppoja tehtiin vähemmän kuin viisi, joten hintatietoa näiden kuntien osalta ei voida julkistaa.

Asuntokuntien keskokoko oli vuonna 2000 suurin Pornaisissa ja Vahdolla, pienin Turussa ja Helsingissä. Karjalohjalla ja Uukuniemellä ahtaasti asuviksi luokiteltiin normi 3 mukaan yli 13 % asutokunnista. Asunto on tämän normin mukaan ahtaasti asuttu, kun siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti (keittiö mukaan luettuna). Velkualla ahtaasti asuvia asuntokuntia oli suhteessa vähiten.

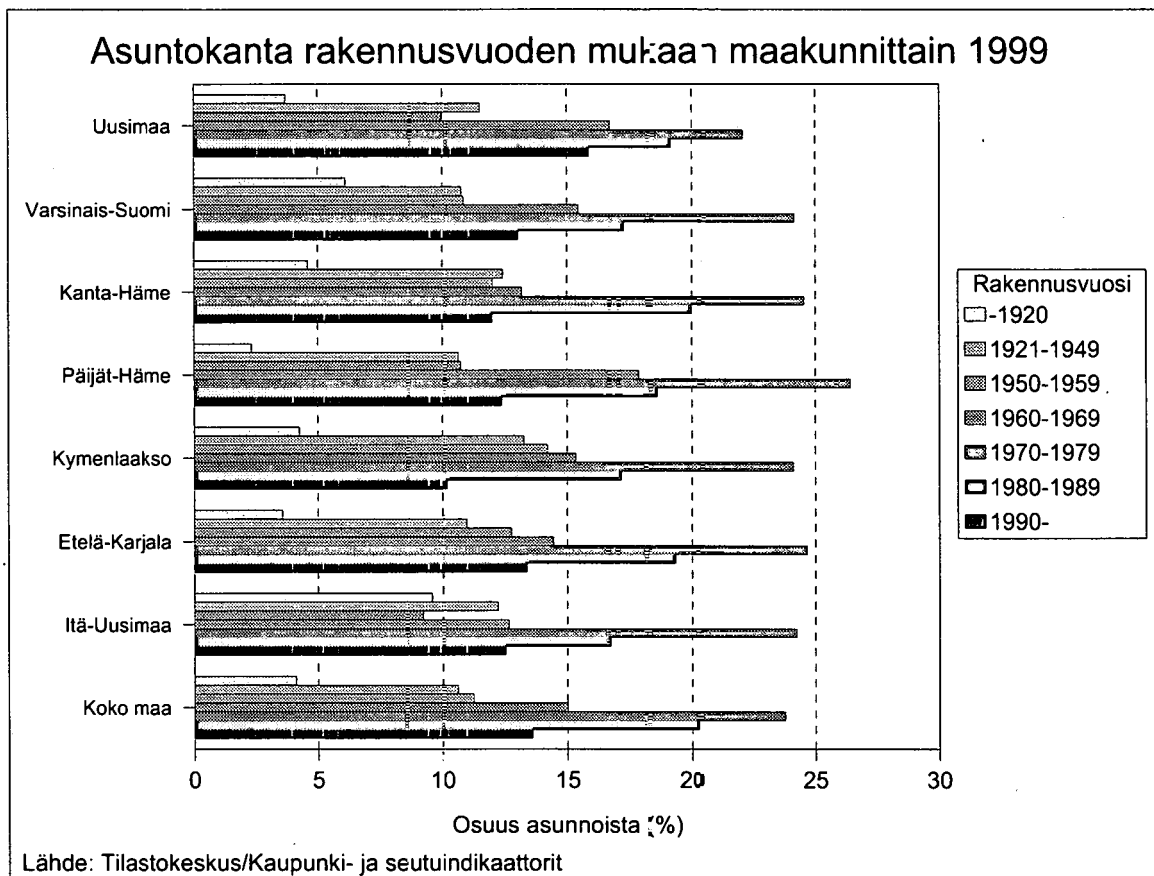
Helsingissä 49 % asutokunnista asui vuokralla vuonna 1999. Vuokra-asuminen on yleistä myös muissa alueen suurimmissa kaupungeissa, kun taas Vahdolla ja Ruskossa yli 90 % asutokunnista asui omistusasunnossa.

Kuva 84. Valmistuneet rakennukset maakunnittain 1995 – 2000.

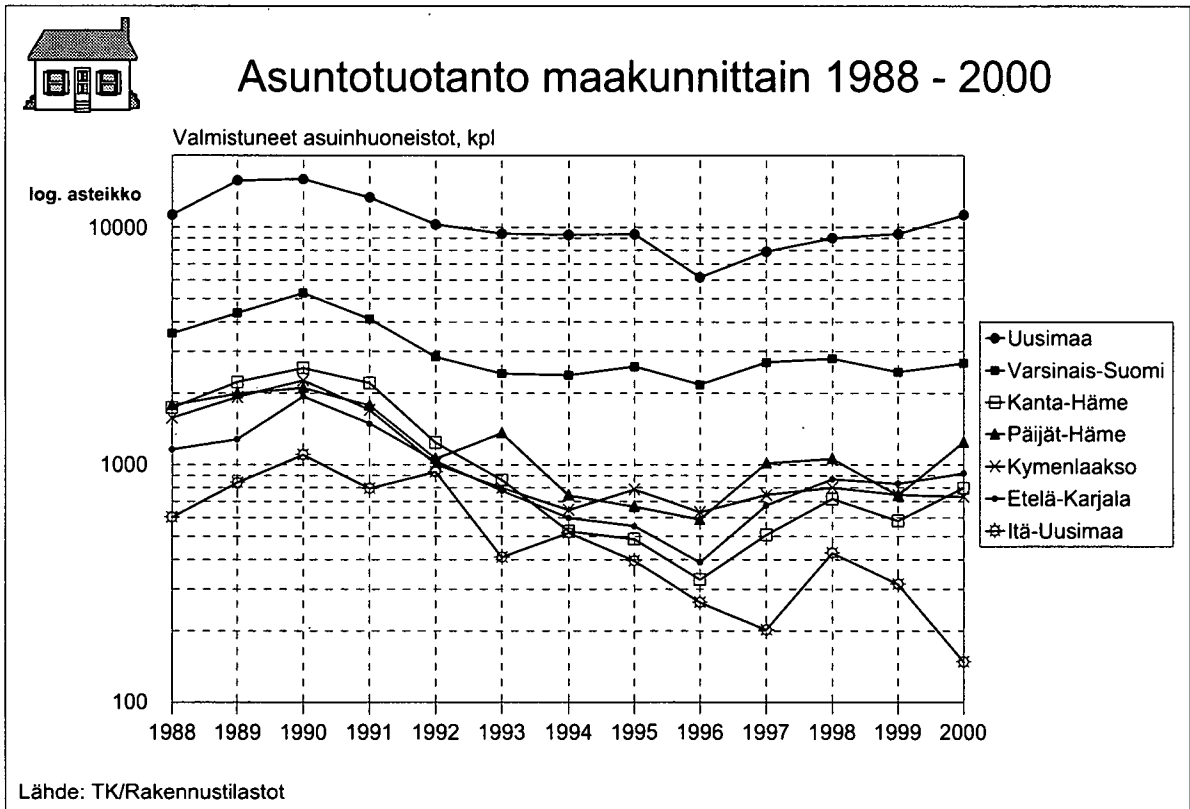

Kuva 85. Valmistuneet rakennukset kunnittain 2000.

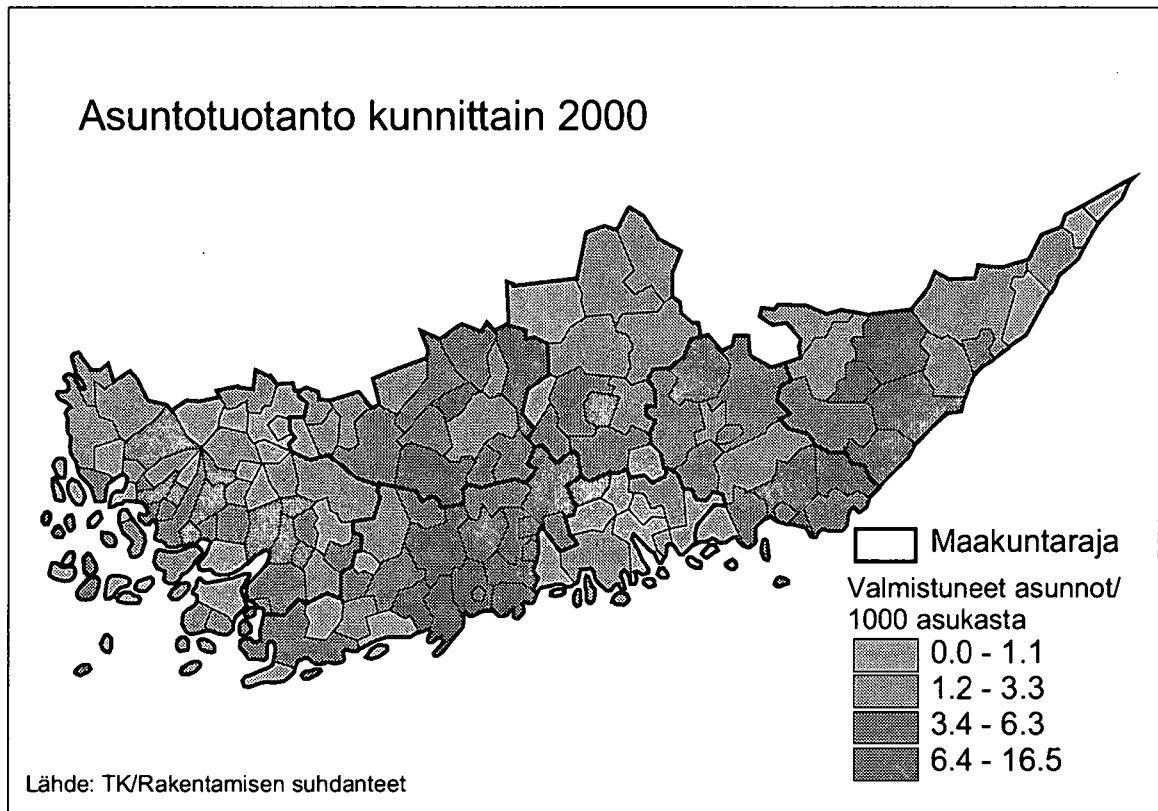

Kuva 86. Asuntokanta rakennusvuoden mukaan maakunnittain 1999.

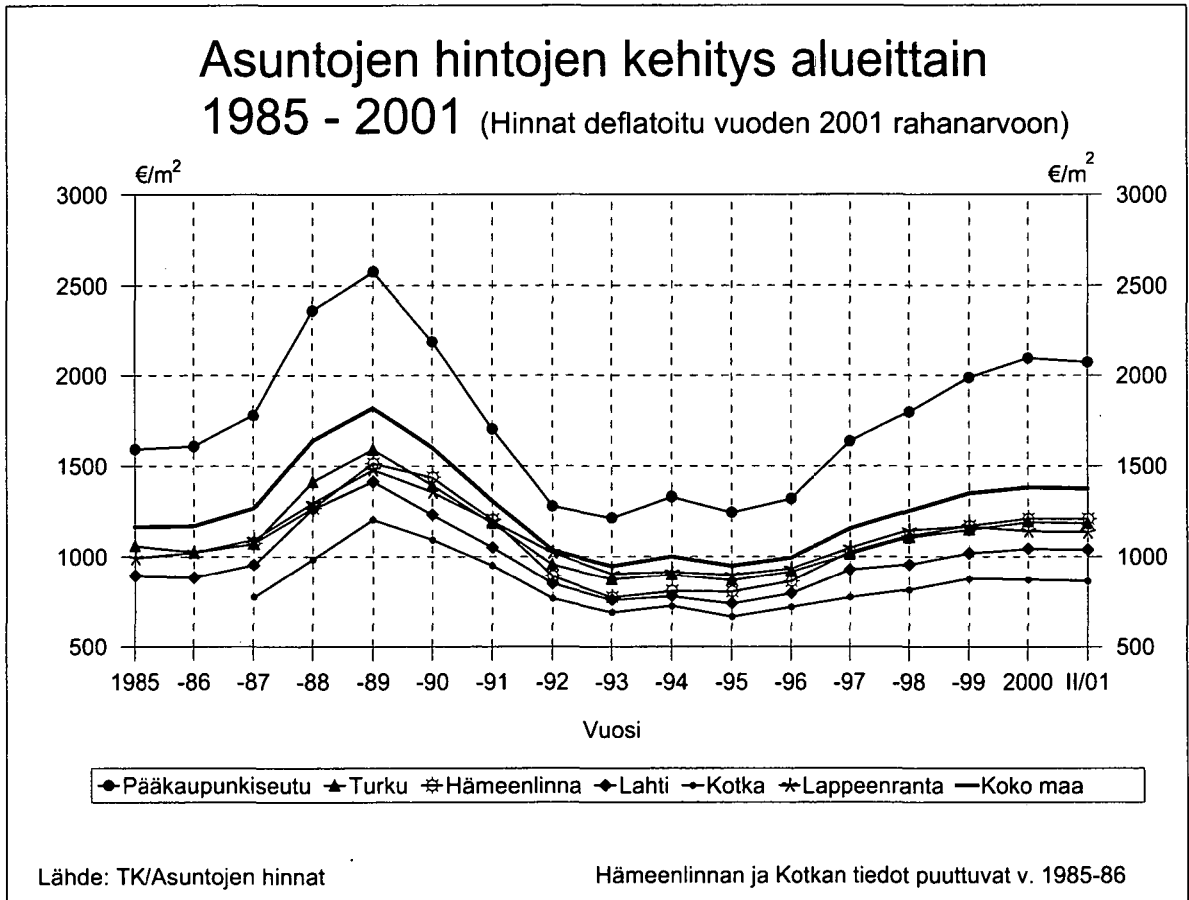

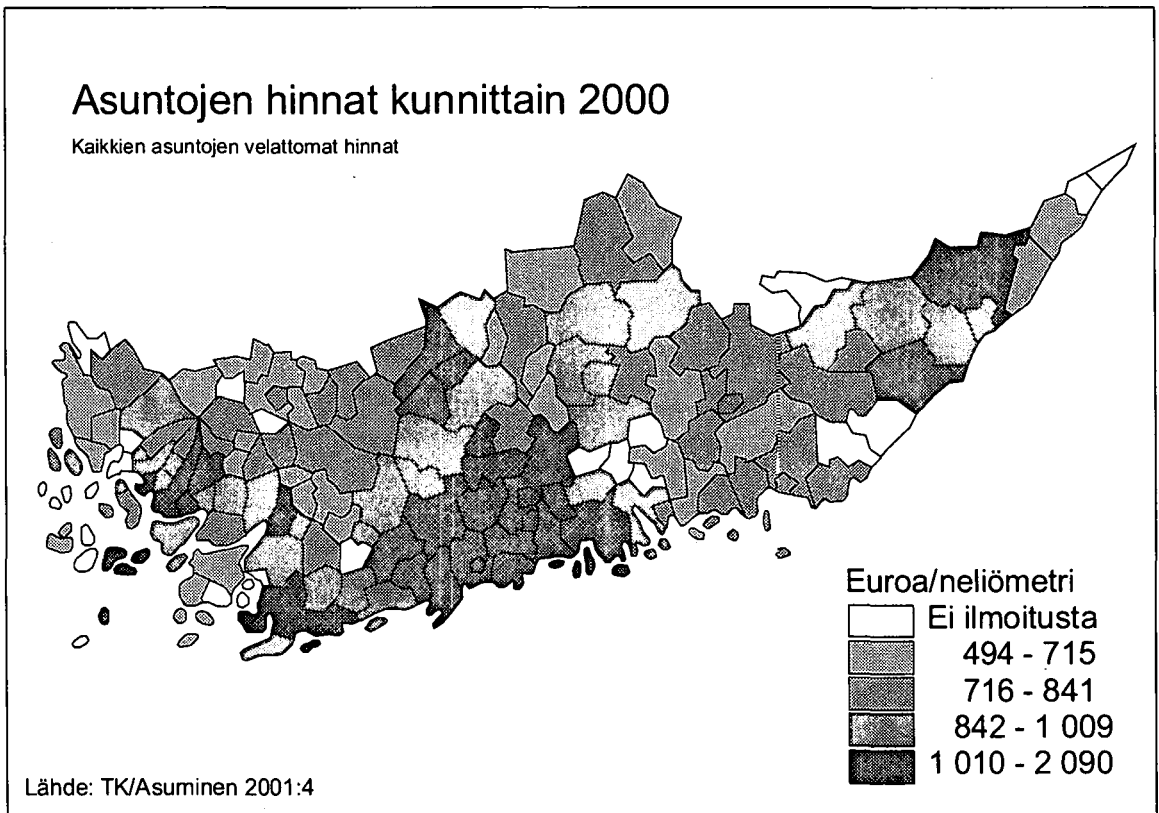
Kuva 87. Asuntotuotanto maakunnittain 1982 – 2000.

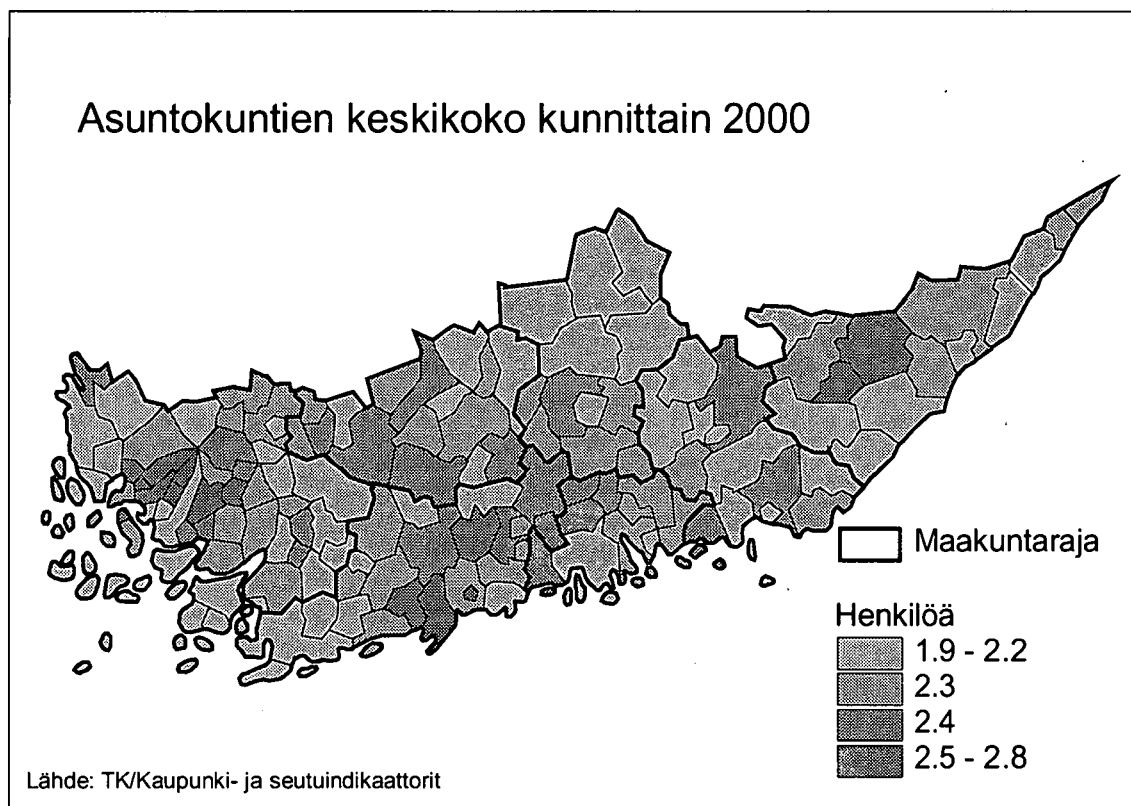
Kuva 88. Asuntotuotanto kunnittain 2000.

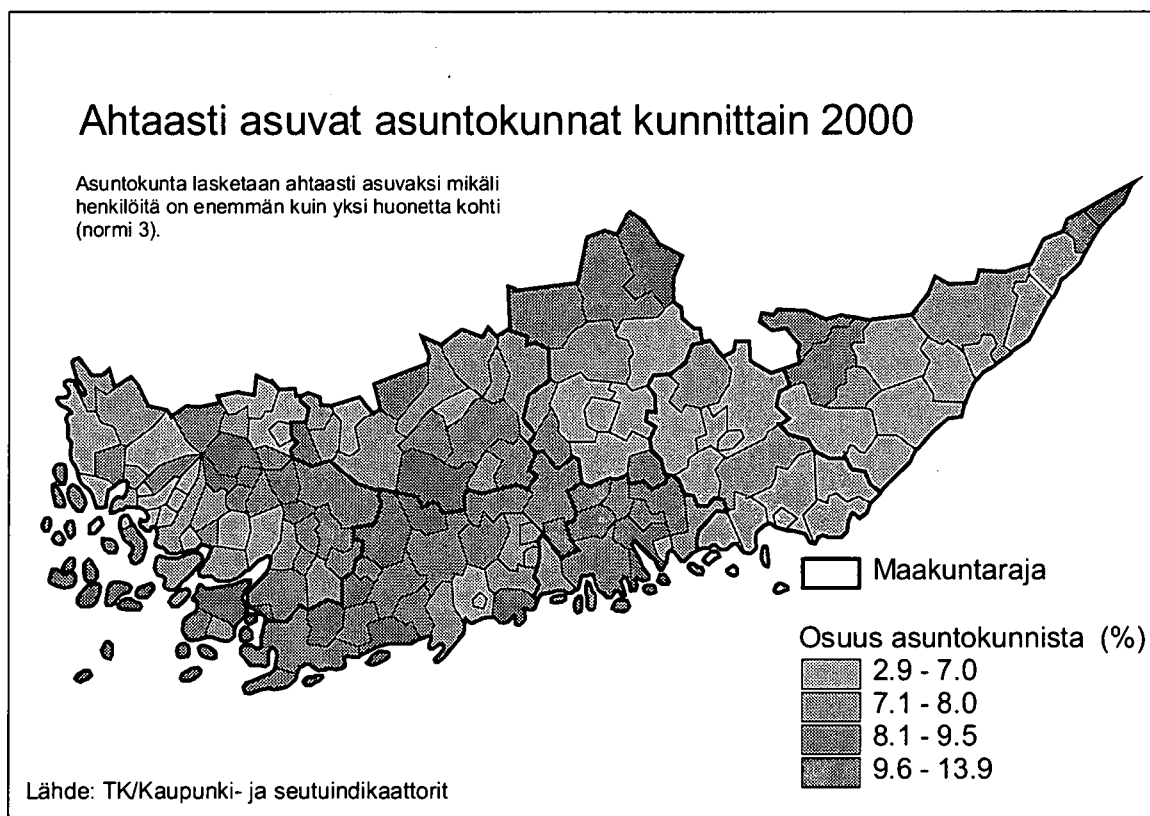
Kuva 89. Asuntojen hintojen kehitys alueittain 1985 – 2001.

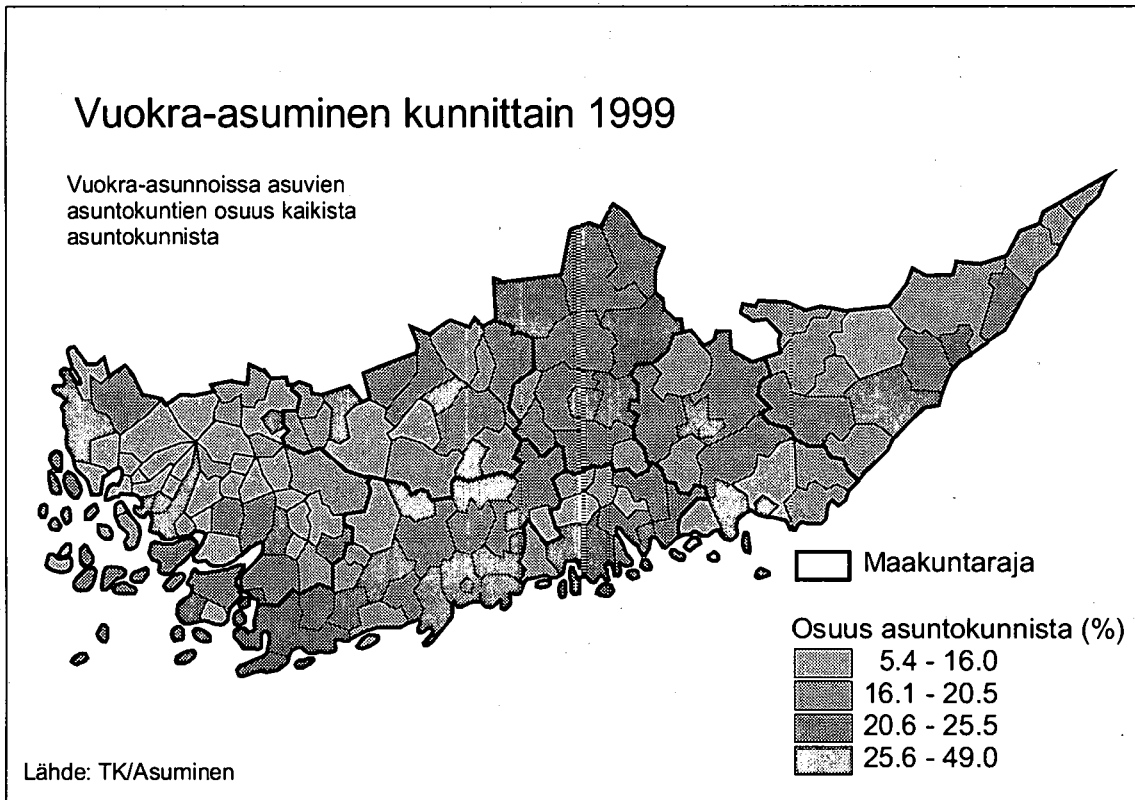
Kuva 90. Asuntojen hinnat kunnittain 2000.

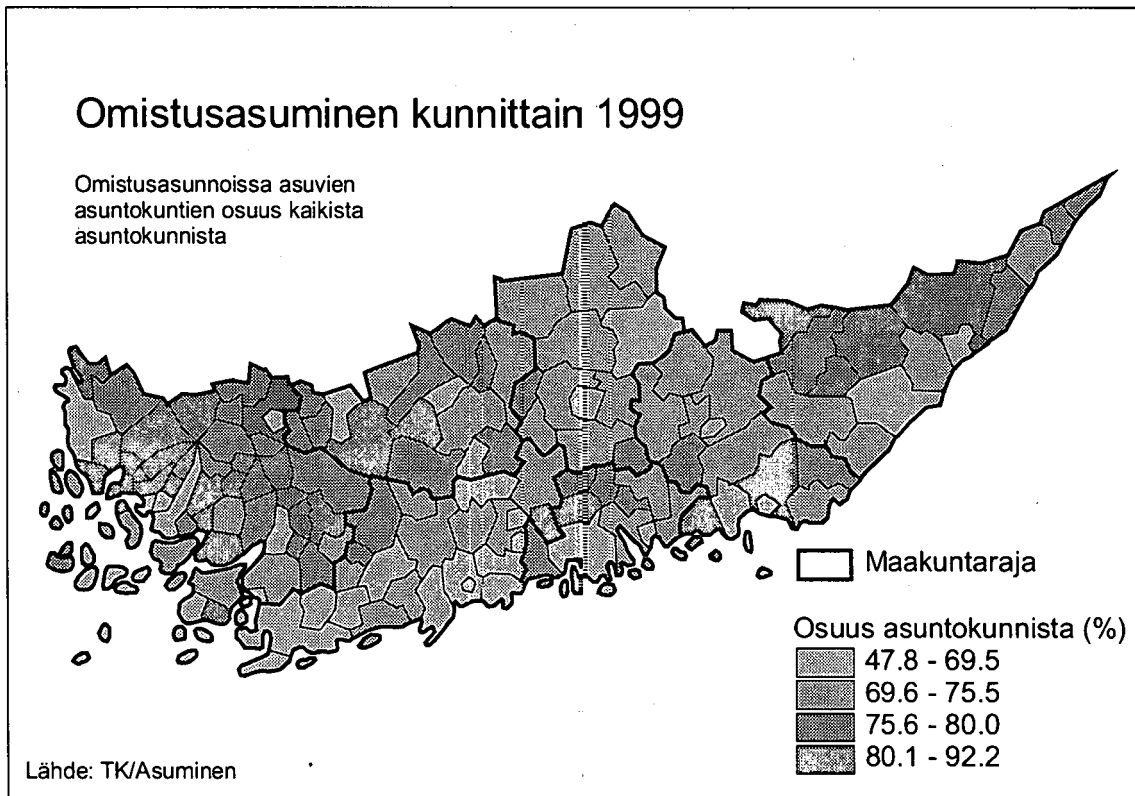
Kuva 91. Asuntokuntien kesikoko kunnittain 2000.

Kuva 92. Ahtaasti asuvat asutokunnat kunnittain 2000.

Kuva 93. Vuokra-asuminen kunnittain 1999.

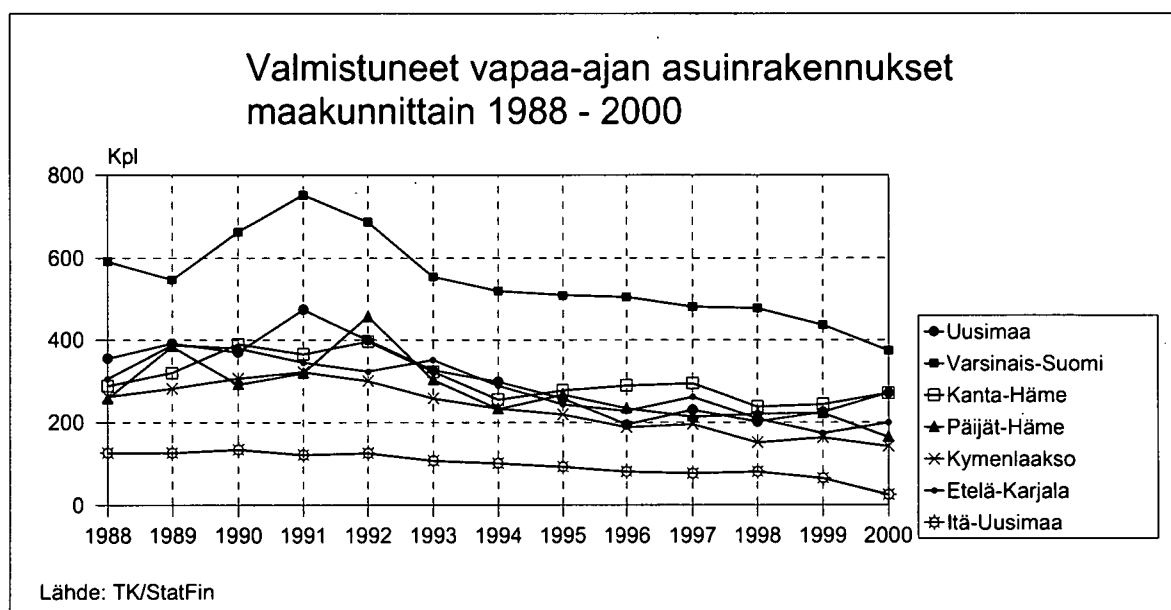

Kuva 94. Omistusasuminen kunnittain 1999.

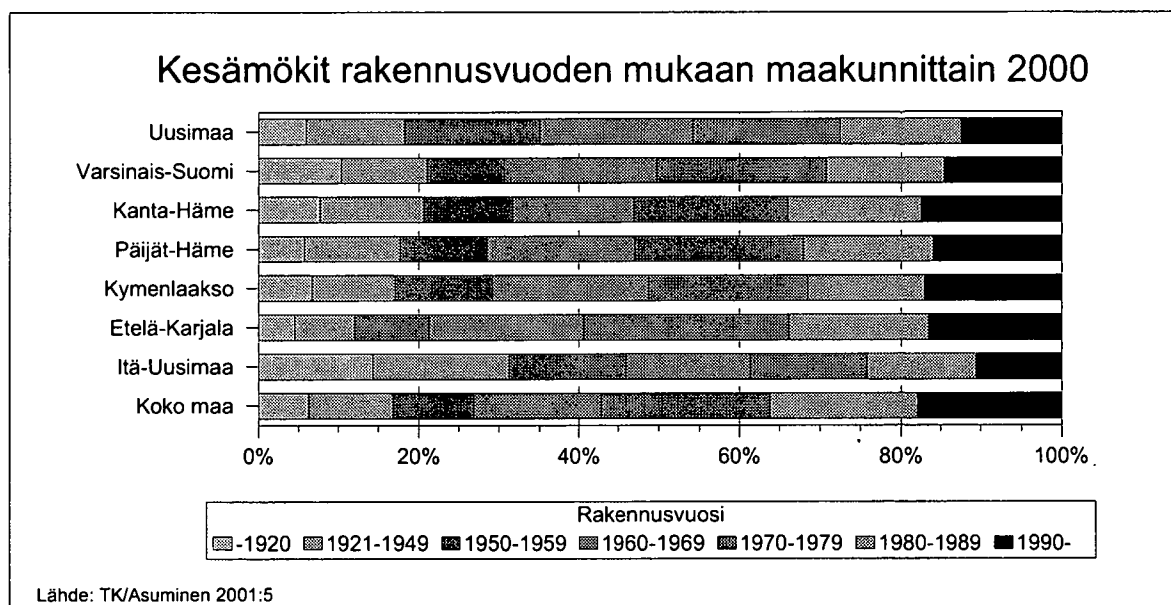
Vapaa-ajan asuinrakennukset

Valmistuneiden vapaa-ajan asuinrakennusten määrä on laskenut Etelä-Suomessa 1990-luvun loppua kohti vuosikymmenen alun määristä. Varsinais-Suomeen vapaa-ajan asuinrakennuksia on valmistunut lukumääräisesti eniten. Vuonna 2000 niitä valmistui 374, kun muualla määrät vaihtelivat Uudenmaan 271:stä Itä-Uudenmaan 24:än rakennukseen.

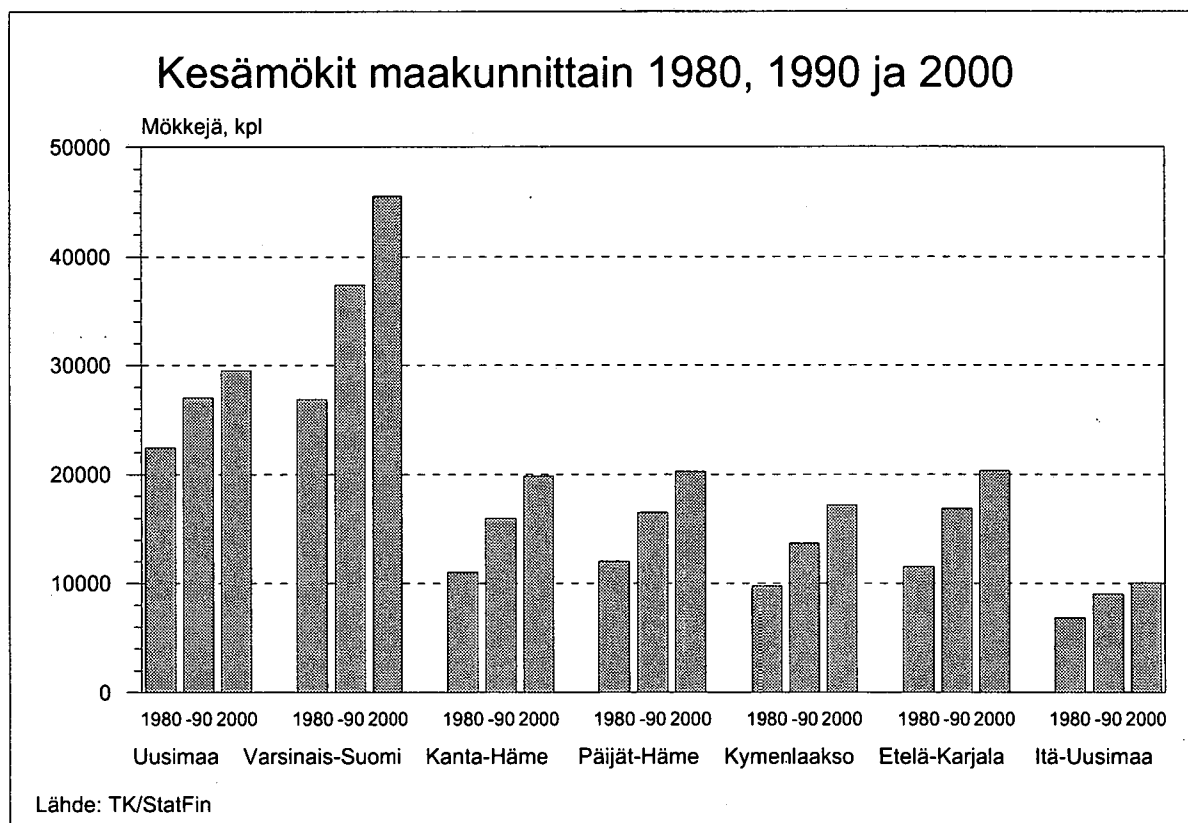
Vuonna 2000 Etelä-Suomen 162 705 kesämökistä useampi kuin joka neljäs sijaisi Varsinais-Suomessa ja lähes joka viides Uudellamaalla. Lukumääräisesti eniten mökkejä on Tammisaarella, asukaslukuun suhteutettuna kuitenkin Kustavissa, Iniössä ja Velkualla. Kauniaisissa, Kouvolassa, Helsingissä ja Keravalla mökkejä on suhteessa vähiten. Itä-Uudenmaan kesämökeistä lähes puolet on valmistunut ennen vuotta 1960. Muissa maakunnissa kesämökkikanta on nuorempaa.

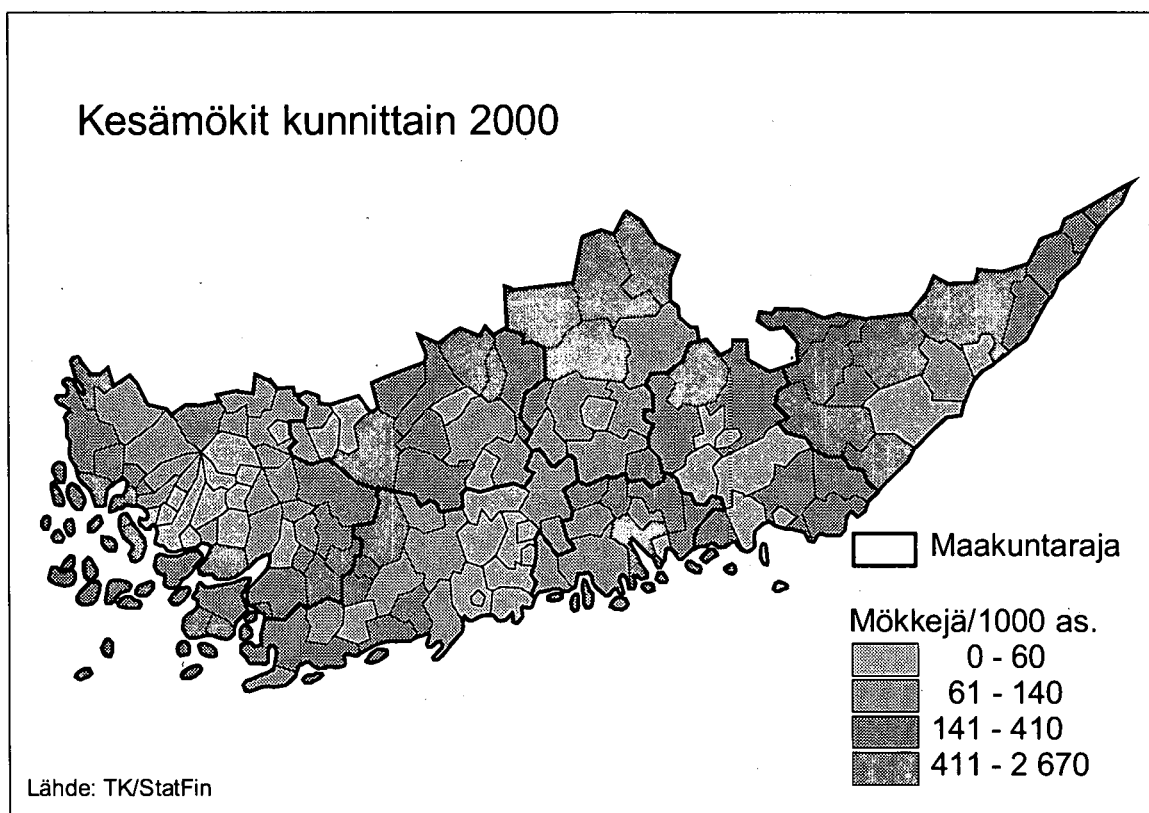
Kuva 95. Valmistuneet vapaa-ajan asuinrakennukset maakunnittain 1988 – 2000.

Kuva 96. Kesämökkit rakennusvuoden mukaan maakunnittain 2000.

Kuva 97. Kesämökkiä maakunnittain 1980, 1990 ja 2000.

Kuva 98. Kesämökkiä kunnittain 2000.

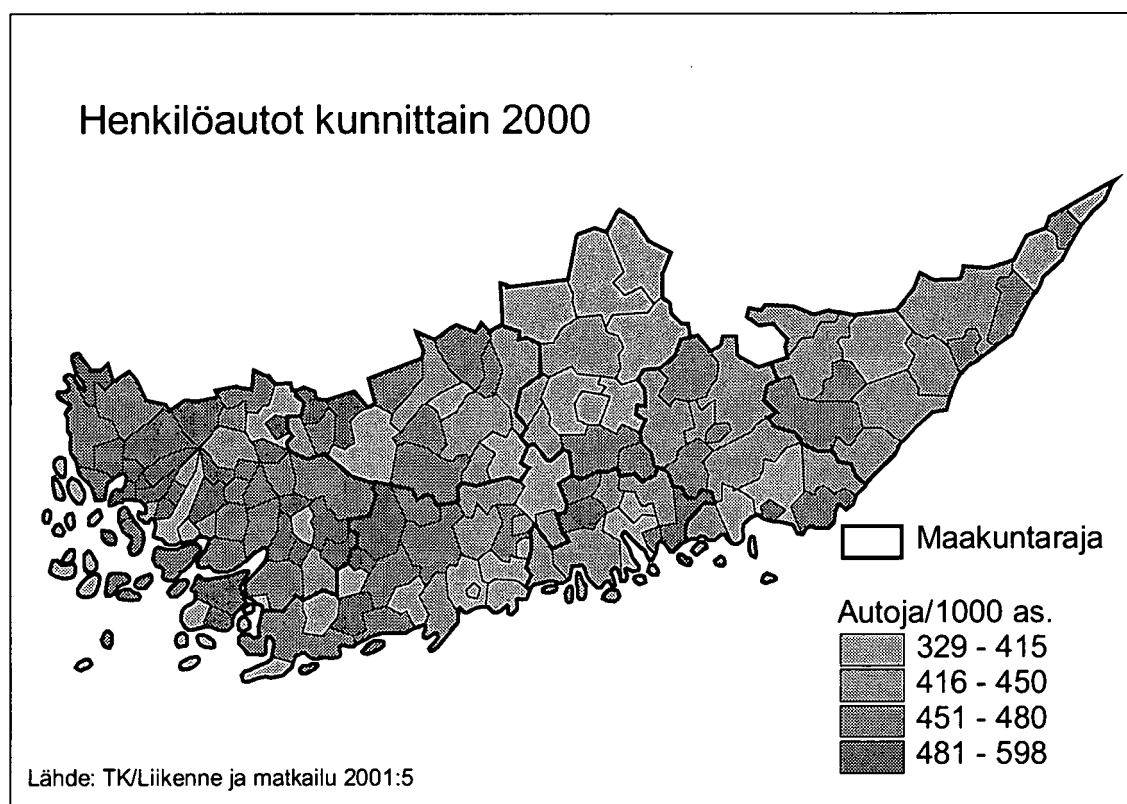
LIIKENNE JA MATKAILU

Suomessa oli 412 henkilöautoa tuhatta asukasta kohti vuonna 2000. Etelä-Suomen 111 kunnassa autoja oli suhteessa vähintään saman verran. Autoistunein kunta oli Lieto, missä autoja oli 594 kappaletta tuhatta asukasta kohti. Vähiten autoja asukasluukuun nähden oli Särkisalon kunnassa.

Tieliikenteessä kuolleiden määrä väheni vuodesta 1999 vuoteen 2000 koko maassa 431:stä hieman alle 400:n. Myös useimmissa Etelä-Suomen maakunnissa kuolemantapauksien määrä väheni. Ainoastaan Etelä-Karjalassa tieliikenteessä menehtyi enemmän ihmisiä vuonna 2000 kuin edellisellä vuonna.

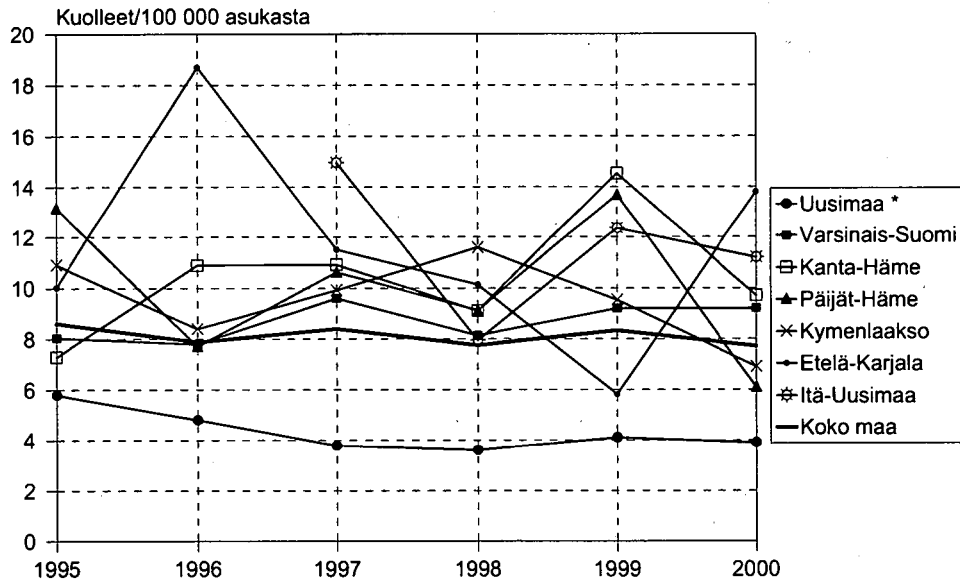
Asukasluukuun verrattuna eniten kuolonuhreja vaati Etelä-Karjalan tieliikenne. Suhteellisesti vähiten kuolemantapauksia oli Uudellamaalla.

Etelä-Suomen vilkkain rajanylityspaikka on Vaalimaa. Vuonna 2000 rajan ylitti siellä 867 000 henkilöautoa. Seuraavaksi vilkkain ylityspaikka oli Nuijamaa, jossa saapuneita ja lähteneitä henkilöautoja oli yhteensä yli 678 000.

Kuva 99. Henkilöautot kunnittain 2000.

Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 1995 - 2000

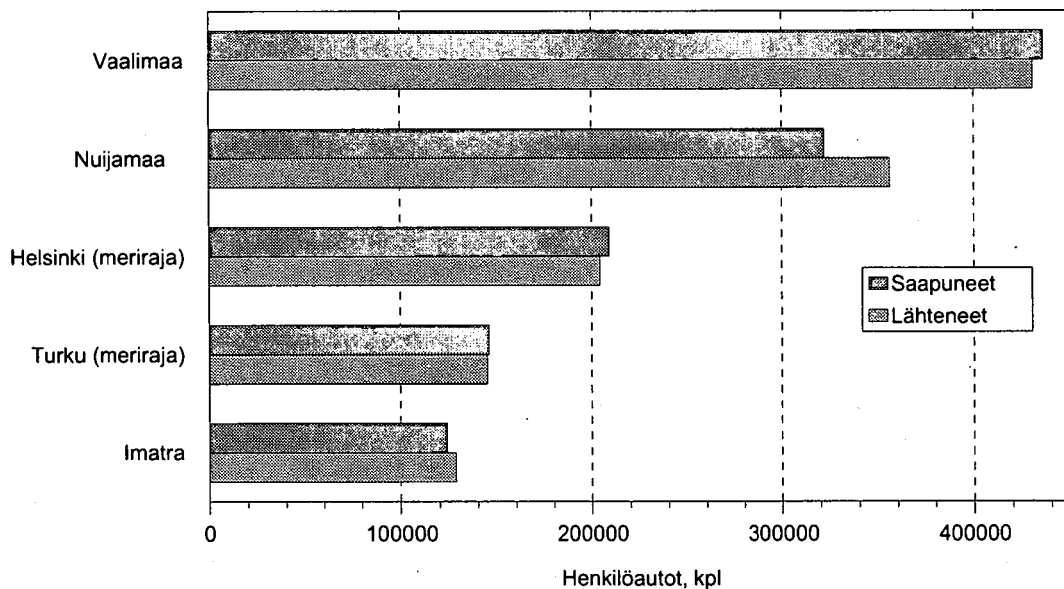

Lähde: TK/Tieliikenneonnettomuudet

* Uudenmaan vuosien 1995-96 luvuissa mukana nykyinen Itä-Uusimaa

Kuva 100. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 1995 – 2000.

Maahan saapuneet ja maasta lähteneet henkilöautot Etelä-Suomen raja-aseilla 2000

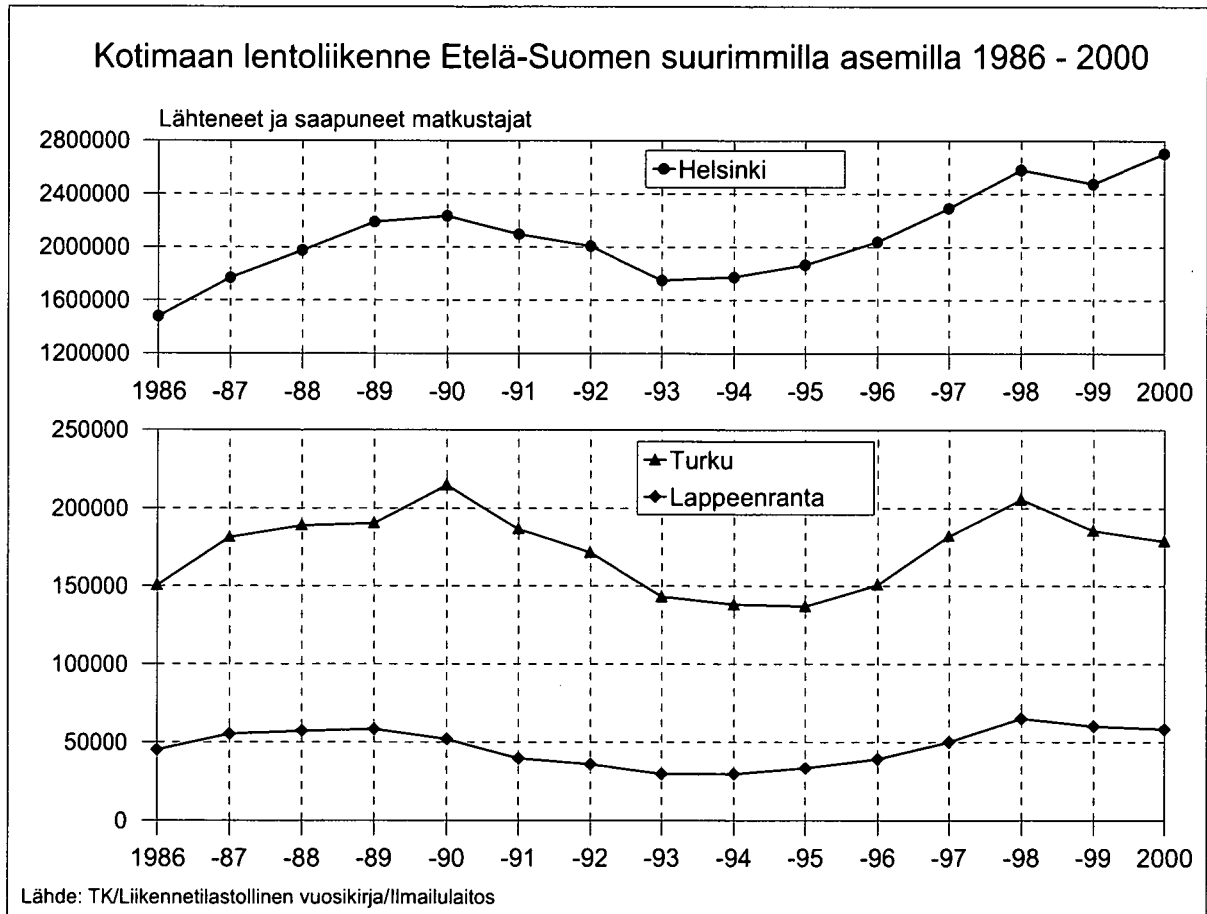

Lähde: Tilastokeskus/Liikennetilastollinen vuosikirja/Tullihallitus

Kuva 101. Maahan saapuneet ja maasta lähteneet henkilöautot Etelä-Suomen raja-aseilla 2000.

Kotimaan lentoliikenteen matkustajamäärät kääntyivät kasvuun 1990-luvun alun notkahduksen jälkeen vuonna 1994. Vuonna 1999 lentoliikenteen matkustajamäärät kuitenkin vähenivät. Suomen vilkkain lentoasema on Helsinki-Vantaan asema, jossa matkustajamäärä kasvoi taas vuonna 2000. Lähteneitä ja saapuneita matkustajia oli tuolloin yhteensä yli 2,7 miljoonaa. Turun kentällä matkustajien yhteismäärä oli lähes 178 600 ja Lappeenrannassa noin 58 300.

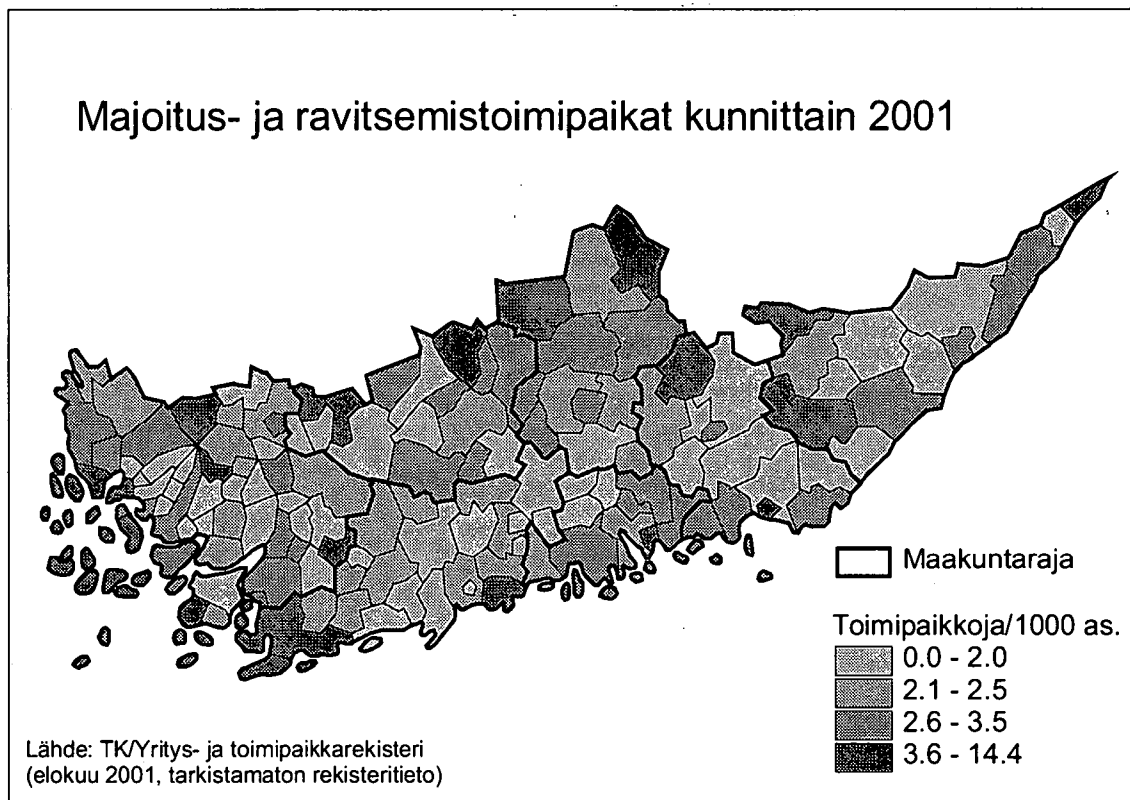
Kuva 102. Kotimaan lentoliikenne Etelä-Suomen suurimmilla asemilla 1986 - 2000.

Majoitus- ja ravitsemispalvelut

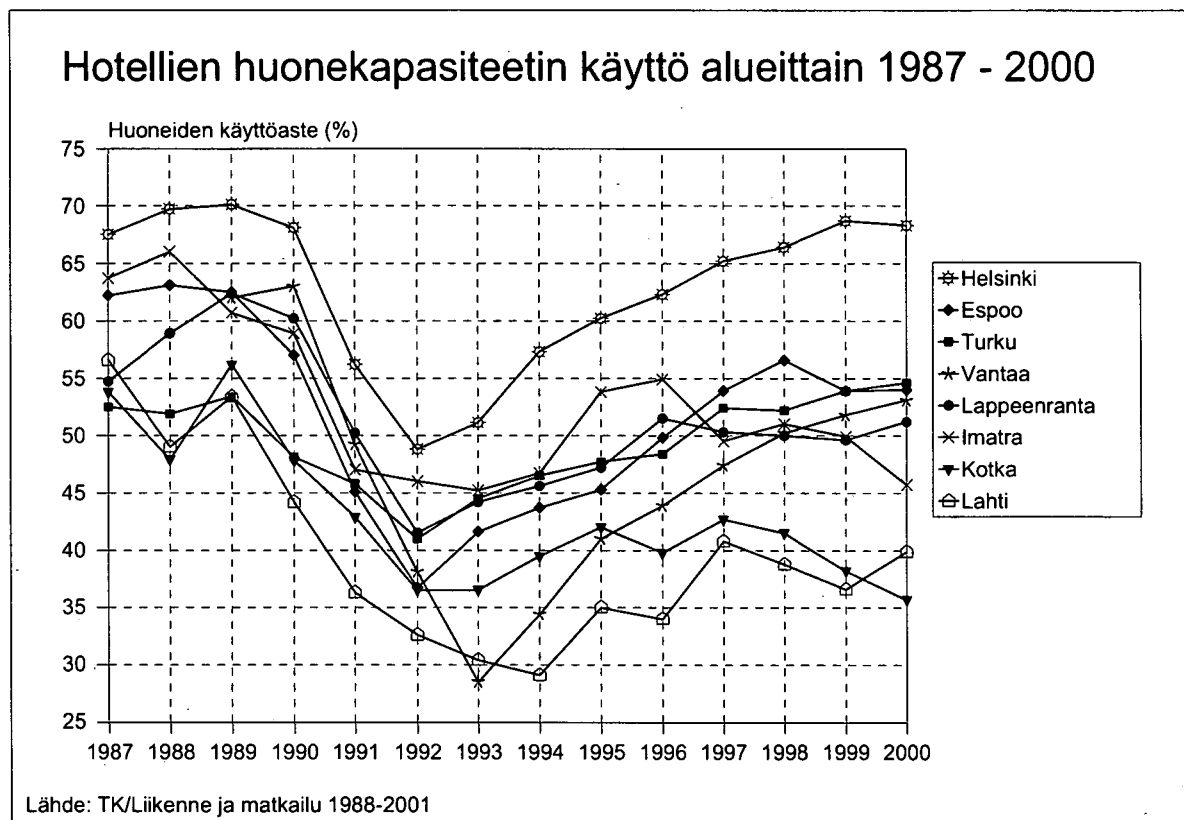
Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan majoitus- ja ravitsemistoimipaikkoja oli elokuussa 2001 Etelä-Suomen alueella hieman yli 7 000. Asukaslukuun suhteutettuna niitä oli eniten Houtskarissa ja Iniössä. Lemussa majoitus- ja ravitsemustoimen paikkoja ei ollut elokuussa 2001 lainkaan.

Hotellien huonekapasiteetin käyttöaste parani vuodesta 1999 vuoteen 2000 Turussa, Espoossa, Vantaalla Lahdessa ja Lappeenrannassa. Tarkastelukuntien paras käyttöaste oli Helsingissä, 68,3 %. Matalin se oli Kotkassa.

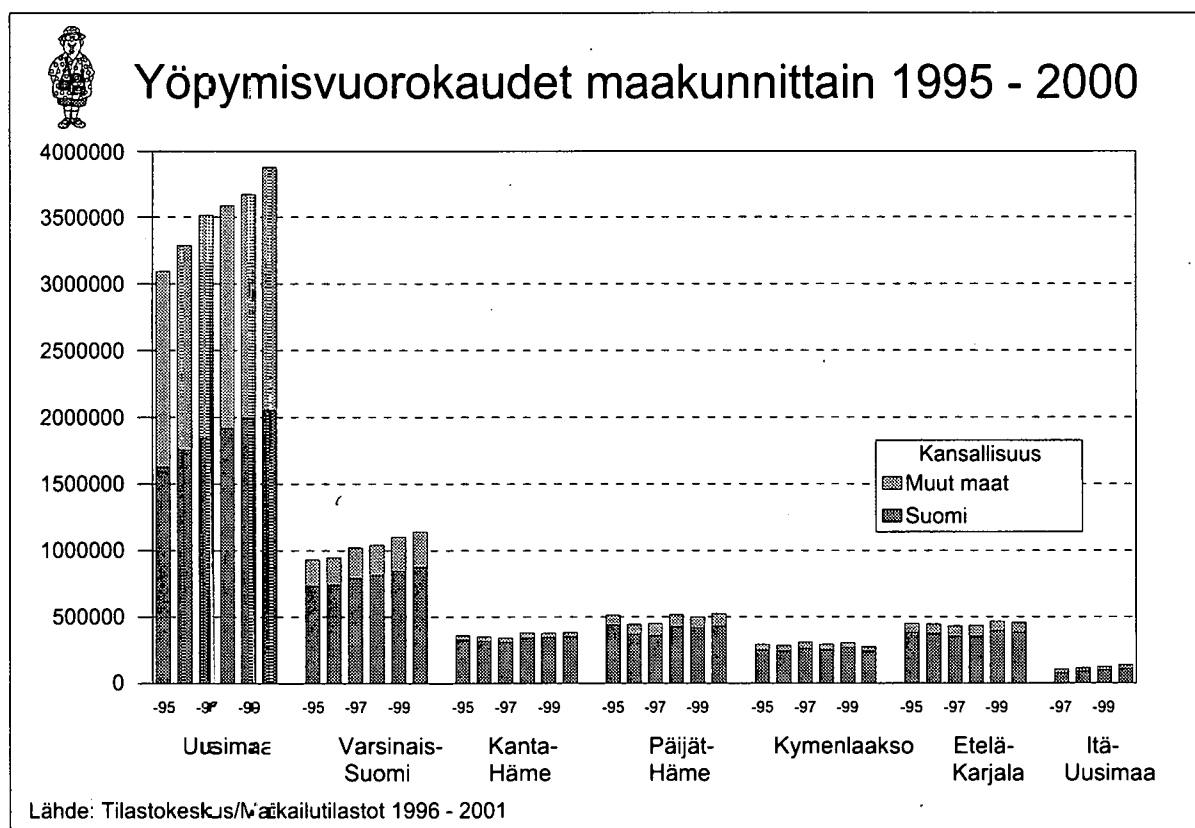
Yöpymisvuorokausien määrä kasvoi vuonna 2000 Etelä-Suomen maakunnissa lukuun ottamatta Etelä-Karjalaa ja Kymenlaaksoa. Yöpymisvuorokausia kirjattiin eniten Uudellamaalla, jossa myös majoituskapasiteettia on eniten. Uudellamaalla yöpyneistä 47 % oli ulkomaalaisia, muissa maakunnissa osuus oli pienempi.

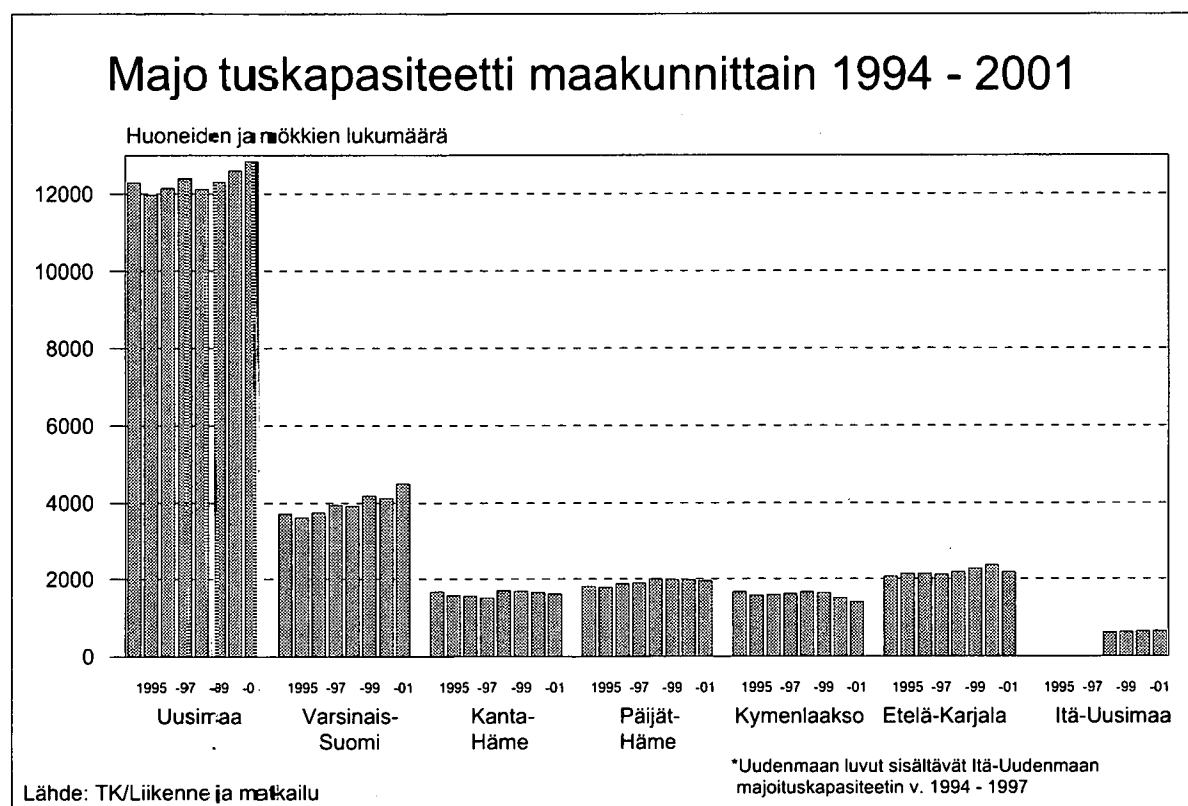
Kuva 103. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat kunnittain 2001.

Kuva 104. Hotellien huonekapasiteetin käyttö alueittain 1987 - 2000.

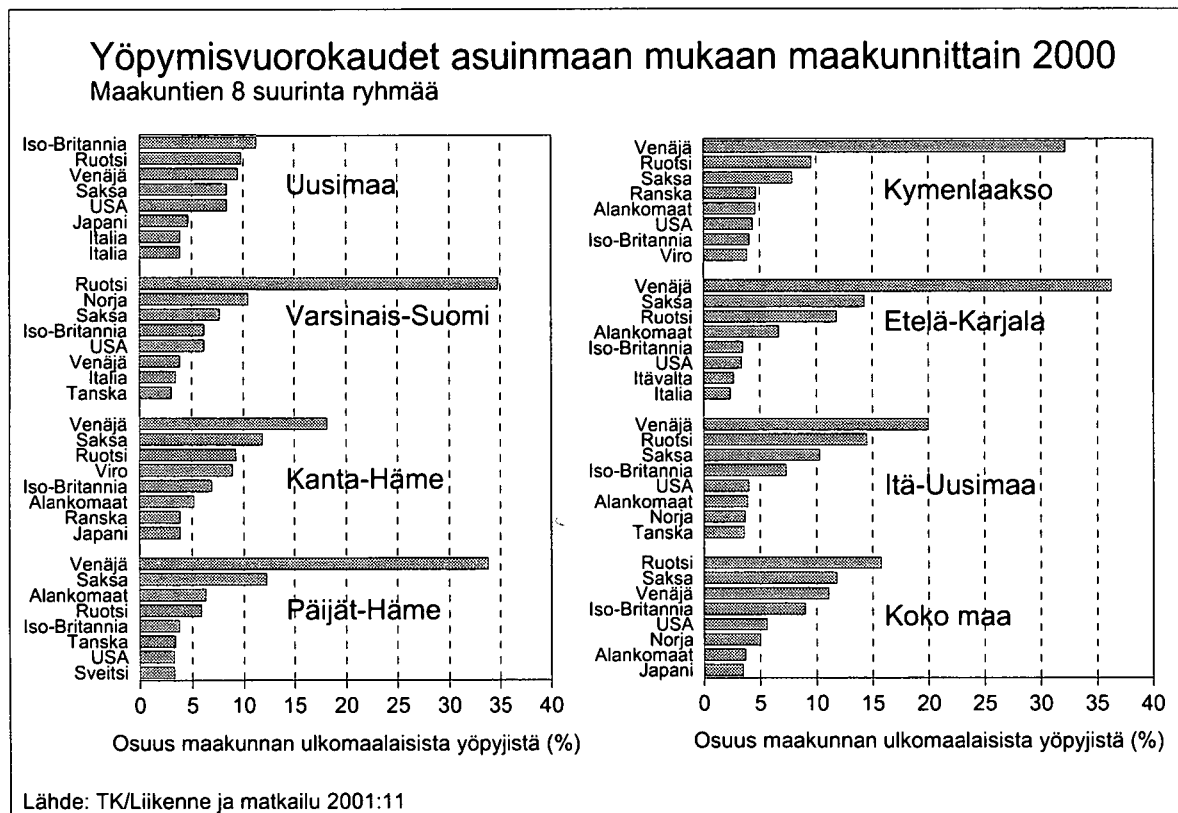
Kuva 105. Yöpymisvuorokaudet maakunnittain 1995 – 2000.

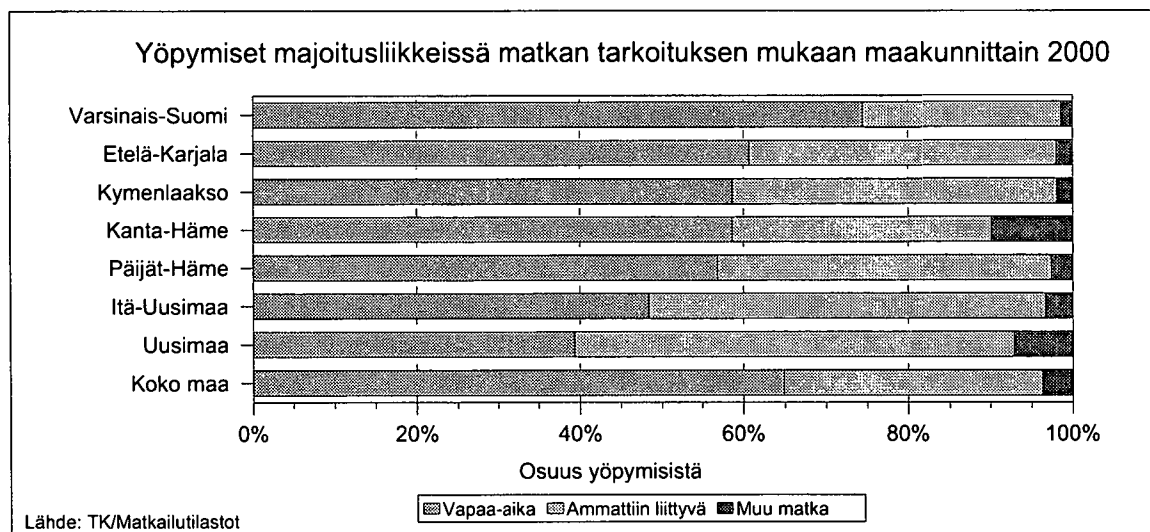
Kuva 106. Majoituskapasiteetti maakunnittain 1994 – 2001.

Yli 35 % Etelä-Karjalassa yöpyvistä ulkomaalaisista oli venäläisiä vuonna 2000. Venäläiset turistit olivat suurin yöpyjäryhmä Etelä-Suomen muissakin maakunnissa lukuun ottamatta Varsinais-Suomea ja Uuttamaata. Uudellamaalla isobritannialaiset muodostivat suurimman ryhmän. Varsinais-Suomessa, kuten koko maassa ruotsalaisten osuus oli suurin.

Varsinais-Suomeen suuntautuneista matkoista lähes 75 % oli vapaa-aikaan liittyviä. Uudellamaalla ammattiin liittyvät matkat muodostivat 54 % yöpymisistä.

Kuva 107. Yöpymisvuorokaudet kansallisuuden mukaan maakunnittain 2000.

Kuva 108. Yöpymiset majoitusliikkeissä matkan tarkoituksen mukaan maakunnittain 2000.

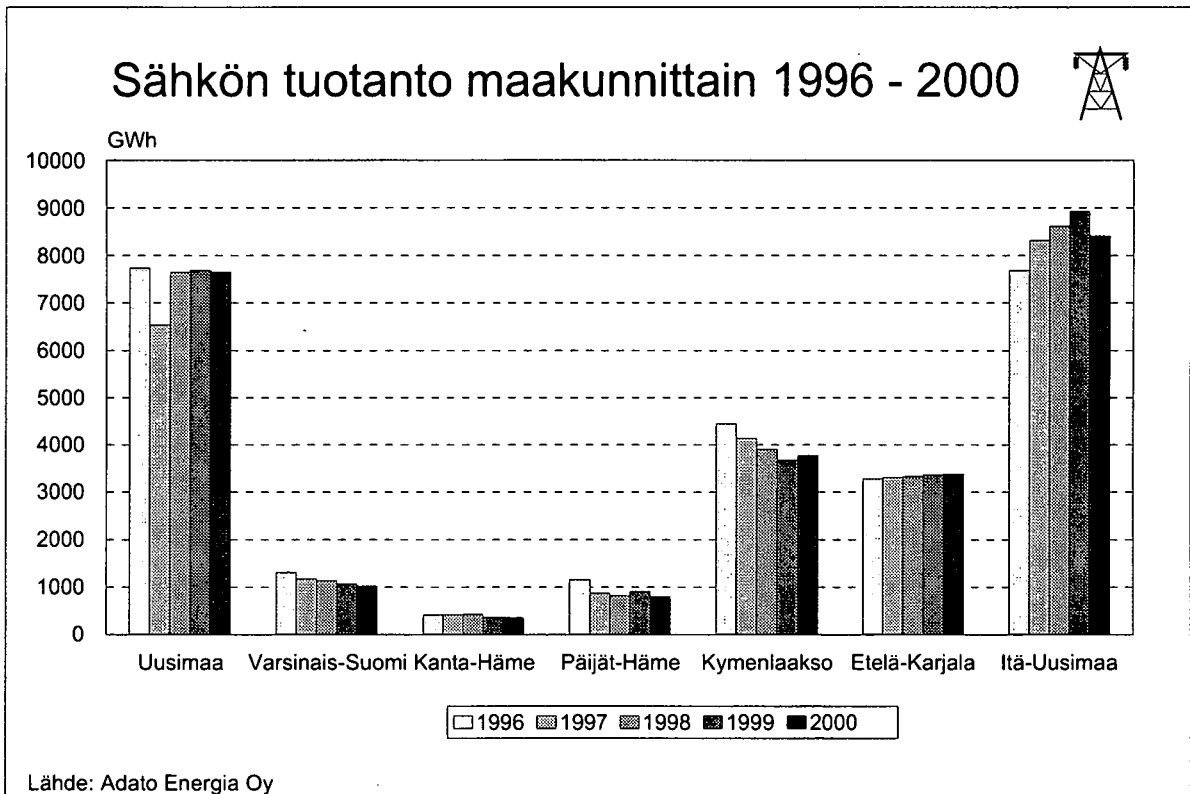
ENERGIATALOUS

Itä-Uudenmaan sähkön tuotanto nousi suhteellisen tasaisesti vuodesta 1996 vuoteen 1999, mutta laski vuonna 2000. Kymenlaaksossa vastaavana aikana sähkön tuotannon suunta oli päinvastainen; laskua tapahtui vuoteen 1999 saakka ja kasvua vuonna 2000. Muissa maakunnissa on ollut vähäisempiä vaihteluita, lukuun ottamatta Uudenmaan sähkön tuotannon vähenemistä vuonna 1997. Sähkön kulutus on kasvanut eniten Uudenmaan, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnissa.

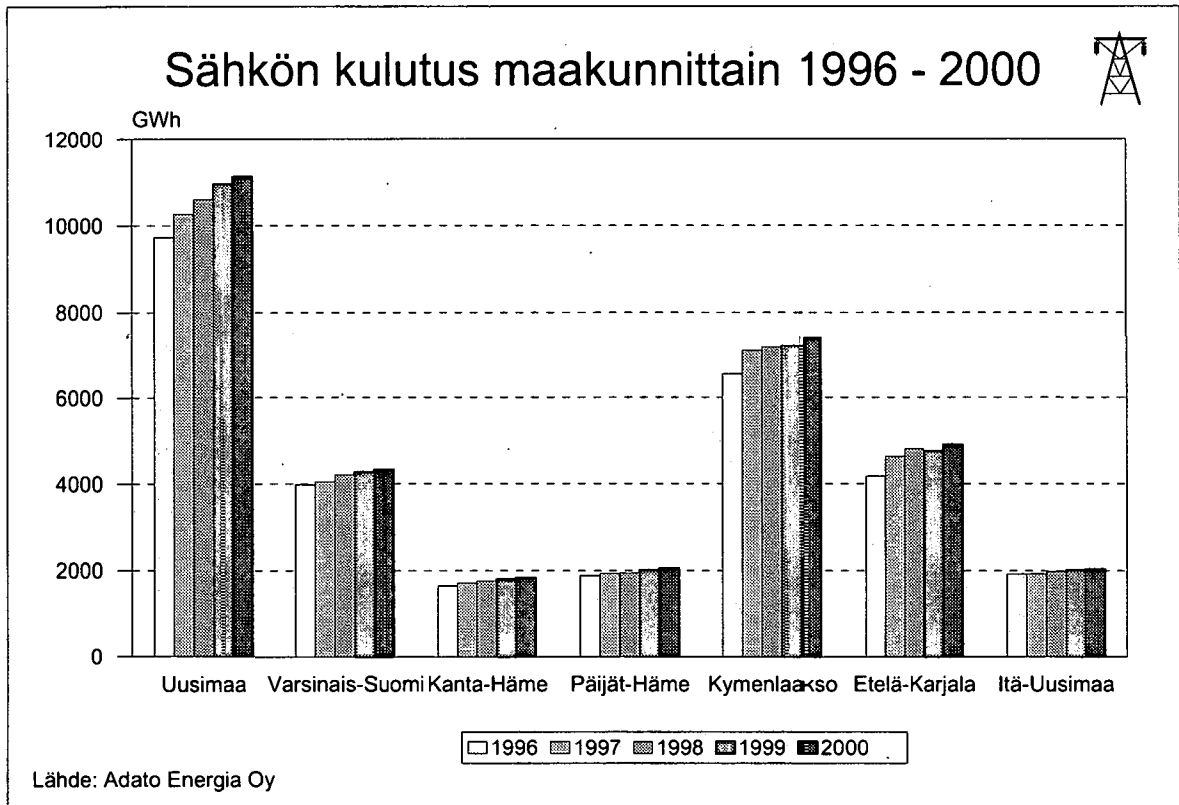
Jalostus oli suurin sähkön käyttäjäryhmä koko maassa vuonna 2000 57 % osuudella kokonaiskulutuksesta. Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa ja Itä-Uudellamaalla jalostuksen osuus oli vieläkin suurempi, vähintään 70 %. Yksityisen kulutuksen osuus oli suurin Uudellamaalla, 34 % maakunnan kulutuksesta. Vastaavasti pienin yksityisen kulutuksen osuus oli Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa, 8 % maakunnan kulutuksesta. Kunnittain tarkasteltaessa yksityinen kulutus asukasta kohti oli vuonna 2000 suurin Kustavissa ja pienin Saaren kunnassa.

Vuonna 2000 Etelä-Suomen osuus koko maan sähkön tuotannosta oli 37,7 % ja kulutuksesta 44,1 %. Sähkön tuotanto alueella on keskittynyt pääosin Itä-Uudellamaalle ja Uudellemaalle. Näiden kahden maakunnan yhteenlaskettu tuotanto-osuus oli neljännes koko maan tuotannosta.

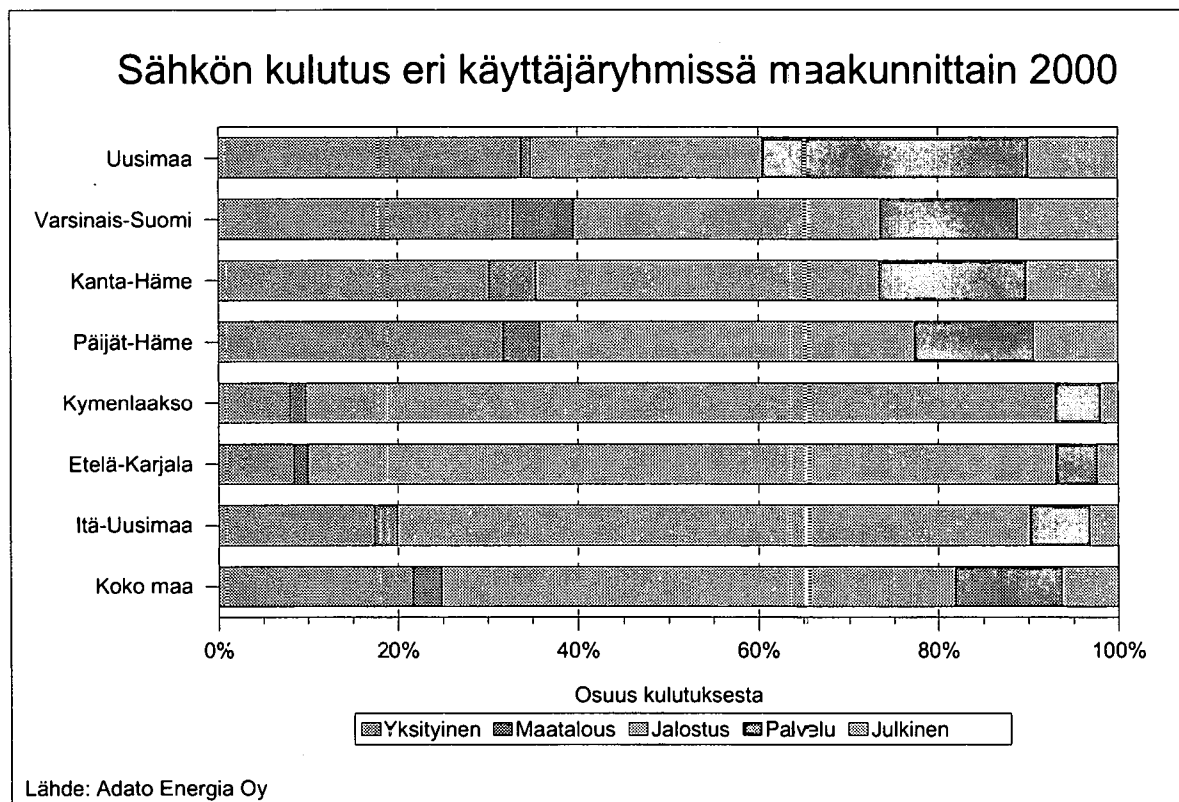
Vuonna 2000 Etelä-Suomen maakuntien sähköomavaraisuus oli paras Itä-Uudellamaalla, 413 %. Muut Etelä-Suomen maakunnat eivät ole sähkön suhteen omavaraisia.

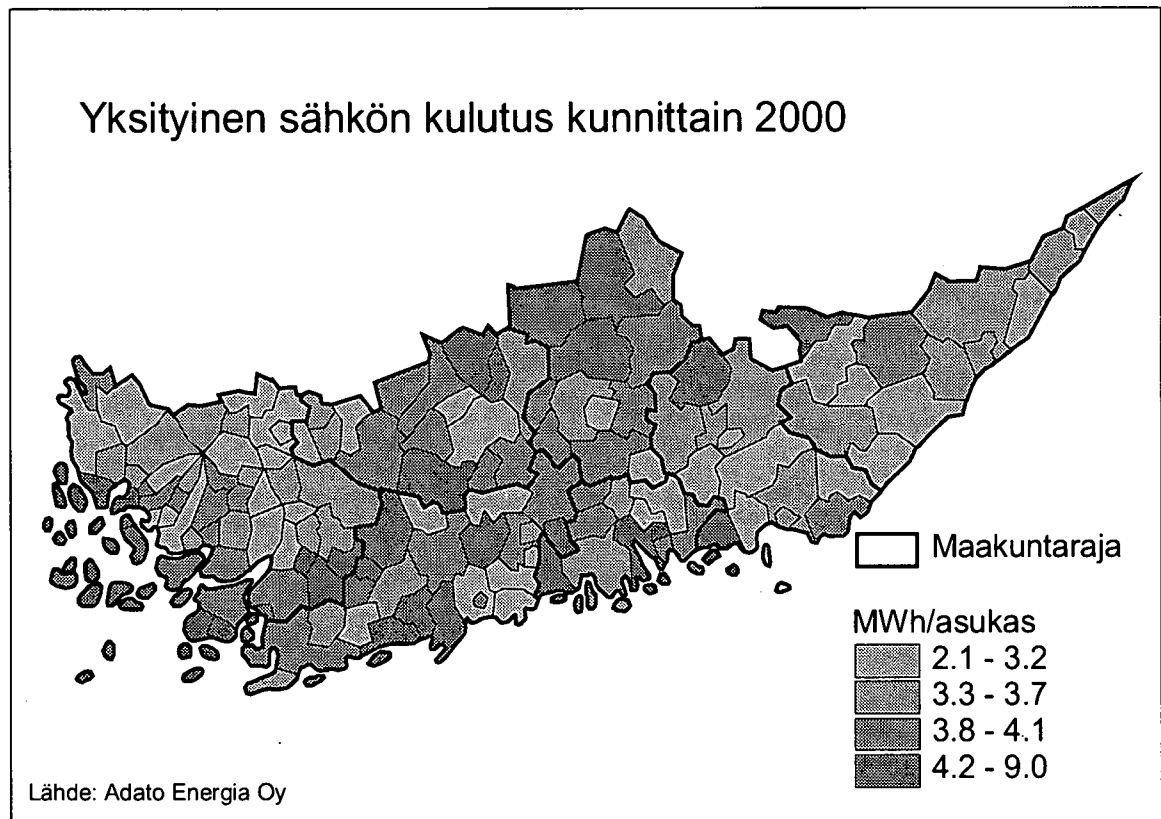
Kuva 109. Sähkön tuotanto maakunnittain 1996 – 2000.

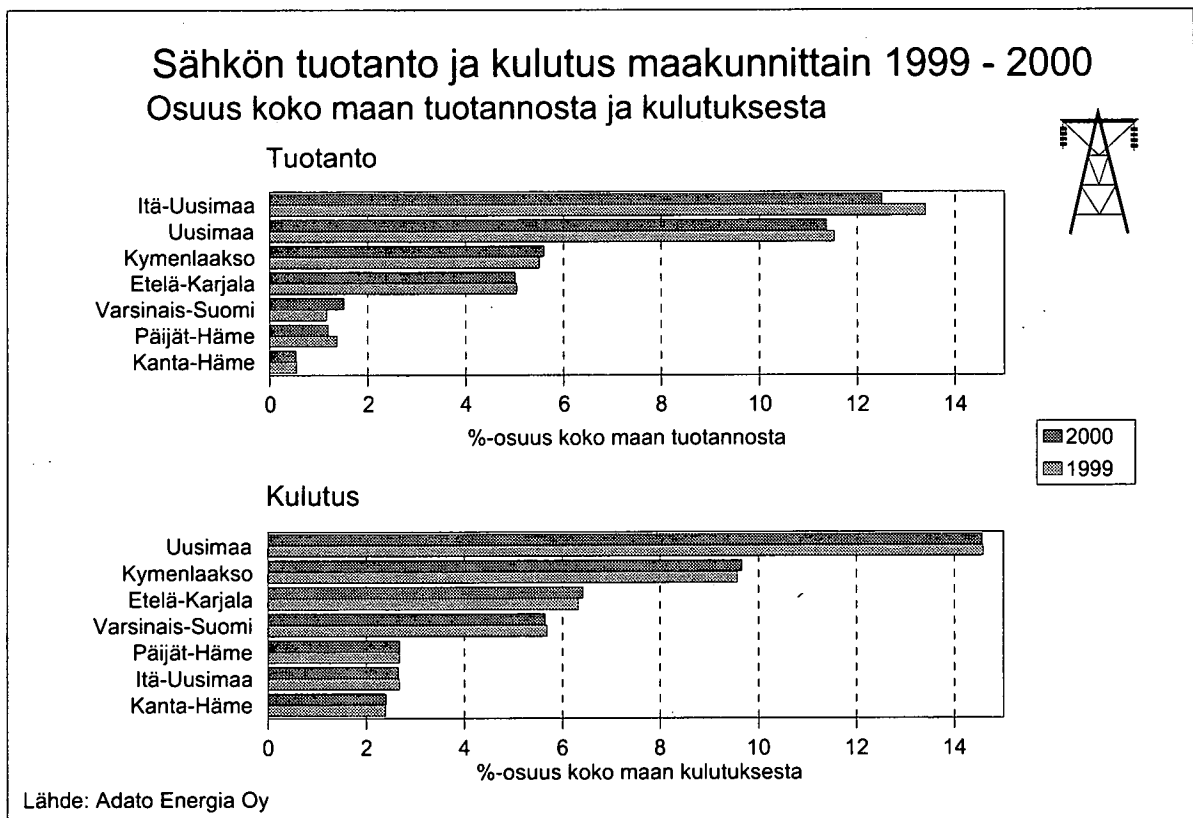
Kuva 110. Sähkön kulutus maakunnittain 1996 – 2000.

Kuva 111. Sähkön kulutus eri käyttäjäryhmissä maakunnittain 2000.

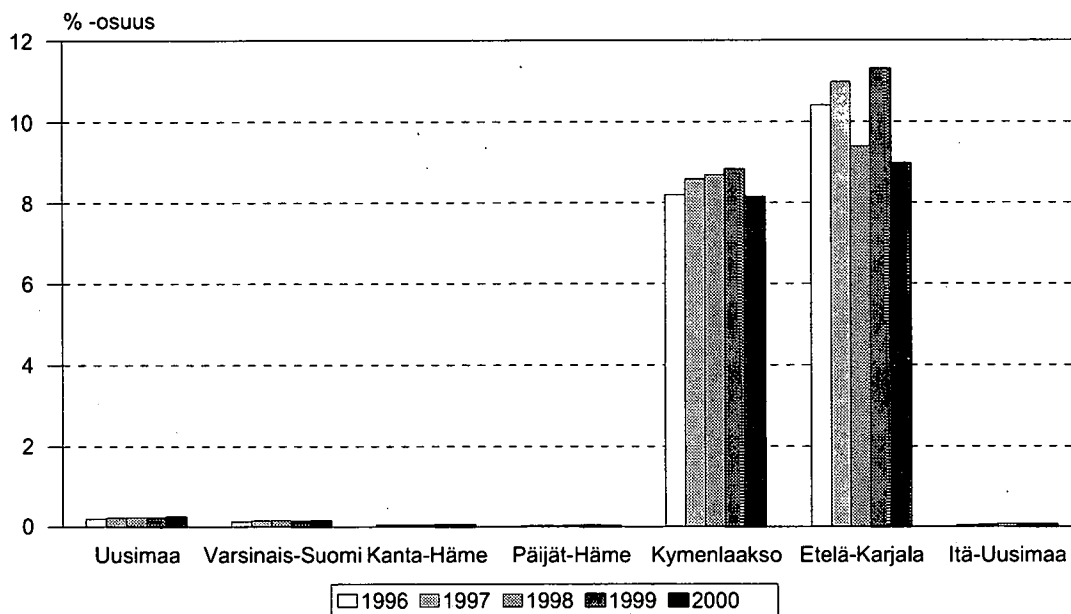
Kuva 112. Yksityinen sähkön kulutus kunnittain 2000.

Kuva 113. Sähkön tuotanto ja kulutus maakunnittain 1999 - 2000.

Vesivoimalla tuotettu energia maakunnittain 1996 - 2000

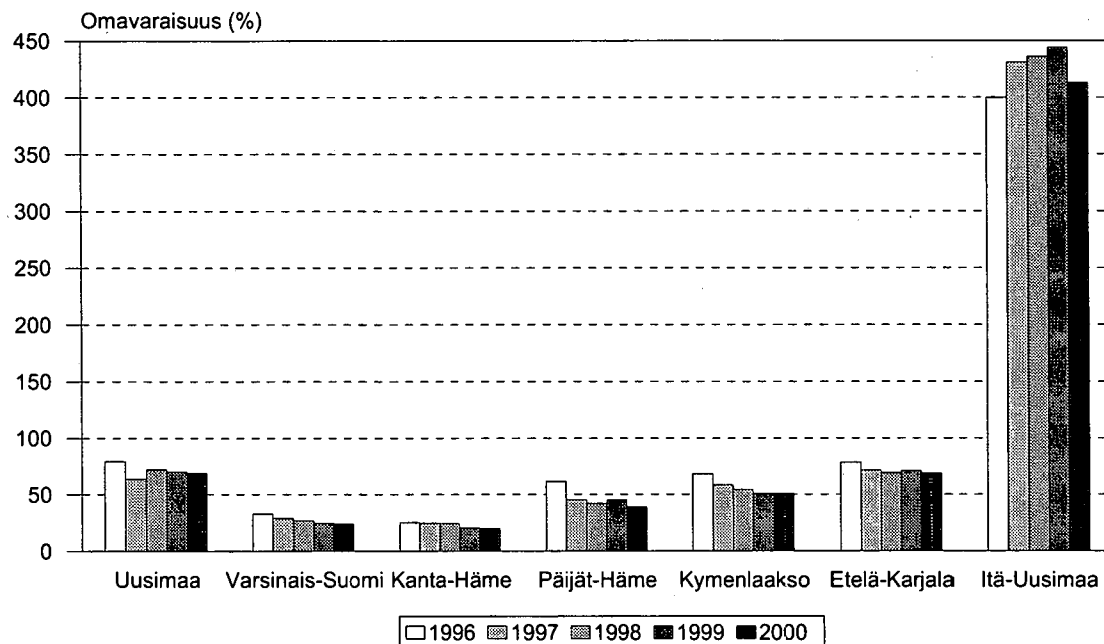
Osuus koko maassa tuotetusta vesienergiasta

Lähde: Adato Energia Oy

Kuva 114. Vesivoimalla tuotettu energia maakunnittain 1996 – 2000.

Sähköomavaraisuus maakunnittain 1996 - 2000

Lähde: Adato Energia Oy

Kuva 115. Sähköomavaraisuus maakunnittain 1996 – 2000.

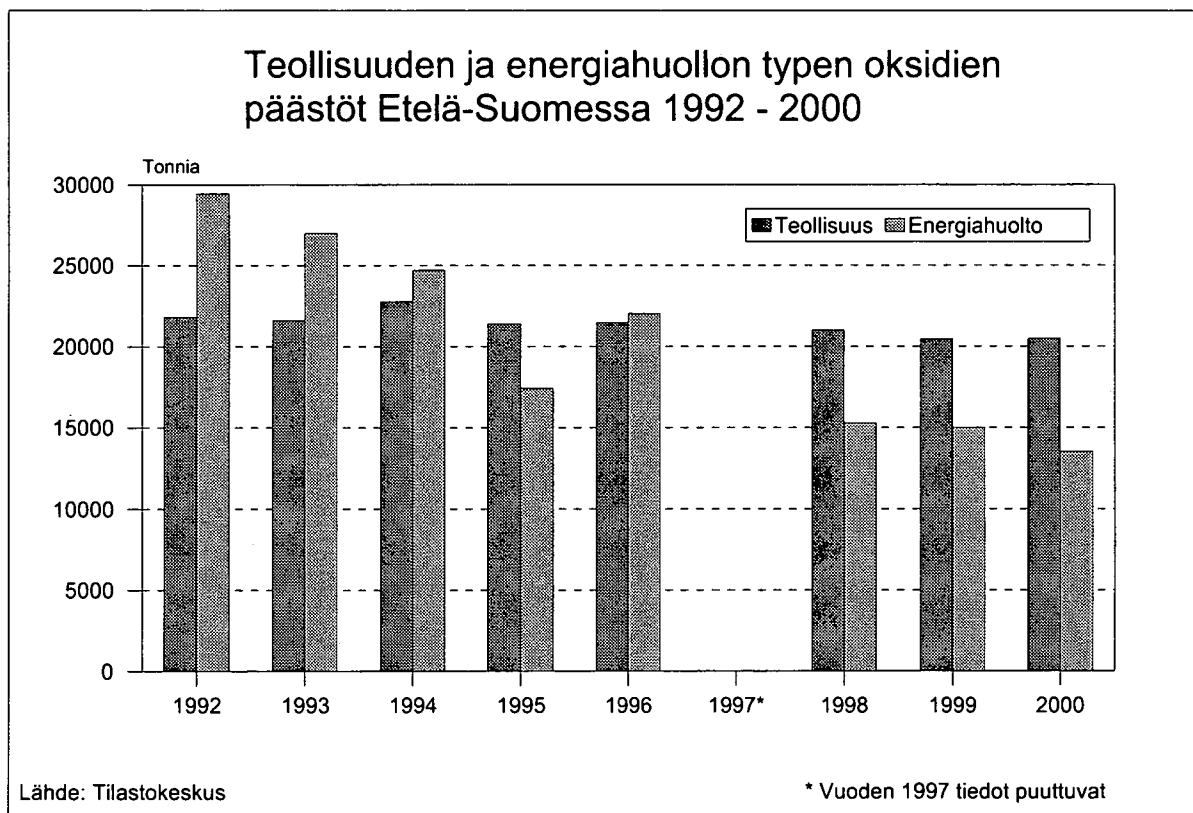

YMPÄRISTÖN TILA

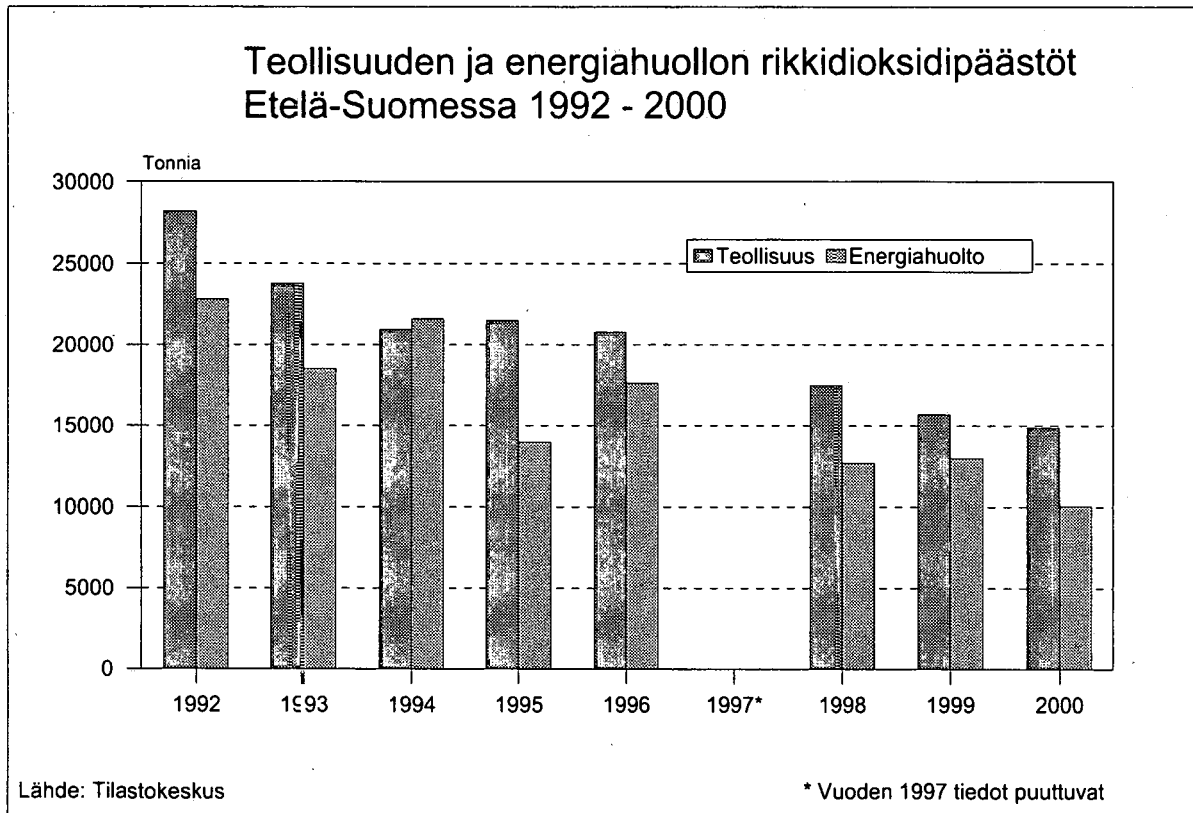
Viime vuosina Etelä-Suomen typen oksidien päästöistä reilusti yli puolet on ollut lähtöisin teollisuudesta. Energiahuollon typen oksidipäästöt ovat vähentyneet 1990-luvun alun jälkeen, kun taas teollisuudessa vastaavaa laskua ei ole tapahtunut. Teollisuus on energiataloutta suurempi päästöjen aiheuttaja Etelä-Suomessa myös rikkidioksidi- ja hiukkaspäästöjen osalta.

Tiedot päästöistä huomioidaan vain ilmoitusvelvollisten laitosten osalta. Etelä-Suomessa tällaisia laitoksia oli vuonna 2000 66 kunnassa. Katsauksessa ilmoitusvelvollisten laitosten päästötiedot on suhteutettu niiden sijaintikunnan pinta-alaan. Näin laskettuna suurimmat rikki- ja typpioksidi ja hiukkaspäästöt olivat Naantalissa.

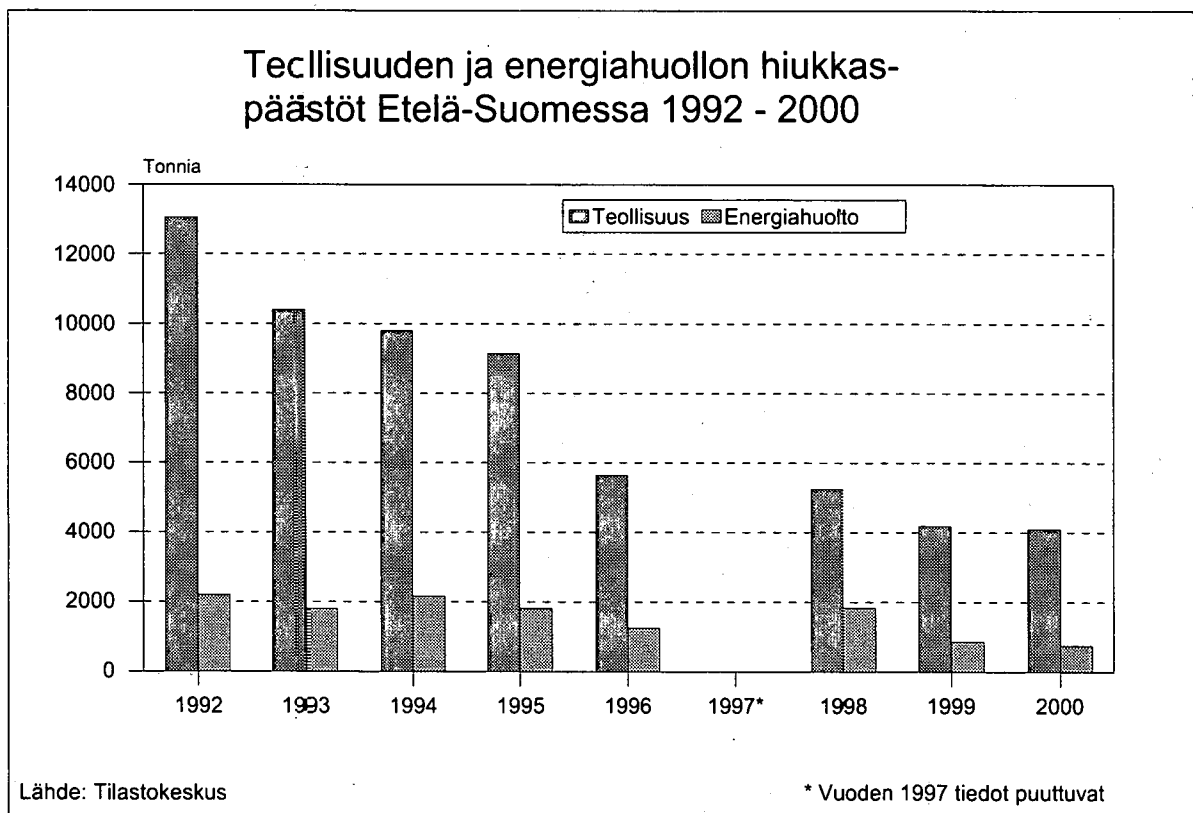
Etelä-Suomessa sijaitsevista yhdeksästä kansallispuistosta suurin on Saaristomeren kansallispuisto, joka ulottuu Dragsfjärdin, Nauvon, Korppoon ja Houtskarinkuntien alueille. Kansallispuistoista uusin on vuonna 1998 Varsinais-Suomeen perustettu Kurjenrahka. Luonnonpuistoja Etelä-Suomessa on neljä. Vaskijärven luonnonpuisto on niistä suurin, sen pinta-ala on 11,4 km². Muut alueen luonnonpuistot ovat alle kahden neliökilometrin suuruisia.

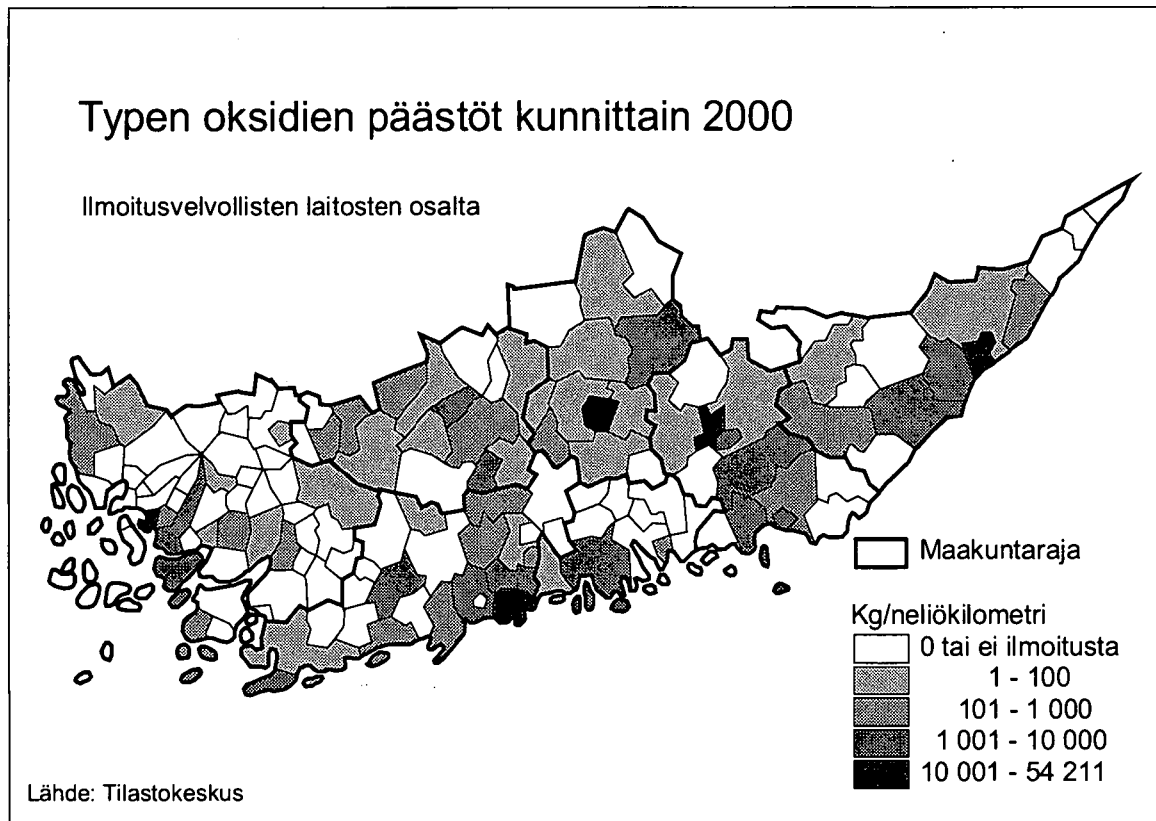
Kuva 116. Teollisuuden ja energiahuollon typen oksidien päästöt Etelä-Suomessa 1992 - 2000.

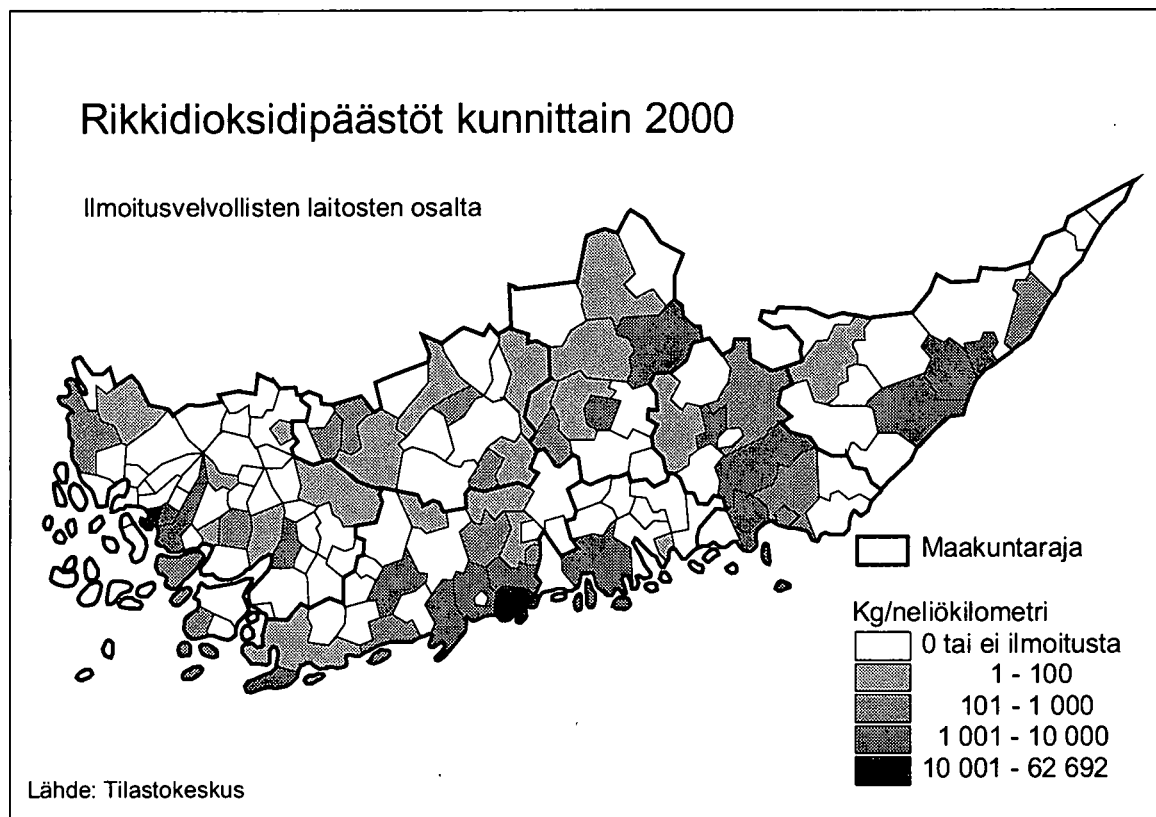
Kuva 117. Teollisuuden ja energiahuollon rikkidioksidipäästöt Etelä-Suomessa 1992 - 2000.

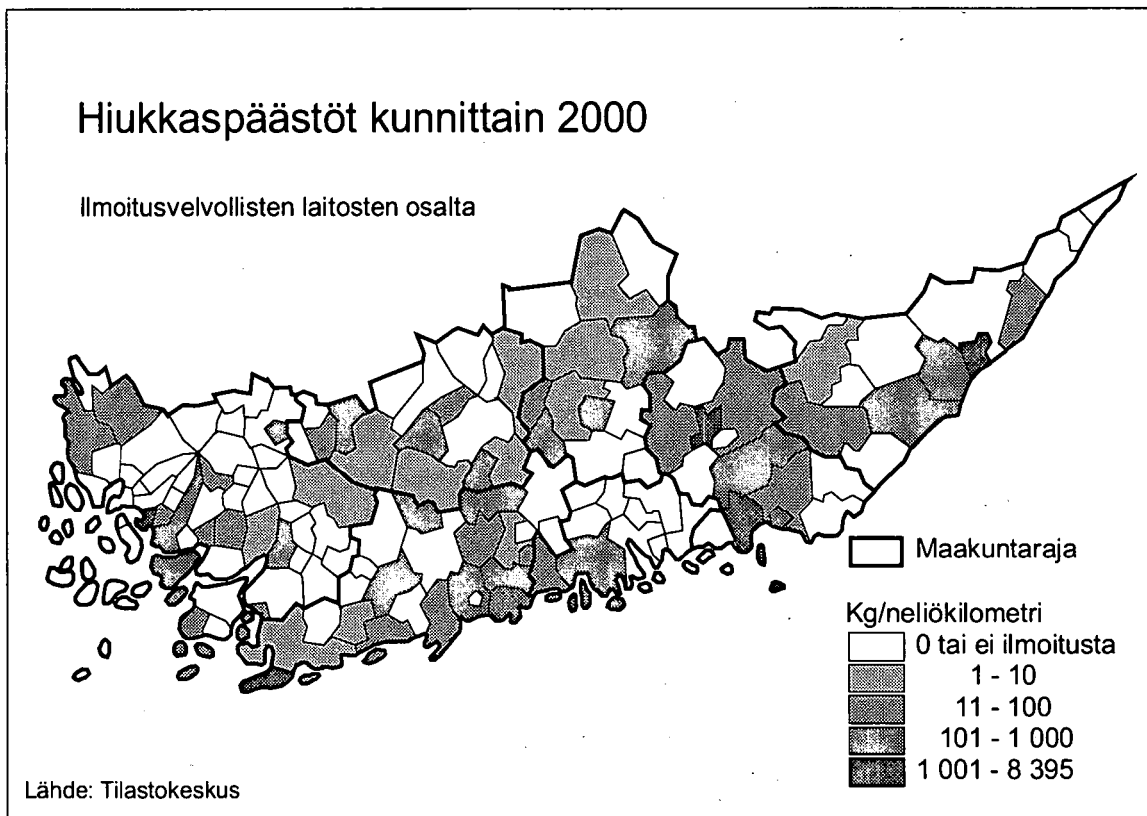
Kuva 118. Teollisuuden ja energiahuollon hiukkaspäästöt Etelä-Suomessa 1992 - 2000.

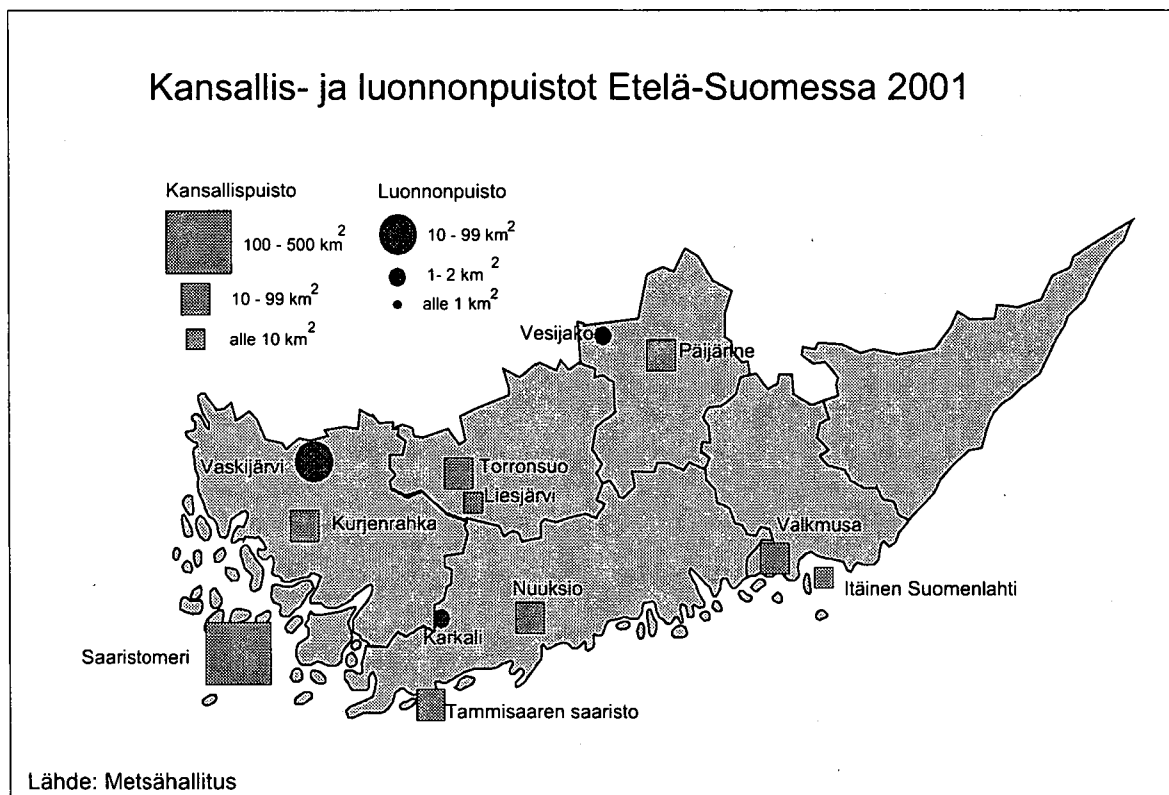
Kuva 119. Typen oksidien päästöt (No_x) kunnittain 2000.

Kuva 120. Rikkidioksidipäästöt (SO_2) kunnittain 2000.

Kuva 121. Hiukkaspäästöt kunnittain 2000.

Kuva 122. Kansallis- ja luonnonpuistot Etelä-Suomessa 2001.

OIKEUSTILASTOT

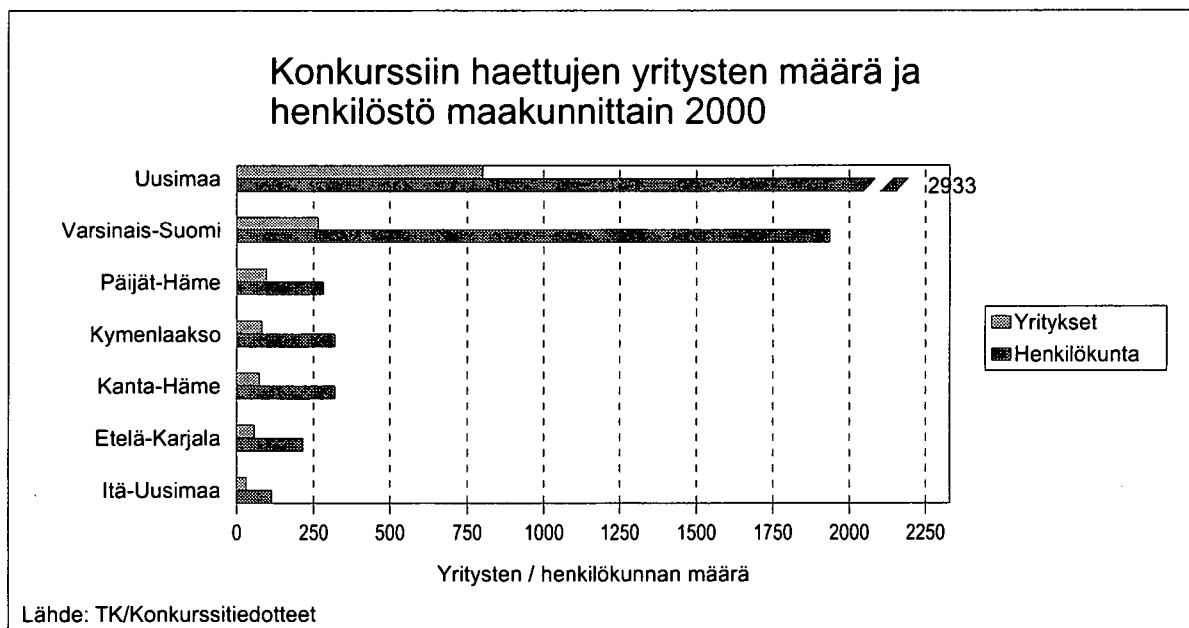
Uudellamaalla haettiin konkurssiin 801 yritystä vuonna 2000. Henkilökuntaa näillä yrityksillä oli lähes 3 000. Varsinais-Suomessa konkurssiin haettuja yrityksiä oli samana vuonna 266 ja henkilöstöä yrityksissä oli yli 1 900. Kanta-Hämeessä, Kymenlaaksossa, Päijät-Hämeessä ja Itä-Uudellamaalla konkurssiin haetuissa yrityksissä henkilökuntaa oli keskimäärin 3 – 4 henkeä yritystä kohti.

Uudenmaan konkurssiyritysten henkilökunnasta helsinkiläisten osuus oli 70 %. Turussa konkurssiyritysten henkilökunnan määrä nelinkertaistui vuonna 2000 edelliseen vuoteen verrattuna. Kaikissa tarkastelukunnissa konkurssin tehneiden yritysten yhteenlaskettu henkilöstömäärä on laskenut vuodesta 1992.

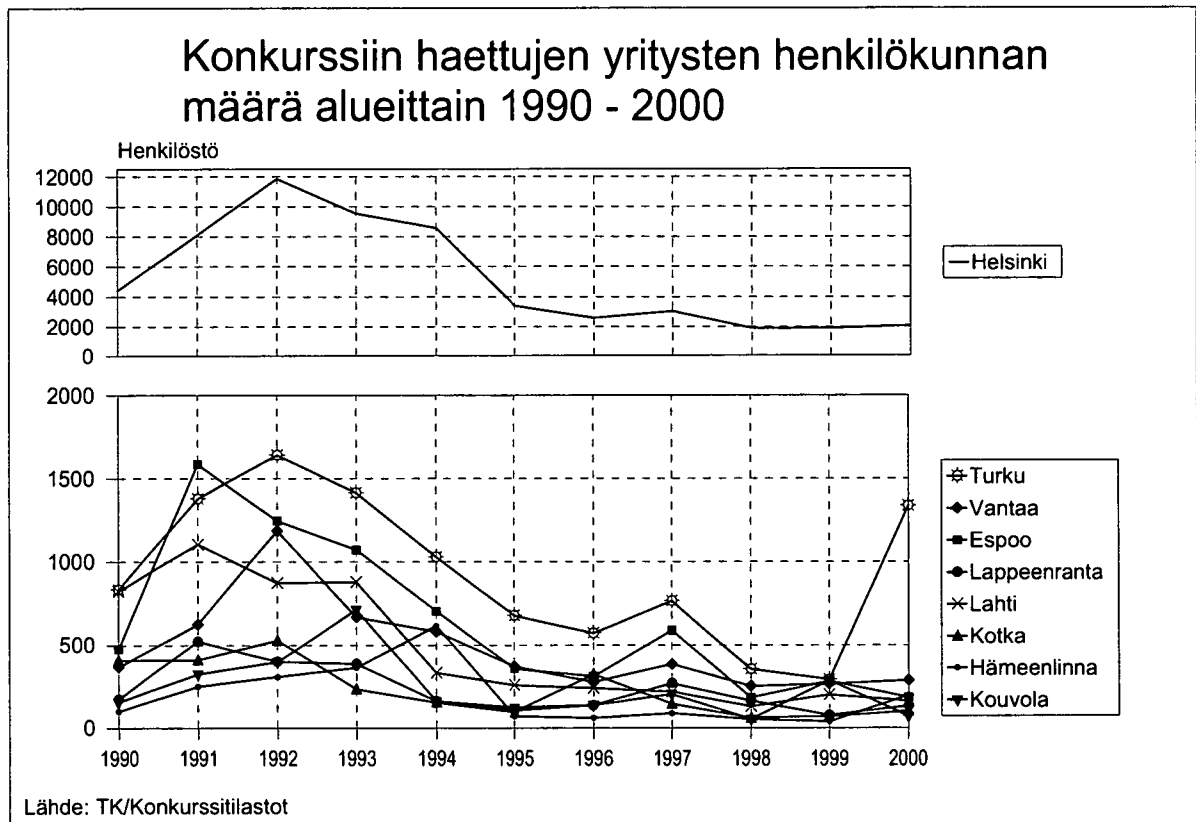
Rikostilastoilla kuvataan niiden rikosten määriä, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. *Rikoslakia vastaan tehdyt rikokset* sisältävät mm. omaisuusrikokset, henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset, siiveellisyysrikokset, rikokset julkista viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan sekä liikennejuopumukset. *Muihin rikoksiin* kuuluvat mm. alkoholilakirikokset ja liikenerikokset. Yhdessä nämä ryhmät muodostavat *poliisin tietoon tulleen rikollisuuden*.

Koko maassa poliisin tietoon tuli vuonna 2000 kaikkiaan yli 760 000 rikosta. Näistä rikoslakia vastaan tehtyjä rikoksia oli yli 530 000. Etelä-Suomessa suhteellisesti eniten poliisin tietoon tuli rikoksia Kymenlaaksossa, Päijät-Hämeessä ja Kanta-Hämeessä vuonna 2000. Maakunnista Itä-Uudellamaalla ja Etelä-Karjalassa rikollisuus oli koko maan arvoa pienempi vuonna 2000.

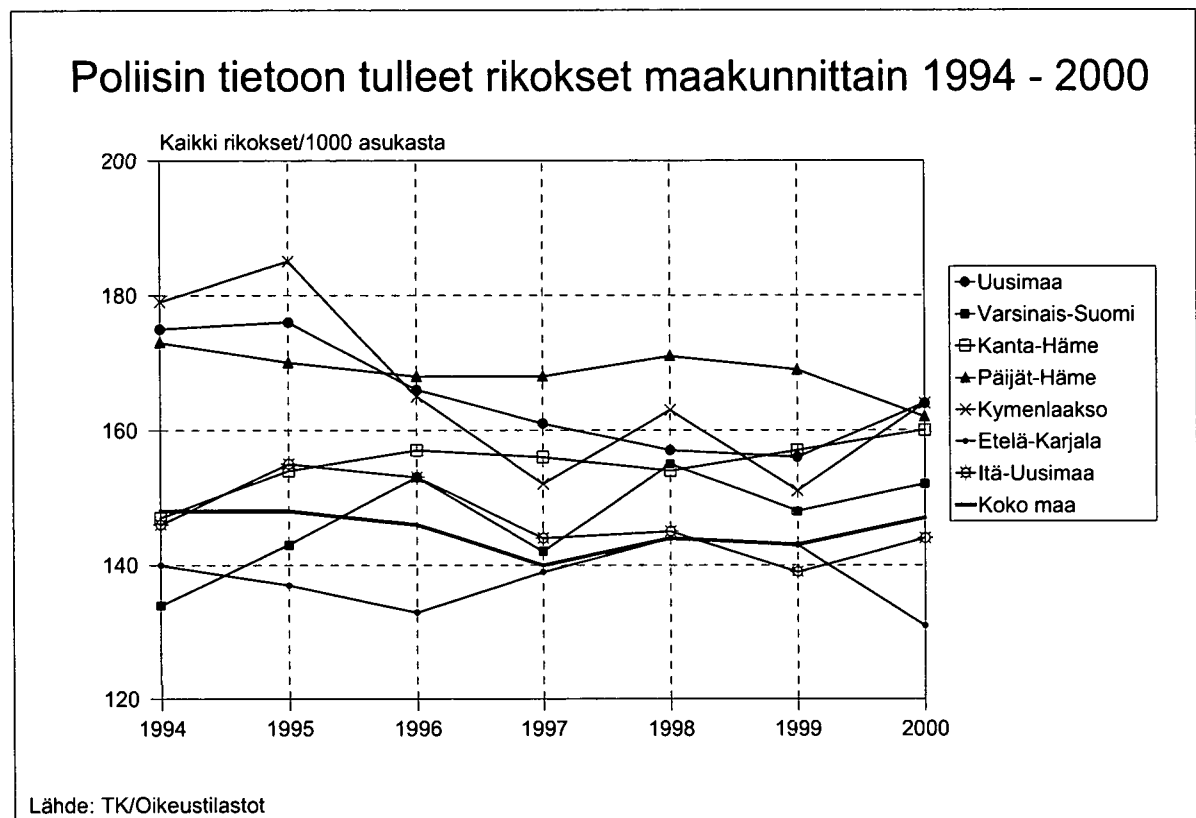
Sekä poliisin tietoon tulleita rikoksia että rikoslakia vastaan tehtyjä rikoksia oli suhteellisesti vähiten Houtskarissa ja suhteellisesti eniten Virolahdella.

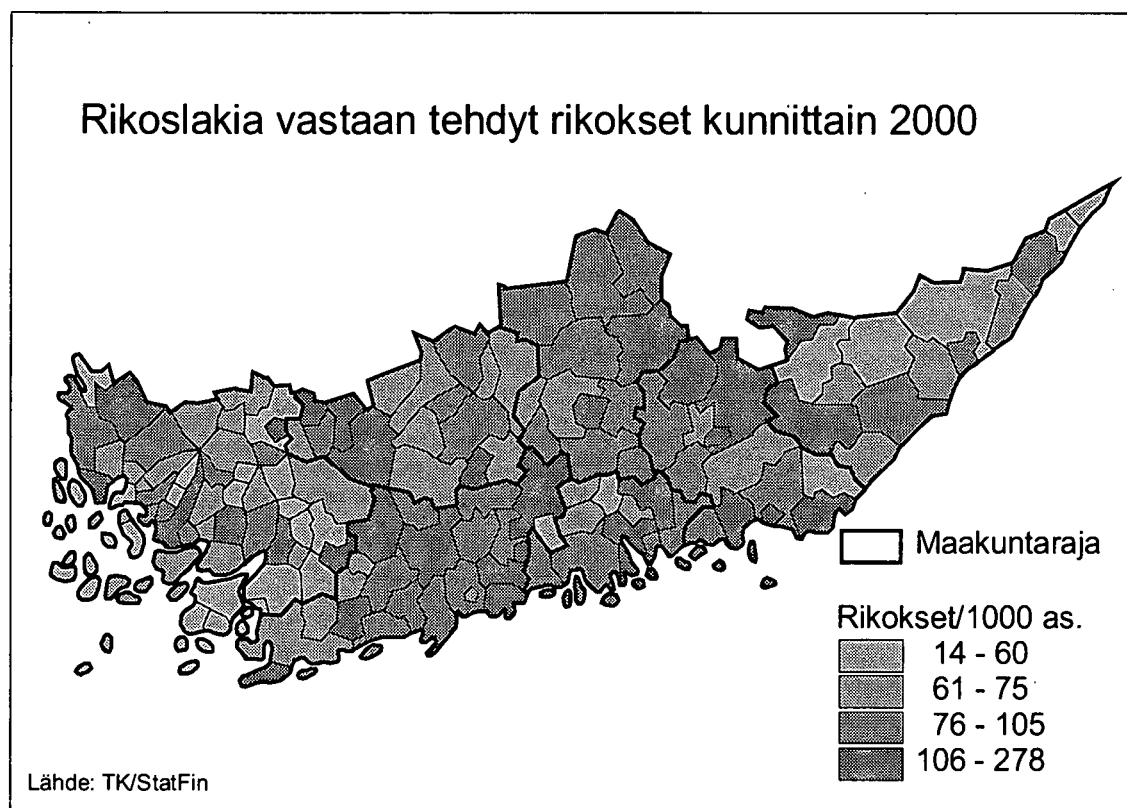
Kuva 123. Konkurssiin haettujen yritysten määrä ja henkilöstö maakunnittain 2000.

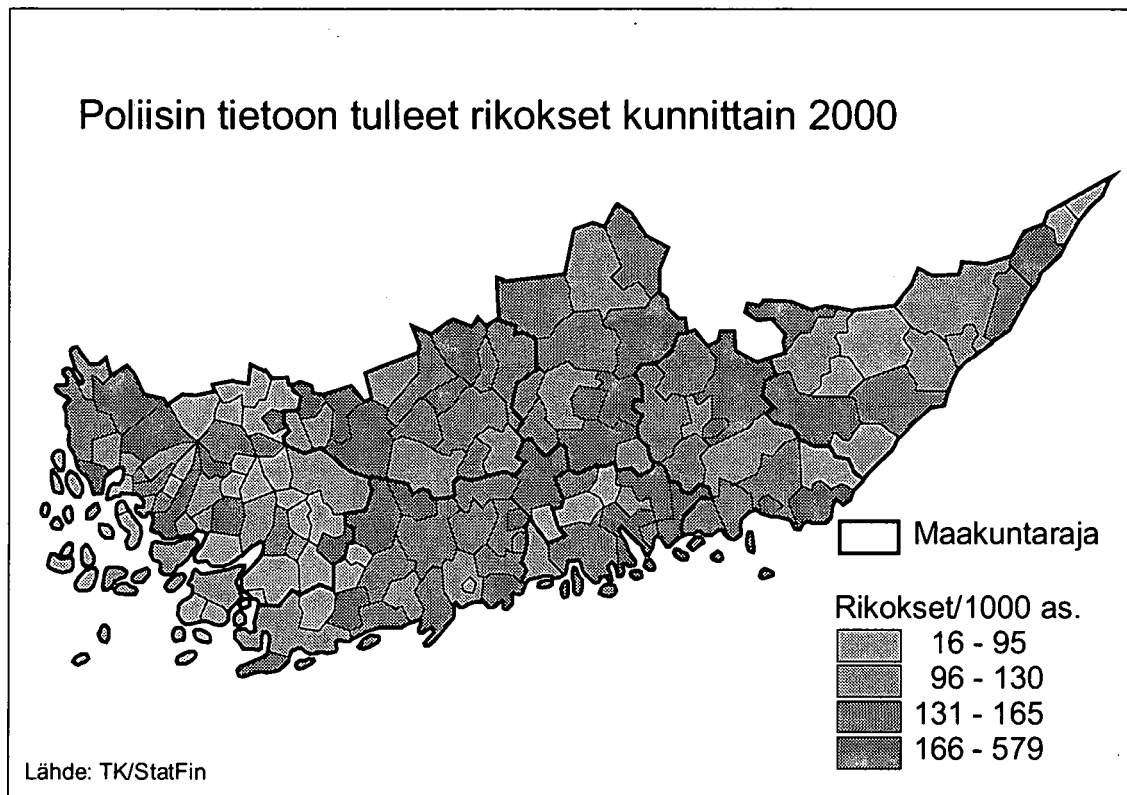
Kuva 124. Konkurssiin haettujen yritysten henkilökunnan määrä alueittain 1990 - 2000.

Kuva 125. Poliisin tietoon tulleet rikokset maakunnittain 1994 - 2000.

Kuva 126. Rikoslakia vastaan tehdyt rikokset kunnittain 2000.

Kuva 127. Poliisin tietoon tulleet rikokset kunnittain 2000.

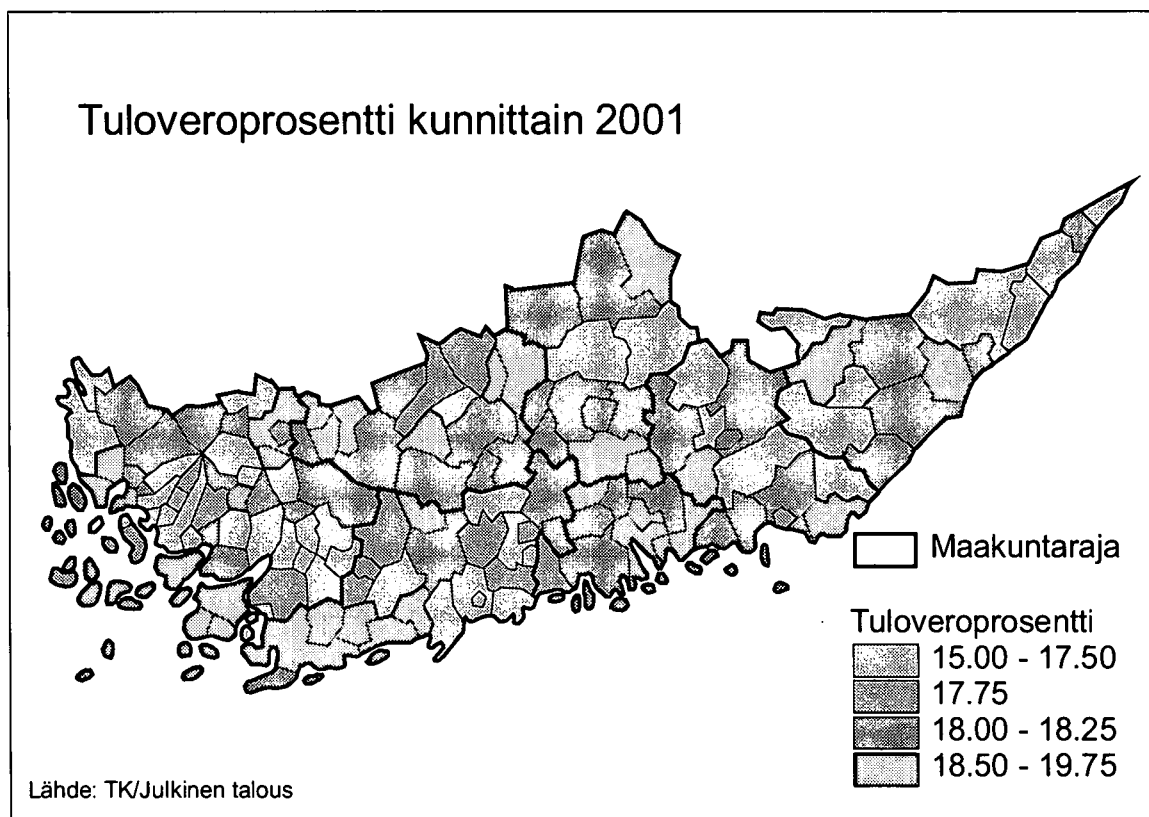
KUNNALLISTALOUS

Katsauksessa esitetyt kunnallistaloutta kuvaavat tunnusluvut on laskettu Kuntaliiton suositusten mukaisesti. Ne eivät ole vertailukelpoisia vuonna 1996 tai sitä aikaisemmin julkaistujen tunnuslukujen kanssa, koska vuoden 1997 alussa Manner-Suomen kunnissa otettiin käyttöön uusi kirjanpitojärjestelmä, jossa soveltuvin osin noudatetaan kirjanpitolakia. *Verrattaessa tunnuslukuja toisiin kuntiin ja keskiarvoihin tulee se tehdä tietyllä varauksella, sillä kuntien tapa tuottaa palveluja eroaa toisistaan.* Kunnallistalouden käsitteiden selitykset ja laskukaavat löytyvät julkaisun lopusta.

Veroprosentti vaihtelee vuonna 2001 Etelä-Suomessa 15.00 ja 19.75 välillä. Kauniaisissa veroprosentti on alhaisin ja Karkkilassa korkein.

Keskimääräinen äyrimäärä asukasta kohti on kasvanut verovuoden 1993 jälkeen kaikissa maakunnissa. Uudellamaalla äyrimäärä on koko tarkastelukauden (1980 – 1999) ajan ollut selkeästi maakuntien korkein.

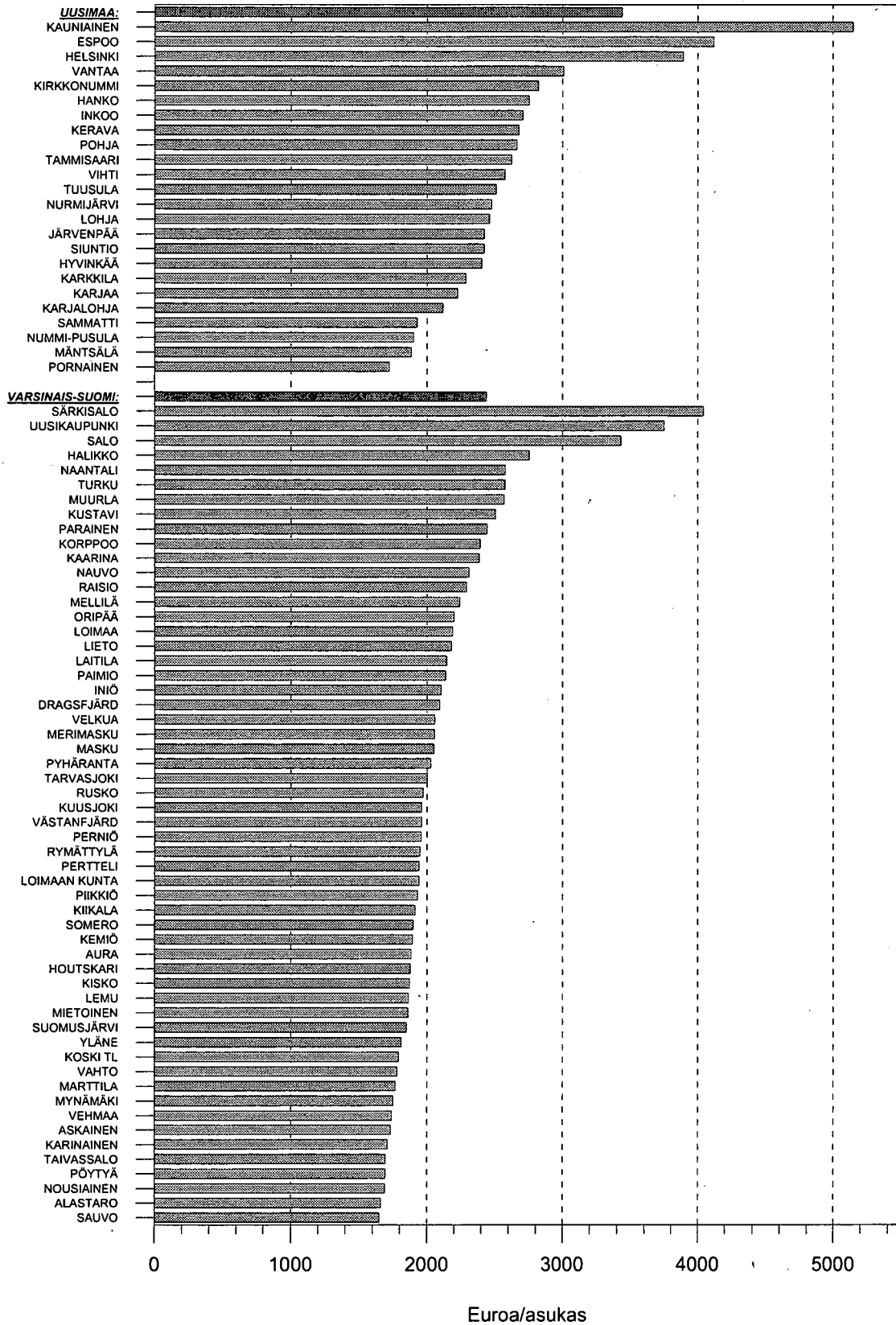
Verotulot olivat Manner-Suomen kunnissa keskimäärin 2 494 euroa asukasta kohti vuonna 2000. Tätä enemmän verotuloja sai Etelä-Suomessa 30 kuntaa. Manner-Suomen kuntien korkeimmat verotulot olivat Kauniaisissa (5 152 euroa/asukas). Lemin kunnassa verotulot olivat Etelä-Suomen alhaisimmat, 1 574 euroa asukasta kohti.

Kuva 128. Tuloveroprosentti kunnittain 2001.

Verotulot kunnittain 2000

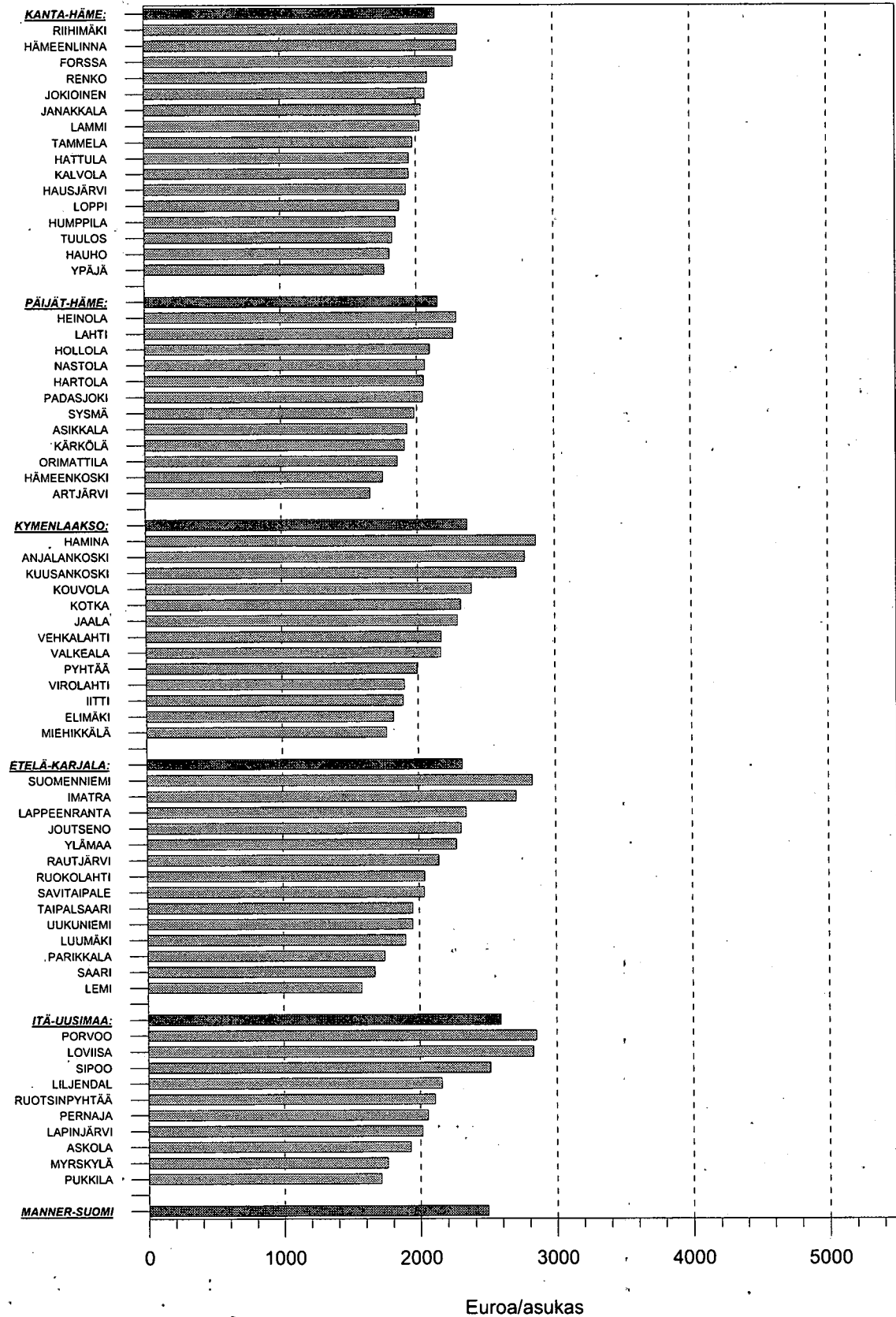

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 129a. Verotulot kunnittain 2000.

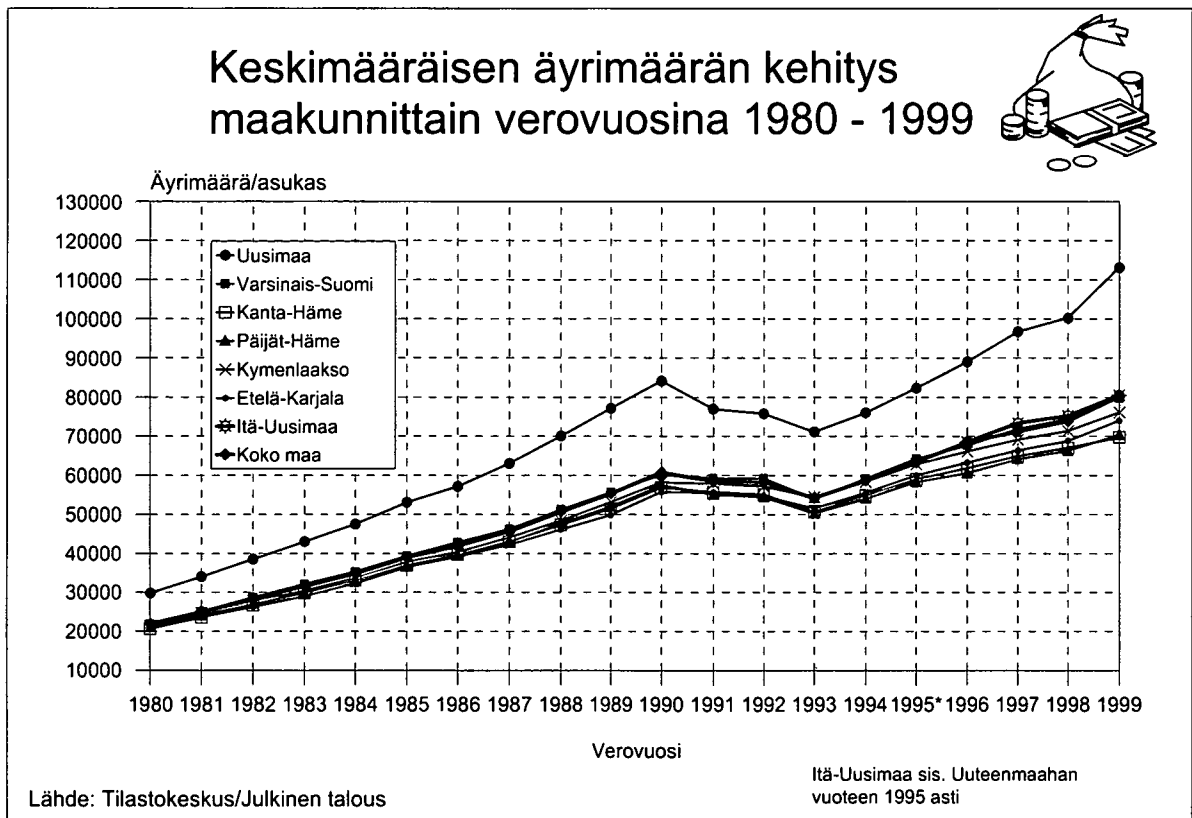
Verotulot kunnittain 2000

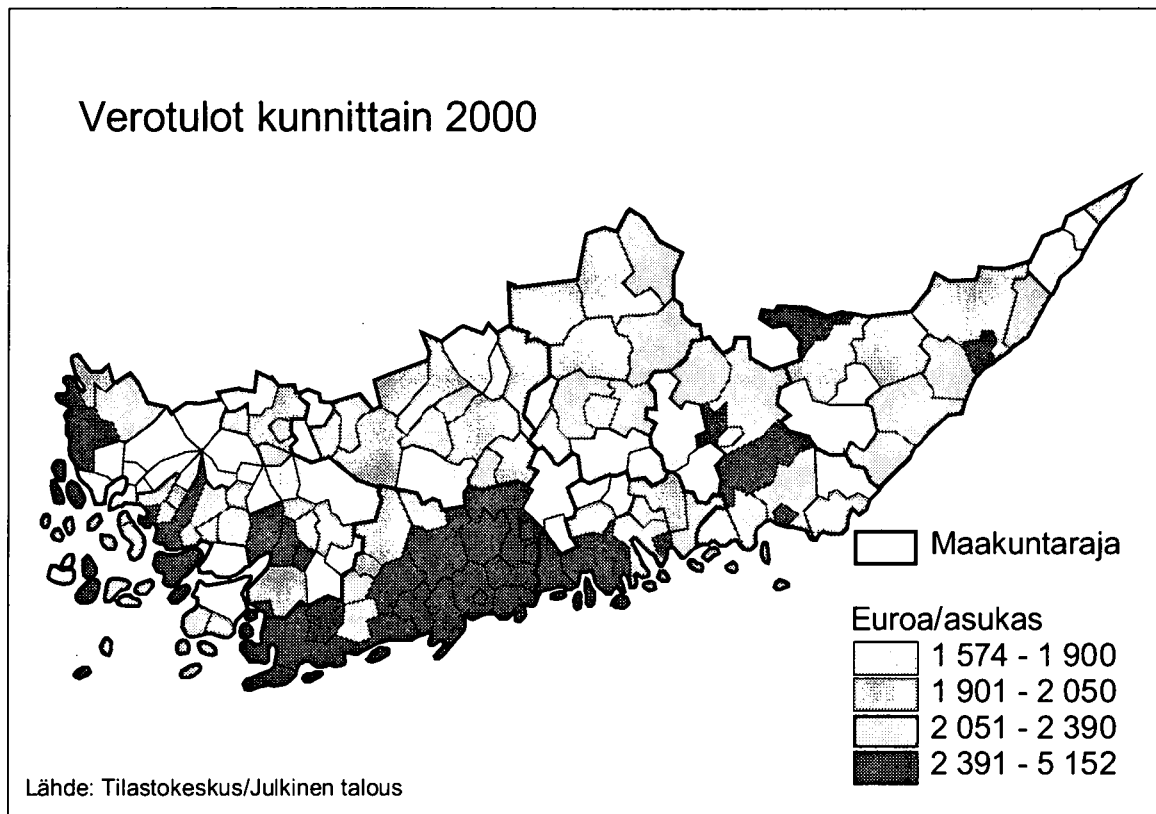
Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Vuoden 2001 kuntarajat

Kuva 129b. Verotulot kunnittain 2000.

Kuva 130. Keskimääräisen äyrimäärän kehitys maakunnittain verovuosina 1980 – 1999.

Kuva 131. Verotulot kunnittain 2000.

Kunnan vuosikate (euroa/asukas) oli Kauniaisissa Etelä-Suomen paras (1 849 euroa/as) vuonna 2000. 47 kunnassa vuosikate oli tuolloin negatiivinen. Velkualla se oli -380 euroa asukasta kohti.

Kunnan toimintakate (euroa/asukas) oli negatiivisin Velkualla ja Korppoossa, yli 3 700 euroa asukasta kohti.

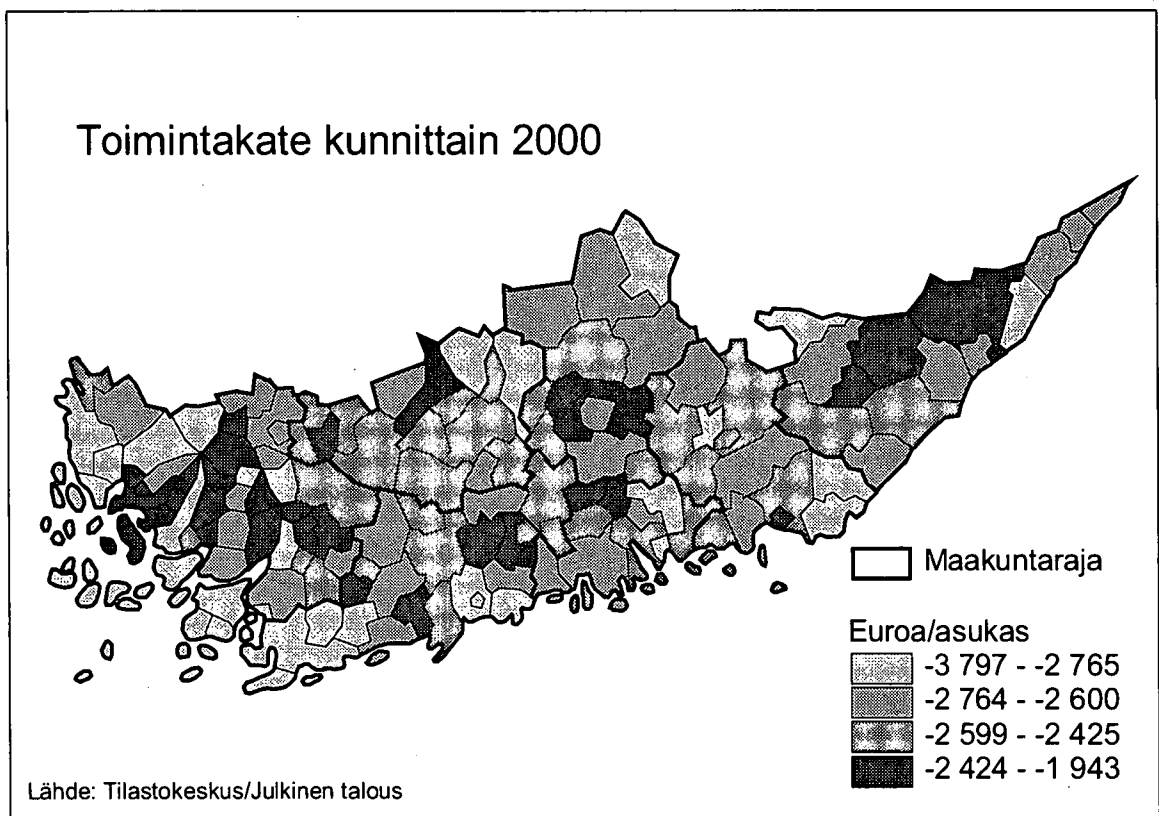
Lainakanta oli vuonna 2000 suurin Karkkilassa, 4 356 euroa asukasta kohti. Myös Velkualla ja Hangossa lainakanta yli 2 000 euroa asukasta kohti.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) vaihteli alueella Iniön 7,7 %:sta Karkkilan 123,6%:iin.

Kassan riittävyys oli paras Kauniaisissa, 256 päivää. Laitilassa, Järvenpäässä ja Perniöllä se ei ollut yhtään päivää, ja 12 muussakin kunnassa vain yhden tai kaksi päivää. Kassan riittävyyden laskukaava poikkeaa ennen vuotta 1997 käytetystä kassan riittävyyden (pv) laskukaavasta.

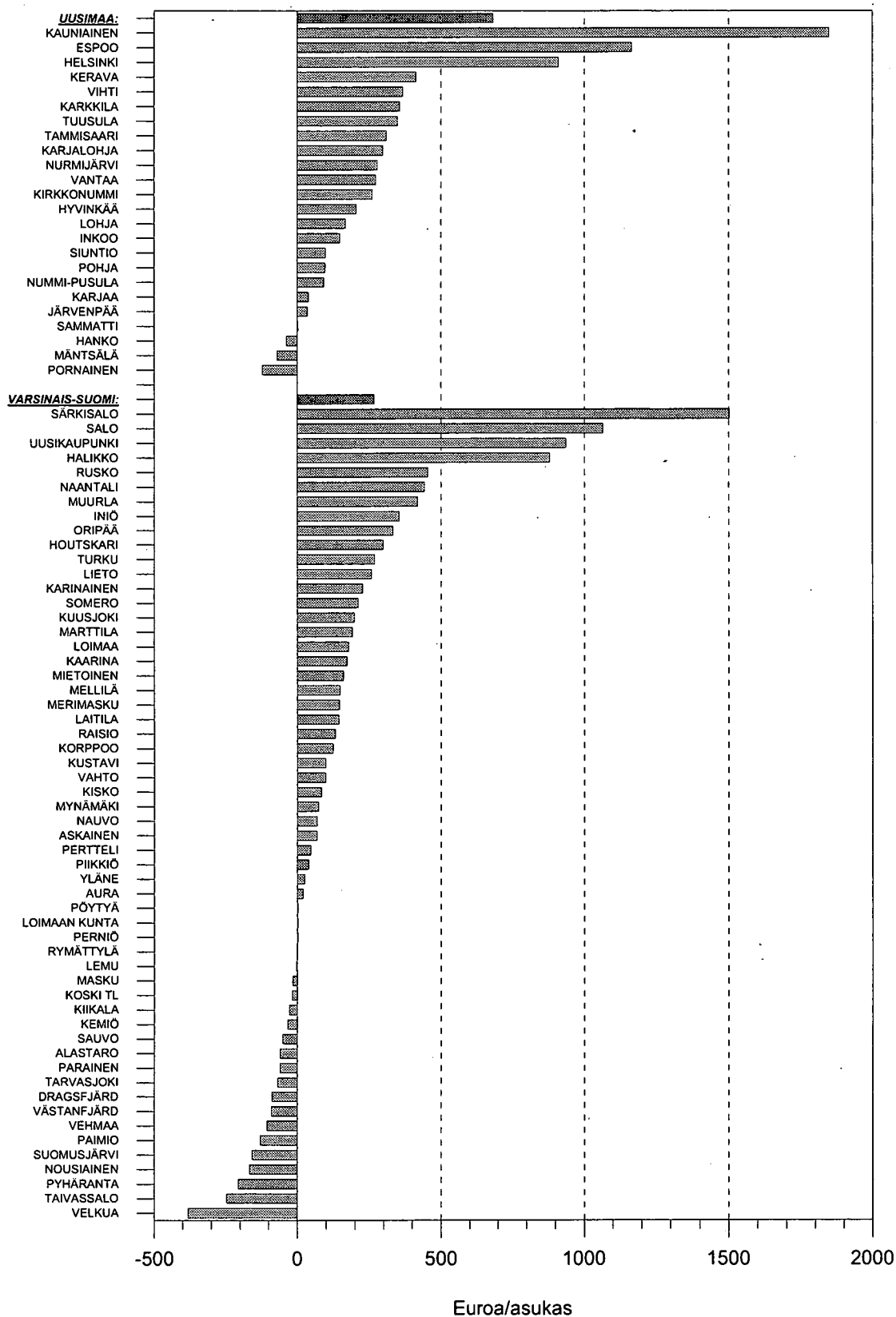
Yleishallinnon nettokustannukset asukasta kohti laskettuna olivat suurimmat Velkualla. Kirkkonummella luku oli ainoana kunnista negatiivinen.

Kunnan henkilökuntaa oli suhteellisesti eniten Iniössä, 84 työntekijää tuhatta asukasta kohti. Kiskon ja Lemun kunnat työllistivät alle 30 henkilöä tuhatta asukasta kohti.

Kuva 132. Toimintakate kunnittain 2000.

Vuosikate kunnittain 2000

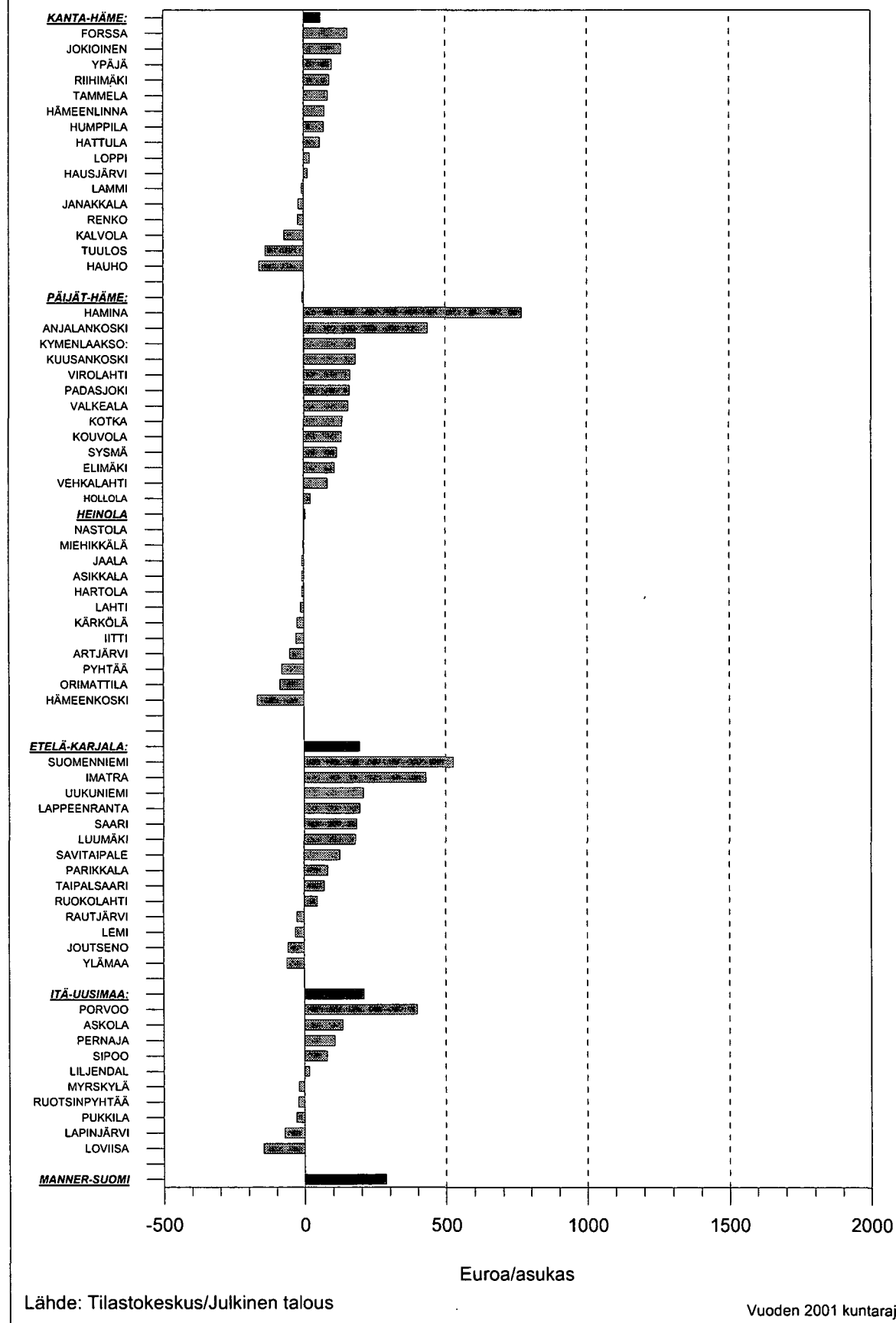

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Vuoden 2001 kuntarajat

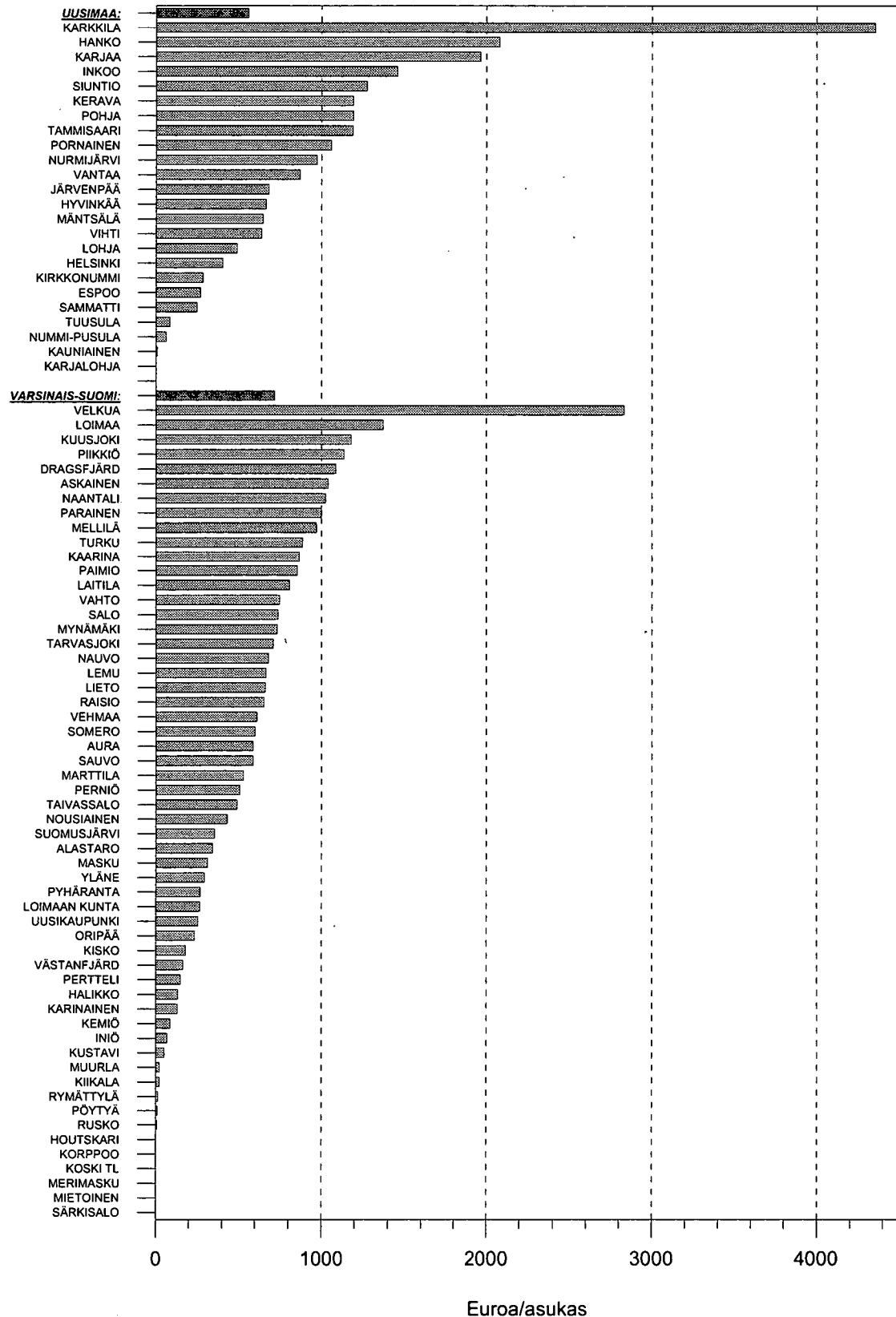
Kuva 133a. Vuosikate kunnittain 2000.

Vuosikate kunnittain 2000

Kuva 133b. Vuosikate kunnittain 2000.

Lainakanta kunnittain 2000

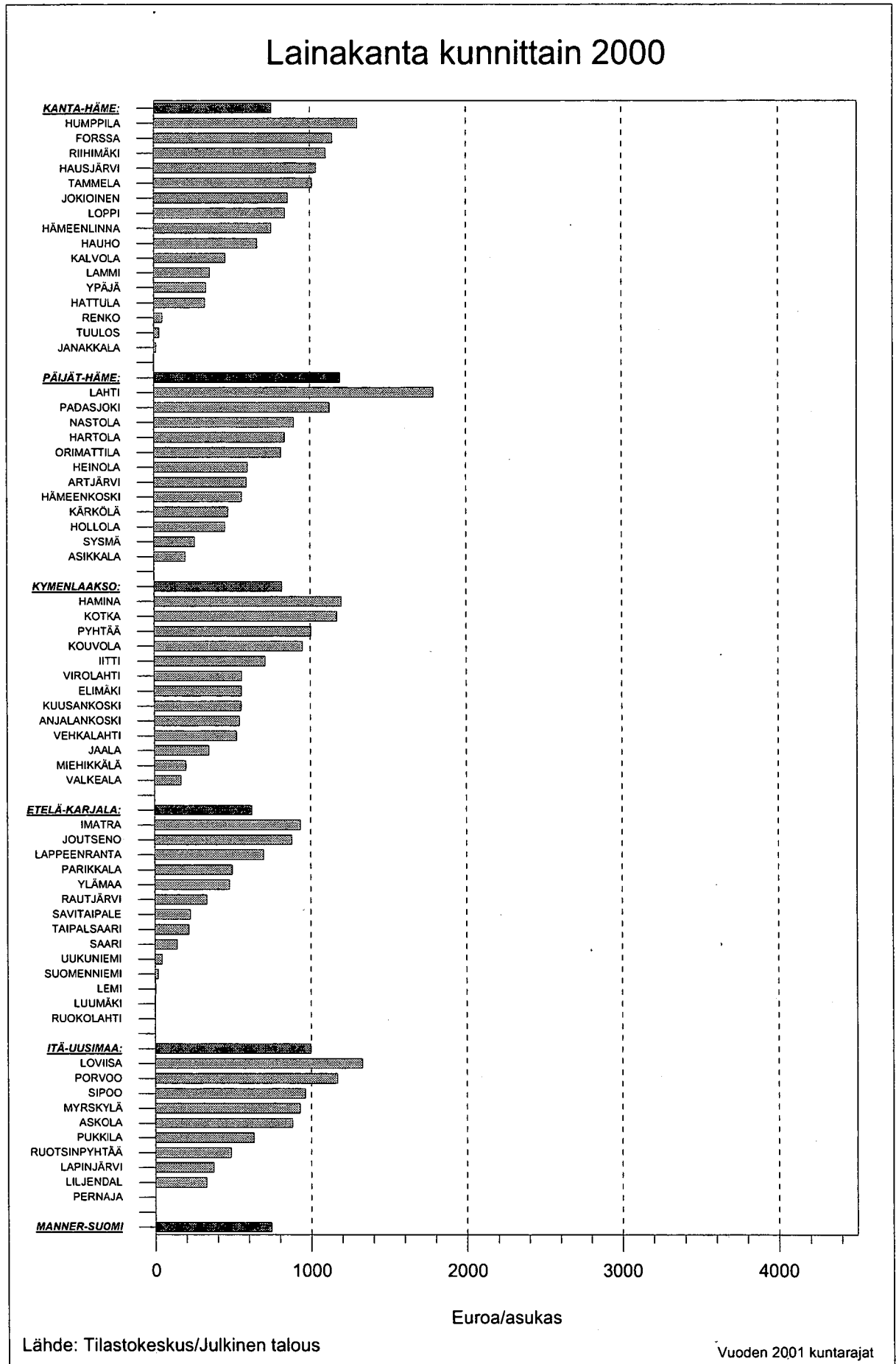

Lähde: Tilastokeskus/Julkinen talous

Vuoden 2001 kuntarajat

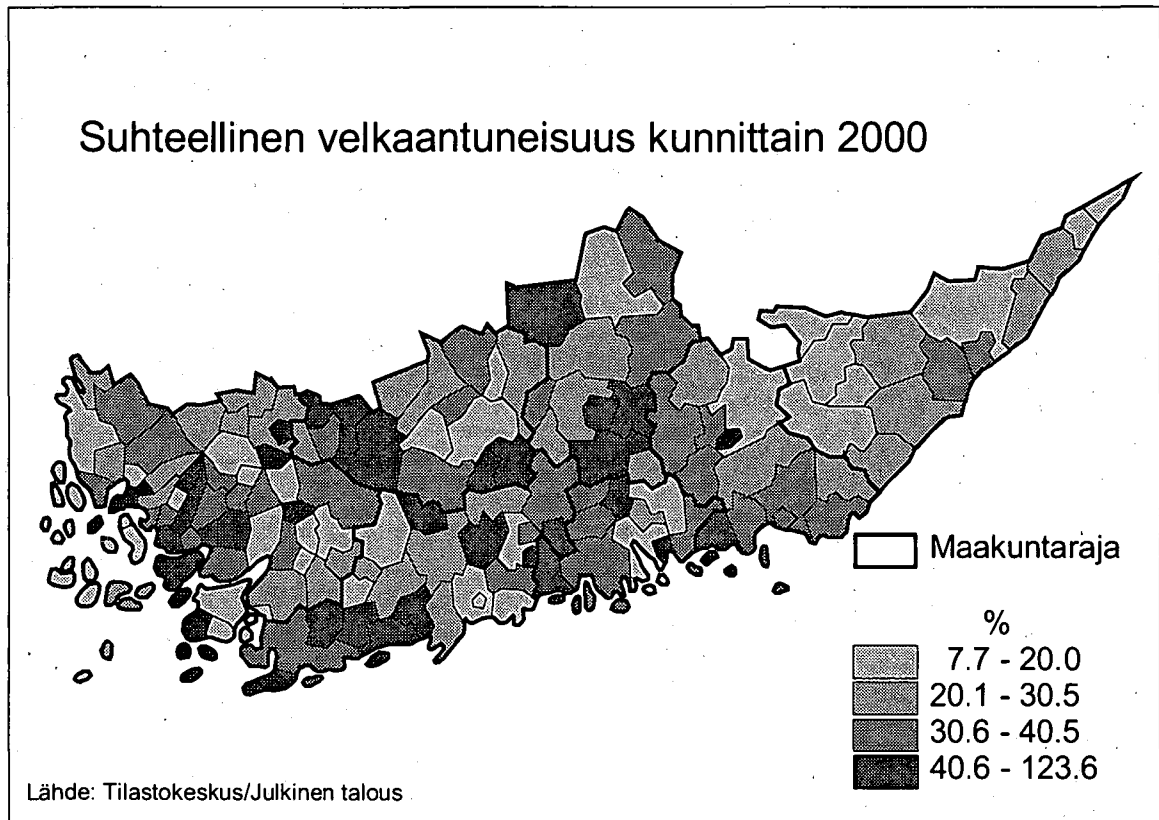
Kuva 134a. Lainakanta kunnittain 2000.

Lainakanta kunnittain 2000

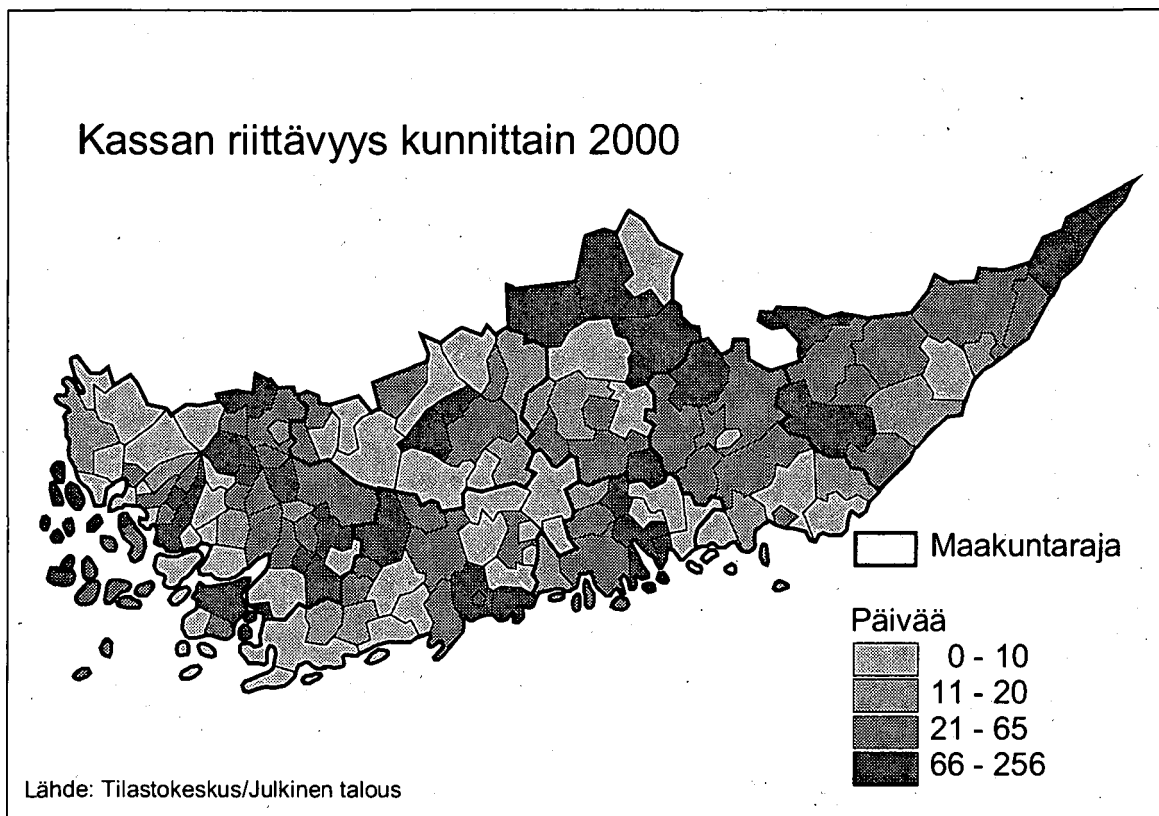

Kuva 134b. Lainakanta kunnittain 2000.

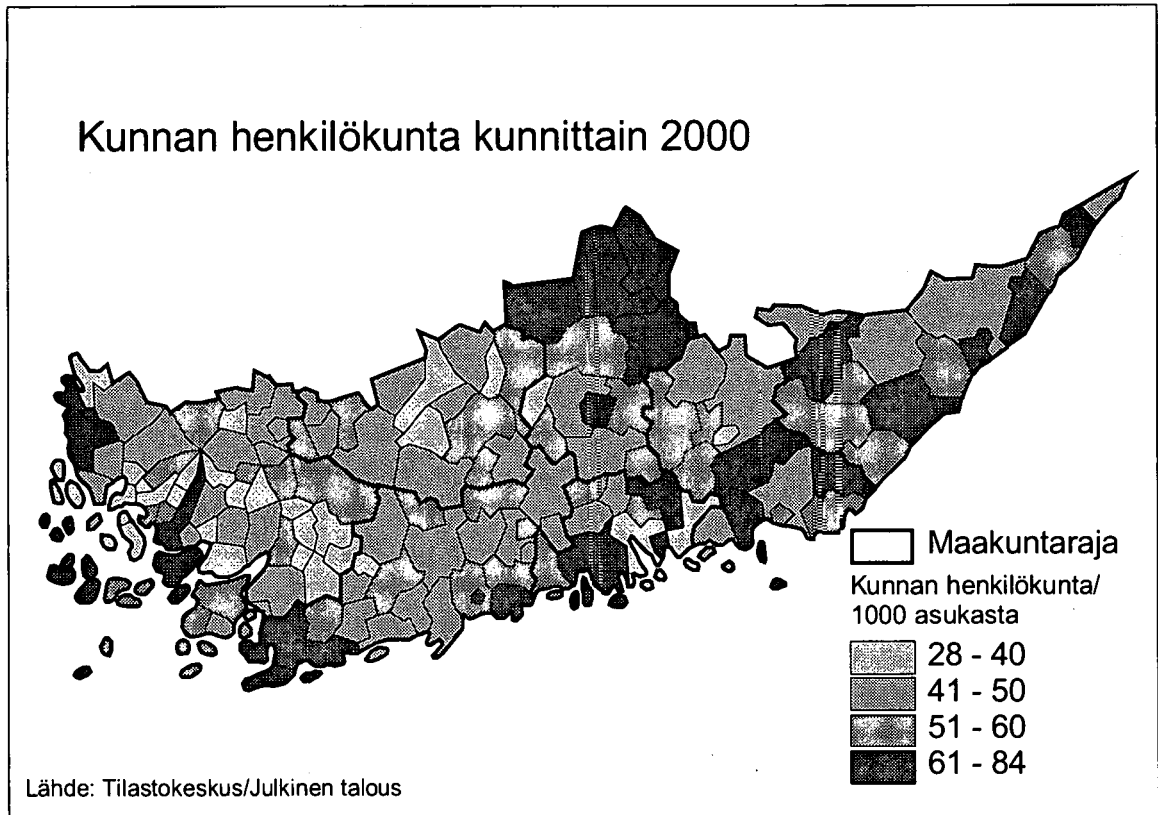

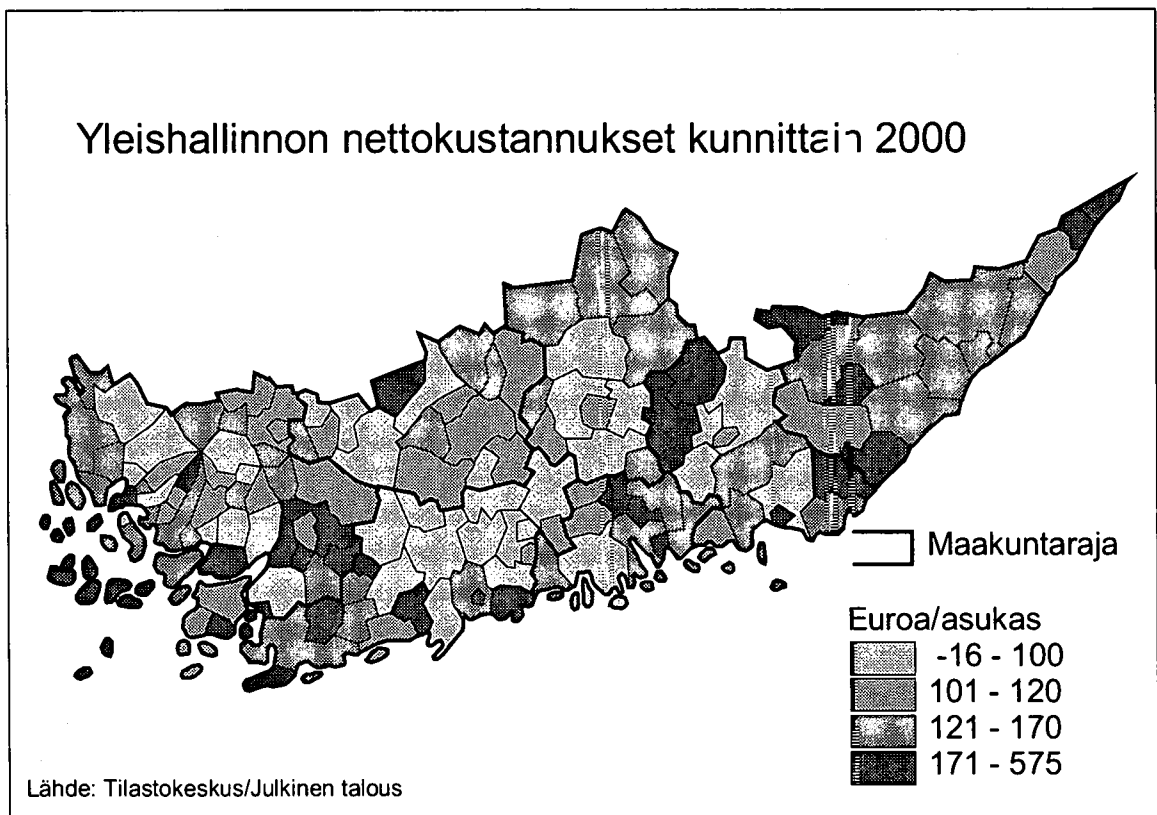
Kuva 135. Suhteellinen velkaantuneisuus kunnittain 2000.

Kuva 136. Kassan riittävyys kunnittain 2000.

Kuva 137. Kunnan henkilökunta kunnittain 2000.

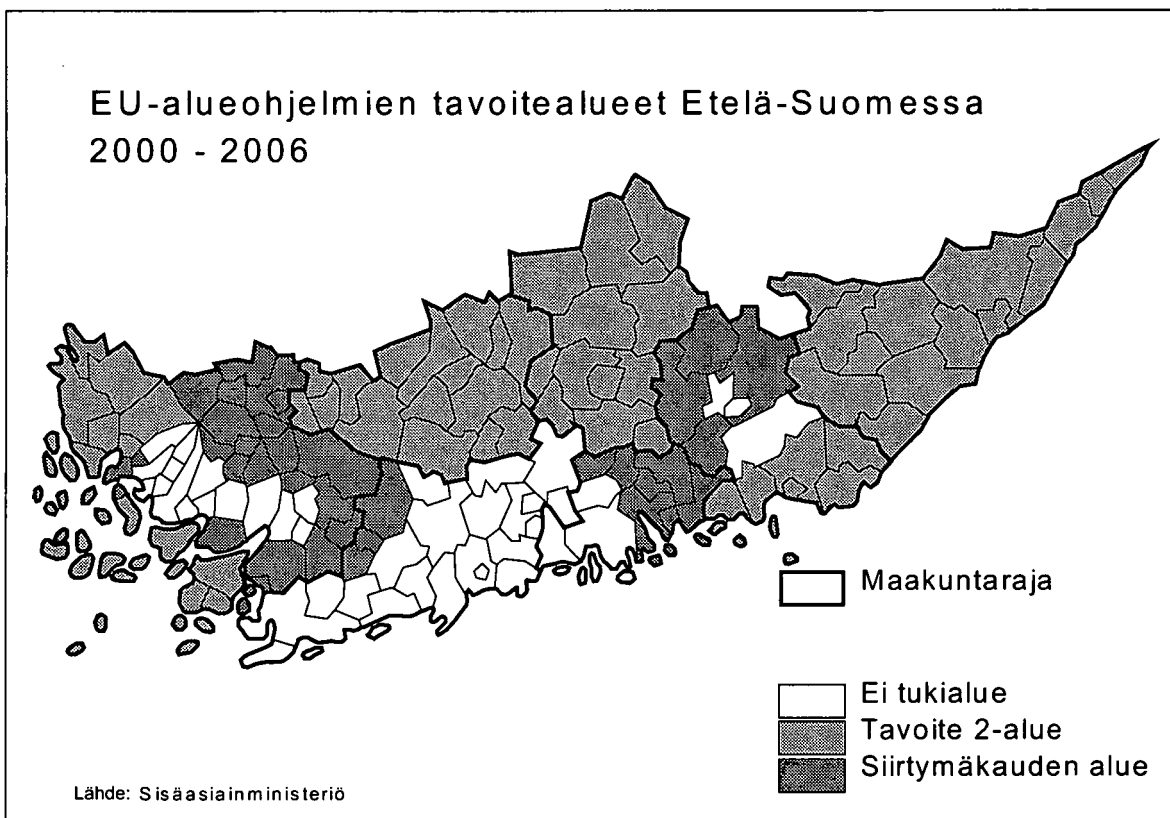

Kuva 138. Yleishallinnon nettokustannukset kunnittain 2000.

ALUEPOLITIIKKA

Kansallisella ja Euroopan unionin aluepolitiikalla edistetään maan eri osien omista lähtökohdista tapahtuvaa kehitystä ja tuetaan kehitykseltään heikompia alueita. EU:n aluepolitiikan olennaisia osia ovat alue- ja rakennepoliittiset toimenpiteet, joita rahoitetaan yhteisin varoin muodostettujen rakennerahastojen avulla. EU-tuen suuntaamiseksi oikeisiin kohteisiin on sovittu tavoiteohjelmista. Ohjelma-kaudella 2000 – 2006 tavoitteita on kolme, joista kaksi on alueellista. *Tavoite 1 -ohjelmalla* tuetaan kehityksessä jälkeen jääneiden alueiden kehittämistä ja rakenteellista muutosta. *Tavoite 2 -ohjelma* tähtää rakennemuutoksesta kärsivien maaseutu- ja kaupunkialueiden kehittämiseen, ja sen puitteissa Suomessa toteutetaan *Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen tavoite 2 -ohjelmaa*. Siirtymäkauden tukea saavat puolestaan ne edellisellä ohjelmakaudella 2- tai 5b -alueisiin kuuluneet alueet, jotka eivät tällä ohjelmakaudella kuulu tavoite 2 -alueeseen. Tuen suuruus on noin neljännes varsinaisten ohjelma-alueiden tukitasosta (lähde: Sisäasiainministeriö).

Etelä-Suomessa tavoite 2 -alueeseen kuuluu yhteensä 66 kuntaa. Siirtymäkauden tukea saa vuosina 2000 – 2006 kaikkiaan 37 kuntaa, joista suurin osa sijaitsee Varsinais-Suomessa, mutta myös Uudellamaalla, Itä-Uudellamaalla sekä Kymenlaaksossa. 42 näiden maakuntien kunnista ei kuulu kuluvalle ohjelma-kaudella EU:n alueellisten tavoiteohjelmien piiriin.

Kuva 139. EU-alueohjelmien tavoitealueet Etelä-Suomessa 2000 – 2006.

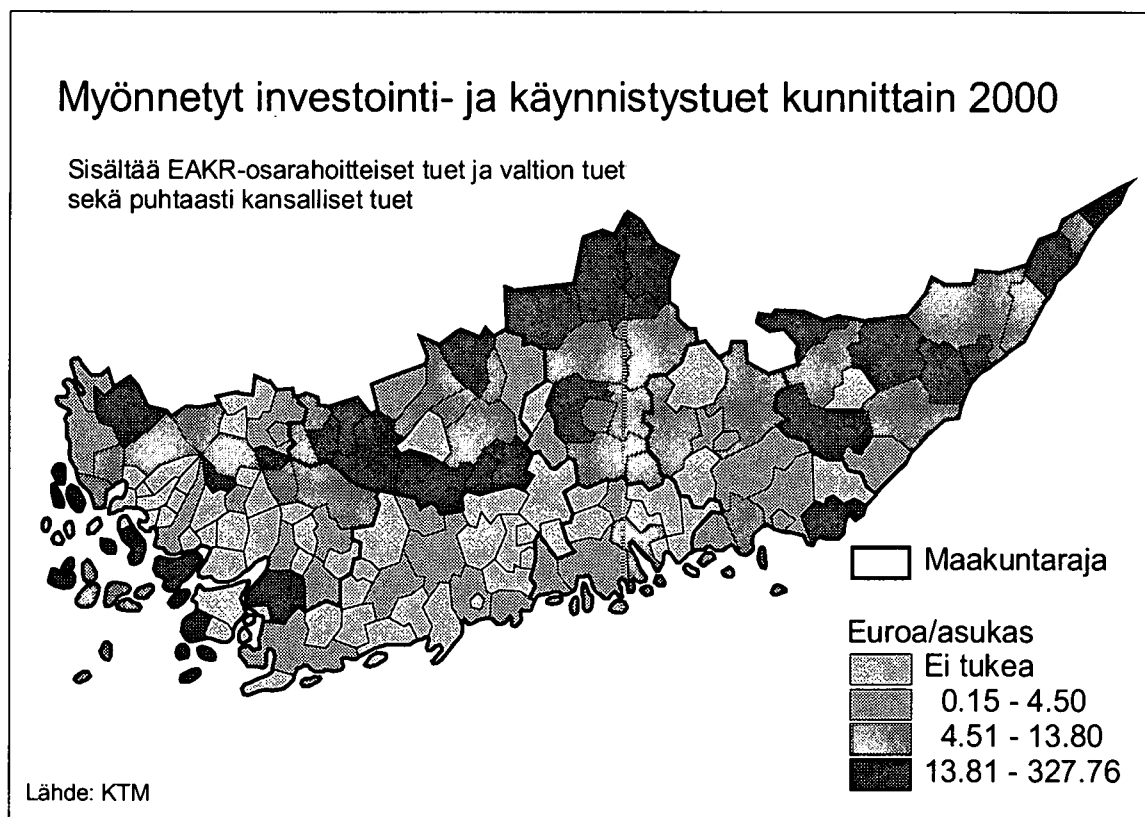
Yritystuet

TE-keskuksen yritysosasto voi osarahoittaa yritysten investointi- ja kehittämishankkeita. Keskeisimmät rahoitusmuodot ovat kehitysalueen investointituki, pienyritystuki, pk-yritysten kehittämistuki, toimintaympäristötuki, kansainvälistymistuki ja energiatuki. Kotimaisten valtion varojen lisäksi TE-keskusten kautta kanavoituu Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) varoja.

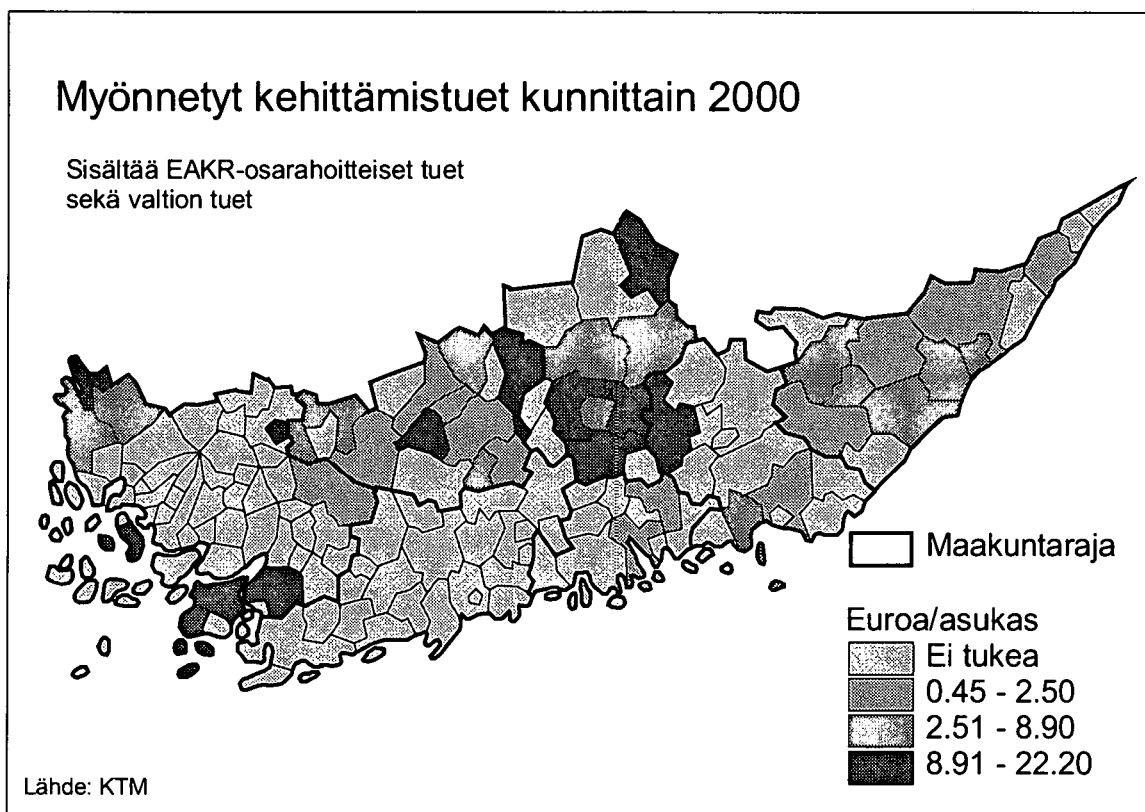
Kehitysalueen investointitukea voidaan myöntää tuotannollisille, matkailualan ja yrityspalveluyrityksille, jotka aloittavat tai laajentavat toimintaansa kehitys- tai rakennemuutosalueella ja joilla on edellytykset kannattavaan toimintaan. *Pk-yritysten kehittämistukea* voidaan myöntää tuotannon, tuotteiden, liikkeenjohdon tai markkinoinnin kehittämishankkeisiin. Tavoitteena on kilpailukyvyyn parantaminen ja kansainvälistymisen edistäminen. Pk-yritykseksi luetaan yritys, jonka henkilöstö on alle 250 ja liikevaihto alle 40 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 27 miljoonaa euroa. *Pienyritystukea* voidaan myöntää tuotanto-, matkailu- ja yrityspalveluyrityksille, jotka edistävät yritystoiminnan kehitystä erityisesti maa-seutu- ja rakennemuutosalueella. Pienyrityksen henkilöstön määrä on alle 50 ja liikevaihto alle 7 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 5 miljoonaa euroa ja josta tätä suurempi yritys ei omista yli 25 %:a.

Kansainvälistymistuki on tarkoitettu vientitoimintaansa aloittaville tai vahvistaville pk-yrityksille, joilla on riittävät edellytykset menestykselliseen vientitoimintaan. *Tu-ki yritysten toimintaympäristön parantamiseen* voidaan myöntää koko maassa yhteisöjen, säätiöiden, yritysten ja yksityishenkilöiden hankkeisiin, jotka kehittävät pk-yritysten tarvitsemia palveluja alueella. Tukea myönnetään yritysten tarvitsemien neuvonta-, tutkimus-, laatu-, markkinointi-, tuotekehitys- ja suunnittelupalvelujen kehittämiseen liittyviin hankkeisiin (lähde: TE-keskus).

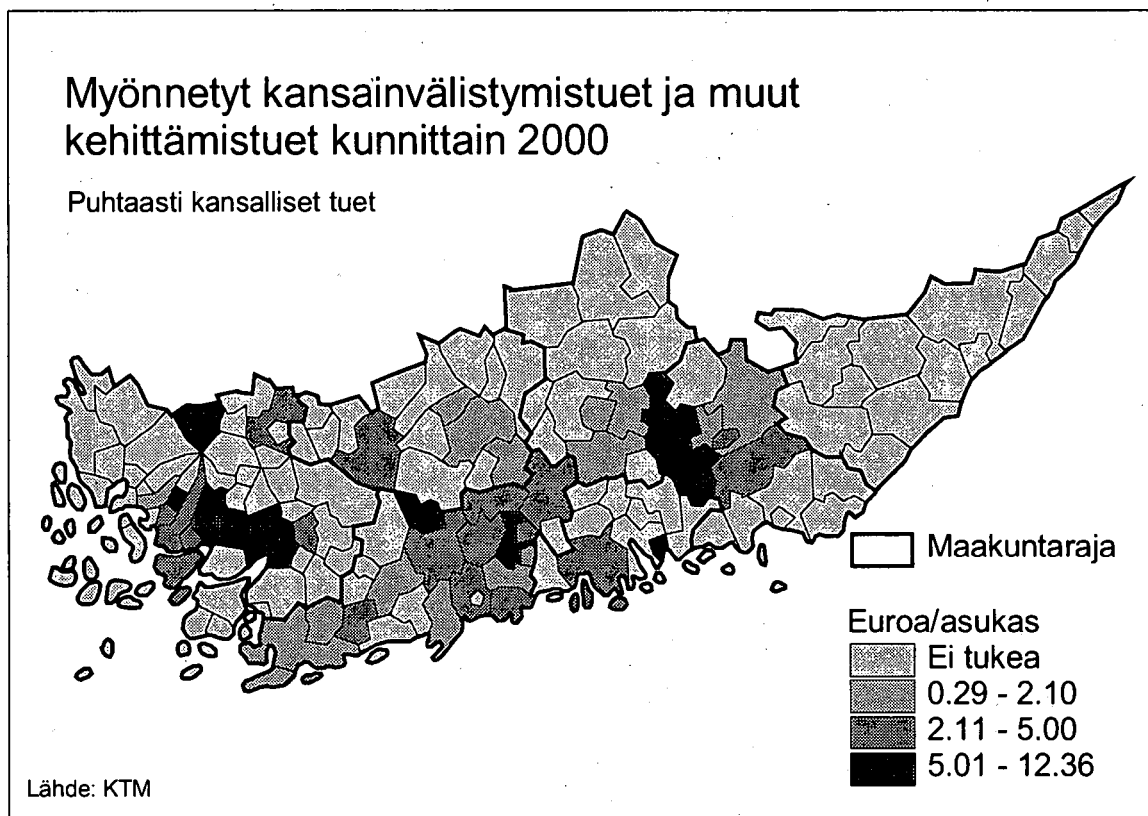
Vuonna 2000 Etelä-Suomen katsauksen alueelle investointi- ja käynnistystukea myönnettiin suhteessa eniten Suomenniemelle, noin 328 euroa asukasta kohti. Investointi- ja käynnistystukiin on laskettu mukaan myös pienyritys- ja kehitysalueen investointituet. Kehittämistukea, joka sisältää myös pk-yritysten kehittämistuet, suuntautui suhteessa eniten Renkoon, 22 euroa/asukas. Toimintaympäristötukea sai muutaman kunnan yritys, suhteellisesti eniten sitä suuntautui Dragsfjärdiin. Näissä tukimuodoissa on mukana sekä EAKR-tuet että kansalliset tuet. Sen sijaan puhtaasti kansallista tukea sisältävät kansainvälistymis- ja muut kehittämistuet myönnettiin suhteessa eniten Ylänteen kuntaan.

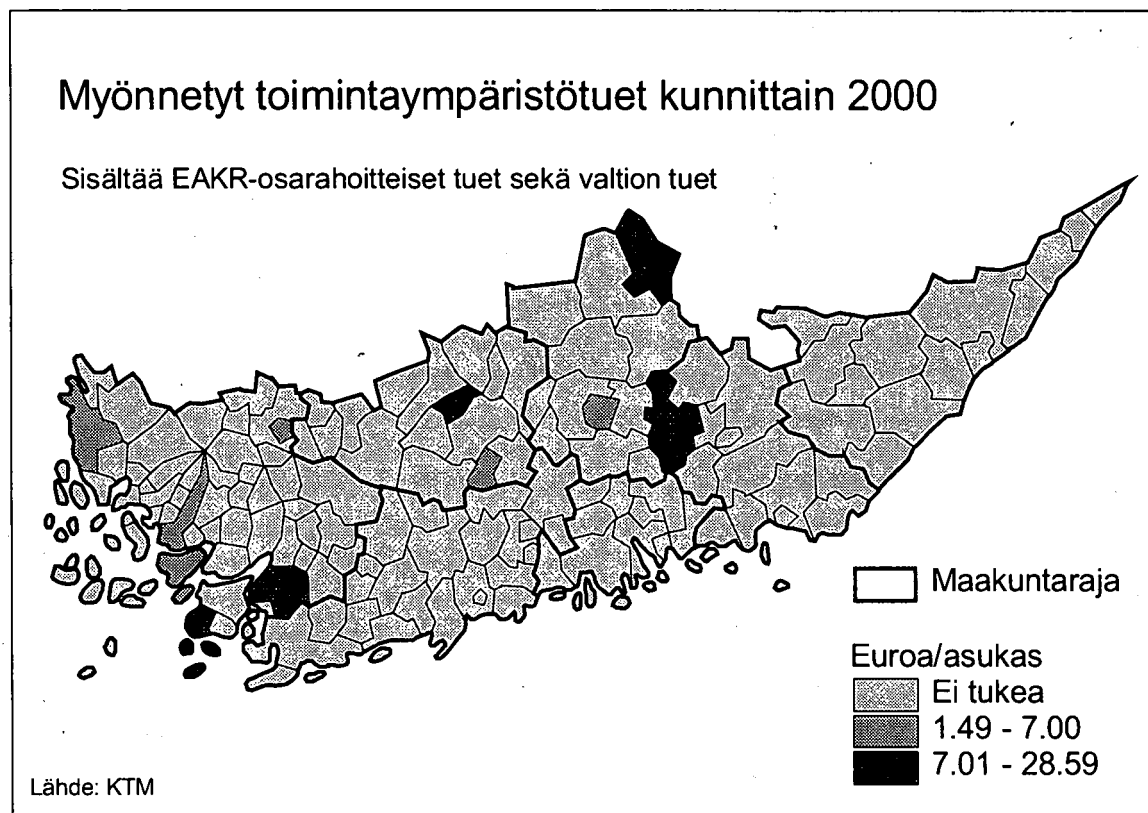
Kuva 140. Myönnetty investointi- ja käynnistystuet kunnittain 2000.

Kuva 141. Myönnetty kehittämistuet kunnittain 2000.

Kuva 142. Myönnetyt kansainvälistymistuet ja muut kehittämistuet kunnittain 2000.

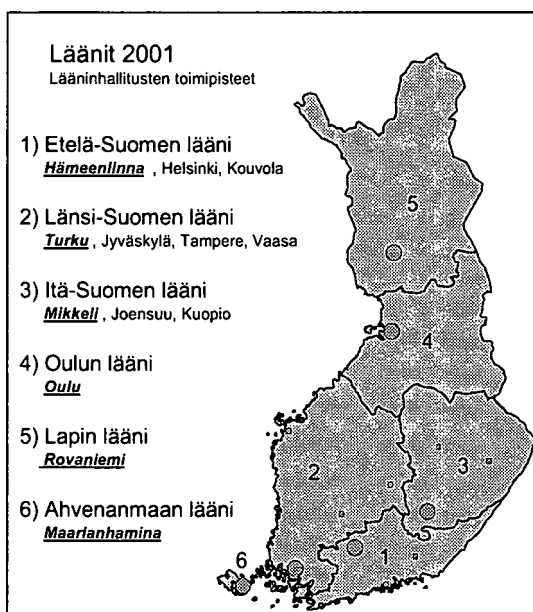
Kuva 143. Myönnetyt toimintaympäristötuet kunnittain 2000.

LÄÄNIT

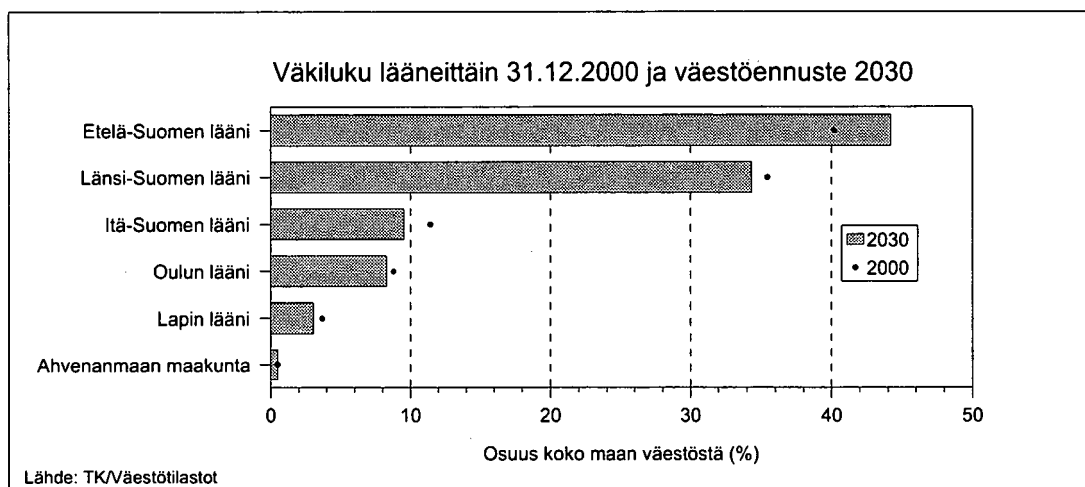
Suomessa on kuusi lääniä. *Etelä-Suomen* lääni käsittää kuusi maakuntaa, joissa on yhteensä 89 kuntaa vuonna 2001. *Länsi-Suomen* lääniin kuuluu yhteensä 204 kuntaa ja seitsemän maakuntaa. *Itä-Suomen* lääni muodostuu kolmesta maakunnasta ja 66 kunnasta. *Oulun* läänissä on kaksi maakuntaa ja 51 kuntaa. *Lapin* läänissä on 22 ja *Ahvenanmaalla* 16 kuntaa.

Kuva B1. Läänit 2001.

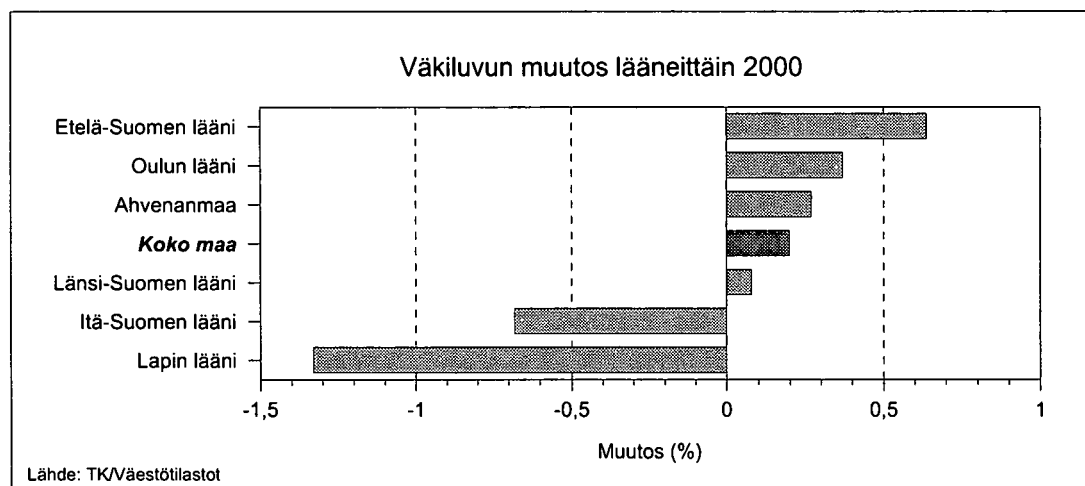
Taulukko 2. Perustietoja lääneistä.

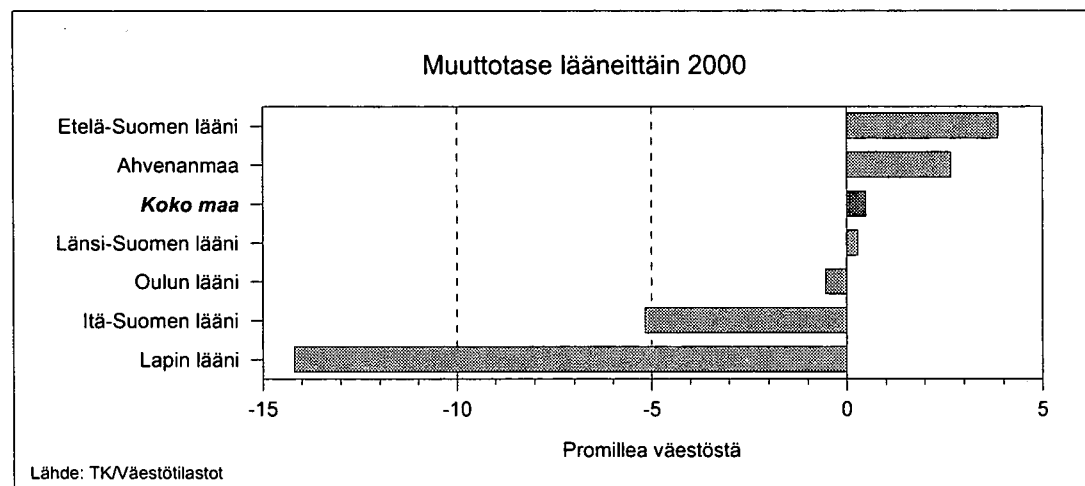
	Etelä- Suomen lääni	Länsi- Suomen lääni	Itä- Suomen lääni	Oulun lääni	Lapin lääni	Ahvenan- maa	Koko maa
Väkiluku 31.12.2000	2081507	1835836	591093	455135	191768	25776	5181115
Osuus koko maan väestöstä % 2000	40.2	35.4	11.4	8.8	3.7	0.5	100.0
Väestötiheys as./neliökm.2000	68.9	24.7	12.1	8.0	2.1	16.9	17.0
Syntyneet 2000	23691	19404	5593	5797	1999	258	56742
Kuolleet 2000	18271	18502	6567	3959	1793	247	49339
Syntyvyyden enemmitys, promillea 2000	2.6	0.5	-1.6	4.0	1.1	0.4	1.4
Kokonaisnettomuutto, promillea 2000	3.9	0.3	-5.2	-0.5	-14.2	2.7	0.5
Nettosiertolaisuus, promillea 2000	0.5	0.6	0.5	0.4	-0.2	-1.2	0.5
Alle 15-vuotiaat 2000	374744	325120	102212	94113	35353	4791	936333
15-64-vuotiaat 2000	1427542	1209911	385963	299714	127693	16761	3467584
Yli 64-vuotiaat 2000	279221	300805	102918	61308	28722	4224	777198
Ikäryhmät % 2000: alle 15v - 15-64v. - yli 64v.	18 - 69 - 13	18 - 66 - 16	17 - 65 - 17	21 - 66 - 13	18 - 67 - 15	19 - 65 - 16	18 - 67 - 15
Väestöennuste 2030	2339292	1818516	505178	437889	162300	27388	5290563
Ulkomaalaiset, promillea2000	26.5	13.3	8.7	7.6	8.9	43.6	17.6
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet % 2000	27.1	21.5	18.9	20.8	19.4	21.2	23.3
Keski-asteen tutkinnon suorittaneet % 2000	34.4	36.5	37.9	39.0	38.3	33.6	36.1
Peruskoulun varaan jääneet % 2000	38.6	42.0	43.2	40.2	42.3	45.5	40.6
Toimipaikkoja elokuussa 2001	123114	105079	29517	20382	10496	2152	290740
Toimipaikkoja / 1000 asukasta elokuu 2001	59.1	57.2	49.9	44.8	54.7	83.5	56.1
Työttömyysaste % elokuu 2001 (lask. kuntaluvuista)	9.3	12.0	15.6	14.8	19.4	1.8	11.7
Pitkäaikaistyöttömät %-osuus työvoimasta elokuu 2001	2.91	3.27	4.03	3.46	4.74	0.32	3.25
Kesämököt 2000	117186	173143	92245	38392	24204	5399	450569
Tulot euroa/tulonsaaja 1999	20255	16131	14377	15431	14455	18712	17456
Elinkeinorakenne 1999 (enn). alkutuotanto-jalostus-palvelut %	2 - 24 - 71	5 - 27 - 65	10 - 24 - 62	7 - 28 - 61	6 - 23 - 67	6 - 16 - 73	5 - 27 - 65

Kuva B2. Väkiluku lääneittäin 31.12.2000 ja väestöennuste 2030.

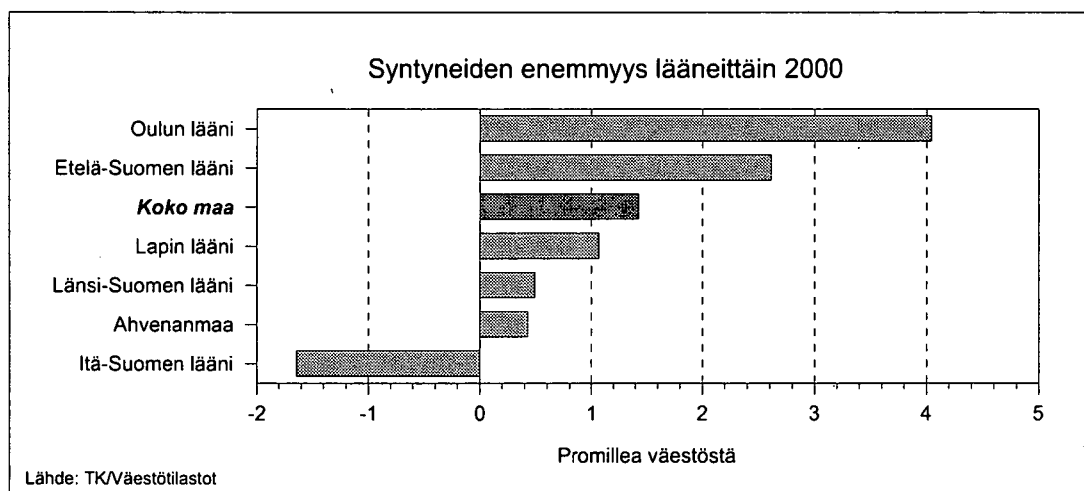

Kuva B3. Väkiluvun muutos lääneittäin 2000.

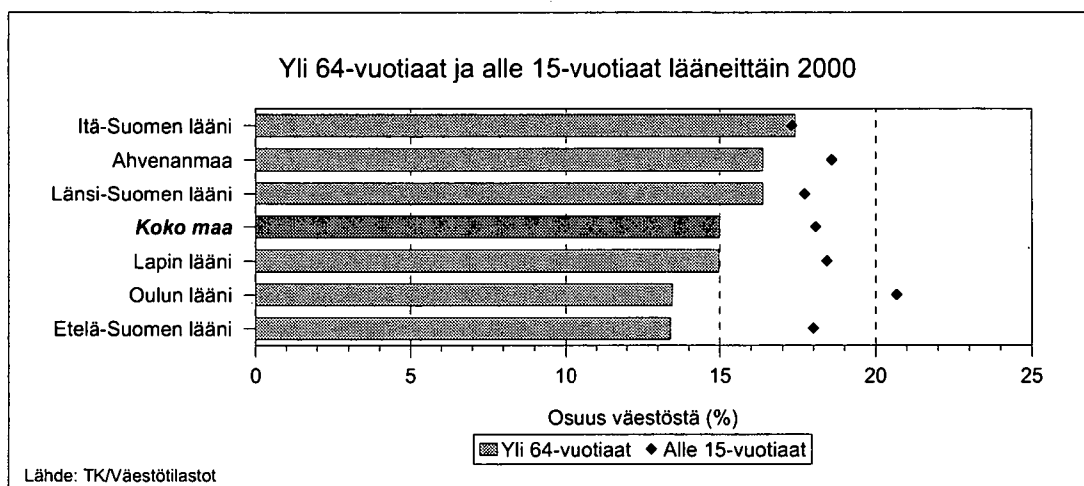

Kuva B4. Muuttotase lääneittäin 2000.

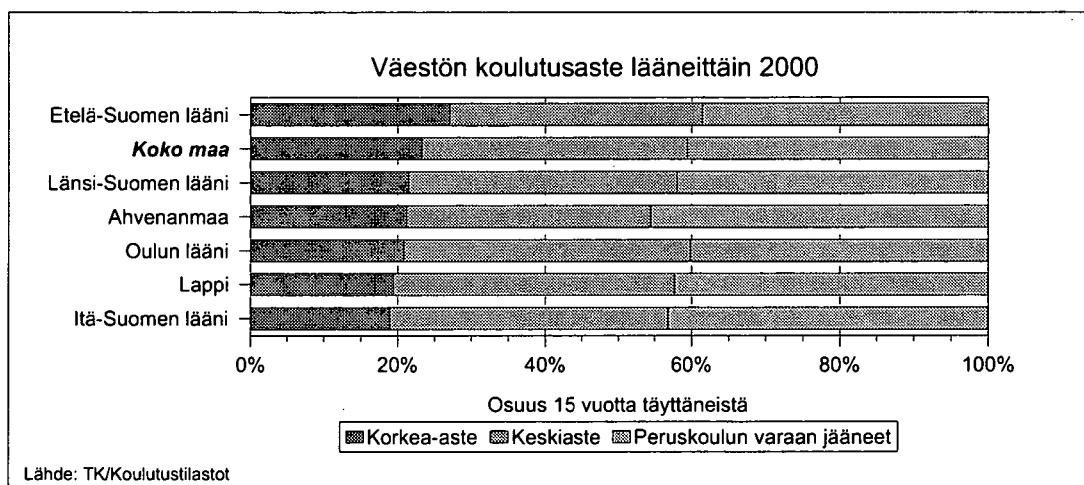

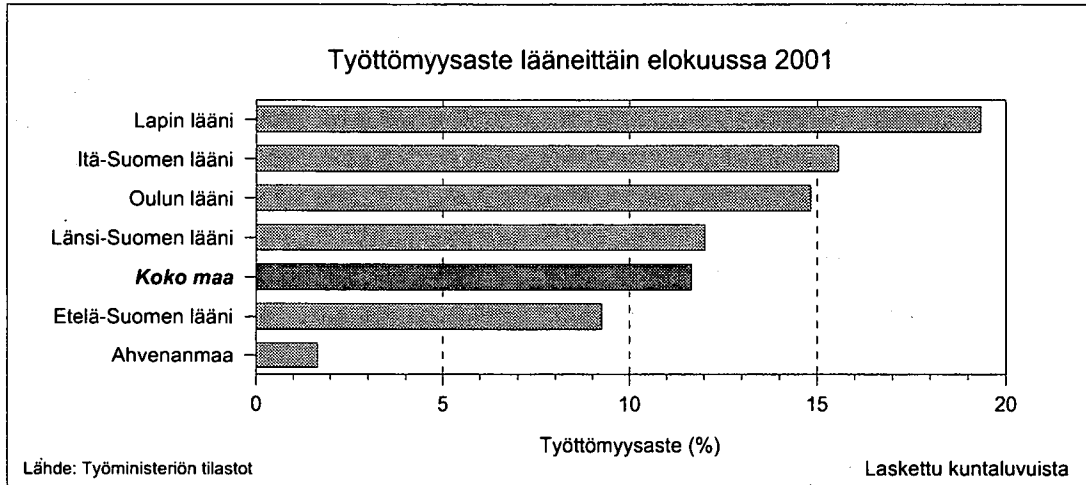
Kuva B5. Syntyneiden enemmitys lääneittäin 2000.

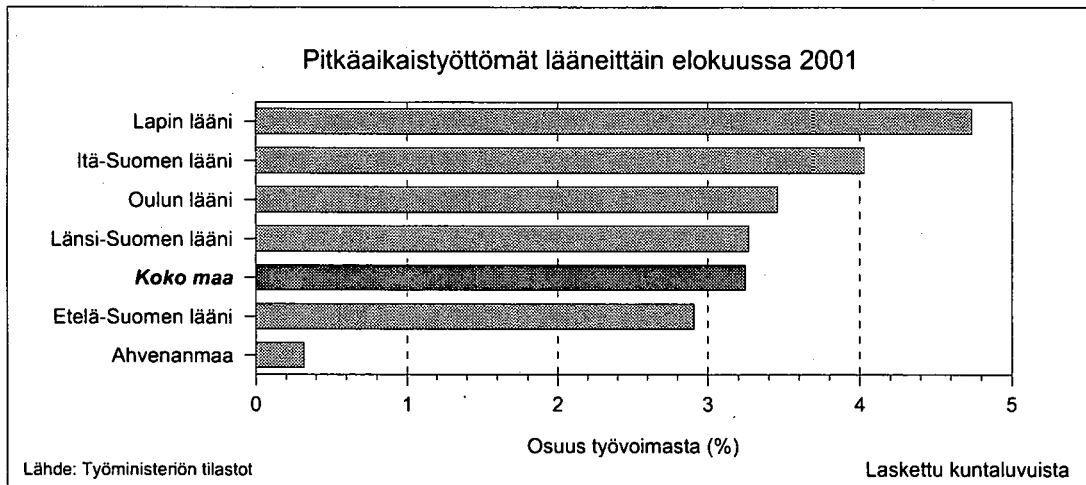
Kuva B6. Yli 64-vuotiaat ja alle 15-vuotiaat lääneittäin 2000.

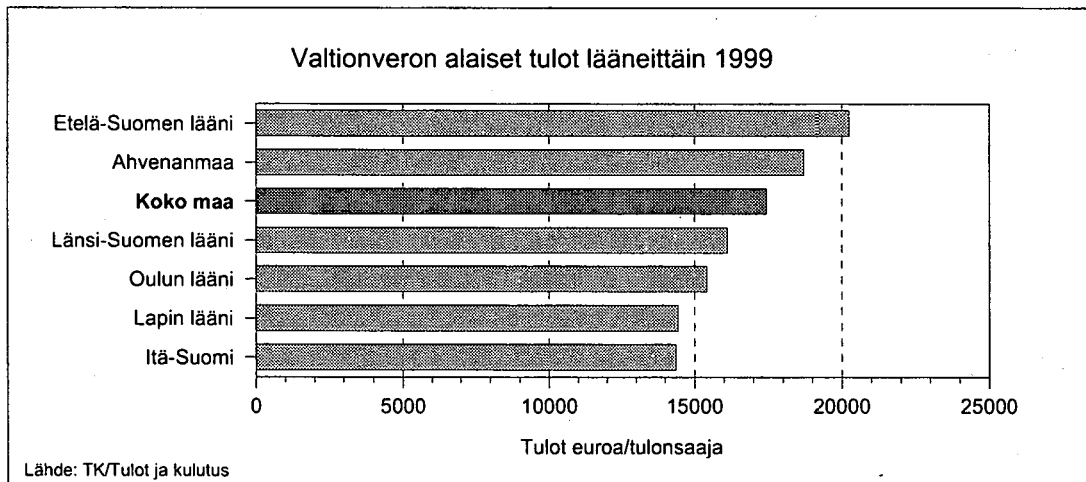
Kuva B7. Väestön koulutusaste lääneittäin 2000.

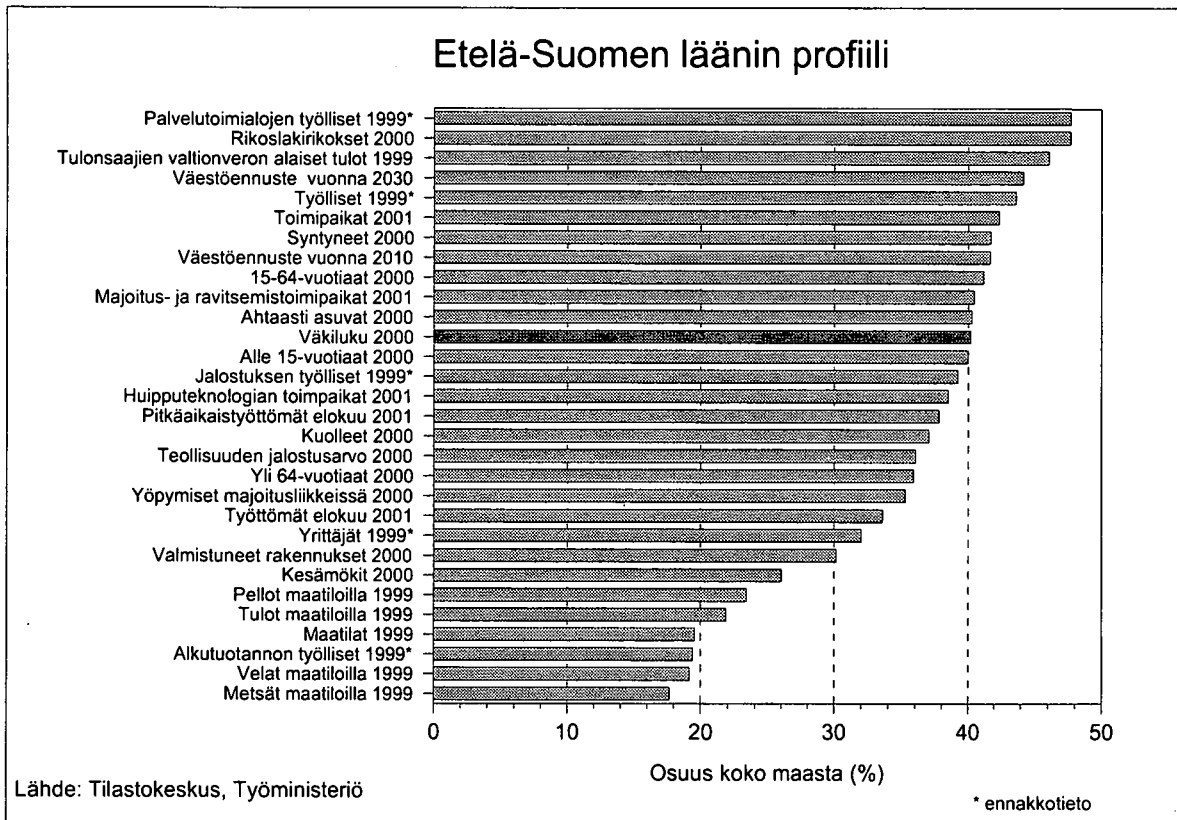
Kuva B8. Työttömyysaste lääneittäin elokuussa 2001.

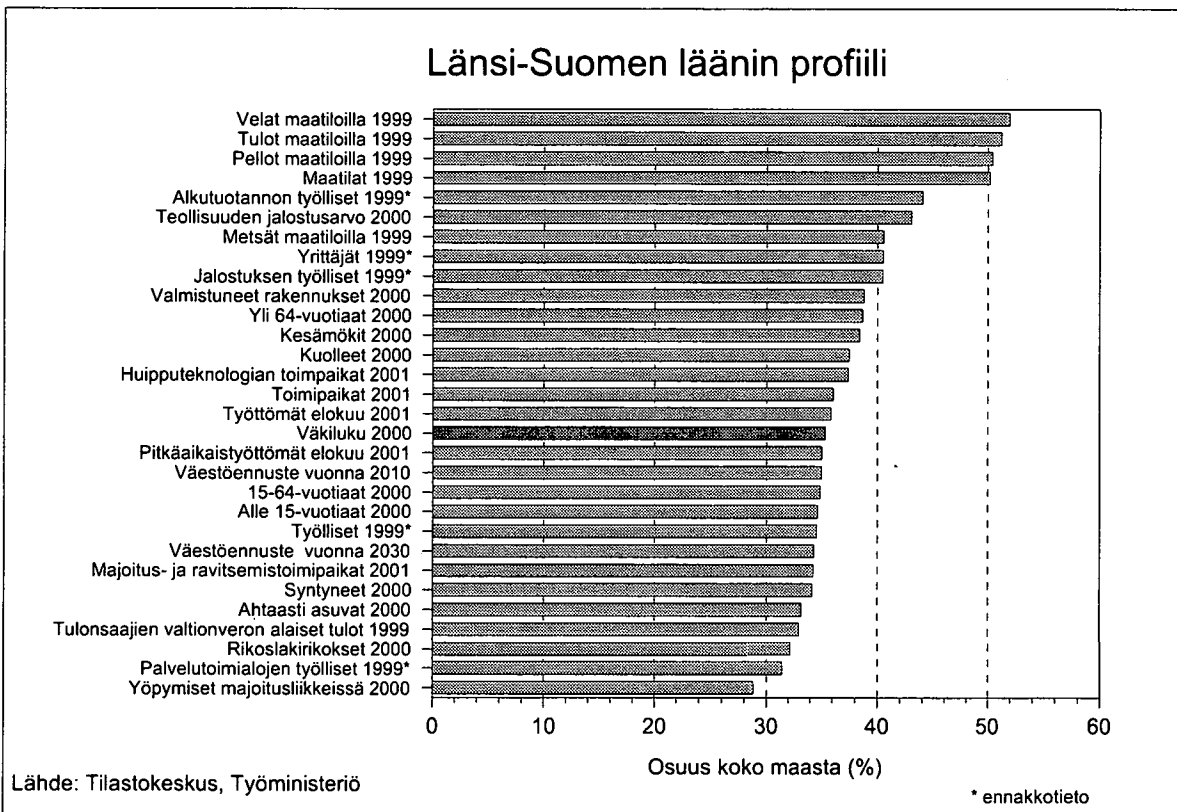
Kuva B9. Pitkäaikaistyöttömät lääneittäin elokuussa 2001.

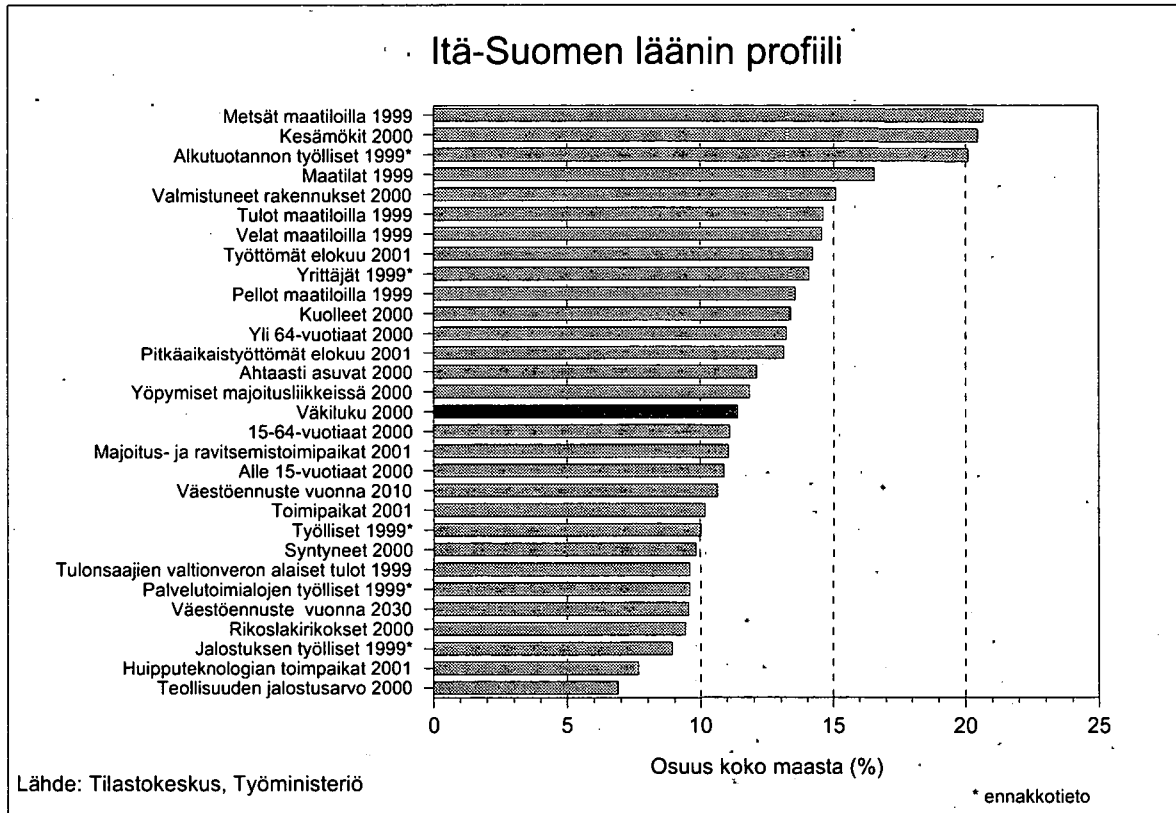
Kuva B10. Valtionveron alaiset tulot lääneittäin 1999.

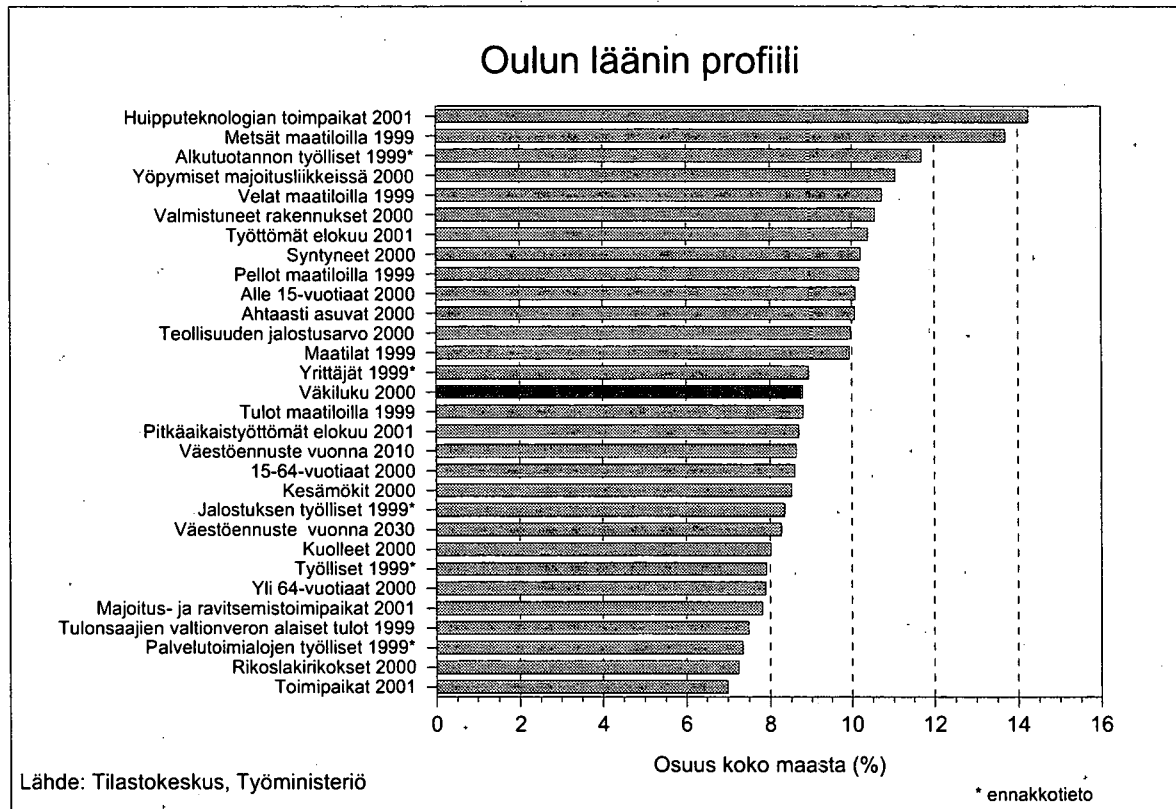
Kuva B11. Etelä-Suomen läänin profiili.

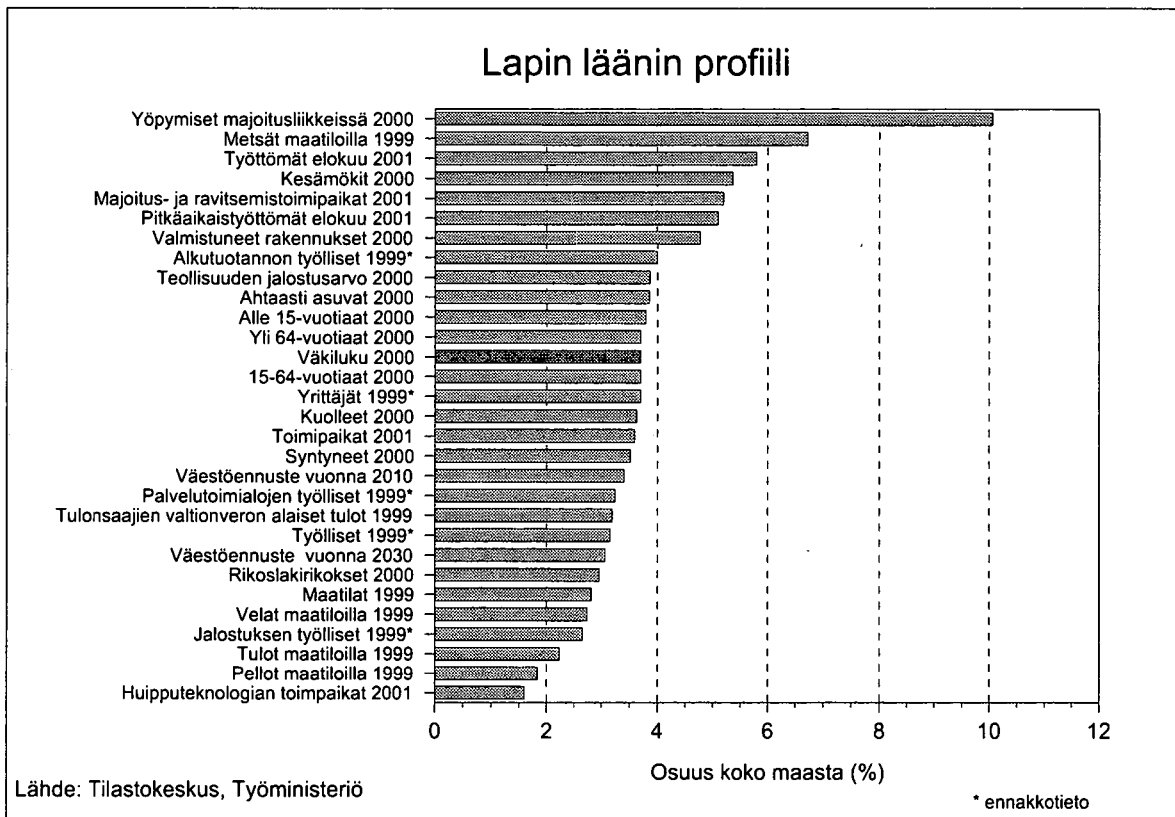
Kuva B12. Länsi-Suomen läänin profiili.

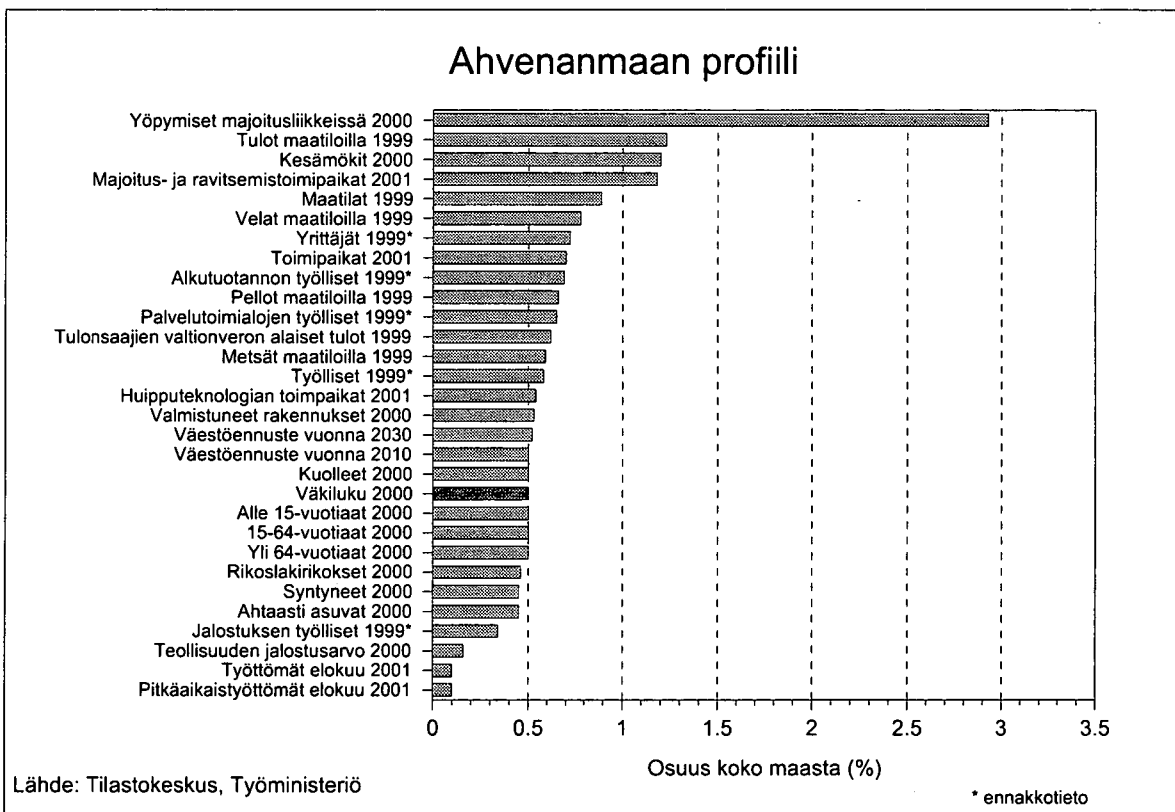
Kuva B13. Itä-Suomen läänin profiili.

Kuva B14. Oulun läänin profiili.

Kuva B15. Lapin läänin profiili.

Kuva B16. Ahvenanmaan profiili.

KÄYTETYT LYHENTEET JA TIETOLÄHTEET

Adato Energia Oy
 BKT = bruttokansantuote
 EAKR = Euroopan aluekehitysrahasto
 EU = Euroopan unioni
 Ilmailulaitos
 KTM = Kauppa- ja teollisuusministeriö
 Metsähallitus
 NUTS = Nomenclature of territorial units for statistics
 Tielaitos
 TK = Tilastokeskus
 TE-keskus
 Tullihallitus
 Työministeriö
 Sisäasiainministeriö
 StatFin, Kaupunki- ja seutuindikaattorit = Tilastokeskuksen internet-palveluita

KÄYTETYT KÄSITTEET

Ahtaasti asuminen. Asunto määritellään ahtaasti asutuksi ja siinä asuvat henkilöt ahtaasti asuviksi, jos asunnossa asuu normi 3:n mukaan enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiö lasketaan huonelukuun.

Alueella työssäkäyvillä tarkoitetaan kaikkia tällä alueella työssäkäyviä henkilöitä riippumatta heidän asuinpaikastaan. Alueella työssäkäyvät muodostavat ns. työllisen päiväväestön, jonka määrää voidaan pitää mittarina alueen työpaikkojen määrälle.

Asutokunta. Kaikki henkilöt, jotka ovat vakinaisesti kirjoilla samassa asunnossa eli joilla on väestön keskusrekisterin henkilörekisterissä sama kotipaikkatunnus, muodostavat asutokunnan.

Bruttokansantuote (BKT). Bruttokansantuoteluvut esitetään tuotannontekijähintaisina kunkin vuoden hintatason mukaan. Maakunnittaisia ja seutukunnittaisia bruttokansantuotetietoja on käytetty sekä euromääräisinä että alueen asukasmäärään suhteutettuina.

EU-tavoitetukialueita on Suomessa kolme: tavoite 6-, 5b- ja 2-tukialueet. 6-alueet kohdennetaan erittäin harvaan asuttujen alueiden kehittämiseen, 5b-alueet maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistamiseen ja 2-alueet taantuvien teollisuusalueiden kehittämiseen.

Jalostusarvo saadaan vähentämällä tuotannon bruttoarvosta ulkopuolisilta sekä saman yrityksen toisilta toimipaikoilta hankittujen tuotantopanosten arvo, mukaanlukien käyttömaksuudesta maksetut vuokrat, vähennettynä tai lisättynä polttoaine- sekä aine- ja tarvikkevarastojen muutoksella. Hankittuihin tuotantopanoksiin sisältyvät polttoaineiden, sähkön, lämmön, pakkausten, aireiden ja tarvikkeiden korjaus- ja asennustöiden, teetettyjen palkkioiden sekä myös palvelusten hankinta. Tuotannon bruttoarvo käsittää omien tuotteiden toimitusten arvon, saadun korvauksen vieraille suoritetuista valmistus- yms. palveluksista (palkkiotyö), muista palveluista saadun bruttokorvauksen (ei-teollisten palveluiden myynti) sekä kauppatavaroiden myynnistä saatujen tuotteiden ja kauppatavaroiden hankintakustannusten erotuksen vähennettynä tai lisättynä valmiste- ja kauppatavaravarojen sekä varastossa olevien keskeneräisten töiden muutoksella.

Kokonaistuotos on toimipaikkojen tarkasteluajanjakson aikana tuottamien tavaroiden ja palvelusten summa.

Koulutusasteen mittaaminen perustuu koulutusaikaan.

Koulutustaso on koulutusta kuvaava kolminumeroinen mittainluku, joka on laskettu kunkin 20 vuotta täyttäneestä väestöstä tietyn kaavan mukaan. Mitä pitempi koulutuksen kokonaispituus on, sitä korkeampi on koulutustaso ja sitä suurempi on vastaava lukuarvo.

Kuntaryhmitys. Kaupunkimaiset kunnat: Väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000. **Taajaan asutut kunnat:** Väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000 mutta alle 15 000. **Maaseutumaiset kunnat:** Väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000 tai väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4000.

Muuttotase on nettomuutto suhteutettuna alueen asukasluukuun.

Nettomuutto on alueen tulomuutto - lähtömuutto.

NUTS (Nomenclature of territorial units for statistics) on EU:n hierarkkinen alueluokitusjärjestelmä, jonka mukaan laaditaan kaikki EU:n alueelliset tilastot: NUTS 1 (Manner-Suomi, Ahvenanmaa), NUTS 2 (suuralueet 6 kpl), NUTS 3 (maakunnat 20 kpl), NUTS 4 (seutukunnat 82 kpl) ja NUTS 5 (kunnat 448 kpl).

Pitkäaikaistyötön on henkilö, jonka työttömyys on kestänyt yli vuoden.

Rakennus on erillinen, sijaintipaikalleen kiinteästi rakennettu tai pystytetty, omalla sisäänkäynnillä varustettu rakennelma, joka sisältää eri toimintoihin tarkoitettua katettua ja yleensä ulkoseinien tai muista rakennelmista (rakennuksista) erottavien seinien rajoittamaa tilaa.

Rakentamisvuodella tarkoitetaan vuotta, jona rakennus valmistui käyttökuntoon.

Seutukunta on kuntien yläpuolelle luotu toiminnallinen välitaso. Niiden rajauksesta on päättänyt Sisäasiainministeriö. Seutukuntia on Suomessa 82 kpl.

Taajamaksi määritellään kaikki vähintään 200 asukkaan rakennusryhmät, joissa rakennusten välinen etäisyys ei yleensä ole yli 200 metriä. Taajamien rajauksissa otetaan huomioon asuinrakennusten lisäksi mm. liike-, toimisto- ym. työpaikkoina käytettäviä rakennuksia.

Taajama-aste tarkoittaa taajamissa asuvien osuutta koko väestöstä.

Tutkinnon suorittaneeksi määritellään henkilö, joka on suorittanut perusasteen jälkeisiä tutkintoja. Perusasteen jälkeisiksi tutkinnoiksi katsotaan lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa loppuun suoritettut tutkinnot, joissa koulutus aika on vähintään 400 tuntia. Työllisyyskoulutuksen osalta tutkinnoksi katsotaan vain työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen koulutusammattiin tai tutkintoon johtaneen koulutuksen suoritus.

Työlliseen työvoimaan luetaan kaikki 15-74 -vuotiaat henkilöt, jotka laskentahetkellä ovat työllisiä.

Työpaikkaomavaraisuus on alueella olevat työpaikat/työlliset*100. Mikäli alueen työpaikkojen lukumäärä on suurempi kuin työllisten lukumäärä, alueen työpaikkaomavaraisuus ylittää 100 %.

Työttömyysasteella tarkoitetaan työttömän työvoiman prosenttiosuutta koko työvoimasta. Nuorten työttömyysasteella tarkoitetaan alle 25-vuotiaiden työttömien prosenttiosuutta saman ikäisestä työvoimasta.

Yritystoimipaikat on kunnittain tilastoitu. Toimipaikkoihin sisältyvät sekä yksitoimipaikkaiset yritykset että monitoimipaikkaisten yritysten toimipaikat.

KUNNALLISTALOUDEN KÄSITTEET:

Kassan riittävyys on $365 \times$ kassavarat/kassasta maksut. Tämä tunnusluku poikkeaa aikaisemmissa tilastoissa käytetyistä kassan riittävyys laskukaavasta. (Kassasta maksut = Henkilöstökulut + palvelujen ostot + aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot tilikauden aikana – varastojen lisäys (+) tai vähennys (-) + avustukset + muut kulut + alv-takaisinperintä + korkokulut + muut rahoituskulut + käyttöomaisuusinvestoinnit + lainananto + pitkäaikaisten lainojen lyhennykset)

Lainakanta = Vieras pääoma - pitkäaikaisen vieraan pääoman saadut ennakot – lyhytaikaisen vieraan pääoman saadut ennakot – lyhytaikaisen vieraan pääoman ostovelat – lyhytaikaisen vieraan pääoman siirtovelat.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = $(\text{Vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tehtäväkohtaiset käyttökustannukset, käyttötuotot ja nettokustannukset on laskettu seuraavasti: Käyttökustannuksiin on käyttötalouden menoista laskettu yhteen toimintamenot, käyttöomaisuuden poistot ja vyörytyserät. Käyttötuottoihin on käyttötalouden tuloista laskettu yhteen toimintatulot ja vyörytyserät. Nettokustannukset ovat käyttökustannusten ja käyttötuottojen erotus.

Toimintakate muodostuu *toimintatuottojen* (=myyntitulot, maksutuotot, tuet ja avustukset, muut tuotot, valmisteverastojen lisäys tai vähennys, valmistus omaan käyttöön) ja *toimintakulujen* (=henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot, varastojen lisäys tai vähennys, avustukset, muut kulut) erotuksesta

Vuosikate muodostuu seuraavasti: *toimintakate* + verotulot ja valtionosuudet - arvonlisäveron takaisinperintä (=käyttökate) + korkotulot + osinkotulot + muut rahoitustuotot – korkokulut – muut rahoituskulut.

Yleishallintoon kuuluvat: Kunnan ylintä päätäntä- ja toimeenpanovaltaa käyttävien hallintoviranomaisten sekä niiden neuvoa antavien ja suunnitteluelinten tehtävät, niiden oheispalvelut, tilat jne, vaalit, yleinen taloushallinto, rahoituksen ja varainhoidon hallintotehtävät, verojen perintä ja tarkastustoimi. Yleishallintoon ei enää kuulu aikaisemmat tehtäväluokat Toimialapalvelut ja Muut sisäiset palvelut.

KUVALUETTELO

ETELÄ-SUOMI

1. Läänit ja maakunnat 2001
2. Etelä-Suomen kunnat ja maakunnat 2001
3. Taajama-aste kunnittain 2000
4. Seutukunnat Etelä-Suomessa 2001

VÄESTÖ

Väestönnuutokset

5. Väkiluvun kehitys maakunnittain 1985 – 2000
- 6ab. Väkiluku kunnittain 31.12.2000
- 7ab. Väkiluvun muutos kunnittain 2000
8. Väkiluvun muutos kunnittain 1995 – 2000
9. Väkiluvun muutos kunnittain 2000
10. Väkiluvun muutos maakunnittain tilastollisen kuntaryhmän mukaan 2000
11. Väestönnuutokset maakunnittain 1980 – 2000
12. Syntyneiden enemmitys kunnittain 2000
13. Muuttotase kunnittain 2000
14. Kunnassamuutto 2000
15. Maakuntien väliset muutot 2000
- Ikä- ja sukupuolirakenne**
16. 15 – 64-vuotiaat kunnittain 2000
- 17ab. Yli 64- ja alle 15-vuotiaat kunnittain 2000
18. Väestöennusteen ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain vuoteen 2030 ja toteutunut väestö 2000
19. Väestön keski-ikä kunnittain 2000
20. Väestön keski-ikä muutos kunnittain 1998 – 2000
- 21ab. Väestön keski-ikä muutos kunnittain 1980 – 2000
22. Sukupuolirakenne kunnittain 2000
- Väestöennuste**
23. Väestöennuste maakunnittain vuoteen 2030 (indeksi, 2000=100)
24. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2005
- 25ab. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030
26. Väestöennuste ikäryhmittäin maakunnittain vuoteen 2030
27. Väestöennuste maakunnittain tilastollisen kuntaryhmän vuoteen 2030

Ruotsinkieliset ja ulkomaalaisväestö

28. Ruotsinkieliset kunnittain 2000
29. Ulkomaalaiset kunnittain 2000
30. Ulkomaan kansalaiset maakunnittain 1990 – 2000
31. Suurimmat ulkomaalaisryhmät maakunnittain 2000

ELINKEINOELÄMÄ

Yritysten toimipaikat

32. Toimipaikat kunnittain 2001
33. Toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2001
34. Toimipaikkojen henkilöstö ja liikevaihto toimialoittain maakunnittain 1999
35. Toimipaikkojen lukumäärän muutos kunnittain 1995 – 1999
36. Toimipaikkojen liikevaihdon muutos kunnittain 1995 – 1999
37. Toimipaikkojen henkilöstön muutos kunnittain 1995 – 1999

Elinkeinorakenne

38. Työllinen työvoima maakunnittain 1987 – 1999
- 39ab. Elinkeinorakenne kunnittain 1999 Kunnat järjestetty alkutuotannon mukaan.
40. Elinkeinorakenne maakunnittain 1999
41. Tilojen keskimääräinen peltoala kunnittain 1999
42. Tilojen keskimääräinen metsäala kunnittain 1999
43. Verotettavat tulot tilaa kohti valtionverotuksessa kunnittain 1999
44. Maatilatalouden velat tilaa kohti kunnittain 1999
- 45ab. Elinkeinorakenne kunnittain 1999 Kunnat järjestetty jalostuksen mukaan.
46. Teollisuuden toimipaikat toimialoittain maakunnittain 2001
47. Teollisuuden jalostusarvo maakunnittain 1985 – 2000*
48. Teollisuustoiminnan jalostusarvo kunnittain 1999
49. Teollisuustoiminnan henkilökunta kunnittain 1999
50. Teollisuustoiminnan vienti kunnittain 1999
51. Bruttokansantuote asukasta kohti suuralueittain 1999*, EU=100.
52. Työpaikkojen muutokset maakunnittain palvelutoimialoilla 1990 – 1999
53. Työpaikkojen muutokset maakunnittain palvelutoimialoilla 1995 – 1999
- 54ab. Elinkeinorakenne kunnittain 1999 Kunnat järjestetty palvelutoimialojen mukaan.
55. Valtionveron alaiset tulot kunnittain 1999
56. Valtionveron alaisten tilojen muutos kunnittain 1998 – 1999
57. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1988 – 1999, EU=100
58. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1988 – 1999
59. Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1999, milj. euroa.
60. Bruttokansantuote eri toimialoilla maakunnittain 1999, %

TYÖLLISYYS JA TYÖTÖMYYS

- 61ab. Taloudellinen huoltosuhde kunnittain 1990 ja 1999*
- 62ab. Työttömyysaste kunnittain elokuussa 2001
63. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1999
64. Työpaikkaomavaraisuuden muutos kunnittain 1996 – 1999
65. Työpaikkojen vuosimuutos maakunnittain 1988 – 1999
66. Avoimet työpaikat TE-keskuksittain 1996 – 2001
67. Työttömyysaste TE-keskuksittain 1991 – 2001
68. Työttömien määrän muutos kunnittain 1999 – 2000
69. Pitkäaikaistyöttömät kunnittain elokuussa 2001 (osuus työvoimasta)
70. Pitkäaikaistyöttömät kunnittain elokuussa 2001 (osuus työttömistä)

KOULUTUS

71. Koulutustaso eri kuntaryhmissä maakunnittain 2000
72. Koulutustaso kunnittain 2000
73. Perusasteen jälkeisiä tutkintoja suorittanut väestö koulutusasteen mukaan maakunnittain 2000
- 74ab. Koulutusaste kunnittain 2000
- 75ab. Opetustoimen nettokustannukset kunnittain 2000

TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT

76. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 2000
77. Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtäväalueittain 2000
- 78ab. Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset kunnittain 2000
79. Erikoissairaanhoidon nettokustannukset kunnittain 2000
80. Perusterveydenhuollon nettokustannukset kunnittain 2000
81. Lasten päivähoidon nettokustannukset kunnittain 2000
82. Kunnallinen lasten päivähoido kunnittain 2000
- 83ab. Lasten päivähoidon käyttökustannukset kunnittain 2000

RAKENTAMINEN JA ASUMINEN

84. Valmistuneet rakennukset maakunnittain 1995 – 2000
85. Valmistuneet rakennukset kunnittain 2000
86. Asuntokanta rakennusvuoden mukaan maakunnittain 1999
87. Asuntotuotanto maakunnittain 1982 – 2000
88. Asuntotuotanto kunnittain 2000
89. Asuntojen hintojen kehitys alueittain 1985 – 2001
90. Asuntojen hinnat kunnittain 2000
91. Asuntokuntien keskipalkko kunnittain 2000
92. Ahtaasti asuvat asuntokunnat kunnittain 2000
93. Vuokra-asuminen kunnittain 1999
94. Omistusasuminen kunnittain 1999
- Vapaa-ajan asuinrakennukset**
95. Valmistuneet vapaa-ajan asuinrakennukset maakunnittain 1988 – 2000
96. Kesämökkit rakennusvuoden mukaan maakunnittain 2000
97. Kesämökkit maakunnittain 1980, 1990 ja 2000
98. Kesämökkit kunnittain 2000

LIIKENNE JA MATKAILU

99. Henkilöautot kunnittain 2000
100. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain 1995 – 2000
101. Maahan saapuneet ja maasta lähteneet henkilöautot Etelä-Suomen raja-aseilla 2000
102. Kotimaan lentoliikenne Etelä-Suomen suurimmilla asemilla 1986 – 2000

Majoitus- ja ravitsemispalvelut

103. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat kunnittain 2001
104. Hotellien huonekapasiteetin käyttö alueittain 1987 – 2000
105. Yöpymisvuorokaudet maakunnittain 1995 – 2000
106. Majoituskapasiteetti maakunnittain 1994 – 2001
107. Yöpymisvuorokaudet kansallisuuden mukaan maakunnittain 2000
108. Yöpymiset majoitusliikkeissä matkan tarkoituksen mukaan maakunnittain 2000

ENERGIATALOUS

109. Sähkön tuotanto maakunnittain 1996 – 2000
110. Sähkön kulutus maakunnittain 1996 – 2000
111. Sähkön kulutus eri käyttäjärhmissä maakunnittain 2000
112. Yksityinen sähkön kulutus kunnittain 2000
113. Sähkön tuotanto ja kulutus maakunnittain 1999 - 2000
114. Vesivoimalla tuotettu energia maakunnittain 1996 – 2000
115. Sähköomavaraisuus maakunnittain 1996 – 2000

YMPÄRISTÖNTILA

116. Teollisuuden ja energiahuollon typen oksidien päästöt Etelä-Suomessa 1992 - 2000
117. Teollisuuden ja energiahuollon rikkidioksidipäästöt Etelä-Suomessa 1992 - 2000
118. Teollisuuden ja energiahuollon hiukkaspäästöt Etelä-Suomessa 1992 - 2000
119. Typen oksidien päästöt (NO_x) kunnittain 2000
120. Rikkidioksidipäästöt (SO₂) kunnittain 2000
121. Hiukkaspäästöt kunnittain 2000
122. Kansallis- ja luonnonpuistot Etelä-Suomessa 2001

OIKEUSTILASTOT

- 123. Konkurssiin haettujen yritysten määrä ja henkilöstö maakunnittain 2000
- 124. Konkurssiin haettujen yritysten henkilökunnan määrä alueittain 1990 – 2000
- 125. Poliisin tietoon tulleet rikokset maakunnittain 1994 – 2000
- 126. Rikoslakia vastaan tehdyt rikokset kunnittain 2000
- 127. Poliisin tietoon tulleet rikokset kunnittain 2000

KUNNALLISTALOUS

- 128. Tuloveroprosentti kunnittain 2001
- 129ab. Verotulot kunnittain 2000
- 130. Keskimääräisen äyrimäärän kehitys maakunnittain verovuosina 1980 – 1999
- 131. Verotulot kunnittain 2000
- 132. Toimintakate kunnittain 2000
- 133ab. Vuosikate kunnittain 2000
- 134ab. Lainakanta kunnittain 2000
- 135. Suhteellinen velkaantuneisuus kunnittain 2000
- 136. Kassan riittävyys kunnittain 2000
- 137. Kunnan henkilökunta kunnittain 2000
- 138. Yleishallinnon nettokustannukset kunnittain 2000

ALUEPOLITIikka

- 139. EU-alueohjelmien tavoitealueet Etelä-Suomessa 2000 – 2006.
- 140. Myönnetyt investointi- ja käynnistystuet kunnittain 2000
- 141. Myönnetyt kehittämistuet kunnittain 2000
- 142. Myönnetyt kansainvälistymistuet ja muut kehittämistuet kunnittain 2000
- 143. Myönnetyt toimintaympäristötuet kunnittain 2000

LÄÄNIT

- B1. Läänit 2001
- B2. Väkiluku lääneittäin 31.12.2000 ja väestöennuste 2030.
- B3. Väkiluvun muutos lääneittäin 2000
- B4. Muuttotase lääneittäin 2000
- B5. Syntyneiden enemmisyys lääneittäin 2000
- B6. Yli 64-vuotiaat ja alle 15-vuotiaat lääneittäin 2000
- B7. Väestön koulutusaste lääneittäin 2000
- B8. Työttömyysaste lääneittäin elokuussa 2001
- B9. Pitkäaikaistyöttömät lääneittäin elokuussa 2001
- B10. Valtionveron alaiset tulot lääneittäin 1999
- B11. Etelä-Suomen läänin profiili
- B12. Länsi-Suomen läänin profiili
- B13. Itä-Suomen läänin profiili
- B14. Oulun läänin profiili
- B15. Lapin läänin profiili
- B16. Ahvenanmaan profiili

Etelä-Suomen katsaus 2001 antaa päättäjille ja muille tiedontarvitsijoille tuoretta ja valmiiksi muokattua aluetietoa Etelä-Suomesta. Katsaus sisältää noin 160 havainnollista diagrammia ja kuntapohjaista teemakarttaa, joissa esitetään tietoa Etelä-Suomen

- väestöstä
- elinkeinoelämästä
- bruttokansantuotteesta
- työllisyydestä
- koulutuksesta
- rakentamisesta ja asumisesta
- terveys- ja sosiaalipalveluista
- liikenteestä ja matkailusta
- rikollisuudesta
- energiataloudesta
- ympäristöstä
- kunnallistaloudesta
- aluepolitiikasta.

Katsaus sisältää myös 16 diagrammikuvaa käsittävän läänien vertailun. Julkaisussa olevia kuvia tai kuvien pohjana olevaa tilastoaineistoa voi tilata Tilastokeskuksen aluepalvelutoimistoista. Etelä-Suomen katsaus ja sen sisältämä materiaali on kokonaisuudessaan saatavana myös Internetistä AlueOnline-palvelun kautta. Tutustu palveluun osoitteessa: tilastokeskus.fi/alueonline.

Vastaavan tietosisältöisinä tuotetaan myös Pohjois-Suomen, Itä-Suomen ja Länsi-Suomen katsaukset.

Katsauksen on tuottanut Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelu.

www.tilastokeskus.fi/aluekatsaus

Julkaisujen myynti: Tilastokeskus

Aluepalvelut:	puhelin	faksi	sähköposti
Oulu	(08) 535 1410	(08) 535 1430	oulu@tilastokeskus.fi
Seinäjoki	(06) 429 0600	(06) 429 0645	seinajoki@tilastokeskus.fi
Tampere	(03) 3141 5900	(03) 3141 5950	tampere@tilastokeskus.fi
Turku	(02) 274 3430	(02) 274 3440	turku@tilastokeskus.fi
Myyntipalvelu	(09) 1734 2011	(09) 1734 2500	myynti@tilastokeskus.fi

ISSN 1239-7474
ISBN 951-727-943-4
Tuotenro: 9732

